PRINCETON UNIVERSITY LIBRARY DUPL
32101 037427372

Library of

VET TES EN NOV TAM TVM

Dei Sub Numine Viget

Princeton University.

PRAXIS BARBETTIANA,

CUM

Notis & obſervationibus

FREDERICI DECKERS,
Medicinæ Doctoris.

NEC NON

Capitum ut & rerum verborumque indice locupletiſſimo.

LUGD. BATAV.

Sumptibus Auctoris,

Proſtant apud GAASBEKIOS,

CIↃ IↃC LXIX.

Ampliſſimo Spectatiſſimo

VIRO,

D. D. JOANNI
ELEMAN, M. D.
VRBIS LVGDVNI-
BATAVORUM
CONSULI
PRIMARIO
AD ILLUSTRE
COLLEGIUM
D. D. QUI
PRÆPOTENTIBUS
DOMINIS ORDINIBUS
HOLLANDIÆ
SUNT A
CONSILIIS,
NUPER
DELEGATO.

895A1 145 552678

VIRO DOCTO,

JUSTO,

PROBO.

DOCTORUM

ET

HONESTORUM

VIRORUM

ASYLO.

DICAT SACRAT.

FRED. DECKERS.

PAULI

PAULI BARBETTE

PRÆFATIO,

INGENIOSE

LECTOR.

Paucis tibi multa do, quæ multis fortè non placebunt, quos non multi fortè faciam. Hæc compendioſè ſcripſi doctioribus, à quibus doctiora ſperans, multis interim profectura ſpero, multis enim profeciſſe ſcio. Deficit morborum contagioſorum cura, ſed & illam brevi, Deo dante, dabo. Ex centum, quos conſului, auctoribus, nihil ferè exſcripſi, proprio ubique uſus ſenſu & judicio. Mirari noli quod Pituitam vulgarem ſæpius Lympham

Digitized by Google

craſſam vocem; examinent illam Anatomici & Practici accuratiores, reperient vera me ſcripſiſſe; ſed in ventriculo & inteſtinis limitatione eget. Fruere tu hiſce, & ama, ſi ſic tibi viſum fuerit,

Tuum totum

PAULUM BARBETTE,
Med. Doct.

EXCEL-

EXCELLENTISSIMO MEDICO

PAULO BARBETTE,

PRAXIN ſuam perſpicuè & compendioſè edenti.

Illuſtrat Medicam Doctor Barbettius *Artem,*
Succinctamque docet methodum, qua pellere morbos,
Noſcere morborum cauſas, Symptomata, ſigna
Nunc poterunt Medici: quare properate Medentes,
Qui cupitis veſtris ægris adhibere levamen.
Porrigit hic vobis dextram, Praxinque fidelem
Expertus Medicus Paulus Barbette, *Medentum*
Amſtelidûm prægrande decus, veruſque Machäon.
Conſulite illius Praxin, quæ myſtica multa
Continet in ſeſe medicamina ſæpe probata:

Authorique hujus juſtas perſolvite grates.
Perque tuum, Barbette, *decus, nomenque per orbem*
Spargere terrarum, miſeriſque occurrere, ſcriptis:
Perge tuis ſtudiis Medicinam extendere, Paule,
Hiſtoriaſque ſimul morborum ſcribere doctas.
Vive diu, ut morbos ex corpore pellere poſſis:
Sic Barbettiadum *laus ſtabit in orbe perennis,*
Præſtanteſque tuos ſemper referemus honores.

Amicitiæ ergò poſuit

THEODORUS WYNANTS,
Reipubl. Amſtelod. Med. ordin.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Benevole Lector,

Quod *Democritus* epiſtolâ ad *Hippocratem* ajit, ſingulos homines *Medicinæ* conſcios eſſe debêre, non ad dignitatem *Medicinæ* facit, verum etiam illud videtur exigere *Medicinæ* difficultas; ut videlicet junctis manibus contendamus ad Medicinam quantum fieri poteſt perficiendam. Adeò ut in hac materiâ ſæpe etiam olitor valdè opportuna locutus ſit; nec cujuſquam ſanè conatus contemnendus: tam ardua enim eſt *Medicina*, ut unîus hominis diligentiâ vix poſſit ad umbilicum deduci.

Multa

Multa certè Veteres præſtiterunt, aſt verò dies diem docet, atque hoc noſtrum ævum multorum quoque novorum eſt ferax, quibus *Medicina* non parum illuſtratur, atque occaſionem ſuppeditant *morborum* eorumque *cauſarum* rationem diſtinctius cognoſcendi atque accuratius curandi. Veteres paucis utebantur medicamentis, quia pauca ipſis erant cognita; hoc verò tempore tanta eſt medicamentorum meſſis, ut ferè eorum multitudine obruatur *Medicus*, illique propter copiam ſit inopia: tantus enim eſt *Chimiæ* uſus, tantaque *Naturæ* ubertas, ut nullus ſit terrarum angulus, ubi *Medicus Chimiâ* inſtructus non inveniat medicamina ad cujuſvis morbi curam neceſ-

neceſſaria; tanta quoque eſt herbarum ſpontè prodeuntium copia, ut ubique ſit αὐταρκεῖα· quæ oculato *Medico* ſufficiat; ex utrâque officinâ corraſimus quæ humanæ fragilitati ſuccurrere poſſent: Neque etiam pepercimus animalibus à DEO OPTIMO MAXIMO creatis non modò ut ſint hominum alimenta, aſt quoque ut ſint medicamenta. Secuti autem fuimus ductum *Viri Experientiſſimi Domini Doctoris* PAULI BARBETTE *p. m.* de re *Medicâ Chirurgicâve* optimè meriti, tum quia ſuccinctè, tum etiam quia pleraque ſua perquam accuratè propoſuit; ignoſcet autem mihi, Lector Benevolus, ſi ubique eadem cum ipſo non ſentiam; labi enim humanum eſt, & fortè ego erra-

erravero; non equidem volens, qui nihil cupio quam *Veritati* primas concedere, meumque benevolum affectum generi humano teſtari; quod, uti opinor, ne ipſe quidem *Livor* ægrè feret: nemini enim obtruditur, ſed ut hanc meam opellam eo animo excipias, quo porrigitur, rogat

Tuus

Dabam Lugduni-Batav. 12. *Martii*, 1669.

FRED. DECKERS, M. D.

INDEX

Digitized by Google

INDEX CAPITUM.

LIB. I.

De Capitis affectionibus.

CAP. I. De *Epilepſia.* pag. 1
II. *De Apoplexia.* 18
III. *De Paralyſi, Caro, Comate Vigili & ſomnolento, Catalepſi, Incubo, Lethargo, Epiſthotono, Emproſthotono, Tetano, &c.* 31
IV. *De Catarrhis, eoſque comitante vario capitis & partium totius corporis dolore.* 38

LIB. II.

De affectibus Colli.

CAP. I. *De Angina.* 46
II. *De Scrophulis.* 58
III. *De Aneuriſmate.* 66

LIB. III.

De affectionibus Thoracis.

CAP. I. *De Pleuritide.* 69

II. De

II. *De Phthiſi.* 83
III. *De Febribus.* 100

LIB. IV.

De affectibus infimi ventris.

CAP. I. *De nimia ciborum Appetentia.* 118
II. *De Vomitu.* 124
III. *De Scorbuto.* 139
IV. *De Hydrope.* 158
V. *De Dyſenteria.* 173
VI. *De fluxu Hepatico.* 185
VII. *De Ileo.* 188
VIII. *De dolore Nephritieo.* 199
IX. *De Uteri ſuffocatione.* 215
X. *De Hernia Uterina.* 219
XI. *De menſium ſuppreßione.* 221
XII. *De partu difficili.* 235
XIII. *De menſium nimio fluxu.* 240

PRA-

PRAXEOS BARBETTIANÆ

LIB. I.

De Capitis Affectionibus.

CAP. I.

De Epilepſia.

I. **D***efinitio.* Epilepſia eſt Convulſio, vel motus partium corporis plerarumque præternaturalis [a], cum mentis & ſenſuum pro tempore plerumque læſione.

II. *Pars affecta* primaria eſt *Cerebrum* & conſequenter *nervi*, nullatenus vero membranæ.

III. *Differentiæ. Idiopathica* eſt vel *ſympa-*

[a] Convulſivus nempè, imò in *epilepſia* ſæpius *motus convulſivos*, quam quidem *ipſam convulſionem* obſervarunt Practici.

Digitized by Google

ſympathetica. *Fortis*, vel *levis*. *Periodica* vel *inordinata*. *Hæreditaria* vel proprio vitio & *diæta* acquiſita.

IV. *Cauſa proxima* eſt *Lympha* in cerebro vitiata & *acredine ſua* [b] nervos vellicans. *Remotæ* in glandulis lacteis, corde, utero aliiſque partibus [c] ſunt quærendæ. Quicquid enim, ſive bilis

ſit,

b *Et quidem acido-auſterâ*, non tantum nervos vellicans, aſt quoque ſuâ auſteritate nervos quaſi conſtringens, liberumque ſic ſpirituum animalium in nervos influxum impediens, efficit motus convulſivos convulſioneſve: eſſe acredinem acido-auſteram ſatis ſuperque patet ex effectis & curatione.

c Ex pollice manus ſiniſtræ aliquandò quid acre moveri (ſentiente ægro) verſus cor cerebrumque obſervavimus, quo etiam ligato paroxyſmum retardarunt nonnunquam, imò non ſemel ab eodem æger liberatus; tales & ſimiles hiſtorias varii obſervarunt; videſis apud Galenum lib. 3. de Locis affectis cap. v. ut & Joannem Schenckium lib. 1. de Epilepſia obſerv. 185. & ſeqq. p. m. 162. & ſeqq.

Diverſarum cauſarum ſigna ſequentia ſunt: ſi *ex cerebri ἰδιοπάθεια*, ſemper adeſt gravitas & atrox dolor capitis, item ſenſuum debilitas, ſtupor, faciei pallor, & inſomnia turbulenta: ſi verò *ex συμπάθεια ventriculi aut ipſius orificii ſuperioris*, iis in præcordiis & circa orificium ventriculi, dolorem, corroſionem, vel diſtenſionem ſentiunt, præſertim jejuni, & dif-

ficillimè

ſit, ſive pituita, ſive ſuccus pancreaticus, vel ſemen ſanguiſve menſtruus, Lympham reddere potens acriorem [d], Epilepſiam facile cauſat cerebro male ſeſe habente. Vapores non admitto.

V. *Signa Diagnoſtica.* Caput dolens eſt, grave, vertiginoſum. Pallet facies, extrema frigent tremuntque. Linguæ motus inordinatus. Meticuloſus æger atque triſtis [e]. Subito interdum corruit.

ficillimè inediam tolerare poſſunt: Paroxyſmum ſemper antecedit nauſea, dolor & palpitatio cordis, animique deliquium: ſolvitur autem paroxyſmus cum vomitu bilioſorum aut pituitoſorum acidorumve humorum; cujus hiſtoriam recitat Galenus lib. 5. de Locis affectis: ſi *ex utero*, circa lumbos & pubem dolores antecedunt, & ſimul capitis acerbos cruciatus percipiunt fœminæ: ſi *ab extremis partibus*, ex iiſdem frigidam quandam auram ad cerebrum elevari ſentiunt: cujus impetus, arctiori vinculo parti affectæ injecto, facilè aliquandò intercipi poteſt. ut videre eſt in obſervatione noſtrâ circa hunc paragraphum; adeo ut vel nullam vel ſaltem mitiorem adferat Epilepſiam.

d Scilicet acido-auſteram.

e Sunt præludia nec non *inſtantis epilepſiæ* ſigna diagnoſtica. Rectè Hippocrates lib. 6. de Morbis popularibus circa finem: melancholici etiam epilepſiâ corripi plerumque ſolent, & viciſſim epileptici fieri ſolent melancholici; imo

corruit. Nunc quædam, nunc multæ convelluntur corporis partes. Hic manus habet clauſas, ille in gyrum agitur; hic curſitat, ille ſedet. Plerique actorum ſunt ignari; quidam ſenſibus utuntur tam externis quam internis, hocque rarò, nec ſatis, puto, aptè. Quidam vociferantur, aliis ſupervenit dentium ſtridor, ſtertor, ſpuma oris; urinæ, fœcum, ſeminis involuntaria excretio.

VI. *Prognoſtica.* Idiopathica curatu difficillima; ſympathetica ſæpè, in infantibus facilè curatur, hæreditaria nunquam [f].

VII *In-*

ſemper ferè ſunt melancholici; acida auſteraque acria quam maximè in epilepſiâ, affectibuſque omnibus melancholicis nocent; acetum acidaque omnia acria eſſe melancholiæ pabulum magnus ille Senex ut & Galenus exiſtimat.

f Hippocrates ſequentia habet prognoſtica. à comitiali morbo juvenes mutatione potiſſimum ætatis & regionum & victuum liberationem accipiunt. aphor. 45. ſect. 2, & ſect. 5. aph. 7. Epilepſia, quibus ante pubertatem contingit mutationem recipit: quibus poſt viceſimum verò quintum annum eos ferè comitatur ad mortem uſque. Videatur quoque Doctiſſimus C. Celſus lib. 3. cap. 23. p. m. 172. quo autem anni tempore & con-

VII. *Indicationes.* Caput expurgandum, roborandum. Lympha temperanda [g]; cauſæ remotæ tollendæ.

VIII. *Curatio. In Paroxyſmo* proſunt frictiones, ligaturæ membrorum, punctiones, clamores, vellicationes, cucurbitulæ, clyſmata, ſuppoſitoria; oris apertio, partium externarum in rectum extenſio [h]; illinitiones temporum, carporum, naris, cranii circà ſuturas, præcipuè coronalem; ſuffitus. Narcoticorum uſus utilis eſt & noxius, benè diſtinguere experti eſt Doctoris [i]. De Venæſectione idem dico [l].

Extrà

& conſtitutione epilepſiæ oriuntur; videſis apud Hippocratem ſect. 3. aphor. 16. 20. & 22. ut & C. Celſum lib. 6. cap. 1. p. m. 43. 45. & 48. & cap. 8. p. 68. & 73.

g Non tantum lympha temperanda, verum etiam omnes humores.

h Pedetentim, non verò vi, nam oſſa indè luxata imo aliquandò fracta Practici obſervarunt.

i Narcotica relinquenda in paroxyſmo, aſt extra paroxyſmum multum prodeſt moderatus, ſpecificis mixtus, illorum uſus.

l In paroxiſmo levem venæſectionem aliquando profuiſſe, ad conciliandum nempè ſanguinis (ab acido-auſtero coagulati quaſi) motum; aliàs ſemper ferè & in ipſo ut & extra paroxyſmum venæ ſectionem inſtitutam

Extrà Paroxyſmum temperamentorum, cauſæ proximæ & remotarum ſumma eſt habenda ratio. Inſpice oculos, faciem, linguam; explora pulſum, tange ventriculum & Hypochondria, utpote in quibus ſympatheticæ Epilepſiæ cauſa plerumque hærĕt; conſiderentur Lymphæ gratia partes externæ, pedes volo atque manus. Præparentur hiſce conſideratis humores vel primò, vel educantur ſtatim pro re nata. Corroborantur partes præparantibus unâ eâdemque fideliâ; Cumque malum Chronicum ſit, tam præparantia quam purgantia ſæpius reiteranda. Venæſectio raró uſu venit; Vomitoria interdum, ſed præſcripta cautè [m].

Medi-

adeo nocuiſſe, ut graviores indies poſt venam ſectam paroxyſmi redderentur, obſervavimus, & nobiſcum varii Practici.

m Si epilepſia ex *ſympathia ventriculi* pituitoſorum viſcidorum, acidorumve humorum ſaburrâ referti, oriatur; proſunt vomitoria, ſed quod notandum, ſemper ſpecifica ant'epileptica eſſe admiſcenda, præceſſis nempè præparantibus incidentibus acrimoniamque humorum temperantibus.

Medicamenta Antepileptica.

Radices Acori veri, Angelicæ, Ariſtolochiæ, Arthemiſiæ [n], Cardanæ, Bryoniæ, Dentariæ, eryngii, fraxinellæ, hyperici [o], pœoniæ, ſcyllæ, ſucciſæ, tormentillæ, valerianæ ſylv. vincetoxici. Anagallis, betonica, ruta ſylveſtris, polium, verbena, pœonia. Flores liliorum convallium, pœoniæ, ſtœchados, tiliæ. Semina aquilegiæ, atriplicis, pœoniæ, ſeſeleos, cardamomum,

n Quidam multa perhibent de carbonibus pridie D. Joannis Baptiſtæ ſub radicibus arthemiſiæ evulſis, ſed hallucinantur Autores, non enim ſunt carbones, ſed radices arthemiſiæ antiquæ annoſæ emortuæ, multo ſale volatili conſtantes; & ſemper ferè ſub arthemiſiâ reperiuntur, adeo ut tantum ſuperſtitio quædam ſit, quod radices illæ annoſæ emortuæ pridie D. Joannis Baptiſtæ circa duodecimam nocturnam evelli debeant. doſis illarum eſt ad drachm j. cum aquâ appropriatâ exhibitâ. Vide Joëlem praxeos p m. 85. ubi agit de epilepſiâ, ut & Schroderum pharm. lib. iv. p. m. 21. &c.

o Inprimis hyperici flores, eorumque tinctura, de quâ videatur Zwelferus in mantiſſâ hermetica p. m. 765. quam ſpecificè in tremore manuum aliarumque corporis partium prodeſſe obſervavimus.

mum, ceraſa nigra. Ligna buxi, tiliæ, quercus. Succinum. agaricus. caſtoreum. Coagulum leporis; cor ciconię, hirundinis, leporis, vulpis, vulturis. Cornu alcis, bovis, cervi, hirci, monocerotis. Cranium aſini, humanum, cuculus uſtus. Fel agni, catuli nigri, urſi, vulturis. Fimus vaccæ nigræ, hepar aſini, capri, ranarum viridium, turdi, urſi. Hirundo. Lac aſininum, caprinum, equinum. Pulli hirundinis. Lien equi. Lumbrici terreſtres. Muſtelæ piſcis caro, ſanguis & ſpina; oſſa lacertæ viridis. Oſſiculum cranii triangulare ſeu cruciforme lucii piſcis. Pica. Penna pavonis uſta, pulli corvorum combuſti. Sanguis catti maris, menſtruum juvencularum, humanus calidè aſſumptus, teſtudinis marinæ. Stercus ciconiæ, coturnicis, pavonis, talpæ cor & hepar, teſticuli equi, galli. Turdur fœmina. Veſica apri. Ungula alcis, aſini. Unicornu. Margaritæ p. Hydromel, Aqua, Spiritus,

p Item corallia præparata, ut & eorundem magiſteria, quatenus acidum alterant.

Spiritus, Vinum, Elixir, Syrupus Antidotus Cephalica Quercetani. Aqua Anhaltina; Hartmanni, Langii, Mynſichtii, Hirundinum uſitata & Kobrenteri, picarum, ex fecibus humanis Mathioli, theriacalis. Spiritus Ant'epilepticus Baſilii, Paracelſi, Hartmanni: Cerebri humani, C. Cervi. Vitrioli viridis, volatilis, Tartari vitriolati, Salis Dulcis q. Tinctura Solis Glauberi, Lunæ, Antimonii. Eſſentia & Tinctura Caſtorei, Elixir Crollii, Cratonis, Mynſichtii. Syrupus pœoniæ, ſtœchados, cinamomi. Ol. camphoræ, caſtorei, cranii humani, heracleotici ligni; majoranæ, roriſmarini, citri, rutæ,

q Ut & nitri dulcis; aſt omnibus ferè antecellunt ſalis armoniaci flores albi, rubri, flavi, vel ejuſdem ſalis ſpiritus, qui non tantum pituitam incidit, verum etiam acido-auſterum corrigit eſtque valdè volatilis ac penetrantiſſimus; quo ipſi melancholici redduntur hilares, quod quidem centies obſervavimus; atqui non tantum puerorum, aſt quoque adultorum epilepſias varias hujus beneficio, juſto vehiculo mixti, annuente Divino Numine, curavimus; ut patebit ex obſervationibus ſecuturis.

tæ, lavendulæ, ſuccini, ungulæ alcis, zedoariæ, ligni rhodii. Conſerva flor. Anthos, lil.convall. flor.Aurantiorum, pœoniæ. Electuar. Heve. Saxoniæ, Montagnanæ, Theriaca Smaragdorum. Extractum Deodati, ceraſorum, vitrioli narcotici, Laudanum Antep. Hartmanni. Baſſanus ruta ſuccini, Antapoplecticus. Pulvis ſecundinæ, marchionis, ſpecies dialunæ [r], bezoardicum minerale, lunare, ſalia ferè omnia tam fixa quam volatilia. Tabulæ Hartmanni, Langii, Pil. Antep. Plateri. Sapo Hiſpanicus [ſ], &c.

Formulæ

[r] Mynſichtii nempè, in armamentario ſuo Medico-Chymico. p.m.100.

[ſ] Specificè hoc in affectu prodeſt cinnabaris nativus & antimonii, prior à Cratone vocatur magnes epilepſiæ, atqui ex eâ talem parat pulverem.

℞. Cinnabar. nativ. pellucidæ limatæ in tenuiſſimum pulverem tritæ unc. ſ.
Corall. rub. &
Margarit. præpar. ana ſcrup. ij.
Croci oriental. ſcr. j.
Fol. auri num. xv.

Terantur omnia ſubtiliſſimè ſuper lapidem doſ. à gr. vj. ad ſcrup. j. in vehiculo convenienti; præſtat tamen cinnabaris antimonii.

Formulæ Medicamentorum Purgantium.

℞. Elect. è ſucco roſar. unc. j.
Pulveris Jalappæ drach. j.
Spir. Salis rectificat.[t] ſcrup. j.
Ol. roriſmarin. gut. viij.
MS. F. Conditum molle, de quo ſumat æger nucis moſchatæ magnitudinem, ter quaterve in hebdomade.

Vel

℞. Extract. rhei.
Aloës lucid.
Reſinæ Jalapp. an. gr. vj.
Sal. ſuccin.[u] gr. iij.
Ol. lavendul. g. ij.
MS. F. Pil. Num. iiij. deaurentur pro una doſi.

t Potius ſpiritus ſalis armoniaci, aliuſve ſalis volatilis oleoſi; vel ex hiſce duobus mixtis & binis terniſve cohobationibus junctis deſtillati ſpiritus ſcrup. j.

v Per ſal ſuccini Autorem intelligere ſal volatile ſuccini puto.

Vel

℞. Crem. Tartar.

Oc. Cancr. præparat.
Sal. Succin.
Diagrid. an. gr. vj.
MS. F. Pulvis in Vino vel cerevìſia ſacharatis aſſumendus.

Formulæ Medicamentorum Præparantium.

℞. Liquor. Tartar. unc. ſ.
Sal. Ammoniac.
Succin. an. ſcrup. ſ.
MS. ſumat in Vino 10. pluresve guttas quater de die.

Vel

℞. Sal. prunell. Ammoniac. an. drach. ſ.
Oc. cancr. crud. contuſ. ſcrup. ij.
Raſur. cranii human. ſcrup. iiij.
MS. F. Pulvis dividendus in 6. partes æq. ſumat eorum bis de die, hunc jejuno ſtomacho, illum veſperi ante cœnam.

Vel

℞. Sal. ſuccin. volat.
Corn. cerv. an. ſcrup. j.
Caſtor. drach. ij.
Infundantur horis 24. in ſ. q.
Spir. Vin. rectif. & Tincturæ
extractæ Adde.
Aq. prophylacticæ.
Julap. roſac. an. unc. j. ſ.
Syr. cinamom. unc. ſ.
MS. bibat ter quaterve de die
cochleare unum atque alterum.

IX. *Obſervationes.* 1. Nicolaus Hazard. 26. annorum juvenis, Cerebro humidiori, cæterà plethoricus, ter, ſæpe quinquies de die, idque ſingulis ſeptimanis Paroxyſmos patiebatur fortiſſimos, interdum horâ integrâ, interdum per bihorium, cum ſpuma oris, clamore, ſenſuumque omnium læſione, ſubſequente diuturno & profundo ſopore. Præter Venæſectionem, peculiares ob rationes, non Epilepſiam, inſtitutam, nullo alio uſus ſum medicamento, quam Condito ſupraſcripto purgante, ſed non niſi

Digitized by Google

niſi ſeptimo menſe curatus eſt. Obſervabat autem exactiſſimè diætam. Decimo nunc anno à morbo liberatus vivit hilariter Amſtelædami, vultuque ſereno obviam mihi factus me ſalutat.

2. Filia Simonis Gomes de Pas annos circiter viginti nata, integrum per annum laboraverat motibus Epilepticis, non quidem vehementibus, ſed à ſeptimâ matutinâ in horam novam veſpertinam durantibus, cum ſpumâ oris, ſine loquela, ſenſuumque manifeſto uſu. Menſtrua nihilominus juſto tempore & modo fluebant, noctuque comedebat, loquebatur, bibebatque, ſed parcè. Præſcripſi ipſi haſce pilulas unicâ pro vice.

℞. Caſtor. Sal. Arthemis. an. gr. iiij.
Reſinæ Jalapp. gr. vj.
Aloës ſuccotrin. gr. ix.
Ol. Majoran. g. ij.
MS. F. Pil. Num. v. deauretur.

Pro voto illis purgata, uſa eſt bis quotidiè hauſtulo ſequenti,

℞. Sa-

℞. Saponis Hiſpanic. albiſſ. drach. ſ.
Coq. ex lacte Vaccino & Colat. unc. iij.
Dentur uſui.

Miratu dignum erat hoc remedio aſſumto Paroxyſmum indies gradatim, deque horâ in horam ita iviſſe imminutum, ut trigeſimo die pleniſſimè curata exiverit, manſeritque reſtituta. Venæſectionem Phlegmaticæ nullus inſtitui [x].

CAP.

x Vir 45. circiter annorum, melancholicus ferè continuò, imprimis verò circa paroxyſmum; ſingulis ſeptimanis circa plenilunium vertiginem ſolummodò ſentiens, præcidebat; tumque convulſione motibuſq; convulſivis quam maximis afficiebatur, hocque per trium præter propter horarum ſpatium, biduo tunc triduove ſequenti æger actorum, præterquam ſolius vertiginis, inſcius; plurimas tum ſequentes noctes inſomnes ducens cum inſomniis ſubinde horrendis, ſemper quaſi ex terrore cum totius corporis concuſſione expergefactus; memoriâ exiſtente læſâ, manibuſque maximè tremulis, decumbebat.

Sæpius in hoc ægro à Medico quodam venæ ſectio fuit inſtituta, jam ad ſublationem paroxyſmi jam verò ad morbi ipſius curationem, ſed tamen abſque ullo ſucceſſu; uxor ægrotantis pro ſublatione paroxyſmi maſticatos aut contuſos in os mariti inſpuebat chariophyllos, quo paroxyſmus

xyſmus ſuperabatur, qui ipſâ venæ ſectione nec ſuperari nec tolli poterat.

Ad curam vocatus, ſequentia præſcripſi (omnibus acidis, auſteris, crudſſque, &c. interdictis) primò

℞. Aq. Beton.
Flor. tiliæ ana. unc. ij.
Fænic.
Vit. Mathiol.
Antepileptic.
Langii ana. unc. j.
Spirit. ſalis armoniac. drachm. ſ.
Tinctur. caſtor. gutt. x.
Flor. hyperic. drachm. j.
Laud. opiat. gr. IV.
Ol. ſuccini gutt. v.
Syr. ſtœchad. unc. j.
M.

Cujus ſingulis diebus quater ad minimum cochlear unum atque alterum aſſumebat. Secundò ſingulis ſeptimanis ſemel, quinque pro doſi aſſumebat de ſequentibus pilulis, undè ter, quaterve dejecit.

℞. Gumm. ammoniac. Aquâ roſar. ſolut. Drachm. ſ.
Myrrh. Elect.
Reſin. jalap.
Scammon.
Vitrioli martis ad albedinem calcinat. ana. ſcrup. j.
Croci ſcrup. ſ.
Ol. ſuccini gutt. viij.
M. F. Pilul. num. XL.

Deaurandæ pulvereve cinamomi, &c. inſpergendſi. Tertiò, ſequentis pulveris doſin ſingulis veſpertinis cum vino Hiſpanico aſſumſit,

℞. Corall. rub. præpar. drachm. j.
Cret. alb. ſcrup. j.
Sacch. cand. drach. iij.
M. F. Pulvis in 6. doſes dividendus.

Nota. Veſperi hoc pulvere aſſumto, mane bis terve alvum depoſuit.

In dictorum medicamentorum uſurpatione continuavimus per duas circiter ſeptimanas; tuncque Quartò præſcripſi. ſequens vinum medicatum,

℞. Rad. enul. campan.
Calam.

Calam. aromatic.
Valerian. ſylveſtr. ana. drachm. ij.
Viſc. quercin. unc. j.
Fol. ſalv.
Hyſſop. ana. M. j.
Flor. ſtœchad.
Hyperic. ana. p. ij.
Sem. pœon.
Fænic. dulc. ana. drachm. ij.
Cinam. acut. drach. iij.
Nuc. moſch. drach. j.
Cort. arant. drachm. ij.

Conciſa & Contuſa Craſſo modo inſuantur ſacculo, cantharoque lapideo indantur, affundanturque vini Hiſpanici (non Gallici, nec rhenani, quia acidum nimis augent) pint. iiij. poſt juſtam digeſtionem, ter de die unc. iij. pro doſi aſſumſit (inſtillatis ſemper gutt. xij. ſpiritus ſalis armoniaci unicuique doſi) ac continuavimus ad finem curationis uſque in uſurpatione dicti vini medicati; repetitis ſubinde pilulis ſupra præſcriptis, ut & circa plenilunium & novilunium mixturâ primò præſcriptâ. Quintò, ſequentis pulveris doſin pridie, poſtridieque novilunii & plenilunii, ipſoque plenilunio ac novilunio cum vino medicato veſperi aſſumſit,

℞. Cinnabar. antimon. gr. xij.
Ungul. alcis ſcrup. j.
Magiſt. corall.
Perlar. ana gr. xviij.
M. F. Pulvis tenuiſſimus pro tribus doſibus.

Hiſce, annuente Deo Optimo Maximo, melancholia ferè tota ſublata fuit; memoria integra reddita, ceſſavitque manuum tremor, nec æger à paroxyſmo amplius infeſtatur.

Hac methodo (paucis mutatis, quibuſdam tantum additis antihyſte ricis) duas adhuc puellas, unam melancholicam admodum, 22. annum agentem ſingulis biduis triduiſve invadente paroxyſmo

roxyſmo ſummâ cum vehementiâ manuumque clauſurâ, motibuſque convulſivis, & ſuffocatione hypochondriacâ affectam. Alteram 19. ætatis anno pituitoſam, ſuppreſſione menſium ſimul laborantem ſingulis propemodum noctibus epilepticis motibus afflictam, Benedicente Jehovah, curavimus; ut & Juvenem 25. annos natum admodum vertiginoſum (ſingulis ſeptimanis paroxyſmo epileptico convulſivo redeunte) in integrum reſtituimus. Infantes varios motibus convulſivis epilepticis (Belgis ſtuypkens) afflictos; ſequenti mixturâ cochleatim uſurpatâ ſanavimus,

℞. aq. flor. tiliæ.
Fænic. ana. unc. j.
Syr. ſtæchad.
Diacod. ana. unc. ſ.
Spir. ſal. armon. ſcrup. ſ.
M.

Poſteà alvus ſolvatur ſolâ mannâ calabrinâ, nam alvo adſtrictâ laborantes, facile epilepſiâ motibuſve epilepticis corripiuntur, ut teſtatur Hippocrates, & apud Cl. Riverium in obſervationibus Pet. Pachequus. p. m. 305.

Cap. II.

De Apoplexia.

I. *Apoplexia* eſt mentis conſternatio cum ſenſuum externorum & motus abolitione.

II. *Pars affecta* eſt Cerebrum cum ſuis nervis.

III. *Differentiæ.* Idiopathica eſt vel ſym-

ſympathetica; fortis vel levis; vera vel notha.

IV. *Cauſa* eſt Lympha craſſior magna ex parte nervos obſtruens [a].

V. *Signa Diagnoſtica* [b]. Homo, ante ſcilicet ſanus, plerumque ſubitò, interdum ſenſim concidit, cum ſenſus, motus & vocis ablatione nunc imminuta nunc totali [c], ſola reſpiratione eaque

a Non tantum lympha craſſior, verum etiam pituita viſcida, nec non ſanguis, ut Platerus aſſerit p. m. 22. omniſque materia viſcida in cerebro contenta; nec non à delapſu ex ſublimi, vel concuſſione, vel colapho (ut obſervavit G. Fabr. Hildanus Obſervat. xi. Centur. vi. p. m. 507.) vel mærore & animi Conſternatione ſubitâ, ut idem probat p. 508. vel ex conſuetæ hæmorrhagiſi narium ſuppreſſione, ut memoratus expertus refert obſerv. xi. Centur. iii. p. 192. & 193. vel ſanguine extravaſato, ex vulnere imprimis ipſius cerebri; Plures qui vult cauſas adeat Doctiſſimum Platerum praxeos p. m. 22. 23. &c.

b Signa *imminentis* ſunt aliquandò nulla; ſed hiſce in Regionibus ſæpè lethargus præceſſit aut vertigo, quare apoplexiæ prodromi dicuntur; ſcotomia, incubus, tremor totius corporis, ſtridor dentium in ſomno, gravedo capitis: & quod notandum ſemper ferè inter nicotianæ uſum corripiunur, quod bis terve cum Autore obſervavimus.

c Sic diſtinguitur à *caro*,

eaque difficili, remanente. Dormit profundè, imò ſtertit. Membra laxa elevata concidunt ſuo pondere inſtar mortuorum. Oculi ſuſpenſi ſunt vel clauſi; pulſus interim fortis eſt & plenus, quod multos in Prognoſtico, imò antehac me ipſum decepit. Reſolvitur ani & veſicæ Sphincter.

VI. *Prognoſtica.* Apoplexia malum curatu eſt difficile, ſed facilius curatu alterantibus, quam purgantibus vel venæſectione [d]. Si à difficili reſpiratione ſudor ſuperveniat, præſertim frigidus, lethale. Febris acuta melior lentâ vel mediocri. Solvitur ſæpè, motu ſc. Critico, in Paralyſin: interdum per ſalivationem,

caro, nam caro affecti ſentiunt, nec tam ſubitaneus quoque morbi inſultus: *à lethargo*, quia eſt ſine febre, & excitatione: *à ſuffocatione hypochondriacâ* vulgò uterinâ dicta, & *ſyncope*, quia obſervatur cum membrorum laxitate, pulſus plenitudine, & facie colorem retinente, & abſque ſudore frigido, qui in ſyncope ſemper frigidus & viſcidus obſervatur.

d Non inſtituitur curandi ipſam apoplexiam, ſed ſanguini immoto & ſtagnanti (ut ſic loquor) motum conciliandi gratiâ.

tionem, Lymphâ nempe craſſiore ſic purgatâ excretâque vi naturæ [e].

VII. *Indicationes.* Lympha qualitate peccans temperanda & craſſitiem propter incidenda; quantitate noxia evacuanda [f]: ſic majori copiâ ſpiritus animales generabuntur, faciliuſque in partes ſenſibus motuique dicatas fluent.

VIII. *Curatio* [g]. Membra, pedes puta atque manus, ob Lympham ad Cor fluentem fricentur moderatè. Tempora oleis deſtillatis inungantur, ut

e Per excitatam ſalivationem ipſam apoplexiam aſt levem curatam vidimus, nullâ remanente paralyſi, aſt pro tempore tantum partium quiſpiam ſtupor, ut ex obſervationibus ſtatim dandis patebit. vid. Hippocratem aphor. 51. & 57. ſect. VI. ut & C. Celſum p. m. 76.

f Inprimis reſpiciendum ad cauſas §. 4. datas, quibus conſideratis & cognitis, facilius cura inſtitui poteſt.

g Cum prognoſtico inſtituenda, exploratâ primùm vitâ vel per candelam accenſam feneſtris clauſis, (ſi ex pulſu dignoſci nequeat) naribus admotam, vel per plumam ſpeculumve ori appoſitum, an ſcilicet moveatur vel maculetur, hiſce probatis, licet nullum vitæ indicium appareat ante triduum tamen non ſepeliendi, quia ante illud tempus revixiſſe obſervati ſunt.

ut & nucha, medullaque ſpinalis [h]. Cucurbitulas non niſi rariſſimè probo, ut nec venæſectionem [i]. Clyſteres, Epicarpia, ſupplantalia, ſuppoſitoria [l] concedo, licet non niſi per accidens juvare poſſint; Purgantia vero ſummè neceſſaria abundantibus turgentibuſque humoribus; ut & alterantia peccantibus iiſdem qualitate [m]. Somnus arcendus, ideoque narcotica omnia noxia [n].

Medi-

h Ut ſpecificum ſequens commendamus linimentum.

℞. Ol. ſuccin.
Spic.
Caſtor. ana. ſcrup. ij.
Flor. Hyperic.
Succ. rutæ expreſſ. ana. drach. iij.
M.

Quo non tantum in apoplexiâ, verum etiam in epilepſiâ, lethargo, &c. cum ſucceſſu fuimus uſi.

i Videantur, quæ diximus circa §. IV. de venæ ſectione p. 20.

l De clyſteribus & ſuppoſitoriis hæc nota, quod in apoplexiâ duplo ferè acriores eſſe debeant quam quidem in aliis non ſoporiferis morbis; juvare poſſunt, quia excitant & petuitoſos eliciant humores ſtagnantes, à quibus ſæpe apoplexia ortum ducit, ut §. IV. probavimus.

m Hoc in caſu obſervandum, purgantia in duplici doſi ſpecificiſque ant'apoplecticis mixta eſſe exhibenda, ut ita unâ eademque fideliâ humores qualitate, quantitateque peccantes expelli queant.

n Quidam vomitoria maximè

Digitized by Google

Medicamenta Ant' Apoplectica.

Rad. Angelicæ, Imperatoriæ o, Ireos noſtrat. & Florent. Galangæ, Pyrethri. Lavendula, roſmarinus, hyſſopus, Iva Arthetica, ruta, ſpica, ſalvia, origanum, majorana, diureticaque & cephalica dicta omnia. Flores liliorum, lavendulæ, arantiorum, ſpicæ, ſtœchados. Baccæ juniperi. Grana kermes. Cubebæ, cardamomum. Semina carui, ſinapios. Nux moſchata. Garyophyllum, cinamomum, zinziber, piper. Balſamum Peruvianum, zibethum, moſchus, caſtoreum, Opobalſamum. Aqua lil. convall, juniperi, petroſelin, ſalviæ, Apo-

maximè laudant, & inprimis ex antimonio, ut crocum metallorum & inde paratam aquam benedictam, vitrum antimonii, &c. item ex antimonii butyro mercurium vitæ. de vomitoriis bellè diſcurrit Riverius praxeos lib. 1. cap. 2. p. m. 23. & 24. Attamen rectè W. Hoeferus in ſuo Hercule medico; cave à vomitoriis, niſi æger ſtatim à cibo fuerit apoplecticus factus, & eodem tempore medicus accerſitus ſit.

o Ex quibus radicibus apophlegmatiſmum paratum expertus commendo, ut videre eſt in obſervationibus ſecuturis.

Apoplectica Anhaltina, Crollii, Mynſichtii, Riverii, Quercetani. Spir. ceraſorum nigrorum, formicarum, cranii humani, ſanguinis hum. lilior. convallium P. Eſſentia ambræ, caſtorei, ſuccini. Elixir. Pœoniæ Mynſichtii. Syr. florum Anthos. Ol. ſuccini, lavendulæ, ſalviæ, ſpicæ, garyophyllorum, ligni heracleotici. Conſerva, arantiorum, anthos, menthæ. Confectio Anacardina. Balſamus Apoplecticus, cephalicique omnes. Magiſterium cranii humani, ſuccini; ſal Apoplecticum Mynſichtii, ejuſdemque Rotulæ ſmaragdinæ, &c. Elex. Vitæ noſtr. deſcriptionis.

Medi-

P Inprimis ſpiritus ſalis armoniaci, ſaliſve tartari volatilis fætidus; diaphoreticumve in paracutis ſeu mixtura ſimplex, ex ſpiritus theriacalis camphorati part. v.
Tartari rectificati part. I v.
Vitrioli rectificati part. I.
Invicem mixtis & in digeſtione per aliquot ſeptimanas relictis.

Medicamentorum Præparantium Formulæ.

℞. Aq. Antiparalyt.
Prophylactic. an. unc. j. ſ.
Betonic. unc. ij. ſ.
Syr. de ſtœchad. drach. x.
M. bibat cochleatim.

Vel

℞ Elix. vitæ noſtr. deſcription. dr. j.
Bibat in Vino cereviſiave quater de die guttis 6. vel 8.

Vel

℞ Sal. Cranii human. ſcrup. j.
Detur in Vino, bis de die.

Spiritus ſalis dulcis ritè præparatus magnæ eſt efficaciæ, continuò in Vino potuve aſſueto ad guttas x. vel xv. aſſumptus q.

Medi-

q Videlicet ad præſervationem, & quidem ad drachm. ſ. in potu, vinove ſalviato, ſerpillato, cephalicove medicato alio. Ego verò ſpiritum ſalis armoniaci cum aquâ ex ſerpelli & lavendulæ comatibus deſtillatâ aſſumtum præferrem.

Digitized by Google

Medicamentorum Purgantium Formulæ.

℞. Reſinæ Agarici.
Extract. catholic. an. gr. vij.
Sal. Tart. vitriolat. g. iij.
Ol. roriſmarin [r] gutt. ij.
MS. F. Pil. Num. iiij. deaurent.

Vel

℞. Rad. Ireos noſtrat.
Fol. ſenn. mund. an. drach. ij.
Agaric. leviſſ. drach. ſ.
Sem. pœon. ſcrup. j. Coq. ex aq. betonic. in Colat. unc. ij. ſ. diſſolve.
El. diacartham. drach. ij. ſ.
Ol. roriſmarin. g. j. [s]
MS. F. Hauſtus.

℞. Sal.

r Omnibus purgantibus in affectibus ſoporiferis ut apoplexiâ, lethargo, &c. addatur caſtorium in ſubſtantiâ ad ſcrup. j. imo ad ſcrup. ij. cum ſcrup. j. ſcammonei exhibet Trallianus, ut teſtatur Riverius loco citato p. 23.

ſ Potius adderem oleum ſuccini deſtillatum vel ſal ejuſdem volatile, nam ab omnibus tanquam experta commendantur: quod quoquè hæc efficere poſſint, in apoplexiâ, epilepſiâ, lethargo, &c. experti teſtantur Practici.

℞. Sal. Tart. vitriolat. gr. vj.
Scordii ſcrup. j.
Reſinæ agaric. gr. viij. [t]
Sachar. perlat. drach. ſ.
MS. F. Pulvis tenuis in Vino Gallico vel Rhenano aſſumendus.

IX. *Obſervationes.* 1. Johannes Abeels Vir quadraginta plus annorum, plethoricus, obeſus ſed robuſtus, horâ decimâ nocturnâ, mediocriter cœnatus, inter nicotianæ uſum ſubitò in Apoplexiam cadens, dormiebat altum. Conſilio me magis vicini Medici vena ipſi ſecta erat antequam ipſi potuerim adeſſe. Præſcripſi externa medicamenta & interna, ſed horâ primâ ejuſdem noctis ceſſit fatis.

2. Michaël

t Experientiâ certior redditus omnibus reſinam colocynthidis ut & extractum ellebori nigri cum caſtoreo pulveriſato mixtum in aquâ ſalviæ, vel lavendulæ, vel roriſmarini, aliâve cephalicâ diſſolutum commendo, purgat enim quam optimè, maximèquè excitat, incidit, atque ex intimis abſconditiſque corporis penetralibus pituitam elicit, pro ſtimulo additur tartarus vitriolatus, maximâ incidendi vi præditus.

2. Michaël Calvo Hiſpanus ſexagenarius, phlegmaticus, magnæ notæ vir, inſtitutâ bis conſilio Medici Hebræi, venæſectione, brevi poſt lumine caſſus eſt.

3. Anus ſexaginta quinque annos nata, ſit poſt vertiginem Apoplectica. Volebant adſtantes ut ipſi ſtatim ab experto Chirurgo Auguſto Meyero ſecaretur vena, quam vocatus ego ut & ille improbavimus. Uſa eſt mixtura & purgantibus ſupraſcriptis, iiſque paucos intra dies convaluit [u].

CAP.

u Mulier quædam 52. annos circiter nata, ex animi mœrore gravi, manè ſurgens, maximo cum clamore ſubitè corruit, cum ani & veſicæ ſpincteris reſolutione, ſtertore, pulſu pleno, attamen aliquouſquè celeriori, oculis torvis immoris adſtantes aſpiciens, cum omnium partium motus ablatione, non autem ſenſus, nam puncta membra parũ retrahebat; ore ligno aperto primò ſequentis mixturæ ori infundi juſſimus, cochleare unum vel alterum.

℞. Aq. ſalv.
Lavendul.
Ant'epileptic.
ana unc. j.
Tinctur. caſtor. drach. ſ.
Spir. ſal. armoniac. ſcrup. j.
Ol. ſuccin. gutt. viij.
Syr. ſtœchad. unc. j.
M.

Nucham

Nucham & tempora & nares inungi Curavimus linimento §. VIII. p. 22. commendato. 2. Hoc æ-nema, ut quam citiſſimè coquatur & injiciatur, præſcriptum fuit.

℞. Herb. rut.
Centaur. min.
Origan.
Salv. ana. M. j.
Rad. ariſtoloch. rot.
Elleb. nigr. ana. drachm. iij.
Cyclam. drac. ij.
Sem. cartham. | Agaric. | in petiâ ligat. ana. drachm. ij.
Pulp. colocynth. drachm. ſ.
Coq. ſ. a. in ſ. q. aq. communis, Colatur.
℞. Unc. vij. iu quibus diſſolv.
Elect. hier. pier. cum agar. unc. j.
Sal. rut. drachm. j.
Caſtor. ſcrup. j.
Mellis anthoſ. unc. j.
M. F. Ænema.

Quidam in periâ croc. metallor. ſcrup. j. ligari & unà cum dictis cephalicis ac purgantibus coqui jubent, maximèquè tales clyſteres Commendantur ab Autoribus. quo injecto poſt horam multum pituitæ viſcidæ unà cum excrementis excrevit; interim continuò ferè uſi fuimus mixturâ ſupradictâ; ſecundò die, ſequentibuſque deinde diebus radicem imperatoriæ contuſam linguæ & circa dentes molares imponi curavimus, quo multum tenacis viſcidæque pituitæ elicitum eſt.

Tertio die, præſcripſimus purgans ſequens, quod

℞. Extract. elleb. nigr. gr. xvj.
Reſin. colocynth. gr. iij.
Sp. ſalis armon. gutt. vj.
Caſtor. pulver iſ.
Tartar. vitriolat. an. Scrup. ſ.
Aq. ſalv. q. ſ.
M. Pro hauſtu.

Quo optimè purgata; nobiſque reſpondit aſt linguâ tremulâ, quare præſcripſimus ſpiritum aniſi optimum cum ſpiritu ſerpilli mixtum, quo lingua & totum colluebat os,

 cujus

cujus beneficio multum viſcidæ materiæ iterum excrevit, ſenſimque linguæ tremor evanuit. remanente poſt affectum motus ſenſuſque partium imminutione, ſtupore videlicet ut & tremore, non verò paralyſi; pro corroboratione partium omnium, motuſque & ſenſus imminutionis curatione ſequens præſcripſimus vinum medicatum

℞. Rad. Angel.
Irid. florent.
Ariſtol. rotund. ana drachm. iij.
Fol. Salv.
Origan.
Majoran. nob.
Paleg. ana M. j.
Senn. mund. unc. j.
Flor. Lavendul.
Hyperic. ana p. j.
Agar. alb. drachm. iij.
Bacc. junip. unc. j.
Cubeb.
Cardamom.
Nuc. moſchat.
Cinam. ana drach. j ſ.
Sal. tartar. drach. j.

Conciſa & craſſo modo contuſa inſuantur ſacculo, & vini rhenani gallicive pint. iiij. affundantur, hujus ter de die unc. ij. infuſis ſingulis vicibus gutt x. ſpiritus ſalis armoniaci; quibus, Deo annuente, curata.

Duos adhuc vidi, inter nicotianæ uſum, factos apoplecticos, in quibus eadem ferè uſurpata remedia, ut & varia adhuc errhina, quia vix excitari poterant, in utroque etiam venæ ſectio fuit celebrata, quia illorum pulſus vix aut ne vix quidem obſervabatur; undè concluſum eſt ſanguinem non, aut vix circulari aut moveri; poſt venæſectionem major & major reddebatur pulſus; uterque jam paraplegiâ laborat.

Cap. III.

De Paralyſi, Caro, Comate Vigili & ſomnolento, Catalepſi, Incubo, Lethargo, &c. Opiſthotono, Emproſthotono, Tetano.

I. Hiſce de Affectibus non eſt quod multa dicam; tantam enim cum Apoplexiâ habent affinitatem, ut qui morbos iſtos ex hac neſciat curare, pauci judicii ſit oportet: neque enim eſſentialiter, ſed gradibus ſaltem differunt, eandemque agnoſcunt partem affectam cauſamque. Hoc ut Lector, rerum non verborum, amans melius concipiat, has illi meas communico.

II. *Obſervationes.* Mater D. Johannis Vincent Diaconi & Mercatoris Amſtelædamenſis, brachium dextrum impotens movere, periculoſè decumbebat anno ætatis ſuæ quinquageſimo octavo; ergò erat *Paralytica*: interdum

dormiebat profundè, ergo laborabat *Comate ſomnolento Cæróve*; interdum vigilabat, ergò debuit tunc ejus morbus *Coma Vigil* nominari; interdum ſtertebat nullamque edebat vocem, quicquid vociferarentur adſtantes; ergò erat *Apoplectica*; febricitabat continuò, ſupervenientibus Aphtis, ergò aderat *Lethargus*. Omnes hi morbi, quibus extincta, promiſcuè illam affligebant 15. intrà dies. Quorſum ergò nunc *Entium Noxia Multiplicatio?* Quantum ſapimus verba dando!

2. Uxor D. Ludovici Serrarii Vertiginoſa, Paralytica, Comatoſa, Nephritica, Hyſterica, &c. ore tortuoſo vix poterat vocato mihi loqui. Præſcripſi illi pilulas haſce purgantes:

℞. Reſinæ Jalapp.
Agaric.
Aloës lucid. an. gr. iiij.
Sal. ſuccin. gr. vj.
Ol. menthæ g. ij.
MS. F. Pil. Num. v. deaurent.

Optimè inde purgata longè habuit melius.

lius. Altero die aſſumpſit mixturam ſequentem cochleatim:

℞. Aq. prophylact. noſtr. unc. j. ſ.
Antiparalyt. unc. ſ.
Antinephritic. unc. j.
Meliſſ. unc. iij.
Syr. de ſtœchad. unc. j.
MS. in Phialâ.

Hacce uſa conquerebatur de nimiâ ejus acredine, dulciorem autem non admittebat paſſio hyſterica; ſed aquæ liliorum convallium unciâ unâ cum ſemiſſi temperatam ſupraſcriptam mixturam optimè ægra tulit, & optimè novem imò ſeptem intra dies eſt curata; nebat enim quarto die proba hæc & familiæ ſummam curam habens Martha [a].

C AP.

[a] Vir quadraginta annos natus, pituitoſus, pluvioſâ tempeſtate iter faciens, noctu expergefactus; motus ſenſuſque quâdam impotentiâ afficiebatur, imò domum reverſus, intrà tres ſeptimanas fit paralyticus; quare juſſu agyrtæ cujuſdam omnibus partibus muriam impoſuêre, quâ caro bubula anteà fuerat condita; poſt cujus applicationem maximus exortus dolor; præſcripſi illi ſequentia, quibus etiam convaluit, præterquàm

quod tanti roboris partibus non inſit.

℞. Aq. Card. ben. unc. ij.
Theriac. ſimp. drachm. vj.
Antipar. Amſt. drachm. iij.
Spir. ſal. armon. gutt. xvj.
M. pro hauſtu.

Quo veſperi aſſumto pro voto ſudaxit. Secundò bis de die calidè inungi ſequenti linimento curavi, nucham, cervicem, ſpinamque dorſi.

℞. Unguent. Martiat. unc. ſ.
Ol. flor. chamom.
Hyperic. an. unc. j.
Bacc. junip.
Caſtor.
Laurin. ana. drachm. ij.
Succ. cochlear. expreſſ. drachm. iij.
Alum. plumoſ. dr. j.
Spir. ſal. armon. drachm. ij.
Aq. vit. mathiol. unc. ſ.
M. F. Linim.

Tertiò, ſingulis diebus bis, ter, quaterve aſſumſit, ſequentis decocti pro doſi unc. iv.

℞. Raſur. lign. guajac. unc. iij.
Cort. ejuſd. unc. j.
Lign. junip. unc. ij.
Aq. fontan. lib. vij.
Coq. ſ. a. per horas tres, tumque add.
Bacc. junip. unc. j.
Rad. angel. unc. ſ.
Fol. majoran. nobil.
Salv.
Roriſmar. ana M. ſ.
Senn. mundat. unc. j.
Hermodactyl. drach. vj.

Coq. ulterius, vaſis optimè clauſis, ad colaturæ lib. iiij. quibus add.

Aq. antiparalyt.
Theriac. ſimpl. an. unc. jſ.
Spir. ſalis armon. drachm. j.
M. Deturque in cantharo lapideo optimè clauſo;

Singulis ferè ſeptimanis ſequentes aſſumſit pilulas, ter quaterquè exindè dejecit,

℞. Maſſ. Pilul. fœtid. maj. drachm. ſ.
Reſin.

Reſin. jalapp.
Trochiſc. alhand. ana gr. iiij.
Ol. roriſmar. ſtill. gutt. iij.
M.F. Pilul. num. vij.

Hiſcè omnibus per duos circiter menſes uſurpatis, linimento parum aliquandò mutato, additis nimirum ol. ſpic. drach. ij.
Succ. urtic urent. min. unc. ſ.

Sequens præſcripſi vinum medicatum,

℞. Herb. chamædr.
Chamæpith. ana m. j.
Fol. primul. ver. m. ſ.
Roriſmar.
Salv.
Flor. anthos ana p. ij.
Rad. imperator.
Angelic.
Irid. florent.
Elleb. nig.
Sem. cartham. ana drachm. iij.
Hermodactyl. unc. j.
(Omnium nervoſarum partium anima vocatur ut crocus pulmonum)
Agar. albiſſ. drach. iij.
Cardam.
Cubeb. an. drachm. ij.
Sal. tartar. drachm. jſ.

Conciſa & craſsè contuſa inſuantur ſacculo, cum vini Gallici pint. vj.

F. vinum medicatum, cujus poſt juſtam infuſionem tepidam ter quotidie aſſumſit unc. iij. quibus ſemper inſtillavit ſpir. ſal. armon. gutt. viij. quibus omnibus quarto menſe curatus.

Plures adderem de paralyſi obſervationes niſi metuerem, quod, mutatis ſaltem ægris, unum idemque propemodum, eſſem dicturus.

De Lethargo.

Vir quidam trigeſimum octavum agens annum, cum aliquot diebus capitis gravitate, febrique continuâ laboraſſet, urinâ inſtar jumentorum turbidâ, in conclavi circa fornacem ſe continens, ubi linteamina exſiccanda depoſuerat uxor, adauctâ

auctâ continuò capitis gravitate fit ſomniculoſus, ac in ſomnum ita propenſus, ut ſemper non niſi dormire cuperet; febri adauctâ deliravit, lecto jam decumbens à ſomno vix excitari poterat, ac excitatus ad interrogata delirans reſpondit, relabiturquè in ſomnum; vocatus ænema in obſervatione noſtrâ de apoplexia, deſcriptum p. 29. non nihil mutatum præſcripſi, moxquè naribus cum ſpongiâ ſequens appoſui,

℞. acet. rutac. unc. ij.
Caſtor. pulv. drach. j.
Spir. ſal. armon. drachm. ſ.
M.

Quo ſubindè excitatus, iterum tamen in ſomnum relabitur; tertio vocationis die haſce præſcripſi pilulas, quia ex relatione uxoris, ſemper non niſi pilulas aſſumi vellet,

℞. Extract. cathol. ſcr. j.
Caſtor. ſcrup. ſ.
Ol. ſuccin. gutt. ij.
M. F. Pilul. num. vij.

Quas, excitatus, ſubitò devoravit, ſtatimquè uxor cochleare dedit ſequentis mixturæ

℞. Aq. puleg.
Beton. ana unc. jſ.
Prophylact. deſcriptæ C. 3. l. 3. unc. 1.
Tinctur. caſtor. dr. j.
Spir. ſal. armon. dr. ſ.
Syr. ſtœchad. drac. vj.
M.

Sexies à pilulis dejecit, multumque emolumenti adtulit, febre quinto & ſexto die major, conqueſtus de capitis dolore gravativo, vix iterum excitari poteſt, quare ſequens errhinum præſcripſi.

℞. Turbith. mineral. ſcrup. ſ.
Glyzir. pulv. drac. ſ.
M. F. Pulv. tenuiſſ.

Cujus tantillo naribus indito & inflato excitabatur cum levi ſternutatione; ſeptimo de ſummo capitis dolore gravativo, leviquè calore conquerebatur; iterum tantillũ naribus eſt inflatum; tantaque puris pauco ſanguine mixti copia ſecuta, non tantum ex naribus verum etiam faucibus, ut, niſi oculis meis vidiſ-

vidiſſem, credere mihi fuiſſet impoſſibile, dolorque capitis gravativus imminutus, imò brevi evanuit, mixturâque dictâ ad finem uſurpatâ; Divino annuente Numine, brevi convaluit.

De incubo.

Juvenis vigeſimo ætatis anno, melancholicus pituitoſus, ſingulis propemodum noctibus horrendis inſomniis vexatus, imò aliquandò quid corpori impoſitum cum reſpiratione difficili, anxius & quaſi ſuffocationi proximus, imò quaſi ipſius cor alicujus manu comprimeretur ac conſtringeretur; ſe ſuffocari putat. Qui, uſurpatis pilulis cap. de Epilepſiâ p. 16. deſcriptis, vinoque medicato cum ſpiritu ſalis armoniaci in obſervatione noſtrâ de apoplexia p. 80. deſcripto, ut & condito ſequenti, convaluit.

℞. Conſerv. flor. roriſm. Salv. an. unc. j.
Spec. diambr.
Diamoſch. dulc. ana drachm. j.
Mithrid. Democr. dr. ij.
Ol. ſuccin. gutt. vj.
Spir. ſal. armon. dr. ſ.
Syr. ſtœchad. q. ſ.
M. F. Conditum.

Cujus ſingulis veſpertinis incænatus ad caſtaneæ magnitndinem aſſumſit.

C A P. IV.

De Catarrhis, eoſque comitante vario Capitis & partium totius corporis dolore.

I. *Catarrhus* eſt defluxio humorum[a] in omnes corporis partes.

II. *Partes affectæ* ſunt glandulæ totius corporis ut & Cerebrum, quod Warthonus non veretur glandulam ſui generis vocare: addo membranas, tendines, nervos.

III. *Cauſa* eſt nunc Lympha acrior[b] cui ſeſe ſæpè intermiſcet bilis, undè inflammationes & dolores intenſiores omnes; Ophthalmiæ, Anginæ, Eryſipelata,

a Acrium videlicèt, pituitoſorum viſcidorumve præternaturalis.

b Propter ſtagnationem, particulaſquè frigidas, quæ, caput ſudore anteà diffluens, intraverant, (ſemper ferè calor lympham omneſque humores fluidiores reddens, præceſſit, ſuperveniente tum frigore catarrhi oriuntur, quantum ego ſaltem obſervare potui.) ſicque acrior reddita ſcilicet lympha, bili acriori juncta, partes nervoſas membranaceaſve corrodendo. facilè dolores intenſiores excitat.

pelata, Herpetes, Arthritis, Tuſſis, &c. nunc Lympha craſſior, undè dolores gravativi, Laſſitudo ſpontanea, Melancholia, Scorbutus, &c.

IV. *Differentiæ* ex cauſis patent. Legat, qui plura volet, prolixum & doctiſſimum Sneiderum.

V. *Signa Diagnoſtica* ægris ipſis & adſtantibus tam manifeſta ſunt, ut doctis illa præſcribere parum ſit neceſſe.

VI. *Prognoſtica.* Catarrhi & dolores interdum facillimè, interdum difficulter curantur; evenit ut ſubitò ægri, imò cæterà ſani illis pereant, hoſque catarrhos ſuffocativos, nominare ſolent. Cauſa hæret in orificio ventriculi, vel in ipſis pulmonibus ob impeditam à Lymphâ craſsâ Sanguinis circulationem.

VII. *Indicationes curativas ut & Curationem ipſam* [c] petere potes ex Capite 1. & 2. de Epilepſiâ & Apoplexiâ; invenies

c Optimè in catarrhis frigidis pituitoſis, viſcidis, convenit decoctum ex ligno guajaco, ſaſſafras ſerpillo & roremarino.

invenies illic ferè omnia huc pertinentia: pauca ſaltem longo mihi uſu comprobata illis hiccè jungo.

In aurium ex acriori Lymphâ dolore.

℞. Lactis Vaccin. q. ſ.
Laud. opiat. gr. iij.
MS.

Inde auribus guttas tres quatuorve & exterius applica micam panis ex furno noviſſimè allatam; id eſt calidam. In dolore ex Lymphâ craſſiore proſunt [d] Olea deſtillata calida omnia.

In Ophthalmiâ ex Lymphâ craſſiore.

℞. Ovum

d Lympham craſſiorem optimè eliciunt apophlegmatizantia, inter quæ excellunt laudatæ C. de apoplexia p. 23. & 29. radices imperatoriæ: quibus tantum elicitur lymphæ craſſioris ſ. pituitæ, ut materia catarrhoſa tota auferatur, tumque pilulâ unâ alterâve ex Maſsâ pilulari de cynogloſsâ ſub ingreſſum lecti, præ-greſſo ſubindè purgante, multos & varios catarrhoſos curatos vidimus, item hoc ſuffitu

℞. Succin. drachm. j.
Maſtich. ſcrup. j.
M. F. pulvis craſſus.

Cujus parum prunis injectum, fumuſque, pallio ſimilive tegumento capite prius tecto, naribus attrahatur, brevi, coryzâ affecti, curantur.

℞ Ovum Gallinaceum integrum [e];
Coq. ad mediocrem duritiem, demptâque teſtâ & vitello, cavitati ejus indantur

Sachar. Saturni gr. vj.
Camphoræ gr. ij.
Vitriol. alb. gr. viij.
Mell. roſat. unc. ſ.

Fiat expreſſio fortis, & expreſſus liquor inſtilletur guttatim oculis bis vel ter de die.

Aliud omni laude majus.

℞. Aq. Euphraſiæ.
Fœnicul. an. lib. j.
Salis communis drach. vj.
Tutiæ præparat.
Vitriol. alb. an. unc. ſ.

Ebulliant parum & Colatura detur guttatim uſui.

MS.

In

e Potius conſciſſo ovo reliqua ſuperfuñdantur, poſtque horam unam atque alteram fiat fortis expreſſio; pluſque liquoris, majoriſque efficaciæ accipies; hunc liquorem expreſſum optimo cum ſucceſſu uſurpavimus in panniculo ex genarum inflammatione neglectâ, orto.

Digitized by Google

In Ophthalmiâ ex Lymphâ acriore [f] hocce melius huc uſquè nondum ſum expertus:

℞. Florum Cinci ſcrup. j. ſ.
Aq. roſac. q. ſ.
MS. & guttatim inde oculis.

Cincum eſt ſpecies puto ſtanni, licet alii ſentiant aliter; optimum ex Angliâ huc defertur: præparatur Chymicè quarto ignis gradu; videtur aliquid Mercurii in ſe continêre [g].

In principio doloris Arthritici ex Lympha acriore:

℞. Minii.
Ceruſſæ.
Sapon. Venetæ an. unc. x.
Ol. olivar. lib. ij.
Axungiæ porcinæ unc. j.

Coq.

f An ex lxmphâ acriore videlicet ſalsâ, ſatis ſuperquè conſtrare poteſt ex dolore, vel lachrymarum acredine, vel rubore, titillationeve ipſius oculi.

g Conveniunt quoquè flores cinci in inguinum infantium excoriatione ex urinâ acriore genitâ, ut & papillarum ex coriatione fiſſuriſquè. Non admodum difficulter aſcendunt flores; ipſorum præparationem vide ſis apud Glauberum furnorum philoſophicorum part. 1. p. m. 58.

Coq. ex arte in formam Emplaſtri [h].

Magni quæſo facias hoc Emplaſtrum, ingenioſe Lector.

In declinatione, ut & in Artuum doloribus ex diſlocatione, Contuſione, &c.

℞. Minii lib. ſ.
Ol. Tartar. fœtid. unc. j. ſ.
Olivarum lib. j.
Caſtor.
Lumbricor. an. unc. iij.
Opii crud. drach. j. ſ.
Ceræ albæ & Labdani q. ſ.
MS. F. ſ. a. Emplaſtrum.

In dolore Arthritico ex Lympha craſſiore magnæ ſemper ſum expertus eſſe efficaciæ hoc Emplaſtrum:

℞. Emplaſtr. ſtiptici Crollii unc. j. ſ.
Ol. philoſophor. drach. ij.
Opii crudii ſcrup. ſ.

MS.

h Optimo cum ſucceſſu uſurpavimus additâ nimirum opii aceto diſſoluti unc. ſ. videatur Joh. Loſelus de podagrâ qui elegantiſſima habet medicamenta.

MS. F. Emplaſtrum extendendum ſuper aluta.

I. *Obſervationes.* Pia & chariſſima mihi uxor, ſæpius, præcipuè gravitatis tempore, laboravit catarrhis & vario corporis partium dolore; non putem illam 20. intrà annos ter medicamento purgante uſam eſſe; ſed naribus attrahebat conſilio meo ſimplex ſuffumigium pulveris maſtiches electi, idquè ſexies de die; à quo ſemper & tam ſubitò melius habebat, ut poſtmodum facta quaſi Vice-Medicus (liceat mihi ſic loqui joci ergò) illa me inſcio ſibi ipſi illud poſteà præſcripſerit ſæpiſſimè.

II. Catarrhis ex Lymphâ craſſiore oriundis laborantes tot curavi ſimplici ſuffitu vel vapore aceti, ferro ignito aſperſi, ut neminem hic nominare cogar.

III. In Catarrhis bilioſis itidem multa obſervavi; exempli loco ſit honeſta Matrona Lydia de Rovers; quæ optimè ſemper, purgata prius, habuit ab

ab hujus mixturæ, quam cochleatim aſſumebat, uſu.

℞. Aq. prophylactic. noſtr. vel ejus
in defectu aceti rectificat.
unc. j. ſ.
Menthæ.
Meliſſ. an. unc. ij.
Syr. papaver. errat. unc. j.
Oc. Cancr. crud. contuſ. ſcrup.
j. ſ.
Laud. opiat. gr. j.
MS.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

De Affectibus Colli.

Cap. I.

De Angina.

I. Angina eſt faucium inflammatio [a].

II. *Partes affectæ* ſunt Tonſillæ, fauces, Uvula, muſculi Laryngis & Oeſophagæi, imo palatum.

III. *Cauſa* eſt Sanguis, abundantia quidem ſæpè ſua peccans, quâ tamen non eouſquè noceret, niſi Lymhâ acriori vitiaretur [b].

IV. *Dif-*

a Non tantum eſt faucium inflammatio, verum etiam tumor nunc internus, nunc verò externus.

b Clariſſimus Autor ſolummodo ſanguinem abundantem lymphamque acriorem pro cauſis agnoſcit; ſed reverà ſanguinem pituitoſum viſcidum primariam & frequentiſſimam eſſe anginæ cauſam ipſa teſtatur experientia, præceſſo quidem calore, exercitatione, motuve plus ſolitò majori; unde pituita viſcida ſolvitur liquidiorve redditur, quæquè tum ab aëre frigido &c. ambiente vel ore hauſto coagulatur.

IV. *Differentiæ.* Dividitur ab omnibus melioris notæ auctoribus in tres ſpecies [c]; quos hic non ſequi, temerarium foret. 1. Vocatur *Cynanche*; 2. *Synanche*. 3. *Paraſynanche*. Dividitur porro in Veram & Spuriam; ſed hæc pauci ſunt momenti.

V. *Signa Diagnoſtica.* Inſtantis Anginæ ſigna ſunt, cum patiens collum more ſolito non movêre, difficilius reſpirare, nec aptè poteſt deglutire, ardoremquè & dolorem ſenſerit in faucibus.

Præ-

tur. Vide ſis apud Hippocratem de victu acutorum text. 39. p. m. 300. (Nota, me in hoc tractatu editione Lindanâ Lugduni Batavor. apud Gaaſbeeckios anno 1665. impreſsâ fuiſſe uſum) ubi expreſsè à fluxione glutinosâ (viſcidâ.) anginam fieri, ajit.

c In quatuor à plurimis dividitur ſpecies, 1. Cynanche, 2. paraCynanche. 3. Synanche, 4. Paraſynanche, *Cynanche* eſt ut rectè Autor §. VI. hujus capitis ajit; ubi muſculi laryngis nimirum interni inflammati, omni *videntur* carêre tumore, & ægri canum more hiante ore reſpirant. *Paracynanche*, cum exteriores laryngis muſculi cum parvo tumore ſunt inflammati. *Synanche*, ubi internus adeſt tumor & inflammatio, interioreſque pharyngis muſculos, ut quidam volunt, ſolummodò affligens. *Paraſynanche*, ſi exteriores faucium muſculos cum rubore & tumore invadat.

Præſentis Anginæ ſigna diagnoſtica ſunt reſpiratio ſuffocationi proxima; ſic impedita deglutitio, ut & potus liquidaque omnia rejiciantur per nares; ſummus adeſt dolor, rubedo, tumor [d], febris; lingua arida, vocis languor, &c.

VI. *Prognoſtica.* Angina nulla tuta; quantum minus tumoris, tantum periculi magis [e]. Cynánche præcipuè ubi muſculi Laryngis inflammati omni videntur carere tumore. Minus periculoſa eſt Angina dicta Synanche; adhuc minus Paraſynanche, ut & tonſillarum inflammatio [f].

VII. *In-*

d Tumor apparet in tribus aliquandò anginæ ſpeciebus, nempè paraſynanche, ſynanche, & paracynanche, non vero in cynanche; ut Clariſſimus Autor quoque probat paragrapho ſequenti; adeſt quoquè faciei rubor.

e Juxta Hippocratem aphor 37. ſect. VI. anginâ, inquit, correpto ſi tumor oriatur in collo bonum: ut & ſect. VII. aphor. 49.

f Varia & inſignia *SENEX* habet prognoſtica, ut ſect. V. aphor. 10. quibus ex anginâ libertatis, ad pulmonem mali fit converſio, ii intra dies ſeptem moriuntur: ſi verò hos effugerint purulenti evadunt, ut Coac. prænotion. 363. Tit. 16. p.m.300. Totoque illo Titulo præclara habet Hippocrates:

VII. *Indicationes Curativæ.* Lympha atque bilis in ſanguine ipſo temperandæ [g], hicque revellendus, derivanduſque citiſſimè.

VIII. *Curatio.* Inſtituatur igitur quamprimum Venæſectio [h], vel in corpore non Plethorico, in brachio dextro; reïtereturquè pro neceſſitate; poſteà malo id poſtulante aperiantur venæ ſublinguales raninæ. Proſunt Cucurbitulæ, Veſicatoria, Enemata, Gargariſmata, Topica [i].

Medi-

pocrates: Videatur quoque C. Celſus lib. 2. c. 7. p. m. 64. editionis Lindanæ apud I. Elſev. 1657.

g Viſcida pituitoſa incidentia maximè quoque neceſſaria, quibus totum malum aliquandò brevi ſuperatur.

h De venæſectione meritò dubitatur an in malignâ conveniat? rectè autem illos ſentire puto, qui non niſi in principio & primo ſtatim invaſionis die adminiſtrandam illam cenſent; ſin vero malignitas abſit, poteſt ubiquè concedi, modò ſanguis non copiosè mittatur, nec poſt plures quam tres ab invaſione dies, adminiſtratur.

i Secundò ænema injiciatur, vel, ſi fieri poteſt, hauſtus purgans incidentibus mixtus exhibeatur, in principio gargariſmata ex radicibus imperatoriæ, ireos &c. proſunt; item ex ſpiritu vini cum ſpirito ſalis armoniaci mixto gargariſma varias curavit anginas; topica deindè, exhibito prius, (ſi poſſibile)

Medicamenta contra Anginam.

Radices; althææ, liquiritiæ, Ireos. Herbæ; Conſolida, Myrtus, Prunella, Taraxicum, Plantago, Scabioſa, Sempervivum majus, Salvia, Hedera terreſtris, Violaria. Flores; Balauſtiorum, roſarum rubrarum. Crocus. ſemina 4. frigida majora, minora, papaveris. Cortex & ſuccus granatorum, præcipuè acidorum. Ficus. Album Græcum. Hirundines uſtæ, illarumque nidus. Alumen uſtum. Syrupus Berberorum, Capillorum Veneris, Violarum, Portulacæ, Jujubinus, Scabioſæ, Tuſſilaginis.

bile) ſudorifero incidente addito lapide prunellæ, externè applicentur.

Quidam vomitoria in omni anginâ etſi malignâ, epidemicâve maximè laudant, & quidem aquam benedictam Rulandi: Aſt notandum primo ſtatim die uſurpanda ſunt, altero enim fruſtrà exhibentur, imò plus nocumenti quam emolumenti efficerent. Quidam laryngotomiam in valdè urgente anginâ commendant, de qua inſpiciatur M. A. Severinus de efficaci medicinâ. ut Th. Fienus libr. chirurg. XII. p. m. 35. & ſeqq.

ginis. Mel roſarum, Rob Sambuci, Diamori [l].

Repellens [m] Gargariſma morbi in principio.

℞. Flor. roſ. rubr. balauſtior. an.
P. j. ſ.
Cortic. granator. unc. ſ.
Fol. quercus M. i.
Alumin. uſt. ſcrup. j.
Coq. ex aq. ferratâ & Colat.
lib. j. ſ.
Adde
Rob. diamor. unc. ij.
MS.

Aliud efficacius.

℞. Fol. Taraxici. M. j. ſ.
Hederæ terreſtr.
Violar. an. M. ſ.

Coq.

l Inprimis ſemen ſinapi, leviſtici, baccæ lauri, ſpiritus vini, ſalis armoniaci, nitri &c. in principio admiſcenda levia adſtringentia incidentibus.

m Repellentia cautè adhibeantur, inprimis in malignâ anginâ; tunc etenim materia peccans repellendo facilè poterit ad cor, vel pulmones, vel cerebrum ipſum propelli, ibique epilepſiam aut maniam cauſare.

Coq. ex aq. hordei in Colatur. unc. xx.

Diſſolve

Mellis roſat. colat. unc. j. ſ.

Addendo

Spir. vitriol. gutt. xv.

MS. [n]

Diſcutiens in morbi declinatione Gargariſma.

℞. Rad. liquiritiæ.
Corticum granator. an. drach. ij.
Flor. balauſtior. P. j.
Jujubar. Num. xij.
Ficum Num. iij.

Paſſular.

n Sequentia gargariſmata in principio multum profuiſſe obſervavimus.

℞. flor. roſar. rub.
Samb. ana M. j.
Coq. in cereviſiæ tenuis q. ſ. ſub finem addendo.
Alb. græc. dra. j.
Colatur. lib. j, immiſc.
Sacch. ſatur. ſcr. ſ.
Lapid. prunell. ſcrup. j.
M. pro gargariſmate.

℞. aq. flor. ſambuc.
roſar. ana unc. ij.
rob ſambuc.
diamor. ana dr. ij.
ſucc. taraxic. expreſſ. unc. ſ.
Spir. vini rectif. drachm. vj.
Lap. prunell. ſcr. ij.
M. F. Gargariſma.

Paſſular. minor. drach. iij.
Coq. èx aq. hordei in Colat. unc. xx.
Diſſolve
Syr. capillor. Ven. Mell. roſ. col. an. unc. j.
MS.

Aliud

℞ Rad. Ebuli unc. ſ.
Ireos noſtrat.
Liquiritiæ an. Drach. ij.
Flor. Chamomillæ P. j. ſ.
Roſar. rubrar.
Hyſſop. an. drach. ij.
Dactylor. Num. iij.
Ficuum Num. vj.
Alb. græc. drach. j.
Sem. Fœnugræc. drach. ij.
Coq. ex decocto raparum in Colaturæ lib. ij. diſſolve.
Syr. Capillo. Vener. unc. ſ.
Jujubin.
Althææ Fernel. an. drach. vj.
MS.

Externa Medicamenta contra Anginam.

Ol. nucum, lil. albor. amygdalarum. chamomillæ, anethi. Axungia caponis, porci. Unguent. althææ. Emplaſtrum de Mucilaginibus. Stercus ° canis, columbarum. Nidus hirundinis.

℞. Rad. althææ.
Lilior. alb. an. unc. j.
Nid. hirundinis Num. j.
Ficuum.
Dactylor. an. Num. iiij.
Alb. græc. unc. ſ.
Cæpar. drach. vj.
Coq. ex aq. hordei vel Cereviſia & Colatur. ſ. q. Adde

Farinæ

° Galenus hiſtoriam narrat, de anginâ à ſe curatâ, quod nimirum, cum aliis remediis deſtitueretur, receperit pueri ſtercus & exſiccarît, idquè cum melle commiſcuerit, & prædivitis cujuſdam faucibus anginâ laborentis illiniſſe, intrà que horæ ſpatium tumorem ruptum fuiſſe, hominemque ſanitati reſtituiſſe. Hunc in finem videatur Joannis Davidis Rulandi Pharmacopæa nova in qua repoſita ſunt ſtercora & urinæ; multa & rariſſima ibi collegit.

Farinæ Tritici.
Semin. lini an. unc. j.
Fœnugræc.
Althææ an. unc. ij. ſ.
Vitell. Ovi Num. ij.
Croc. Oriental. drach. ij.
Ol. Chamomill. unc. ij.
MS. F. Cataplaſma.
Vel
℞. Succ. cæpar. unc. ij.
Ol. lilior. alb.
Irin. an. unc. j. ſ.
Coq. parum, Addendo
Nid. hirundin. drach. ij.
Picis & Ceræ q. ſ.
MS. F. ſ. a. Emplaſtrum.
Cataplaſma Maturans.
℞. Rad. Althææ unc. j.
Lil. albor.
Rad. Liquirit.
Ireos noſtr. an. drach. ij.
Cæparum unc. ſ.
Paſſular. enucleatar. unc. j.
Ficuum Num. vj.
Sem. lini.

Fœnugræci an.drach.ij.
Fol. Malvæ, braſſicæ an. M. ſ.
Coq. ex Vino albo Gallico in formam Cataplaſmatis.
MS.

IX. *Obſervationes.* 1. Æſculapii quidam filius, plethoricus, obeſus, laborabat ſynanche, ſibiquè ſtatim juſſit venam ſecare, ſtatimquè poſt poterat deglutire, & ideo aſſumſit purgans à quo benè habuit & per multas horas quievit. Sequenti die recidivam paſſus iterum inſtituit venæſectionem, iterumque habuit melius, & ambulando loquebatur liberè, dicens ſe varia in proprio morbo obſervaſſe; altero manè dum ſe putaret ſanum, intra bihorium ſuffocatus periit.

2. Uxor Librarii Leſcaille plethorica intenſiſſimos faucium patiebatur dolores, tonſillæ ita erant tumefactæ ut ne guttulam potuerit deglutire, aſſumptaque omnia rejiceret per nares. Inſtitui Venæſectionem, uſuſquè ſum Cataplaſmatibus & Gargariſmatibus ſupraſcriptis, quartoquè morbi die malum

lum bacillo exploraturus, abſceſſum vidi ſuppuratum; placuit mihi inhumanius cum illa agere, eodem bacillo abſceſſum rupi; undè cum ſtatim melius haberet, riſit & laudavit probam fraudem p.

CAP.

p Juvenis quidam viginti annos natus, pituitoſus, poſt celeriorem deambulationem, avidè hauſit frigidam cereviſiam, undè intra horam deglutitio admodum difficilis, fauciumque dolor & tumor apparuêre. vocatus Venæſectionem levem inſtitui juſſi; ſequentique gargariſmate curatus.

℞. aq. flor. ſamb. unc. iv.
Myrrh. pulv. drach. ſ.
Spir. vin. rectif. dr. iij.
Sal. armon. ſcr. j.
Succ. taraxic. expreſſ. drachm. ij.
M. pro gargariſmate.

Mulier vigeſimo octavo ætatis anno, de nocte infantem lactans, in ſomnum incidit, manè vix collum movere valens, ſummo cum faucium dolore deglutiebat; manè clyſterem injici curavimus, & circa meridiem venæ ſectionem celebravimus ad uncias ſex, uſaque decocto p. 52. deſcripto additis tantum.

Sem. ſinap. drachm. j.
Aq. ther. ſimpl. unc. ſ.
M. pro gargar.

Tertioquè die curata fuit.

Puella viginti circiter annorum, ſubitò in maximam reſpirandi difficultatem incidit, talique cum tumore & dolore, ut ne guttulam quidem liquoris deglutire poterat; vocatus ſtatim Venæſectio celebrata fuit ad uncias ſex, moxq; ſequens apozema pro gargariſmate præſcripſi, undè quoque levamen quoddam obſervavit.

℞. flor. roſ. rub. unc. j.
Bacc. laur. excort.
Sem. leviſtic. ana drachm. j. ſ.
Coq. cum aquæ communis lib. j. vaſis optimè clauſis, in colat. diſſolv.
Mellis roſar. unc. j.
aq. theriac. ſimpl. dr. v.
Spir. ſal. armon. ſcr. j.
M. pro gargariſmate.

Sequenti die clyſterem purgantem injici curavi, per triduum enim alvus conſtipata fuerat; undè optimè dejecit, eodemque die collo ſequens cataplaſma bis de die renovandum applicari juſſi.

℞. nid. hirund. num. j.
flor. ſambuc. p. iij.
Cæpar. ſub cineribus coct. num. ij.
Coq. ex cereviſia tenui contuſis adde.
Alb. græc. drach. iij.
Ol. olivar. q. ſ.
M. F. Cataplaſma.

Quo quarto die abſceſſus fuit ruptus; ulteriuſque uſa fuit ſolummodò melle roſarum pro linctu.

Plures tales obſervationes exhibere poſſem ni, mutato ſolummodò ægrorum nomine, unum idemque dicturus, metuerem.

Cap. II.

De Scrophulis.

I. S*crophulæ* ſunt tumores præternaturales [a] glandularum colli, propriâ tunicâ contenti.

II. *Partes affectæ* ſunt glandulæ conglomeratæ colli, ſalivales hodiè dictæ [b].

III. *Cauſa.*

a Duriores renitentes.

b Ut & circa aures parotides dictæ; ductus ſalivales

III. *Cauſa.* Glandularum totius corporis munus, (quod certiſſimum eſſe puto) eſt Lympham tranſcolare; neceſſe ergo eſt Lympham craſſiorem [c] hujus affectus eſſe cauſam, undè illarum

ſalivales ex conglomeratis colli glandulis oriundos, Warthonus detexit, vulgôque dicuntur ductus Warthoniani; ex parotidibus, Stenoniani, quos Stenonem primum inveniſſe perhibent.

c Aliquid auſteri ſimul peccare certò concludimus, nam in cancrum aliquandò vergunt, ut Cl: Autor teſtatur §. vj. (cancrum autem ex acido-auſtero produci extrà dubium ferè eſt, ut ſatis ſuperquè patet ex doloribus lancinantibus, pungentibus; ſemperque propemodum, cancro laborantes, ſunt melancholici, alvoque adſtrictâ laborant: In tumoribus duris, ſchirroſis, cancroſis, &c. ſequens omnibus commendo.

℞. gum. galban. pur. unc. ij.
Opii thebaic. dr. ij.
Spir. vini aromatic. unc. vj.

(Ex ſalviâ, rutâ, bacc. junip. ſem. carui, aniſ. fænic. &c. deſtillati & cohobati) mixta digerantur per octiduum, deſtillenturque leni calore ex retortâ vitreâ, biſque ad minimum cohobentur:

℞. hujus deſtillati, unc. ij.
Spir. ſalis armòn. unc. j.

Digerantur iterum, leviſſimoque calore deſtillentur per alembicum humilem, & ſeorſim ſervetur ſal volatile in formâ ſiccâ

℞. hujus ſalis volatil. unc. ſ.
Butyr. non ſaliti. ſ. ſæpius lavati unc. j.
M. F. unguentum.

Cancro, tumoribuſque duris

illarum primò durities poſteà ſenſim accreſcens pertinaxque tumor.

IV. *Differentiæ.* Interdum mobiles ſunt; interdum oſſibus adhærent. Interdum glandula ſalivalis inferior, interdum & ſuperior afficitur. Interdum hæreditariæ ſunt; interdum Epidemicæ.

V. *Signa Diagnoſtica.* Tumor durus & rotundus vel oblongus eſt; dolorificus rariſſimè.

VI. *Prognoſtica.* Quo mobiliores eò curatu faciliores, curatu tamen ſemper difficilimè. Oſſibus adhærentes ferè incurabiles: in hiſce non utor niſi curâ palliativâ [d]; ut & in illis quæ in cancrum vergunt atque dolent.

VII. *In-*

duris illinendum. *Nota.* Poſt ſal volatile ſiccum, iterum ſpiritus provenit, qui cum novo ſpiritu ſalis armoniaci poteſt deſtillari & cohobari.) Quare etiam Veteres à ſucco melancholico ſcrophulas deduxerunt; patetque ex curatione & obſervatione noſtrâ mox ſecuturâ.

d In hunc finē cum ſucceſſu uſurpavimus amalgama ſaturni, ex limaturâ ſaturni & mercurio paratum; quod in cancro quoque prodeſt, ut & ſequens in cancro palliativum anodynum.

℞. empl.

VII. *Indicationes Curativæ.* Lympha craſſa incidenda, temperanda [e] evacuanda. Glandulæ emolliendæ; humor, ſi poteſt, diſcutiendus, vel maturandus & tandem eſcharoticis, ubi aliter fieri nequit, abſumendus [f].

VIII. *Curatio.* Purgetur corpus Medicamentis Pituitæ huc uſque dicatis [g]. Vitetur Venæſectio. Prodeſt ſudor, & acida intus aſſumpta omnia [h], ut & ſalia

℞. empl. diapalm.
Diapomphol.
ana unc. ſ.
Sacch. Saturn. drac. ſ.
Opii ſpir. vini diſſol. drachm. j.
Fulig. ſplendent. ſcr. iv.
Vel
Sal. volatil. armon. ſcrup. ij.
Malax. ol. ſolan. expreſſ. q. ſ.
M. F. Empl.

e Imprimis auſterum alterandum.

f Notarunt quidam medicamenta ad curandas ſcrophulas in ultimâ lunæ quadrâ majori cum ſucceſſu aſſumi, & in novilunium uſquè continuari debere.

g Poſt juſtam & ſufficientem videlicet humorum peccantium alterationem.

h Blanda nempè & temperata, aliàs plus nocuiſſe quam profuiſſe, obſervarunt accuratiores Practici; (hoc in caſu tritum illud tenendum: ſat citò, ſi ſat benè.) Ex. gr. ſpiritus ſalis, nitri, &c. per ſpiritum vini rectificatum dulces cohobatione redditi tales ſpiritus; inter omnia tamen excellit, ſalis armoniaci toties

lia volatilia. Topica Chirurgiæ debentur.

Medicamenta contrà Scrophulas.

Rad. Ariſtolochiæ rotundæ, bryoniæ, cyclaminis, filipendulæ, morſus diaboli, iridis, pimpinellæ, pyrethri, ſcillæ, verbenæ, ſcrophulariæ. Folia cupreſſi, apiaſtri, rutæ, ſaturejæ. Flores geniſtæ. Cancri Combuſti. Teſtæ ovorum uſtæ. Sal Gemmæ. Spongia quæ maximè laudatur à Practicis [i].

℞. Cineris ſpongiæ marin.
Oſſis ſepiæ.
Piperis longi.
Cinamom.
Salis Gemmæ.
Pyrethri.
Nucum cupreſſi.

Galla-

toties meritò laudatus ſpiritus, internè ut & externè juſto vehiculo mixtus.

i Item pumex, os ſepiæ, galbanum; empl. de ranis cum & ſine mercurio, magneticum ex magnete arſenicali; balſamus ſulphuris Rulandinus, imprimis quoque emplaſtrum quod G. Fab. Hildanus deſcribit chirurg. obſerv. Centur. iij. obſerv. 38. p. m. 221.

Gallarum.
Corticum Quercus.
Flor. roſ. rubr. an. unc. ſ.
MS. F. Pulvis tenuis.
Doſis ſcrup. ij. vel drach. j.
Vel
℞. Lapid. Spongiæ drach. iij.
Sal. Gemmæ drach. ij.
Tartar. vitriolat. drach. j.
MS. F. Pulvis. Doſis ſcrup. j. ſ. vel ſcrup. ij.

Localia Chirurgis committo, inter quos novi qui magni faciunt Medicamentum hocce, quod in Epiſt. ſuis Medicin. deſcribit Langius, cujus reverà feliciſſimos vidi ſucceſſus:

℞. Olei philoſophorum laterni lib. ſ. Thuris, Maſticis, Gummi Arabici, Therebintinæ an. drach. iij. Piſtata ſimul per Alembicum deſtillentur; tandem deſtillationi addatur ſalis ex cinere ceni, & iterum diſtilla, & quod diſtillaverit in in vitro ſerva.

Sale

Sale ceni quia caremus, ſupponi poteſt cinis ſpongiæ.

Obſervationes. Virgo nobilis, bilioſa, macra, ſcrophulis multiplicibus vexata fatis ceſſit, febre continuâ continuò illam emaciante[t] id eſt, hecticâ. Aperto cadavere reperimus mille ultrà glandulas minores, majores, à faucibus ad os pubis uſque. Ejuſdem erant coloris, flavi ſcilicet, quem apertâ cute oculis noſtris objiciebant ſcrophulæ in collo. Medicamenta cautè licet applicata non addo infelicem ob ſucceſſum[1].

C A P.

1 Raras & notatu digniſſimas hujus affectus hiſtorias, vide ſis apud Riverium obſerv. 76. centur. j. p. m. 83. & 84. ut & centur. 2. p. 155. nec non obſerv. communicat. p. 346. & 377. obſerv. 9. ut & apud P. Poterium obſerv. 28. centur. 2. ubi unguentum non contemnendum quoque deſcribitur.

Puella quatuordecim circiter annorum à teneris unguiculis, variè & miſerè ulceribus nempe digitorum, aurium, &c. labiis admodum tumidis, ſummis aliquandò lancinantibus doloribus, utriuſque oculi cataractâ, ſcorbato, &c. glandulis colli & parotidis quibuſdam exulceratis, reliquis ſchirroſis, tumefactis, ita ut collũ vix movêre queat vexata fuit; plurima fuère adhibita & tentata remedia; vocatus præſcripſi decoctum ligni guajaci cum incidentibus, aperien-

rientibus paratum, cujus quater quotidiè ad unc. iij. aſſumſit, inſtillatis ſpiritus ſalis armoniaci gutt. viij. ſemelque in ſeptimanâ pulverem ſequentem uſurpavit,

℞. rad. jalapp. drach. ſ.
Tartar. vitriolat. gr. v.
Ol. fœnic. gutt. ij.
M. F. pulvis.

Cujus beneficio ter quaterve dejecit; externè applicari curavi emplaſtrum de ranis cum mercurio, oleo rutæ & fuligine malaxatum; verum exulceratis glandulis primò unguentum baſiliconis deindè balſamum ſulphuris Rulandinum adhibuimus, quibus tertio circiter menſe curata; geſtat adhuc emplaſtrum ex galbano puro collo circumpoſitum. inter curandum inflammatione genarum correpta, ſudoriferiſque internè exhibitis curata, frigori externo ſe expoſuit, undè recidivam paſſa, noctuque panniculo carnoſo utriuſque oculi affligitur, manè vocatus præſcripſi liquorem ab Autore Cap. IV. de catarrhis §. VII. p. 41. laudatum, quo intra octiduum panniculus utriuſque oculi fere totus fuit ablatus; & quod notatu dignum cataractæ ad modum fuere diminutæ, & quidem adeò ut jam omnia accuratè videre valeat.

Dominæ cuidam tumore dolorifico duro, in collo indies accreſcente à tribus præter propter annis vexatæ, emplaſtrum præſcripſimus ſequens

℞. empl. de ranis cum mercurio unc. ſ.
Gum. galban. pur drachm. ij.
Sacchar. ſaturn.
Sal. volatil. armon. ana drachm. ſ.
Malax. ol. rut. q. ſ.
Ad Conſiſt. Emplaſtri.

Quo dolor & accretio evanuêre, continuòque adhuc collo applicatum geſtat.

CAP. III.

De Aneuriſmate.

I. **A**_neuriſma_ eſt Tumor præternaturalis digitis illum comprimentibus facilè cedens, illiſque ablatis ſtatim rediens, cum forti pulſu.

II. *Pars affecta* ſæpiſſimè, imò ferè ſemper ob Arterias Carotides, Collum eſt; obſervavi tamen illud in genubus & brachiis.

III. *Cauſa* eſt humor acris, ſeroſus, biliosus, internam arteriarum tunicam erodens, imò & externam craſſiorem, imò & viciniora ſibi oſſa [a].

IV. *Differentiæ.* Nunc magnum eſt, nnnc parvum; nunc collo adhæret, nunc artubus.

V. *Signa Diagnoſtica.* petere potes ex ſuprà ſcriptâ Aneuriſmatis definitione.

VI. *Pro-*

a Cauſa externa eſt, ut obſervationes Practicorum teſtantur: nempè quod loco venæ arteria aliquandò ſecetur.

VI. *Prognoſtica.* Parva curatu difficillima, magna incurabilia: nec curatum in collo vel unicum vidi. Palliativâ curâ diu vivere poſſunt. Chirurgi artis propriæ ignari abſceſſum judicant; eoque aperto ſcalpello, moriuntur ægri illicò illorum in præſentiâ.

VII. VIII. *Indicationes Curativa & Curatio* [b]. Tumor ab initio ſtatim comprimendus, humorque acris repellendus: utrumque commodè fit per tenuem laminam plumbeam. Quidam volunt ut ſanguis affluens intercipiatur arteriam

ſuprà

b In principio ſtatim ſecetur vena in latere oppoſito, partique affectæ lamina plumbea ſuperligetur; quidam emplaſtrum ad rupturas Auguſtanor: vel Fernelii in principio applicatum commendant, ut & ſequens

℞. colophon. unc. ijſ.
Therebinth. unc. jſ.
Flor. balauſtior.
Sang. dracon. ana drachm. jſ.
Sacch. ſaturn. ſcr. ij.
Succ. acac. drachm. j.
Ol. maſtich. q. ſ.
M. F. Emplaſtrum.

Vide ſis apud G. F. Hildanum chirurg. obſerv. Centur. 3. obſetv. 42. 43. & 44. & epiſtolicam reſponſionem Clariſſ. Michaëlis Doringii p. m. 224. & 225. & ſeqq. & apud L. Riverium obſerv. 43. Centur. 3. & communicat. obſerv. 12. p. 378.

ſuprà & infrà Aneuriſma ligando [c]; illudque poſtmodum excidendo curare. Sed hoc remedii genus dolorificum nec tutum eſt; mallem ego vitæ conſervandæ ergo brachium vel pedem amputare.

IX. *Obſervationes.* 1. Pauperrimi cujuſdam viri (cujus nomen mihi excidit) Aneuriſmate extincti, cadaver diſſecuimus. Videbamus ſanguinem copioſum tam ſeorſum quam grumoſum; tunicas arteriarum utraſque eroſas, & claviculam ſiniſtram maximâ ex parte carie exêſam. Cl. Sylvius ejus erat Anatomicus.

2. Alium pauperem ſupraſcripto modo per laminam plumbeam ita palliativè curavi, ut decimo quinto poſt anno mihi ſanus fuerit loquutus. Tumor erat ſuprà genu dextrum, ovi gallinacei magnitudine [d].

LIBER

c De ſectione & exciſione arteriæ vide controverſias de chirurgiâ tractat. VII. Th. Fieni p. m. 55. & ſeq.

d Juvenis quiſpiam 22. annos natus, melancholicus, tumorem, ſubindè dolorificum, circa genu dextrum mollem ovi

LIBER TERTIVS.

De Affectibus Thoracis.

Cap. I.

De Pleuritide.

I. P*leuritis eſt inflammatio* interioris Thoracis duplicatæ Tunicæ, dicta pleura [a].

II. *Pars affecta* eſt Membrana Pleura; plerumque etiam patitur Pulmo, Media-

ovi magnitudinem æquantem paſſus; in quo notabilis imò magnus pulſus obſervabatur; quidam impoſuit emplaſtr. ad rupturas Fernelii ſaccharo ſaturni malaxatum, deindè ſolam plumbi laminam, quâ dolor ſublatus optimèque valuit tumore, aliquouſque minore, ſolummodò remanente; poſt tempus aliquod, circumforaneus quidam curationem tumoris pollicetur, credulus nummorum numerandorum partem dimidiam dedit, aperto tumore, poſt biduum fatis ceſſit.

a Cum tumore, non tantum membranæ pleuræ, ſed & muſculorum quibus adhæret; alii verò ita definiunt, nempè per ſymptomata & quidem juxta Hippocratem attendendo ad id quod maximè manifeſtum eſt: pleuritis eſt dolor lateris punctorius. cum tuſſi, febre continuâ acutâ, & reſpiratione difficili.

Mediaſtinum, Pericardium, Diaphragma [b].

III. *Cauſa* [c] eſt humor ſeroſus,ললbilioſus, acris [d], cum ſanguine arterioſo ſeſe præternaturaliter effundens in Mem-

b Ad partem affectam plerique & optimæ notæ Autores referunt muſculos meſopleurios: vix enim poſſibile eſt, ut inflammatio membranæ ſuccingentis ipſos contiguos muſculos non corripiat: Pulmonem in graviori pleuritide affici ſatis ſuperque conſtat ex Riverio Cap. 7. lib. VII. p. m. 300. ut & Plater. de doloribus Cap. X. nec non ex ipſo Hippocrate lib. de locis in homine text. 24. p. m. 378. ubi altera pulmonum pars inflammata vocatur ab ipſo pleuritis.

c Proxima pleuritidis cauſa plerumque plethura eſt, quâ pleuræ vaſa ſanguinea præternaturaliter diſtenduntur vel rumpuntur; & comprimis quoque obſtructio venæ ἀζυγȣ vel arteriarum per pleuram perreptantium, undè ſanguinis circulatio impeditur, ſtagnant humores, ſtagnationeque acriores fiunt ac magis efferveſcunt; acriores jam facti humores membranam internè coſtas ſuccingentem (barbarè dictam pleuram) diſtendunt, reſpirationemque difficilem, doloremque pungentem ac lancinantem excitant.

d Et quidem acris acidus, ut Helmontius & poſt illum Jac. van Hadden tractatu primo & ſecundo, belgico idiomate conſcripto, de pleuritide; pluresque alii; ex dolore punctorio, coagulatione ſanguinis, ſedimentoque urinæ, nec non juvantibus & nocentibus quam accuratiſſimè concludendo probarunt.

Membranam pleuram, plerumque per anaſtomoſin, interdum diæreſin, raro diapedeſin.

IV. *Differentiæ.* Vera eſt vel Notha. Vera provenit ex ſanguine arterioſo acriori; in Nothâ ſanguini ſeſe miſcet Lympha craſſior. Quidam ſcriptores dolorem muſculorum Pleuritidem Notham vocant, quod illis non concedo; hoc malum Catarrhis debetur.

V. *Signa Diagnoſtica* ſunt, 1. Dolor lateris punctorius, 2. Tuſſis, 3. Difficilis reſpiratio, 4. Febris continua, 5. Pulſus durus [e]. Hæc ſigna niſi omnia concurrant non eſt Pleuritis. Interdum Pleura inflammatur in dorſo circà diaphragma, & ab incautis ſummo ægrorum damno, pro dolore nephririco habetur.

VI. *Prognoſtica.* Quò citiùs materia peccans ſuppuratur; quò ſputa magis

e Hæc collata & ſimul ſumta, pleuritidis ſignum pathognomonicum conſtituunt, ut Galenus 5. de locis aff. Cap. 8. docet.

gis albicantia & leviora, eò citiùs curatur æger. A copioſo ſcreatu tuſſis & reſpirationis difficultas vel aucta, vel non imminuta, malum [f].

VII. *Indicationes Curativæ*: Fluxus humorum ab initio ſtatim, quantum fieri poteſt, cohibendus; humor ipſe revellendus,

f Senex noſter Hippocrates varia & inſignia prognoſtica ſuppeditat, aphor. 8. ſect. v. hæc habet; qui pleuritide laborant, niſi intra quatuordecim dies ſupernè purgentur, iis in empyema fit mali tranſlatio. ſi tuſſiendo nihil, aut lividum nigrumve excernatur ſputum, pernitioſum eſt indicium; lib. 2. prognoſt. Cap. 8. aphor. 15. ſect. 5. ex pleurirude, inquit, empyi, niſi intrà dies quadraginta à ruptione ſurſum purgentur, in tabem tranſeunt; videatur quoquè C. Celſus p. m. 62. & 64. nec non aphor. 16. ſect. vi. alvi profluvium pleuritidi ſuperveniens, malum. ut & aphor. 12. ſect. 1. & ſect. vii. aphor. 11. Si pleuriticus dolor cum ſputis bilioſis ſine ratione evanuerit in delirium ægri incidunt. 3. Porrhet. Denſa & laborioſa corpora citius ex pleuritide intereunt: in Coacis Tit. xvii. de pleuritide & peripneumoniâ. Bis obſervavimus ſequentem Magni Hippocratis prognoſin veram, quam deſcribit coacâ cccLxxxviii. p. m. 334. quibus in morbo lateris plurimus ex ſputo ſtrepitus in pectore ſonat, & vultus demiſſus eſt, oculuſque aurigine ſuffuſus & caligine obductus, in his mors expectanda eſt.

lendus, derivandus; poſteà ſuppurandus, pars tandem ejus reliqua diſcutienda, parteſque roborandæ.

VIII. *Curatio.* Venæſectio primo morbi die bis terve, cæteris paribus, reiterata maximo ægris eſt auxilio. Sunt qui illam in totum rejiciunt, ſed cum illis non ſentio. Inſtituenda eſt in brachio lateris affecti, quicquid Theoretici contradicant, eaque interdum largiter. Poſtmodum humoribus turgentibus corpus purgandum; ſudor movendus, expectorantia præſcribenda g.

Medi-

g Venæſectio celebranda in principio moderata, ut facilius minorique cum ægri damno, viriumque jacturâ reiterari poſſit; attenuantia, incidentia, diuretica exhibenda; clyſtereſque maximè proſunt. Sine venæſectione, quocunque in tempore, quâque in pleuritide, vel malignâ vel epidemicâ, curationem inſtitui poſſe, affirmant Practici, inter quos Jacob. van Hadden, qui firmiſſimis rationibus, auctoritate ac experientiâ edoctus, facilius breviuſque abſque venæſectione, quam celebratâ ipſâ, etſi eadem uſurpaſſet remedia, pleuritides à ſe curatas teſtatur; modò ſtatim ab initio ſpecifica acidum infringentia, diaphoreticis diureticiſque mixta exhibita fuerint.

Angelus Sala, I. Hartmannus, P. I. Faber, M. Rulandus, &c. vomitoria in principio &

Medicamenta contrà Pleuritidem.

Rad. Ariſtolochiæ, bardanæ, millefolii. Herbæ, Taraxicum, Anagallis, braſſica, Card. bened. Cerefolium. Conſolida regalis, Hippogloſſum, pulmonaria, ſcabioſa. Flores buxi, papaver. erratici, ſtœchad. citri, violar. ſemina Card. ben. fraxini, Malvæ, urticæ, aquilegiæ. Thus. Cor Cervi. Dens apri. Lapis Carpionum, percarum; mandibulæ lucii piſcis. Oc. Cancri. Oſſa lupi. Priapus Cervi, Tauri. Sperma Ceti. Unicornu. Sal. prunellæ, Corallorum. Succus Taraxici, betulæ, ſtercoris equini. Aqua bardanæ, Card. bened. Scabioſæ, Theriacalis, Prophylactica noſtra. Spiritus tartari. Liquor diaphoreticus Mynſichti. Syr. [h] Card. bened. papaver. rheados, diacodii.

adhuc tertio, imo quinto morbi die exhibent; & quidem cum ſucceſſu aquam benedictam cum aq card. mariæ vel papav. errat. ut multis variiſque obſervationibus probant.

h Vix datur præſtantius remedium ſyrupo decoctoque nicotianæ in fine videlicet morbi, ſed ritè ſit præparatus ſyrupus

dii. Ol. myrtillor. roſaceum, amygdalinum. Unguentum [i] pectorale, Althææ. Emplaſtrum Ireos, de Cumino. Pulvis antipleuriticus Mynſichti. Haly. Tragea antipleuritica Hartmanni, Quercetani. Antim. Diaphoretic. bezoard. minerale; Flores Sulphuris [l].

In principio morbi:

℞. Succi Taraxici depurat. unc. j.

Aq.

pus & pèr digeſtionem aliquot diebus depuratas, aliàs graviſſima ſymptomata excitat; hac de re vide notatu digniſſimam obſervationem apud Ferdinandum Epiphanum in ſuis conſiliis hiſtor. 45. Flores papaveris rheados à Valeriolâ plurimum commendantur, lib. v. obſerv. 10.

i Unguentum pectorale Mynſichtii in ſuo armamentario Chimico p. m. 488. deſcriptum, maximè commendatur.

l Helmontius maximè commendat ſanguinem hirci, ut & Zwelfeferus, qui p. 733. Pharmac. Auguſt. cruorem hirci colligendi veram tradit methodum, cujus drach. j. omnem confeſtìm ſopit & curat pleuritidem: maximè quoque proſunt pimpinella, flores eryng. viſc. querc. ad drachm. j. item ſal urticæ, card. bened. volatile Cornu Cervi, ſuccini, urinæ, fuliginis, armoniaci. ſpiritus nitri dulcis, ſpir. tartari & nitri compoſitus; item ſpecies pleuriticæ Mynſichtii p. 128. laud. opiat. Cujus gr. j. Riverius in morbi principio cum ſucceſſu exhibuit.

Aq. plantagin.
Roſac. an. unc. ij.
Prophylactic. noſtr. unc. ſ.
Oc. Cancr. crudor. contuſor. drach. ſ.
Syr. papaver. errat. [m] unc. j. ſ.
MS. in Phiala.

Sumat æger hâc de mixturâ ſingulis horæ quadrantibus cochleare unum alterumve, miraberis ejus effectum.

Vel

℞. Syr. althææ Fernel. unc. j.
Diacodii.
Papaver. errat. an. drach. vj.
Oc. Cancr. præparat. drach. j.
Bezoardic. mineral. ſcrup. j.
MS. F. Linctus continuò aſſumendus [n].

Secundo,

m Majori cum ſucceſſu uſurpatur, ſi ex ſucco florum expreſſo, quam ex ſolâ infuſione paretur.

n Omnibus commendamus ſequentem tragæam antipleuriticam D. Ausfeld.

℞. ſal. prunell. drach. ij.
Pulv. flor. papav. rhea.
Corall. rub. ana drachm. j.
Sacchar. violat. unc. ſ.
Reducantur in pulverem pro tribus doſibus ſuperbibendo aq. papav. vel card.

Secundo, tertiove die:

℞. Rad. Althææ unc. j.
Liquiritiæ raſæ drach. ij.
Fol. Malvæ M. j. Senn. unc. ſ.
Oc. Cancr. crudor. contuſorum & in petiâ ligatorum drach. vj.
Rhei electi drach. iij.
Tamarindor. unc. ſ.
Jujubar. Num. x.
Sem. urtic. Romam. unc. j. ſ.
Coq. ex aq. hordei in Colaturæ unc. xxiv.
Diſſolve
Syr. Diacnicu unc. j. ſ.
Salis prunellæ ſcrup. ij.
MS.

Bibat Patiens hujus Apozematis Uncias v. bis terve de die, prout alvus laxa fuerit vel adſtricta.

Medi-

card. Mariæ parum; ſummo cum ſucceſſu uſurpatur additâ adhuc drachmâ unâ rad. bardanæ.

Medicamenta Topica o.

Efficaciora hiſcè, quantumvis communia, nulla ſum expertus.

℞. Ungt. Althææ Compos.
Pectoralis an. unc. ſ.
Ol. Sem. papaver.
Lilior. albor. an. drach. iij.
Ol. Myrtillor.
Roſac. an. drach. vj.
MS. in fictili.

Hoccè Linimento utor in morbi principio, & materiâ ſuppuratâ Emplaſtro de *Cumino*, vel Emplaſtro *Ireos* in affectibus pectoris ſummâ laude digno p.

IX. *Ob-*

o Inter topica ſequens Linimentum excellit.
℞. Unguent. alth. comp. unc. j.
Ol. amygd. dulc.
Roſar. ana dra. ij.
Lilior. alb.
Papav. expreſſ.
Hyoſcya. expreſſ. ana drachm. jſ.
Still. chamon.
Cumin.
Philoſoph. an. ſcrup. ſ.
Camphor. drachm. ſ.
M. F. Linimentum.

p Hæc emplaſtra quia ubique non proſtant, ſequenti modo præſcribi poſſunt; Ex. gr. Empl. ireos
℞ Empl. de mucilag. vel
Diachyl. cum gum. unc. j.
Rad.

IX. *Obſervationes.* 1. Dominus N. de Bas Sponſus, conquerebatur mihi de punctorio lateris ſiniſtri dolore, quem Pleuriticum vocabat. Statim refutavi ejus opinionem; hærebat enim malum in muſculis intercoſtalibus, quod, ut ſuprà ſcripſi, quidam Auctores Pleuritidem notham vocant. Reſpirabat difficulter, & conquerebatur ſe non poſſe ob dolorem brachiis amplecti chariſſimam ſibi ſponſam. Juſſi imponatur affecto lateri Emplaſtrum Ireos, & indè unicâ nocte curatus, tertio poſt die nuptias celebravit ſine ullâ Sponſæ querelâ.

2. Laurentius Hommers Mercator, qui paucis ante morbum diebus joci ergò mihi dixerat, ſibi in toto mundo omnia perindè eſſe, modo uxor ſua non fieret vidua, Pleuritide corripitur exquiſita

Rad. ireos pulv. dr. ij.
Ol. ſtill. chamom. vel Amygd. dulc. q. ſ.
M. F. Empl.

De Cumino.
℞. Empl. de mucilag. &c. unc. j.
Sem. cumin. pulveriſ. drachm. ij.
Ol. ſtill. carui q. ſ.
M. S. Empl.

quiſita in latere ſiniſtro. Detraxi ipſi ſanguinem ter intrà biduum ex brachio & manu lateris affecti, uſuſque eſt medicamentis ſupraſcriptis. Tam benè indè habuit ut quarto die me inſcio exiverit, comederitque halecem & ſuperbiberit Pintas duas Cereviſiæ craſſæ Roterodamenſis. Altero die, imò illâ ipsâ nocte, incidit in Pleuritidem lateris oppoſiti, id eſt dextri. Summo mane vocatus dolebam Amicum, cum viderem vires tanto oneri non fore ferendo, cui etiam tertio poſt die ſuccubuit.

3. Illo eodemque tempore Gertruda Evers ſanguinea pituitoſa Virgo, vigeſimo ſecundo ætatis anno ex Pleuritide decumbit. Menſtrua pro voto fluxerant decem antè diebus. Juſſi illi ſanguinem è brachio affecti lateris ad Uncias octo bis detrahere fruſtraneo eventu. Non permittebant proſtratæ vires tertio morbi die, ut amplius de Venæſectione auſus fuerim cogitare, nihil enim niſi mortem expectabam. Præſcripſi ipſi mixturam ſupraſcriptam

ex

ex ſucco Taraxici, &c. Et paucas intrà horas ceſſavit dolor, pauciſque poſt diebus totus morbus q.

De

q Juvenis 25. annos natus poſt ſolitò majorem motum & exercitationem incaleſcens, frigori ſe expoſuit, undè in dolorem lateris punctorium levem, tuſſiculam, febrim, difficilemque reſpirationem incidit, quem brevi ſequenti mixturâ curavimus:

℞. aq. hyſſop. unc. ij.
Fænic. unc. j.
Theriac. ſimpl.
Prophylact. ana unc. ſ.
Ocul. cancr. pulv.
Bezoard. mineral. ana ſcrup. j.
Spir. ſalis armon. gutt: xv.
Laud. opiat. gr. ij.
Syr. ex ſucco florum papaveris errat. expreſſ. unc. j.
M.

Hujus ſingulis horis cochleare unum alterumvè aſſumebat.

Vir 45. circiter annorum plethoricus, poſt laborem caloremque maximum, Baccho frigido ſubitò indulgens, in reſpirationem difficillimam, dolorem lateris dextri punctorium intolerabilem, tuſſiendi impotentiam febremque acutam incidit; & ob dolorem magnum ad interrogata vix reſpondit, pomeridiano tempore vocatus, ilicò vena ſecaretur juſſi, juxtà Hippocratem lib. 1. de morbis text. 25. p. m. 31. inter ſanguinis effluxum dolor aliquantulum diminutus, liberiuſquè reſpirare potuit; ſtatim mixturam dictam parùm hoc modo mutatam præſcripſi,

℞. aq. card. bened.
Hyſſop. an. unc. ij.
Ther. ſimp. unc. j.
Prophylact. dr. vj.
Bezoard. miner. dra. ſ.
Ocul. cancr. pulv. dr. j.
Spermat. ceti ſcrup. j.
Laud. opiat. gr. iij.
Syr. viol. unc. ſ.

Papav. errat. ex
ſucco. unc. j.
M.

Hujus ſingulis horæ quadrantibus cochleare aſſumſit; ſimile quoquè topicum p. 78. laudatum uſurpavit; manè reverſus ſymptomata leviora inveniens; attamen venæſectio moderata celebraretur curavi; ac ænema ex decocto carminativo & emolliente, &c. præſcripſi; & circa meridiem ſputa aliquouſquè cruenta excrevit, quare linctum ab Autore p. 76. deſcriptum dedimus; fruſtraneo tamen eventu, nam quinto ab invaſione morbi die periit; hocquè in ægro obſervavi, quæ Hippocr. Coac. CCCLXXXVIII. Tit. XVII. de pleuritide habet.

Senex nono à pleuritide curatâ die ſputa nigricantia ſapore inſtar carbonum fabrorum Ferrariorum prædita excrevit, quare medicus ipſi balſamum ſulphuris aniſatum præſcripſit; poſtquè illius uſum in hæmoptyſin incidit, magnamquè ſanguinis copiam tuſſiendo excrevit, accerſitus mixturam ſequentem cochleatim uſurpandam, nec non linctum à Riverio prax. lib. VII. Cap. VI. p. 329. deſcriptum, præſcripſi

℞. aq. plantag. unc. ij.
Cinam. drach. vj.
Conf. hyacinth. dr. j ſ.
Acet. ſtill. unc. ſ.
Corall. rub. præpar. drachm. ſ.
Flor. balauſtior.
Sang. dracon. pulv. ana ſcrup. ſ.
Laud. opiat. gr. iij.
Syr. myrtiu. unc. j.
M.

Hoc remedium ut & pulverem quendam adſtringentem vulnerarium loco citato p. 331. uſurpavit. aſt fruſtrà; ſingulis enim diebus bis terve ad lib. j ſ. puri ſanguinis aliquouſquè ſpumoſi, tandemque animam cum ſanguine excrevit fatiſquè ceſſit.

De *Peripneumonia* [r] nihil ſcribo, quia nihil in cura differt à cura Pleuritidis. Conſulet qui plura ſcire volet, hoc de affectu, ut & de *Paraphrenitide*, auctores, nam & hanc eodem modo curari poſſe ſcio.

r Spiritum nitri dulcem ſpecificis in pleuritide laudatis medicamentis mixtum in peripneumoniâ & paraphrenitide maximèconvenire affero.

De ſignis & differentiis inter pleuritidem & paraphrenitidem ut & peripneumoniam, vide ſis apud Riverium prax. lib. VII. Cap. 3. p. 312. & Joëlem lib. III. p. 16. ut & Platerum Prax. tom. I. p. m. 90.

CAP. II.

De Phthiſi.

I. P*hthiſis* eſt *Conſumtio* humoris nutritii [a].

II. *Pars*

a Ab omnibus ferè & optimæ notæ Autoribus definitur per ulcus pulmonum & febrim hecticam. Clar. Autor hic atrophiam potius quam ipſam phthiſin deſcribere videtur, ut ex ſequentibus patet: hoccè de affectu videatur P. Foreſtus obſerv. lib. XVI. inprimis obſerv. 55. & ſeqq. lectu quoque digniſſimum eſt conſilium Joannis Petri Merendæ apud Cratonem lib. V. Conſil. XI. p. m. 44. & ſeqq. per commodè enim

& pul-

II. *Pars affecta* interdum quidem Pulmo eſt, ſed non eo quo vulgo putatur modo, ut ex cauſis patebit. Primariò plerumque patiuntur Ventriculus, Pancreas, Glandulæ lacteæ, &c. Pulmo [b] per Conſenſum.

III. *Cauſa* eſt 1. Ventriculus malè Chymum digerens. 2. Succus pancreaticus malè ſeſe miſcens bili: undè 3. Chylus craſſior malè tranſcolatur per glandulas meſenterii lacteas: evenit indè 4. quod craſſior chyli pars in glandulis lacteis hæreat, non tranſcoletur, illas induret, ſic ut non niſi ſeroſior illius pars per ductum Thoracicum perveniat ad Cor. [c] Interim veſiculæ tam orbi-

& pulchrè diſcurrit de phthiſi, ejuſquè cauſis. ut & Horſt. tom. 3. p. 17.

b Pulmonem eſſe partem affectam conſtat ex ulcere pulmonum, malumquè in ipſis pulmonibus hæret, ideoquè per idiopathiam, non verò per conſenſum afficitur pulmo; aſt à ventriculo, pancreate; glandulis meſenterii lacteis malè affectis malum indies augeri graviuſquè reddi concedimus.

c Hæc Clar. Autoris dicta ſæpè præcedere poſſe, antequam phthiſis oriatur, aſſentimus; attamen tum nondum phthiſis eſt, ſed quidem anſam dant, acrioreſque indies tum fiunt humores,

orbiculares quam ſinuoſæ pulmonis noviter à Cl. Malpighio inventæ, ex legibus circulationis ſanguinis, replentur lymphâ, quæ in illis craſſior fit, anhelationem cauſat atque tuſſim [d], vapores

res, quâ acredine poſteà vaſa quoquè eroduntur. Cauſæ utplurimum ſunt catarrhi ſalſo-acres, C. Celſus quoquè lib. 3. Cap. 22. p. 167. catarrhis in pulmones delabentibus adſcribit: quare etiam Hippocrates in coacis prænotionibus. in principio, inquit, ſuppurati ſalſuginoſum ſpuunt. p. m. 562. (ſæpè poſt gravedinem, non, vel malè curatam) ut quam accuratiſſimè obſervarunt Practici quamplurimi, inter quos D. Freitagius, qui fruſtrà curationem phthiſeos aggredi, catarrhis primò non ſublatis, putat: ut conſtare quoquè poteſt ex G. Fab. Hildano obſerv. 38. Centur. iij. p. m. 220. ut & ex Cratone lib. 3. p. 76. ſic quoquè à tuberculo in pulmonibus genito, ſuppurato atquì diſrupto, phthiſin aliquandò generari probat Riverius praxeos lib. VII. Cap. 7. p. 336. tuberculumquè tale pulmonis idem vocat tumorem exiguum in quâdã jllius particulâ collectum: in quem finem inſpiciatur Hippocrat. aphor. 41. ſect. VI. ut & lib. I. de morbis. Non ſemel quoquè in cadaveribus phthiſi extinctis ulcus pulmonis obſervavimus.

d Tuſſim ab humorum acredine vellicando & corrodendo excitari putamus, nam acrimoniam temperantibus, ut Maſſ. Pilul. de cynogloſsâ, laud. opiato, &c. exhibitis, undè humores magis adhuc incraſſantur, ſedatur; exindè ſatis ſuperquè liquet tuſſim non tam ab humorum craſſitie quam

pores adſcendentes anguſtias intermittentes. Ulcus Pulmonis Tabem eſſe non admitto; niſi longo temporis tractu degeneraverit, vel in Vomicam, vel Empyema [e]; diſſectione enim ſemper contrarium reperi in cadaveribus hoc malo extinctis.

IV. *Differentiæ.* Practicus Tabem in tres ſpecies divido. Prima, eaque præcipua, eſt illa quæ provenit ex glandulis meſenterii lacteis Lymphâ craſsâ, vel, ut alii loquuntur, pituitâ obſeſſis; quæ ſic in cauſa ſunt, ut minima aſſumptorum ciborum pars perveniat ad Cor, Corporiſque partes reliquas; maxima verò illorum pars pereat per alvum [f]. Secunda

quam quidem acredine oriri.

e Aliquandò in *empyemate* paracentheſis inſtituenda, ut pus, &c. præter naturam intrà thoracem, collectum, educatur:

Paracentheſeos inſtituendæ modū, ac inſtitutæ uſum & finem, &c. videſis apud Doctiſſ. Thomam Fienum tractat. v. de Chirurgiæ controverſiis Cap. 1. 2. & ſeqq. p. m. 39. & ſeqq. & Riverium obſerv. 79. Centur. 1.

f Hæc vocatur à Practicis atrophia, inſpiciatur eâ de cauſâ Joël. prax. lib. 3. p. m. 39.

Secunda eſt quæ propter ſanguinem, & in illo Lympham ſeroſiorem g, Tuſſim excitat continuam, dum per pulmones circulatur cum ſucco nutritio ad Cor. Tertia ſpecies illa eſt, quam antiqui ulcus pulmonum vocavere. Procedit ex Lymphâ craſsâ h in Veſiculis pulmonum

g Videtur Cl. Autor ſier ſeroſiorem intelligere ſeroſioremacrem, nam aliàs vix tuſſim excitant, aſt quidem acria, quatenus ſuâ acredine corrodunt, pungunt, vellicant.

h Hippocrates lib. de internis affectionibus text. 4. p. 201. ipſam vocat pituitam ſalſam, quæ coacta & compacta in pulmone ſuppuratur: propter lympham craſſam, in capite ſtagnatio humorum fieri poteſt, cujus ſtagnationis maleficio acriores redduntur humores, ſicquè catarrhi &quidem inprimis ſalſo-acres generabuntur, quâ catarrhorumin pulmones depluentium acredine, tuſſis primùm exoritur, deìn ipſa vaſa ſanguinea capillaria corrodendo aperiuntur, extravaſatus ità exſtillanſquè ſubindè adhuc ſanguis, jam ſtagnans acrioriq; defluxioni occurrens, acrior redditus putreſcit, ſicquè pulmonum ulcus producit; ut probat Hippocrates lib. 1. de morbis Text. x. p. 12.

Optimè Clar. Freitagius concludit, non curatis catarrhis, humorumquè acrimoniâ & quidem ſalinâ non temperatâ, phthiſin curari eſſe impoſſibile.

Varias tabis ſpecies ſine pulmonum exulceratione contingentes deſcribit Magnus SENEX ut lib. 6. Epidem. ſect. VIII. p. 822. ex gonorrhæâ. lib. 2. de morbis text.

num ſupradictis diutius hærente, & Circulationem ſanguinis impediente. Sputa primùm albicant & levia ſunt, poſtmodùm craſſiora fiunt, tandem aliquo modo fœtent & ſic putreſcunt. Hæc quoad qualitatem; quantitate ſi peccaverit hæc Lympha, Vomicam Pulmonum obſervabis, vel Empyema.

V. *Signa Diagnoſtica* [i] incipientis Phthiſis

text. 49. p. 75. ex nimio veneris uſu. & lib. v. Popular. text. 2. p. 764. nec non lib. de locis in homine text. 18. p. 373. ex fluxione in medullam ut & lib. de glandulis text. 10. p. 420. &c. eſtquè vel hæreditaria vel proprio vitio ac diætâ acquiſita.

i *Imminentis* phthiſeos ſigna proponuntur ab Hippocrate lib. 1. de morbis text. 9. his verbis: fit autêm & ſuppuratus, ſi pituita (ſcilicèt ſalſa ut libro de internis affectionibus text. iv. p. 20. habetur) ex capite ad pulmonem deſtillet: & primùm quidem latenter defluit, tuſſimquè tenuem exhibet, & ſputum paulò amarius ſolitò, & aliquandò tenuis adeſt calor. (febricula.) Pleriquè quoque Practici gravedinem præceſſiſſe obſervarunt: quibus Cl. Riverius addit pravam thoracis conformationem & ætatem juvenilem; quare inſpiciatur Hippocr. aphor. 9. ſect. v. & Romanus dictus Hippocrates C. Celſus: cujus ſcripta H. Fab. ab Aquapendente, rogatus à ſuis diſcipulis, ut ſecreta quædam in re medicâ ipſis revelaret, ſic commendaſſe fertur:

------ *Vos exemplaria Celſi.*

Nocturnâ

Phthiſis ſunt Inflatio Ventriculi tumorque totius abdominis; anxietas cordis & interdum palpitatio, tuſſis ſicca, appetitus proſtratus, macredo [1], febricula continua. Conſummatæ Tabis ſigna ſunt, appetitus major ſed vagus; (provenit ille puto, ex febre auctâ & majore; quam non ſolum continuam obſervavi, ſed in pleriſque indies ſuam exacer-

Nocturnâ verſate manu, verſate diurnâ.

Porrò Magnus ille Senex de *incipiente* loco citato: Temporis autem progreſſu, exaſperatur pulmo, & intus exulceratur à pituitâ (ſcil. ſalſo acri) inhærente ac putreſcente, & gravitatem exhibet pectori & dolorem acutum ante & retrò, caloreſque acutiores (febres majores, acutiores) in corpus incidunt, & pulmo trahit ad ſe pituitam ex toto corpore, & maximè ex capite: caput verò calefactum ex corpore. Progrediendoque *conſummatæ phthiſeos* ſigna ibidem deſcribit.

Quantò verò magis tempus progreditur, tantò magis pus ſincerum ſpuit, & febres acutiores fiunt, tuſſiſque frequens & fortis, & inedia vexat, & tandem alvus inferne turbatur. hic quum ad hoc pervenerit, perit: quibus adde capillorum defluvium, genarum livorem, inque rubedinem unâ duabuſve circiter à cibo ſumto horis cum pulſu majori & celeriori, mutatum: quod certum hecticæ febris ſignum Sennertus de febb. p. 339. putat.

1 Quæ in carpis manuum primò obſervatur.

exacerbationem habentem ; hancque febrem voco duplicem Tertianam continuam ; an illa ex Pulmonibus trahere poſſit ortum , judicet judicio pollens Medicus) Tuſſis continua, reſpiratio difficilima, Marcor, cutis arida nigricanſque, ſputum [m] viride, craſſum & aquæ puræ immerſum, matulæ fundum petens.

VI. *Prognoſtica.* Phthiſin Infantum, imò adultorum in principio facilè curaveris, ſi abdominis [n] majorem habueris curam, quam pulmonis, hiccè enim tunc non peccat niſi per accidens. Conſummata ferè ſemper incurabilis [o]; ſed Vomicâ

m. Primò ſalſum dein amarum, poſteà dulce excerni annotavit Hippocrates locis citatis; ſed *notandum* : aliquandò pituitam putridam puris æmulam tuſſiendo excerni : pus autem coloris eſt cineritii & minus album quam pituita, & interdum varii coloris, & in aquam tepidam puram projectum fundum petit, in eâque diſſolvitur, pruniſque vivis impoſitum, fœtet.

n Inprimìs quoque catarrhorum ſalſo-acrium in pulmones depluentium malum indies augentium.

o Attamen ſpes quædam curationis affulget (modò non hæreditaria) ſi vires robuſtæ ſint, ſputum album, æquale, unîus coloris

Vomicâ pulmonis laborantes curatos vidi varios, ut & alii mecum Practici.

VII. *Indicationes curativæ.* Lympha craſſa incidenda p, abundans leniter & per epicraſin evacuanda q. Diæta ſit exquiſita; reficiatur tamen ſæpè Stomachus.

VIII. *Curatio.* Intelligenti ſufficient Indicationes Curativæ. Hoc ſaltèm addo, me contrà omnium fortè Scripto-

coloris & facilè expectoretur, catarrhuſque aliò divertatur, febriſque indè minuatur, appetitus vigeat, ſitis abſit, alvum naturaliter deponat, pectus habeat amplum & hirſutum, &c. Quibus verò phthiſicis ſputum graviter oleat, aut capilli defluant, aut alvi fluxus ſuperveniat, aut ſputum ſupprimatur, aut facies Hippocratica appareat, mors in propinquo eſt; docente Hippocrate I. Prognoſt. & aphor. II. & 12. ſect. V. & ſect. VII. aphor. 16. Videſis quoque apud Riverium lib. VII. Cap. 7. p. 345. & 356.

Contagioſam quoque eſſe phthiſin Practici obſervarunt, quâ de cauſâ inſpiciantur obſervationes, inprimìs Riverii, Centur. I. obſerv. 35. & 99. &c.

p Catarrhique ſiſtendi, eorumque acrimonia blandè temperanda.

q Fortiora enim purgantia ut & omnia aloëtica maximè phthiſicis nocent; quia facilè hypercatharſis exoriretur, vaſorumque orificia aperirentur aloës maleficio: vitentur quam maximè animi pathemata.

Scriptorum Practicorum ſententiam acidis temperatis feliciſſimè uſum. Ratio patet ex præſcriptis. Dulcia acidis non temperata, cum multis aliis obſervavi, ægris ſemper, ad minimum plerumque, obfuiſſe.

Medicamenta Anti-Phtiſica.

Radices Chinæ, Salſæparillæ, Polipodii, Hellenii, Symphyti majoris, Ireos. Fol. Capill. Ven. Conſolid. Hedera terreſt. Hyſſopus, Jacea, Millefolium, Piloſella, Pimpinella, Taraxicum, Plantago, Prunella, Pulmonaria, Sanicula, Scabioſa, Veronica. Flores Hyperici, roſarum, Violarum, Aurantiorum. Semina althææ, malvæ, papaveris, 4. frigid. majora & minora, (Amygdalas non amo) Piſtacia. Santalum citrinum [r]. Sulphur vivum præpara-

r Item lignum guajacum, ejuſque decoctum, quod optimè corrigitur ſantalo rubro & paſſulis; aqua ſanguinis ſuilli deſtillata: decoctum braſſicæ capitatæ rubræ, &c. item laudanum opiatum, quatenus catarrhos ſiſtat humorumque acrimoniam temperet, aſt parciſſimâ manu exhibitum.

paratumque. Aq. Antiphthiſica Mynſichti, Quercetani, Rolfincii. Spir. Sulphur. per Campanam, ſalis dulcis. Balſamus Sulphuris ſimplex, vel aniſatus [f]. Elix. Proprietatis. Syr. [t] papaveris tam erratici quam albi, diacodii, Althææ, de Symphyto Fernelii. Loch de pulmone vulpis, Antiphthiſic. Mynſichti. Antidotus major Querc. Pulvis Haly, refectivus Mynſ. Spec. Diatragacant.

f Quidam ex balſamo ſulphuris tincturam extrahunt per vini ſpiritum ſummè alcoholiſatum, iterumque ad mellis conſiſtentiam leni calore deſtillant, aut evaporant, ac ſummopere in phthiſi commendant.

Notandum verò; ſulphurea hic non ſemper convenire; quare rectè monet Clar. Sennertus in inſtitutionibus, lac ſulphuris inprimìs per ſe, nec ſemper in magnâ quantitate exhibendum; poteſt tamen cum humectantibus (inprimis decocto chinæ cum paſſulis & glyzirrisâ admixtum.) quoque miſceri; & quod obſervandum, ex nimio balſami ſulphuris uſu plurimos in phthiſin incidiſſe, teſtantur Practici.

t Item ſyrupus de nicotiana ſ. ſucco tabaci, quo ſolo phthiſicos etiam & tabidos quoſdam reſtituiſſe teſtatur Heurnius. de tabaco tractatus Ultrajecti anno 1644. editus, Conſcriptus ab Ægidio Everarto, & Joanne Neandro, lectu digniſſimus, inſpiciatur. convenit quoque hydromel antiphthiſicum apud Cl. Riverium lib. VII. Cap. 7. p. 349.

cant. Frig. Oc. Cancr. Tragea antiphthiſica Q. Coffi, Succolata. Antimonium diaphoret. Bez. minerale, flores Sulphuris ejuſque lac. Pil. proprietatis Mynſ. [u]

℞. Oc. Cancr. crudor. contuſor. drach. j.
Spec. Diatragacant. frig.
Pulv. Haly an. drach. ſ.
Sal. prunell. ſcrup. j.
Tartar. vitriolat. gr. vj.
Confect. Alchermes incompletæ. drachm. j.

Sachar.

u Lac ab omnibus fere commendatur, inprimis verò lac humanum calide ſumtum, item caprinum, equinum, aſininum, vaccinum, omnibus curationis intentionibus, adimplens, teſte Platero; magis tamen proderit, ſi animal ſpecificis fuerit nutritum; in lacte quoque aliquid ſacchari roſati diſſolvi convenit, ne in ventriculo coaguletur ab acido, &c. Commendatur quoque externe, & quidem unguentum ut & balneum ex lacte dulci; attàmen balneum nocêre, ſi ex ſanguinis ſputo, teſtatur Tielemannus in aphor. Hippocratis p. 273.

A pleriſque Autoribus conſerva & ſaccharum roſarum omnibus præfertur remediis, & quibus multos curatos teſtatur Riverius ex Avicennâ Meſue, Montano, Platero, Zacuto Luſitano, Foreſto, &c.

Sachar. perlat. unc. ſ.
Althææ. unc. ij.
MS. F. ſ. a. Trochiſci omnibus diei horis aſſumendi.
℞. Syr. Althææ Fernel. unc. ij.
Diacodii unc. j.
Bezoardic. miner.
Salis prunell.
Oc. Cancr. præparat. an. ſcrup. j.
MS. F. Linctus x.

Si materia abundantiâ ſuâ peccans eſt evacuanda:

℞. Rad. Althææ. unc. j.
Ireos unc. ſ.
Fol. Malvæ M. j.
Senn. mundat. unc. ſ.
Rhei elect. drach. iij.

Tama-

x Ad catarrhi ſublationem, acrimoniamque temperandam, (ſine quâ catarrhi ſublatione fruſtrà curatio aggreditur) ſequens convenit maſſa pilularis?
℞. Maſſ. Pilul. de cynogl. drach. j.
Laud. opiat. gr. iij.
Croc. optim. ſcrup. ſ.
Succ. glyzirr. in aq. hyſſop. ſoluti & filtrati, blandoque igne ad conſiſtentiam mellis redact. drachm. ij.
M. F. Pilul. num. LX.
Quotidie poſt cœnam ſumantur ij. iij. vel IV.

Tamarindor. drach. vj.
Sebeſten Num. viij.
Oc. Cancr. crudor. contuſor. & in petiâ ligator. unc. ſ.
Sem. aquileg. drach. j. urtic. Rom. drach. ſ.

Coq. ex aq. hordei. in Colaturæ unc. xxv.

Diſſolve

Syr. diacnic. unc. ij.
Sal. nitri ſcrup. ij.
MS. F. Apozema.

Bibat patiens ſemel vel bis de die, prout operabitur vel ejus feret conſtitutio, Uncias quinque. Spiritus ſalis dulcis, ut & ſimplex liquor Tartari, incomparabilis ſunt efficaciæ, guttatim in cereviſia, juſculo vel vino aſſumpti y.

y Inprimis in decocto ex radice chinæ & ligno ſantalo cum paſſulis & glyzirrisâ parato. Incipientes phthiſes ſequenti decocto curatas vidimus, cujus ſubinde hauſtulum aſſumebant:

℞. rad. apii.
Ireos florent.
Leviſt an. unc. j.
Raſur. lign. guajac. unc. iij.
Fol. tuſſilag. M. j.
Flor verbaſc. p. ij.
Paſſul. maj. mund. unc. iv.

IX. *Ob-*

IX. *Obſervationes.* 1. D. Haſenbroeck, Ovium Dei Paſtor, Melancholicus, Macer, Tuſſiens, Febricitans, nec noctu, nec de die ferè poterat dormire; dolebat caput, appetitus ut & totius corporis vires erant proſtratæ. Juvenis eſt 30. circiter annorum. Præſcripſi illi primò decoctum ſupraſcriptum laxans; deinde hanc mixturam cochleatim aſſumendam:

℞. Aq. Scabioſ.
Card. benedict. an. unc. ij.
Prophylactic. unc. ſ.
Oc. Cancr. præparat. ſcrup. j·ſ.
Syr. papaveris errat. unc. j.
Laud. opiat. gr. j.
MS. F. Mixtura cochleatim ſingulis horis aſſumenda.

Optimè indè habuit. Tandem uſus ſum ſpiritu ſalis dulci. Nunc eo uſque benè habet ut hilaris ſit Athleta, biſque inter-

unc. iv.
Coq. ſ. a. ex aq. purâ, in colatur. unc. xxxiv. diſſolve,

Syr. jujub. unc. ij.
Aq. theriac. ſimpl. drachm. vj.
M.

interdum de die doctiſſimè ſummaque cum Auditorum laude concionari poſſit.

2. Anna Sweers ſanguinea & novendecim annorum virgo, tuſſiebat & febricitabat continuò. Macrior inde facta, uſa eſt ope fœminæ cujuſdam circumforaneæ, quæ ipſi per continuas purgationes novem intrà dies pollicebatur optatiſſimam ſanitatem. Sed ſucceſſus eo uſque fuit infelix, ut vocatus ego nihil ipſi potuerim præter corroborantia præſcribere; brevi autem poſt periit. Tam noxia ſunt hoc in morbo fortiter purgantia [z].

3. In-

z Juvenis viginti quinque circiter annos natus, macer admodùm, tuſſi, febri continuâ, vigiliiſque nimiis afflictus, multa purulenta & ſubinde ſanguinea excrevit phlegmata; tandem capillorum defluxione, puſtuliſque rubris per totum corpus diſperſis, (ex quibus, digitis ſi comprimerentur, acris quidam exſtillabat ichor) correptus eſt: qui curatùs ſequentibus, maſſâ videlicet pipulari de cynogloſsâ, linctu pectorali, ac decocto braſſicæ rubræ capitatæ, in quo parum ſacchari roſati diſſolutum erat.

Juvenis octodecim annorũ poſt varias erraticas febres in phthiſin incidit, qui ſequenti ratione convaluit; ſingulis veſpertinis duas

3. Infantes Tabe laborantes pleroſque ſic feliciter curavi. Jubebam illis inungeretur bis de die venter hocce Linimento:

℞. Ungt. Althææ Comp.
Arthanitæ an. unc. ſ.
Ol. Mucagin. unc. j.
MS. a

Inter-

duas treſve aſſumſit pilulas p.95. deſcriptas, ut & ſequentem pulverem, quem omnibus loco pulveris Haly commendamus:

℞. Sem papav. alb. unc. ſ.
Portulac.
Melon. ana dra. iij.
Gum. amyl.
Arabîc.
Tragacant. an. drachm. ij.
Antimon. diapbor. drachm. jſ.
Pulv. ireos.
Croc. optim.
Magiſt. corall.
Flor. ſulphur. ana drachm. j.
Sach. roſar. unc. j.
M. F. Pulvis.

Hujus ter de die à drach. j. ad ij. cum decocti ex radice chinæ, ſantato rubro, paſſulis, & glyzirrisâ parati unciis tribus aſſumatur.

Secundò quoque conſervam roſarum ſpiritu ſalis dulci alteratam; ac deinde ſolum lac bubulum tepidum cum ſaccharo roſato uſurpavit.

a Cum ſucceſſu ſæpe uſurpavimus, addito nimirum oleo philoſophorum ſeu de lateribus ad drachm. ſ. & unguent. martiat. drachm. ij.

Clar. Autor. in ſuâ anatomiâ practicâ ſequentes laudat Rotulas
℞. chalyb. præpar.
Oc. cancr. præp. ana ſcrup. j.

Interdum, id eſt, ter quatervè ſingulis hebdomadibus, illos purgo Syrupo Diacnicu. Interim utuntur Liquore Tartari in ordinario illis potu.

ſcrup. j.
Tartar. vitriol. drac. ſ.
Lapid. prunell. gr. xv.
Spec. aromat. roſat.
ſcrup. j.
Sach. alb. unc. ij.
M. S. ſ. a. Rotulæ indies uſurpandæ.

CAP. III.

De Febribus.

I. F*ebris* eſt aucta Circulatio Sanguinis per Pulmones, Cor, Cerebrum, totiuſque Corporis partes [a].

II. *Partes affectæ* ſunt Ventriculus, Inteſtinum duodenum, Hepar, Pancreas, Glandulæ meſenterii, & interdum Artus, &c.

III. *Cauſa* Interna vel Externa eſt. Inter-

a Videlicet præternaturalis, functiones quaſdam lædens; ſi enim quiſpiam ſe ſolitò plus moveat, augetur circulatio, non tamen febris eſt; debet ergò eſſe præternaturalis functiones quaſdam lædens:

Alii per frequentiorem efferveſcentiam: Alii verò per affectum, in quo pulſus

Internam eamque præcipuam puto, quod poſtquam Ventriculus non benè cibos concoxerit, Succus Pancreaticus [b] non benè ſeſe miſceat cum bile Chylóque; ſic bilis præternaturaliter regurgitat per Venam Cavam ad Cor totumque corpus. Pancreas interim Lymphâ craſsâ obſeſſum officium ſuum male agit, unde febres intermittentes omnes [c].

Externa

pulſus præter naturam frequentior obſervatur; definiunt.

b Acrior videlicet factus ſtagnatione.

c De continuarum febrium cauſa ſic diſcurrit Clariſſ. Dom. *Fr. de le Boe, Sylvius*, praxeos lib. 1. Cap. 27. p. 379. *Febrium continuarum omnium cauſam* eſſe *bilem* aut *lympham* (ſub quâ ſuccum pancreaticum, ipſamque adeò ſalivam comprehendo, quatenus cum ipsâ deferuntur ad cor) aut *utramque vitioſam*, & in dextro cordis ventriculo *efferveſcentiam talem* excitantem, unde *continuò pulſus producatur frequentior*. & p. 381. & 382. *Febrium intermittentium omnium, ſuccum pancreaticum aliquâ ſui parte in uno pluribúſve pancreatis ductibus lateralibus obſtructis ſtagnantem*, ac morâ ſuâ ibi *acriorem* factum, atque *acrimoniâ iſtâ acidâ* per *pituitam* plus minuſve viſcidam & notatæ obſtructionis cauſam viâ vi paratâ *penetrantem*, *ac in tenue inteſtinum effuſum, vitioſamque ibi cum bile atque pituitâ efferveſcentiam excitantem*, *cauſam eſſe* puto.

 Joan-

Externa cauſa eſt Contuſio friguſve [d] partium externarum, quæ Circulationem tàm ſanguinis quàm Lymphæ [e] (quam veri Anatomici mecum circulari, certò putant ſciuntve) impedit, ſicque febrem cauſat. Si ad omnia, quæ hic brevi deſcribuntur, attendere volueris, reperies fortè omnia tot voluminibus de tanto morbo deſcripta. De Febribus malignis & contagioſis nihil hic dico, cum in Præfatione promiſerim me ſpeciatim de morbis contagioſis verba facturum.

IV. *Differentiæ.* Febres hiſcè in regionibus raro ob Lympham craſſam ſunt continuæ, ſine nova exacerbatione.

Joaunes Fernelius febrium lentarum errantiumque in pancreate ſæpiſſimè latêre affirmat; lib. VI. de patholog. Cap. 7. p. m. 303.

d Non tantùm contuſio & frigus, verùm etiam aëris calor, ut patet ex ephemerâ ab æſtu ſolis, ignis, balnei, &c. ortâ; ut & omnia quæ aſſumuntur ex rebus non naturalibus.

e Dari talem lymphæ circulationem, ſatis ſuperque conſtat ex ligaturâ, valvuliſque vaſorum lymphaticorum: (quas accuratiſſimè deſcripſit & demonſtravit D. Fred. Ruyſch in ſuâ dilucidatione valvularum in vaſis lymphaticis & lacteis.)

Deus

ne. Plerumque ſunt Tertianæ ſimplices vel duplices; vel Quartanæ ſimplices, duplices, tripliceſve; Quotidianæ enim mihi in rerum natura non dantur [f], omnes enim tales vel duplices Tertianæ, vel Triplices Quartanæ ſunt.

V. *Signa Diagnoſtica.* Pulſus ſemper eſt celerior [g], ſæpiſſimè oppreſſus. Dolor Capitis vel punctorius eſt vel gravativus [h]. Conqueruntur ægri de Cordis & præcordiorum anxietate; quam antiqui optimè Cardialgiam vocavere; reverà enim non provenit ex corde, ſed Ventriculo ipſiuſque præſertim orificio [i]. Interdum adeſt rigor hor-

Deus enim & natura nihil faciunt fruſtrà.

f Quo fundamento, quâve ratione Clar. Autor quotidianas neget febres, autoritatique, rationi, ac quotidianæ contradicat experientiæ, non video; dicere enim non eſt probare.

g Imò ubicunque pulſus *præternaturaliter* frequentior obſervatur, ibi febris eſt.

h Vel *pulſans*, ut in ephemerâ ab æſtu, aëris, ſolis, vigiliis nimiis, potuve generoſiore ortâ. nec non *diſtendens*, *rodens* & quaſi *perterebrans*, ut & *ardens*; in febribus tum continuis tum intermittentibus obſervatur.

i Nimirum ſuperiori.

horrorve [l], interdum non. Vomunt multi in principio, poſtmodum ſunt inquieti, tandem ſudant, & ſic terminatur pro illo tempore febris intermittens tam ſimplex, quam duplex Tertiana, ut & Quartana.

VI. *Prognoſtica.* Continua vel acuta Febris nulla tuta; ſæpiſſimè enim aliquid ſubeſt [m], quod neſcimus. Quartana Medicorum vocatur opprobrium: curantur tamen ſæpè brevi, exactiſſimè diætam obſervantes ægri. Febres Tertianas duplices [n] ſemper continuas obſervavi, & ideò periculoſas, multoſque, niſi leniter tractentur, è medio tollunt. Ter-

l Inprimìs circa regionem lumbarem, ubi ſæpiſſimè dolores intolerabiles, frigus, rigor, horrorve primùm exoriuntur, maximeque de illis conqueruntur ægri: quod quoque annotavit Hippocrates aphor. 69. ſect. v.

m Scilicet malignitatis; quare nonnulli Practici in continuis venæſectionem improbant, imò damnant. de intermittentibus ſic Hippócrates aphor. 43. ſect. IV. febres, inquit, quæ tertio quoque die vehementius affligentes, non intermittunt, periculoſiores: quoquo modò autem intermiſerint, periculū abeſſe ſignificant: quod C. Celſus lib. 2. Cap. 3. p. 50, & lib. 3. Cap. 12. p. 141. confirmat.

n Vulgò quotidianas continuas.

Tertianæ ſimplices o facilè curantur ab expertis.

VII. *Indicationes Curativæ.* Ventriculi, Pancreatis, Hepatis, Glandularumque Meſenterii major habenda ratio quam Cordis vel Cerebri: artus autem nequaquàm negligendi; caleant neceſſe eſt. Bilis acrior temperanda; bilis craſſior (quod ſæpe evenit) incidenda. Humores abundantes leniter evacuandi in tenellioribus; fortiora purgantia non niſi ruſticis conveniunt. Sudorifera vehementiora obſunt omnia ſemperque; natura enim ducenda non cogenda. Omnia ſpontè fluant, abſit violentia rebus p.

VIII. *Cu-*

o Exquiſitæ dictæ; facilè curari non mirum, quia ſeptenis ad ſummum circuitibus judicantur; ut teſtatur Hippocrates aphor. 59. ſect. IV. I. Epidem. ſect. 3. p. 671. II. Epidem. ſect. 3. p. 700. & Coac. prænot. ſect. I. p. 533. circa finem; tertiana, inquit, exquiſita in quinque aut ſeptem circuitibus, aut ad ſummum in novem judicatur. Multa egregia lectuque digniſſima *Magnus Senex* habet prognoſtica, inprimìs ſect. IV. ab aphor. 29. ad aphor. 72. ut & coac. prænot. ſect. I. ad ſecundam uſque, &c.

p Nimium rareſcens & efferveſcens ſanguis con-

VIII. *Curatio.* Hippocratis ex lege humores primò præparandi, niſi materia turgeat, quod raró (hiſcè præſertim in regionibus) evenire ſolet. Non tamen improbo primam vulgo dictam regionem leniter evacuantia q. In Febribus continuis Venæſectio cautè inſtituta

condenſandus & compeſcendus, omneque acre temperandum ac auferendum, habituoſo-flatulentum diſcutiendum. ortuſque illius præcavendus, humoreſque qualitate peccantes alterandi, corrigendi, quantitateque jam alterati evacuandi per epicraſin, omneſque obſtructiones tollendæ; univerſalibus omnibus ſpecifica febrifuga admiſcenda.

q Utrum die paraxyſmi purgans exhibendum ſit, diſputant Medici: Petrus Monavius apud Cratonem lib. 2. Epiſtolar. p. 417. Si, inquit, in febribus intermittentibus quibuſcunque, apparente aliquâ, etiam non perfectâ in urinis coctione, ægro ipſo paroxyſmi die purgans dederis, ita, ut effectum ſuum antè paroxyſmi invaſionem compleat (horis ſcil. quatuor aut quinque antequam paroxyſmum adventurum putas) videbis, febrim poſt illum paroxyſmum non ampliùs reverti, ſed prorſus tolli, quaſi incantatione quâdam. probavi jam ſæpius, in pluribus ſemper eventus reſpondit. in tertianis poſt tertium aut quartum paroxyſmum hoc feci, in quotidianis tardius, in quartanis tardiſſimè, ac ne vix antè triceſimum diem.

A plurimis quoque maximè commendantur *vomitoria*, quibus M. Rulandus, L. Riverius, I. Hart-

ſtituta convenit: [1] ut & in febre Tertiana ſimplici, tertium poſt Paroxyſmum.

I. Hartmannus, pluresque alii gloriantur ſe omnes ferè febres curaſſe; ut illorum obſervationes abundè teſtantur; imò quartanam abſque vomitoriis incurabilem tradiderunt: Contrarium tamen multi nobiſcum obſervarunt Practici.

1 Et quidem in principio dum vires adhuc conſtant, inprimìs hic benè audiunt emulſiones ex hord. mund. ſem. papav. alb. &c.

Intermittentium verò curatio conſiſtit in obſtructionis à pituitâ viſcidâ ſolutione, in ſucci pancreatici aliuſve humoris ſtagnatione acidioris facti alteratione, inque vitioſæ bilis, pituitæ, humoriſque acidi, effervescentiæ emendatione. nec non obſtructionem à pituitâ viſcidâ & in ductibus pancreatis lateralibus (ut p. 101. circa §. 3. ex Clar. *D. Fr. De le Boe, Sylvio*, allegavimus.) vel quocunque in loco, coagulatâ factam, ſolvunt omnia attenuantia, incidentia: pituitam viſcidam attenuant inciduntque tum acida inprimis blanda & temperata, tum ſalia quævis fixa & volatilia hinc & aromatica omnia. Inter acida excellunt; aqua prophylactica Cl. Autoris p. 111. deſcripta, ſpiritus ſalis, nitri, &c. inprimis tamen cohobatione cum ſpiritu vini rectificato dulces redditi; elixir proprietatis Paracelſi, &c. Notandum tamen acida hæc medicamenta non niſi in febribus iſtis ubi leve tantum vel nullum frigus, majorem verò calorem, ſitim, ardorem, &c. percipiunt ægri, eſſe convenientia; & quidem aliis vehiculis, ut ita dicam, admixta.

Inter ſalia maximè commendantur, ſal abſinth. card. bened. rutæ, thymi,

mum. Quartanariis plerumque nocet; hiſcè proſunt frequentes Clyſteres, & interdum purgationes [s]; ſemper verò ſudorifera, præcipuè ſalia; eaque febricitantibus omnibus.

Medicamenta Fibrifuga.

Radic. Contrajervæ, Imperatoriæ, Plantaginis, Taraxici [t]. Cortex [u] Chinæ Chinæ Indorum. Fol. [x] Abſinthii, Card. benedict. Centaurii, Fumariæ, Acetoſæ, Verbena, Ruta, Serpillum. Semina milii Solis, nigellæ. Nux Moſchata, Garyophyllum. piper. Camphora. Cornu Cervi. Sal. Ammoniaci,

thymi, tartar. vitriolat. volatile armoniaci, ſuccini, volatile oleoſum, &c.

ſ Imprimìs vero viſcidam pituitam incidentia, nec non acido-auſterum (ut multi nobiſcum obſervarunt) corrigentia.

t Angelicæ, diptamni albi, petaſitid. zedoar. ariſtoloch. ro:und. gentian. chelidon. major. aſari, filicis, quinque aperientes, ellebori nigri, &c.

u Item ligni guajaci ligni fraxini.

x Matricariæ, hujus ſucci expreſſi unc. ſ. cum vino abſinth. in quartanâ ſpecificè prodeſt. item aſari marrub. ſcord. nicotian. &c.

ci [y], Prunellæ, Card. bened. Scordii, Abſinthii, Tart. vitriolati. Aq. febrifuga Mynſichti, Quercetani, Hartmanni. Bezoardicum minerale [z]. Sal febrifugum Mynſichti, Riverii [a], Crollii. Spir. Salis dulcis, vitrioli. Extractum Catholicum. Pilulæ Cholagogæ. Aloës, Rheum, Jalappa. Emplaſtrum febrifugum Strobelbergeri [b].

In

y Item ejus ſpiritus & ſal volatile.

z Antimonium diaphoreticum, crocus metallorum & ex eo aqua benedicta Rulandi.

a Videſis apud Riverium obſerv. 100. Centur. III. ac appendicem ejuſdem: hoc Riverii febrifugum deſcribit Doctiſſ. Rolfinckius in tractatu ſuo de Chimiâ in artis formam redacta. lib. v. ſect. vi. Cap. 12. p. m. 373. & ex eo Philippus Grulingius in ſuo florilegio Hipp.-Galeno-Chimico novo tertium edito, p. 461.

Maximè quoque commendat Cornachinus ſuum pulverem cujus deſcriptionem quoque tradidit in peculiari tractatu de hoc pulvere edito: videatur quoque Schroderi pharmacop. lib. 2. Cap. 57. p. m. 274.

b Hujus deſcriptionem videſis apud Schroderum pharmacop. lib. 2. Cap. 53. p. 195. commendantur quoque oculi cancri, teſtæ cochlear. aqua formicarum, mixtura ſimplex, &c.

In Febribus continuis.

℞. Sal. prunell. gr. xv.
Tart. vitriolat. gr. vj.
Oc. Cancr. præparat. ſcrup. ſ.
Sachar. perl. drach. ſ.
MS. F. Pulvis.

Detur bis de die in Juſculo: interim in cereviſia, potuve aſſueto (conſueta enim longo tempore inconſuetis minus moleſta eſſe ſolent) utatur guttis 14. vel 15. Spir. Salis dulcis pro temperamento & ætate. Poteſt & hâc Corroborante, humoreſque præparante uti mixturâ, eaque cochleatim ſingulis diei horis.

℞. Aq. prophylactic. unc. j. ſ.
Borrag.
Card. bened. an. unc. ij.
Julap. roſac. unc. j. ſ.
Sachar. perlat. drach. ij.
MS.

Deſcriptio Aquæ Prophylacticæ quæ Celeberrimis Viris Dom. Fr. Sylvio, Fr. Verſchagen, mihique debetur;

℞. Rad.

℞. Rad. Angelicæ.
Zedoariæ an. unc. j.
Petaſitidis unc. ij.
Fol. Rutæ unc. iiij.
Meliſſæ.
Scabioſæ.
Flor. Calendulæ an. unc. ij.
Nucum Jugland.
Immaturarum conciſarum lib. ij.
Pom. citr. recent. conciſ. lib. j.

Contundantur omnia ſimul, deinde affunde Aceti vini optimi ad tres quartas partes ex arena in cucurbitâ vitreâ per ſe deſtill. lib. xij.

Digerantur per noctem, deinde deſtillentur igne cinerum lento ad ſiccitatem, idque ſine uſtione; & hoc acetum uſui ſerva [c].

Ubi humores præparati evacuandi, præſcribo medicamenta leniora, Auctoribus laxantia dicta. Propriè vocata pur-

c Maximè quoque convenit in peſte, febribus malignis; expertus commendo extractum ſ. a. ex fecibus relictis paratum, magnarum certè virium.

purgantia vel Catharctica, rarò mihi uſu venêre, ſæpius illa obſervavi noxia.

Tertiana duplex eodem modo curatur.

In Quartanâ & Tertianâ Intermittente.

℞. Sal. abſinth.
Card. bened. an. gr. xv.
Tart. vitriolat. gr. vj.
Sachar. perlat. drach. ſ.
MS. F. Pulvis immediatè antè paroxyſmum aſſumendus.

Cortex Indicus China China dictus [d] multos curavit, ſed nec tam tutò, nec

d Hujus loco ſequentem commendamus pulverem,
℞. Cort. lign. guajac.
Fraxin. an. drach. j.
Extract. rad. gentian.
Angelic.
Antimon. diaphor.
Sal. volatil. armoniac. ſeu flor. ſalis armoniaci alb. ana ſcr. j.
Myrrh. ſcrup. ij.
M. F. Pulvis in octo doſes dividendus, vehiculoque convenienti exhibendus.

Multas quotidianas, quartanaſque intermittentes, inprimìs tertianas intermittentes tertiâ, ſecundâ imò primâ exhibitione ſequentis hauſtûs, præceſſo aliquandò purgante, curavimus:
℞. aq. card. bened. unc. ij.
Theriac.

nec tam citò, nec tàm jucundè quam ſuprà dicta ſalia; interim magno conſtat pretio.

Ubi Purgandum

℞. El. Diacartham.
Diaprun. ſolut. an. unc. ſ.
Tart. vitriolat. ſcrup. j.
Jalapp. drach. j.
MS. F. Condîtum.

Sumat hujus Conditi ægrotans Intermiſſionis die jejuno ſtomacho nucis avellanæ magnitudinem.

Vel

℞. Cremor. Tartar.
Sal. Scordii an. gr. ix.
Tartar. vitriolat.
Diagrid. an. gr. vj.
MS. F. Pulvis intermiſſionis die.

Notandum Quartanarios [e] fortiora ferre

Theriac. ſimpl. drachm. ij.
Sal. abſinth. drach. ſ.
Spir. ſal. armon. ſcr. ſ.
Syr. papav. errat. drachm. iij.
M. pro hauſtu.
Quo multum ſudarunt, & ut plurimùm primâ vice febris receſſit.

e *Notandum*; quartanam ſæpè comitem habêre

ferre purgantia Tertianâ, vel Continuâ quacunque laborantibus.

IX. *Obſervationes.* Nobilis Virgo Margaretha van den Heuvel, decimo ſeptimo ætatis anno corripitur febre Quartanâ cum menſtruorum ſuppreſſione. Uſa eſt per tres integras ſeptimanas quotidiè hiſce Rotulis:

℞. Sal. Arthemiſ.
Prunell. an. ſcrup. j.
Tart. vitr. gr. xxv.
Chalyb. præparat. gr. xv.
Oc. Cancr. crudor. contuſorum drach. j.
Sachar. perlat. unc. ij. ſ.
MS. F. ſ. a. Trochiſci.

Melius hiſce habens, rediit illi, mihi minus citò, proſtratus anteà appetitus;

bêre ſcorbutum; quæ, niſi febrifuga antiſcorbuticis mixta ſint, non facilè, imò vix curatur. Singularem febris quartanæ tractandæ modum, vide ſis apud Cratonem lib. v. Conſil. 26. p. 151. & 154. nec non M. E. D. Glanz apud W. Hoeferum in ſuo hercule medico lib. vj. Cap. 3. p. 290. & 291. ubi inprimis ſpiritus ſalis armoniaci tanquam ſpecificus commendatur.

tus ; ideoque illam hoc pulvere purgavi :

℞. Salis Succin. ſcrup. j.
Tart. vitr.
Diagrid. an. gr. vj.
MS. F. Pulvis.

Hocce pro voto ſuo meoque purgata, rediit menſtruorum fluxus, & valedixit ipſi febris. Venæſectionem Plethoricæ non inſtitui.

Nobiliſſimus Vir Juvenis P. S. viginti octo annos natus, & febre Quartana per menſes aliquot vexatus, meam imploravit opem. Præſcripſi illi hunc pulverem præcisè in Vino Rhenano aſſumendum antè paroxyſmum :

℞. Sal. Card. benedict.
Abſinth.
Prunell. an. ſcrup. ſ.
Bezoardic. min. gr. v.
Sachari perlarum ſcrup. ij.
MS. F. Pulvis.

Ter eò uſus convaluit ſine recidivâ. Plurus tales obſervationes ſcribere hic poſſem, niſi metuerem quod mutato nomine

nomine unum idemque ſim dicturus [f].

LIBER

f Mulier quædam quadraginta annos nata primò febri quotidianâ, poſteà tertianâ intermittente à ſeſqui anno circiter afflicta; paroxyſmus cum horrore, pandiculatione & aliquandò totius corporis quaſi concuſſione invadit, levique cum calore, & ſubindè ſudore receſſit; dolorem interim in ſcapulis & regione lumbari obſervavit; appetitu jam aucto, jam diminuto, imò nonnunquam depravato exiſtente, undè admodum melancholica fuit reddita; Cui hæc præſcripſimus:

℞. aq. menth. unc. ij.
Cort. citr.
Fænic.
Theriac. ſimpl. ana unc. j.
Sal. abſinth. drach. ſ.
Bezoard. mineral. ſcrup. j.
Spir. ſal. armon. gutt. xxv.
Laud. opiat. gr. iij.
Ol. Menth. ſtill. gutt. ij.
Syr. card. bened. unc. j.
M. ſubindè hujus cochleare unum atque alterum aſſumſit.

Hujus beneficio ſymptomata indies mitiora reddebantur; ſubindè ſequens aſſumſit purgans;

℞. Sal. armon.
Diagrid. ana gr. viij.
Ol. ment. ſtill. gutt. j.
M. F. Pulvis.

Subindè quoque veſperi aſſumſit doſin pulveris p. 112. deſcripti.

Poſteâ tantum uſurpavit ſpiritum ſalis armoniaci in potu ordinario à gutt. x. ad xv. quibus intrà tres ſeptimanas curata.

Quartanâ quiſpiam laborans, ſibique hydropem ex pedibus tumefactis metuens; ſequentibus convaluit

℞. raſur. lign. guajac. unc. iij.

Cort. ejuſd. unc. ſ.
Rad. apii.
Petroſel.
Leviſtic. ana drachm. vj.
Bacc. junip.
Laur. ana unc. jſ.
Coq. ſ. a. ex aquâ purâ in Colat. unc. xxxvj.
Diſſolv.
Syr. card. bened. unc. ij.
Spir. ſal. armon. drachm. j.
Aq. theriac. ſimpl. unc. j.
M.

Ter de die hujus hauſtulum aſſumſit; ſubindè veſperi pulvere ſtatim citato, ut & ſequenti exhibito

℞. antimon. diaphor.
Sal. armon.
Abſinth. ana gr. xiij.
M. F. Pulvis.

Sequenti decocto purgatio ter fuit inſtituta

℞. rad. polypod.
Petroſel. ana drachm. jſ.
Summ. centaur. min. p. j.
Fol. ſenn. elect. drachm. ij.
Rhabarb. elect. dr. j.
Rad. elleb. nigr.
Tartar. crud. ana drachm. ſ.
Sem. fœnic. ſcrup. ij.
Macis ſcrup. j.
M. & Coq. ſ. a. ex aquâ purâ Colat. unc. IV.
Adde
Mann. unc. ſ.
M. F. hauſtus.

Quo multa admodum viſcida dejiciebat ſed non niſi ſecundo menſe curatus.

Duos adhuc quartanâ intermittente laborantes curavimus, vomitorio ex mercurio vitæ cùm conſervâ roſarum mixto, purgante catholico, atque hauſtu ſudorifero p. 112. & 113. laudato ſæpiuſque experto.

LIBER QUARTUS.

De Affectibus Infimi Ventris.

Cap. I.

De Nimia Ciborum Appetentia.

I. N*imia ciborum Appetentia* eſt Fermentatio aucta in Ventriculo [a].

I. *Pars affecta* eſt Ventriculus & Pancreas [b].

III. *Cauſa* vel Interna vel Externa eſt. Interna eſt ſuccus Pancreaticus acidior [c]. Externa cauſa eſt aſſumptio cibo-

a Alii definiunt per continuam ac inſatiabilem vorandi cupiditatem, aliquandò cum vomitu aliquandò cum diarrhæâ affligentem.

b Quatenus ſucco ſuo acidiore, ejuſve halitibus ſolitò acidioribus, vellicando, pungendo, appetitum excitat.

c Ut & glandularum æſophagi; æſophagum glandulis ſcatêre autopſia quoſdam docuit; nec non ſaliva acidior continuò deglutita; chyluſque in ventriculo propter moram

ciborum [d] vel medicamentorum acidorum nimia nec ſatis temperata. Motus nimius. Vinum Generoſum [e], Aromata acriora omnia [f].

IV. *Differentia* ferè nulla eſt, quam quod gradibus ſuis diſtinguatur [g].

V. *Signa*

ram ſolitò majorem acidior factus, hujus affectus cauſa exiſtere poteſt.

d Et potuum, imprimis venenatorum, ſic quoque acidum in corpore augent, aër ſerenus frigidior, triſtitia moderata, vigilæ nimiæ, alvus adſtricta, &c.

e Rationi & experientiæ repugnat; eâ de causâ videſis apud Hippocratem aphor. 21. ſect. 11. famem, inquit, vini potus ſolvit. Contrarium quoque teſtantur Practici: imò Joël ut ſpecificum, micam panis vino generoſo imbutam commendat.

f Aromata acriora omnia, nimiam ciborum appetentiam ſuccumque pancreaticum acidiorem, (ut ex ructibus aut vomitu conſtat) excitare, vix concipere valeo; nam aromata acriora omnia bilem quidem, non verò acidum augent.

A lumbricis hunc affectum quandoque fieri refert Trallianus lib. VII. Cap. IV. tumque hiera picra maximè laudatur à Zacuto Luſitano lib. 2. hiſtor. 68. & 69. & aliis.

g Si cum vomitu vel diarrhæâ vocatur κυνορεξία ſeu appetitus caninus; ſi verò abſque vomitu infeſtet, bulimos; quem animi deliquium, ni in tempore aliquid aſſumant, ſtatim aliquandò ſubſequitur; ut & nonnunquam extremarum partium refrigeratio.

V. *Signa Diagnoſtica.* In vomitum valdè proni ſunt, & nihil interim ejiciunt præter humoris acidi & pituitoſi pauciſſimam quantitatem. In aliis contrarium evenit, qui voracitate & aviditate nimiâ aſſumpta ſtatim evomunt & reliqua excernunt per alvum [h]. Ructibus vexantur & anxietate cordis.

VI. *Prognoſtica.* Obeſi interdum fiunt [i], non enim niſi ſubtilior pars chyli tranſit propter vomitum ad Cor, illicque in ſanguinem convertitur; ſed hoc malum valde eſt & ſervile & ſumtuoſum: Coguntur enim vel noctu etiam hyberno tempore bis terve ſurgere, & ſic aëris intemperiei eſſe obnoxii.

h Nec tamen indè remittit fames vel vorandi deſiderium; ſed ità alternatim vorando ac vomendo, ſemper occupati ſunt, veluti canes aut lupi cadaveribus incumbentes.

i Tumque bulimo non verò κυνορεξίᾳ afficiuntur ac plethorici evadunt: Aſt ſi vomitu rejiciant aſſumta vix aliquid alimenti ad cor pervenire poteſt, quia jam jam aſſumta cruda & nondum cocta evomunt, macilentique evadunt: tumque facilè in cachexiam, lienteriam, marcores, alioſque lethales affectus incidunt.

xii. Aliorum vitæ finis hydrops eſt vel tabes.

VII. *Indicationes Curativæ.* Humor acidus temperandus [l] & quantitate peccans evacuandus [m], per Medicamenta dicta laxantia.

VIII. *Curatio.* Omnia pinguia & dulcia temperata illis proſunt, ut & leniter purgantia. Nec Vomitum probo nec Venæſectionem. Præcipua Cura in Diætâ eſt quærenda, de qua conſu-

lantur

l Per vinum meracum cui vitellum ovi diſſolutum: aquaſque vitæ dictas, inter quas maximè commendatur ſpiritus ſtomachicus Mynſichtii in armam. med. Chimico p. 281. infringendus coralliis, margaritis, cancrorum oculis, cornu cervi, maſtiche, ſuccino, bolo, lapide hæmatite, &c. obtundendus, dulcibus, pinguibus, & oleoſis; uſuſque acidorum iuterdicendus.

m Rectè Cl. D. Fr. de le Boe, Sylvius prax. lib. j. Cap. 2. §. 26. p. 20. monet dicendo, nulla purgantia præſcribo in fame auctâ, quoniam nulla ſunt mihi hactenus nota, quæ humores acidos educant blandè; ſumque præterea edoctus per experientiam multiplicem irritari quidem, non item niſi cum ſummis torminibus & noxâ majore quam fructu evacuari acidos (ut & auſteros) in corpore humores. & inprimis à Medicis de ſuorum ægrotantium dolore ac moleſtiâ parum ſollicitis aut bardis, aut ſaltem hujus rei ignaris.

lantur Auctores. Interdum Narcotica, ſed non niſi leniora proſunt [n].

IX. *Obſervatio.* Celeberrimus quidam ſummuſque mihi amicus Vir, valdè conquerebatur de affectus hujus moleſtia. Præſcripſi illi diætam convenientem, juſſique bibat Cereviſiam Roterodamenſem, Vinique, cui aſſuetus erat, tantillum. Nullo alio uſus ſum medicamento, quam Syr. de Cichoreo cum Rheo & Syr. Diacnicu quem quotidiè aſſumebat; nunc pugilicè vivit atque ſobriè [o].

CAP.

n Convenit theriaca antiqua, diaſchordium Fracaſtorii, cum aquâ cinamomi; ambra gryſea ad gr. v. aut VI. cum ovo ſorbili aſſumta maximè à Riverio lib. IX. Cap. 2. p. 389. commendatur; & vinum generoſum ſalviatum à Cl. D. Sennerto tanquam ſpecificum quoddam commendatur; item eſſentia meliſſæ; tinctura cinamomi, oleum macis ſtillatitium, granorum junip. &c.

o Juvenis viginti quinque plus annorum quartanâ duplici intermittente laborans in maximam incidit ciborum appetentiam, non tamen in principio aſſumta evomebat, ergo bulimo laborabat; poſteà verò non niſi immatura, cruda, acida poma, pyra, &c. avidè devoravit, vomituſque brevi ſecutus; quicquid etiam poſteà exhiberetur, evomuit ſtatim, undè quoque febris illa duplex indies

dies gravior inprimis reſpectu frigoris & horroris membrorumque concuſſionis: Longam fore febrem prædixi (ut etiam contigit nam ſequenti anno nondum à febre fuit liber) quare ſequentia fuere præſcripta.

℞. antimon. diaphoret.
Corall. rub. præpar.
Ocul. cancr.
Cinam. acut. ana drachm. j.
Diaſcord. Fracaſtor. unc. ſ.
Ol. menth. ſtill. gutt. viij.
Syr. abſinth. q. ſ.
M. F. Conditum.

Cujus ter de die aſſumſit ad nucis moſchatæ quantitatem.

Interim continuô aſſumſit cum vino generoſiori ſpiritum ſalis armoniaci ſpiritu aromatico mixtum & cohobatione blandâ unitum ad gutt. viij. tandemque curatus cum febris imminutione, ſed non ſublatione.

Duo inſantes ex febri continuâ (acidis nimium uſurpatis) inciderunt in nimiam ciborum appetentiam, & ni in tempore quid alimenti illis daretur ſtatim animi deliquio corripiebantur; quibus ſequentem præſcripſimus pulverem,

℞. corall. rub. præpar.
Antimon. diaphor.
Cinam. acut. ana ſcrup. j.
Sacchar. alb. dra. ij.

M. F. Pulvis, in octo doſes dividendus, aſſumebant cum pomo dulci aſſato; poſteà non niſi vinum generoſius cum vitello ovi, cinamomo & ſaccharo uſurparunt; quibus quoque fuere curati.

Cap. II.

De Vomitu.

I. *Vomitus* eſt motus Ventriculi præternaturalis [a].

II. *Pars affecta* ferè ſemper eſt Stomachus, interdum per conſenſum Inflammatum Hepar, interdum Diaphragma, interdum Pancréas, quod exactiſſimè Anatomicus obſervavi [b].

III. *Cauſæ* hic valdè differentes ſunt, & exactiſſimi judicii Medicum requi-

a Seu inverſus ejus periſtalticus motus à parte inferiore ſurſum.

Alii definiunt per materiæ in ventriculo retentæ per ſuperiora ſenſibiliter cum impetu per os rejectionem. ut plurimum Autores *nauſeam* & ἔμετον vel ἐμησίαν ſ. vomitum conjungunt: quia tantum ſecundum magis & minus differre putant; nauſeamque definiunt per inane vomendi deſiderium cum anxietate circa præcordia, & tenuis ac pellucidi humoris per ſimplicem ſalivationem, excretione.

b Interdum quoque renes inflammati nauſeam & vomitum bilioſorum, pituitoſorumque, &c. excitant. ut & vulnus vel ictu vel caſu capiti, &c. inflictum, pars primariò affecta exiſtit.

requirunt [c]. Peccat ſæpiſſimè pituita tenax rugis ventriculi adhærens [d] interdum bilis [e], interdum ſuccus Pancreaticus. Rugæ ſæpè nimis laxæ, orificium ventriculi non claudunt, interdum excoriantur. Pancreas aliquando patitur abſceſſum, imo & ipſe Stomachus, licet rariſſimè; interdum inflammatur Hepar vel Diaphragma [f].

IV. *Diſ-*

c Ventriculus aliquandò inflammatur, excoriatur, tumque à quovis alimento aſſumto facilè oritur vomitus; ſic quoque alimenta quantitate vel qualitate peccantia ut & venena, acria, ἔμετον excitare valent. Vide ſis apud Cl. D. G. Fab. Hildanum obſerv. 20. Centur. III. p. 20.

d Et tum non vomunt, niſi ingeſto cibo, citrà cibum nauſea admodum infeſtat ut putat Joh. Jonſtonus prax. lib. x. Articul. IX. p. m. 506.

e Inprimis volatilis; pravaque pori cholodochi conformstio, quandò ſcilicet non in duodenum inteſtinum ſed in ventriculum inplantentur; undè picrocholi ἄνω nominantur.

f Vel renes vel inteſtina, &c. lumbrici, catarrhique & quidem acres. quatenus rodant & mordicent, vomitum aliquandò excitant; (quâ de causâ inſpiciatur Cl. G. F. Hildanus chirurg. obſervat. Centur. IV. obſerv. 32. ubi de vomitu, ex catarrho, admirando reverá, ferèque quotidiano, qui ultrà annos triginta duraverat, agit: p. 312. & 313. Conſiliumque eum in finem præſcriptum p. 314. 315. & 316.) nec non graves fædique

IV. *Differentiæ.* Vomitus aut Idiopathicus eſt aut Sympatheticus; ex morbo oriundus vel ex cauſis externis [g] Criticus vel Symptomaticus [h].

V. *Signa*

fœdique odores & ſapores, horrendaque ſpectacula, motus vehementes, agitatio corporis in orbem; & præcipuè navigatio in mari, quia corpus turbatur; ut Hippocrates aphor. 14. ſect. IV. probat. ut & compreſſio circa epigaſtrium; ſic quoque obſervavit Cl. Autor cartilaginem enſiformem nimis laxatam intuſque reflexam ventriculoque ità incumbentem vomitus cauſam aliquandò exiſtere; ut ipſe teſtatur in ſuâ anatomia practicâ Cap. IV. lib. j. p. 20. hujus ſigna & curationem ſtatim ex Autore dabimus: ut & calculi in ipſo ventriculo ἔμετον excitant; qualem obſervationem nobis tradit W. Hoeferus in ſuo Hercule med. p. 137. lib. 3. Vomitum quoque excitatum ab obſtructo Pyloro meminit G. Fab. Hildanus Chirurg. obſerv. Centur. VI. obſerv. 34. p. 541. & 542. curationemque ibidem tradit; vide ſis apud Johannem Schenckium obſerv. medicinal. lib. 3. obſerv. 53. & ſeq.

g *Idiopathicum*, ut ex. gr. ex abſceſſu ipſius ſtomachi; *ſympatheticum*, ut ex inflammatione diaphragmatis, epatis, &c. *ex morbo oriundum* ut è calculo renum, ileo, &c. vel *ex cauſis externis*, ut ex ictu, caſu, &c. dignoſcere potes: ſic quoque ſi ex ipſius ventriculi vitio oriatur vomitus, adeſt tum cibi faſtidium, gravitas, tenſio, & inflatio in regione ſtomachi, tarda & difficilis concoctio, ructus acidi, &c.

h Si poſt vomitum levamen

V. *Signa Diagnoſtica* per ſe patent i. Cauſarum ſigna ex Auctoribus ſunt petenda, ipſiſve ſuprà infraque deſcriptis vel deſcribendis morbis. Hæc ſaltem addo, excoriationem, ulcuſve ſemper comitem habere ſingultum; idem fit ſi Hepar inflammetur. Rugæ laxæ appetitum totum dejiciunt, ventriculuſque inde frigidior calidiora amat ferè omnia. Bilis ſuâ ſe prodit amaritudine, ſuccus Pancreaticus, aciditate l.

VI. *Pro-*

vamen ſequatur criticus eſt, ſi vero major anxietas, &c. ſympromaticus: eſtque vel *cruentus*, vel *malignus* vel *ſcorbuticus*, &c. in vomitu ſcorbutico calida & acria maximè nocent, magiſque malum exaſperant; conveniunt contrà mitigantia calorem & acrimoniam; inprimis in vomitu ſcorbutico commendatur lac caprillum cum ſucco naſturtii vel cochleariæ.

i Cauſarum ſigna ſatis innoteſcunt ex annotationibus circa §. II. & III. p. 124. & 125. ut & ex hoc §. V. circaque eum adhuc dicendis.

l Et ſic de cæteris excretis: ſi ab aliis verò partibus confluxerit cauſa, tum aderunt ſigna aliqua partis mandantis.

Circa §. III. p. 126. mentionem fecimus de nimiâ Cartilaginis enſiformis laxitate; cujus ſigna & curationem ità proponit Cl. Autoa loco citato; Cartilago, inquit, enſiformis maleficio quarundam humiditatum ſæpius ità relaxatur, ut internè flectatur, ventriculoque incumbens

 cibi

VI. *Prognoſtica.* Vomitus criticus bonus [m], ut & ille qui fit à repletione. Symptomaticus ſemper malus [n]; præſertim

cibi inappetentiam, aſſumptorumque rejectionem (vomitum) excitet; quo ventriculus non tantum valdè dolorificus redditur, verum etiam totum corpus labefactatur; quod Anatomici ſtatim ſentire, & paucas intrà horas curare ſciunt, ubi aliàs miſeri ægri per integros annos languéant, languoreque tabeſcant, ſi cucurbitula notha (ſine flammâ) magno prædita orificio modò imponatur cuti, ſub quâ cartilago latet, & poſtquam tamdiu traxerit, ut æger non ſatis liberè reſpirare poterit, ſubitò tum cucurbitulam abſtrahe; quod ſi cartilago enſiformis in naturalem locum primâ vice non ſit redacta; reiteranda bis terve cucurbitulæ applicatio; locoque oleo roſarum & myrtillor. inuncto ſequens per aliquot dies imponatur emplaſtrum

℞. rad. biſtort.
Nuc. cypreſſ. ana drachm. j.
Maſtich.
Thuris ana drachm. ſ.
Flor. balauſtior. ſcr. j.
Ol. nuciſt. expreſſ. drachm. j ſ.
Picis navalis & therebinth. q. ſ.
M. F. ſ. a. emplaſtrum.

m. Ut patet ex Hippocrate aphor. 15. ſect. VI. longo, inquit, alvi profluvio (forti, ut lib. I. de morbis Text. VI. ajit) laboranti ſpontè vomitus ſuperveniens, ſolvit alvi profluvium; quod confirmat C. Celſus lib. 2. Cap. 8. p. 69. dicendo, longas dejectiones ſupprimit vomitus; humerorum dolores, qui ad ſcapulas vel manus tendunt, vomitu atræ bilis ſolvuntur.

n Hippocr. Lib. Prænot. Text. XII. in fine p. 458.

celerri-

ſertim qui cauſatur à partium vicinarum inflammatione, venenis, excoriatione, ulcere [o].

VII. *Indicationes Curativæ.* Vomitus criticus non eſt compeſcendus; Symptomaticus quamprimum fieri poteſt. Pituita tenax incidenda, reliqui humores evacuandi, idque leniter [p].

VIII. *Curatio* [q]. Vomitui nimio con-

celerrimam autem mortem ſignificat lividus vomitus, ſi graveolens fuerit: omnes verò ſupputridi ac fœtidi odores in omnibus vomitionibus mali ſunt; vomitus commodiſſimus eſt, ex pituitâ & bile, quam maximè permixtus, & non craſſus valdè neque multus. & aphor. 3. ſect. VII. à vomitu ſingultus & oculorum rubor, malum. ſic quoque teſtatur C. Celſus lib. 2. Cap. 4. p. 51.

o Vomitum bonorum & malorum differentias videſis apud Hippocratem Coac. Prænot. Tit. IV. ad finem ferè uſque p. 578. & 579.

p Conſideratis (quæ paragrapho quarto & annotationibus noſtris circa ipſum dicta ſunt) omnibus, facilè indicationes curativæ innoteſcent: humores videlicet acres temperandos, catarrhos ſiſtendos, alteratoſque jam humores evacuandos, &c. eſſe; quis non videt.

q Potius alterantia primò uſurparem, nam purgantibus facilè ventriculus irritatur, ſicque ad ſui contractionem expulſionemque excitatur: poſt ſufficientem humorum alterationem blanda purgantia, vulgò laxantia dicta,

conveniunt purgantia, & revellentia, Clyſteres, puta, ſuppoſitoria, artuum frictiones, ut & calefactiones. Ventriculo ipſo Topica imponantur. Venæſectio in partium inflammatione neceſſariò inſtituenda; cæterà nocet.

Medicamenta Stomachica.

Rad. Cyperi, Calam. arom. Galangæ, Chinæ, Zedoariæ, Cichorii. Fol. abſinth. Calamenthæ, Lauri, Majoranæ, meliſſæ, menthæ [r], ſalviæ; Acetoſæ, portulacæ, Taraxici. Flor. roſar. balauſtior. Sem. anethi, aniſi, fœniculi, cumini, leviſtici, cardamomi, coriandri, citri, frigida 4. majora & minora. Garyophylli, cinnamomum, piper, zinziber [ſ] Lignum Guajacum, ſaſſafras. Aloë. Vina omnis generis & nominis, & ex

dicta, in uſum reduci poſſunt.

Notat, in omnibus vomitionibus p. n. maximè procurandum eſt, ne alvus ſit adſtricta; ſed alternis ad minimum diebus vel arte vel naturâ dejectio alvi procuranda.

r Maximè laudatur ab Hippocrate contra vomitum lib. II. de diætâ Text. XXVI. p. 226.

ſ Item nux moſchata, cortices arantiorum, citri, &c.

& ex illis præparati Spiritus & aceta. Aq. Anhaltina, Imperialis Quercetani, Sennerti. Elix. citr.[t] Aq. vitæ Mathioli, Aniſi, &c. Syr. cinamomi [u]; Rob berberorum Ribiumque, Caro Cydoneorum. Ol. deſtillata menthæ [x] majoranæ, roriſmarini, ſuccini. Conſerva Menthæ, roſ. rubrarum. Antidotus Stomachica Querc. Diaſcordium. Sal. abſinthii, Tart. vitriolat. Spec. aromatic. roſat. diatrion pipereon, diarrhodonis. Pil. Aloëphanginæ, Maſtichinæ, Aſaireth Avicennæ, Cochiæ.

Formulæ Medicamentorum Purgantium in Pituita craſſa [y]:

℞. Re-

t Ut & elixir proprietatis Paracelſi & vitrioli mynſichtii in armam. med. Chym. p. 271.

u Ejuſdem aqua & oleum. item ſyrupus corallorum, myrtinus, confectio hyacinthorum, theriaca antiqua, laudanum opiatum, maſtix, ejuſque ſpiritus & oleum; item myrrha, &c.

x Maximè laudatur à Putmanno in ſuo enchridio Cap. XI. p. 24. omneſque ferè ventriculi affectus hujus beneficio curaſſe aſſerit. Convenit quoque oleum macis ſtillat: nec non balſamus peruvianus ad IV. gutt. in ovo ſorbili cum cinamomo pulveriſato & ſaccharo in formam pilularum redactus.

y Cl. L. Riverius in vomitu

℞. Reſinæ Agaric. gr. iiij.
Extract. catholic. gr. xij.
Tartar. vitriolat. gr. iij.
Ol. roriſmarin. g. ij.
MS. F. Pilulæ Num. iiij.
Deaurent.

Vel

℞. Sal. abſinth. ſcrup. j.

Tart.

mitu vehementiſſimo exhibet maſſ. pilul. cochiar. ſcrup. ijſ. cum laud. opiat. gr. iij.

Sedabitur, inquit, vomitus & quinque poſt horas purgatio fiet per inferiora; ſatis magna ponitur purgantium quantitas, quia infringatur à laudano, quod ideo miſcendum eſt cum diagrydiatis & colocynthiatis lib. IX. Cap. VII. p. 414. & 415. Præſcribatur potius primò tonum ventriculi aliquouſque reſtituens, pituitam viſcidam incidens, flatuſque diſcutiens, nec non humorum acrimoniam temperans, ut mixtura ſequens eſt vel ſimilis cochleatim uſurpanda

℞. aq. menth. unc. ijſ.
Spir. maſtich. drac. j.
Tinctur. cinam. dr. ij.
Confect. hyacinthor. drachm. j.
Laud. opiat. gr. ij.
Ol. menth. ſtill. gutt. iij.
Syr. menth.
Myrtin. ana cr. iij.
M.

Ad vomitum mox compeſcendum, quidam hunc bolum præſcribunt

℞. conſerv. menth. criſp. drachm. j.
Theriac. optim. ſcr. ij.
Cinam. acut. pulv. ſcrup. ſ.
Balſam peruvian. gutt. ij.
M. F. Bolus.

Tart. vitriolat. gr. vj.
Troch. alhand. gr. j.
Sachar. alb. ſcrup. ij.
MS. F. Pulvis.

In Inflammationibus & acredine humorum:

℞. Succi taraxic. depurat.
Syr. de Cichor. cum Rheo.
Roſ. ſol. cum ſenn. an. unc. j.
Crem. Tart. ſcrup. j.
Aq. borrag. q. ſ.
MS. F. Hauſtus.

Vel

℞. Mannæ Calabrinæ unc. j. ſ.
Crem. Tartar. drach. ſ.
MS. & diſſolvantur in Juſculo vel Cereviſia calidè.

Formulæ Medicamentorum Præparantium in Pituita craſſa.

℞. Sal. Ammoniac. ſcrup. j.
Card. bened. ſcrup. ſ.
Tart. vitr. gr. v.
MS. F. Pulvis.

Vel

℞. Spir. Salis dulcis unc. ſ.

Detur

Detur in Phiala.

Utatur quotieſcunque bibit guttas 8. vel 10. in potu aſſueto.

In excoriatione tunicæ interioris Ventriculi vel inflammationibus partium ſingultuque [z].

℞. Mucilag. ſemin. pſyllii.
Cydoneor.
Gumm. Tragac. aq. roſ. extr. an. unc. ſ.
Syr. Violar.
Roſar. ſol. ſimpl. an. unc. j.
MS. F. Linctus.

Urgente dolore

℞. Specier. aromat. roſ. gr. viij.
Laud. opiat. gr. j.
MS. F. Pulvis. detur bis de die in Juſculo.

Emul-

z In vomitu cruento à ſanguine ex ventriculi, inteſtinorumve, &c. vaſis ruptis eroſiſve prodeſt mixtura lib. 3. Cap. 1. de Pleuritide p. 82. deſcripta cui camphoræ gr. VIII. addantur, & miraberis effectum. Si verò ſanguinis coagulanti metus ſit loco florum balauſtiorum, ocul. cancr. antimon. diaphor. ana drachm. ſ. addatur.

Emulſiones vulgares hic benè quoque audiunt.

Medicamenta Topica [a].

℞. Specier. aromaticar. roſat.
Maſtiches elect.
Ol. nuciſt. expreſſ. an. drach. j.
Macis ſtillatit.
Citr. an. Scrup. ſ.
Gummi Carannæ q. ſ.
MS. F. ſ. a. Emplaſtrum ſtomacho imponendum.

Vel

R. Ol. menthæ drach. ſ.
Carui deſtillat. ſcrup. j.
Nuciſtæ expreſſ. drach. ij.
MS.

Inun-

a Inter topica quoque maximè commendatur emplaſtrum de cruſtâ panis; oleum maſtich. myrtillor. menth. &c. item emplaſtr. C. Autoris p. 128. deſcriptum; item ℞. pulv. menth.
Roſar. rub. ana unc. j.
Maſtich. drachm. j.
Nuc. moſchat. Num. iij.
Caryophillor.
Macis.
Cinam. ana drach. ij.
Ferment. acerrim. unc. vj.
Cum ſ.q. aceti roſat.
F. Emplaſtrum.

Inungatur hiſce oleis bis de die Ventriculus.

IX. *Obſervationes.* 1. David de Potter, Mercator & Antiſtes, quinquagenarius aſſumpſerat loco balſami Sulphuris, Oleum vitrioli. Unde Oeſophagus & Ventriculus cum ſuo orificio excoriatus in cauſa fuit, ut dies noctesque vexaretur moleſtiſſimo ſingultu. Perfectiſſimè tamen, idque brevi eſt curatus ſupraſcriptis medicamentis, tam laxantibus, quam alterantibus. Optimè quoque habuit ab hac mixturâ:

℞. Succi ſemperviv. maj. depurat. unc. j.
Aq. roſac. plantag. an. unc. ij.
Vitell. Ovi Num. j.
Syr. de portulac. unc. j.
Laud. opiat. gr. ij.
MS. bibat cochleatim.

2. Sartor quidam in plateâ dicta regia, nihil retinebat aſſumtorum ciborum potuumve, evomebat vero continuò pituitam vel Lympham quandam craſſam. Uſus ſum propter affectus vio-

violentiam urgentemque neceſſitatem omnis generis medicamentis, tam internis, quam externis; ſed evanido eventu, brevi enim periit. Aperto cadavere reperi Pancreas totum corruptum, imò Sphacelatum [b].

CAP.

b Vir annos circiter 42. natus, pituitoſus, per viginti quidem annos jam inappetentiâ, jam anxietate præcordiorum, jam nauſeâ & quandoque omnium aſſumtorum vomitu, inprimis poſt cerevisiam frigidam hauſtam, vexatus; multa uſurpavit remedia, aſt non tantum fruſtraneo eventu, verum etiam majori cum detrimento; nam indies magis magiſque ad vomendum, medicamentorum maleficio, reddebatur pronus; ità ut vix aliquid aſſumtorum retinêre amplius poſſet.

Ad curam vocatus, ſequentia (interdictis omnibus frigidis crudis &c.) præſcripſi

℞. aq. menth. unc. ij.
Fænic. unc. j.
Vit. mathiol. unc. ſ.
Tinctur. cinam. dr. ij.
Spir. maſtich. drach. j.
Diaſcord. fracaſtor. drachm. j ſ.
Ol. menth. ſtill. gutt. vj.
Laud. opiat. gr. iij.
Syr. menth. unc. j.
M.

Subindè hujus cochleare unum alterumve aſſumatur.

Singulis veſpertinis uſurpavit unam ex ſequentibus tabellis

℞. ſpec. diarrhod. abb.
Aromat. roſat. ana drach. ij.
Cinam. acut.
Cort. arantior. ana drachm. j.
Laud. opiat. gr. v.
Sacch. alb. unc. iiij.
Cum ſ. q. aq. cinam. F. ſ. a.

F. ſ. a. Tabellæ Num. xvi.

Poſt ſufficientem humorum peccantium alterationem ſubinde purgatio fuit inſtituta ſequentibus pilulis

℞. extract. cathol. ſcr. j.
Ol. menth. ſtill. gutt. iij.
M. F. Pilul. Num. v. pulvere cinamomi inſpergendæ.

Quibus multum profecit, & propemodum curatus; uſurpato poſteà ſolummodò hoc vino medicato, planè convaluit

℞. rad. galang.
Angelic.
Zedoar. ana dr. ij.
Fol. menth. criſp.
Majoran. nobil.
Calamin. mont. ana m. j.
Sem. aniſ.
Cinam. acut. ana drachm. ij.
Cort. arant.
Cardomom.
Nuc. moſchat. ana drachm. j.
Conciſa & craſsè contuſa, concludantur ſacculo, cui in vaſe vitreo, lapideo aliove ſolido affundantur
Vin. gallic. pint. iiij.

Poſt juſtam infuſionem & extractionem ter de die aſſumſit unc. iij. addendo elix. propriet. Paracelſ. gutt. viij.

Soror dicti Ægri, puella 18. circiter annorum pus aliquandò vomitu excrevit cum ſummâ anxietate atque dolore circa præcordia, nauſeâ ſerè continuò laboravit, imò aliquandò ſingultu, menſtrua ipſi antè tres circiter menſes fuerant ſuppreſſa; undè macilenta reddita quia parum aut vix aliquid alimenti aſſumebat; & ſæpiſſimè aſſumta ſtatim iterum vomitu rejiciebat; vocatus ulcus ipſius ventriculi judicavi; atque ſequentem ipſi dedimus mixturam

℞. aq. menth. unc. ij.
Cinam. drach. v.
Antimon. diaphor.
Ocul. cancr. ana ſc. j.
Acet. ſtill. drach. iij.
Tinctur. flor. hyperic. ad ſyrupi liquidioris conſiſtentiam evaporat. drach. ſ.
Sang. dracon. ſcrup. ſ.
Laud. opiat. gr. iij.

Syr.

Syr. ſymphyt. Fernel. unc. j.

M. ſubindè mixturæ tepidæ cochleare unum atque alterum uſurpavit.

Vitentur animi & corporis motus.

Ter quoque de die uſa fuit cum ſyrup. ſymphyt. Fernelii & confect. hyacinthor. drachm. j. ſequentis balſami gutt. v.

℞. balſam. ſulphur. aniſ. Peruvian. an. ſcrup. j.
Tinctur. flor. hyperic. ad ſyrupi liquidioris conſiſtentiam evaporat. drach. ſ.
M.

Bis tervè leve purgans uſa eſt in fine morbi, & intrà menſem pleniſſimè fuit curata.

Cap. III.

De Scorbuto & Affectione Hypochondriaca, malè vulgò dicta Hyſterica.

I. Scorbutus eſt prava totius corporis nutritio [a], ejuſque mater *affectio Hypochondriaca*.

II. *Pars affecta* non eſt Lien, imò nec

a Alii definiunt per cacochymiam ſeu ſanguinem ſalſiorem & crudiorem: Alii verò per cachexiam ab humore melancholico peculiariter corrupto (ut probant ex contagio) ortam, cum crurum debilitate, maculis; gingivarum laxitate, rubore & tumore; dentibus vacillancibus, & aliis ſymptomatibus affligentem.

nec propriè, in conſenſum licet tractum Hepar; ſed Ventriculus, & Glandulæ meſenterii tam conglobatæ lacteæ, quam conglomerata Pancreatica.

III. Cauſa eſt Pituita vel Lympha craſſa Ventriculum & modo dictas glandulas obſidens. Succus item Pancreaticus [b], unde Chylus indies depravatur.

IV. *Differentiæ* [c]. Scorbuti quidem ab

b Et quidem ſtagnatione acidor auſteriorque factus; adde bilem acriorem craſſioremve, ut & ſalivam ſalſiorem continuò deglutitam; acredinem humorum peccare, conſtat ex gingivarum corroſione, ſanguinis dilutione, hæmorrhagiâ; macularum eruptione; doloribuſque corrodentibus & contorquentibus; imò obſervarunt nonnulli ſerum adeò corroſivum ex naribus ſcorbuticorum effluxiſſe, ut linteamina intincta eroſerit: ſex quoque res *non naturales* dictæ, quid poſſint, judicet judicio pollens.

c Deſumuntur illæ vel *à modo generationis*, vel *à tempore invaſionis*, vel *ſymptomatibus*. *A modo generationis*; quatenus eſt vel *connatus* vel *hæreditarius* ſcorbutus, vel *communicatus*, contagio, &c. vel proprio vitio ac diætâ *acquiſitus*.

A tempore invaſionis; eſtque vel *recens*, tumque facilioris eſt curationis; vel *inveteratus*, tumque difficilioris curationis, quia altas jam egit radices.

A ſymptomatibus: undè ſcor-

ab Auctoribus variæ dantur differentiæ, quarum præcipua, quod hunc calidum, illum vocent frigidum. Sed reverà omnis provenit ab unica cauſa, Lympha vel pituita nempè craſſa [d]; propter quam chylus glandulas lacteas non niſi ſeroſiore ſua parte poteſt tranſire; hinc tot Symptomata, pro temperamentorum & locorum diverſitate. Bilem tamen, ſed itidem craſſiorem, ſi quis addere voluerit, illi non contradicam.

V. *Signa Diagnoſtica* benè multa ſunt, ſed nunquam illa omnia vidi concurrere in uno eodemque corpore. Conqueruntur Scorbutici de dolore interdum

ſcorbutus alius eſt cum gangræna, exulcerationibus, hydrope, atrophia, diarrhæa, arthritide vaga, pleuritide notha, lypothymia, dolore capitis, colica, ventris dolore diverſo, epilepſia, convulſione, membrorum contractione, ſtupore, paralyſi, apoplexia, &c. alius non.

d Unde variæ obſtructiones; humorum ſtagnationes, ſtagnationeque acriores fiunt omnes humores, ſpiritibus nempe animalibus avolantibus; aquæ enim ſtagnantes facilè putreſcunt: Cl. D. Severinus Eugalenus quadraginta novem diverſa deſcribit ſymptomata, in tractatu ſuo de ſcorbuto, lectu digniſſimo.

dum punctorio, plerumque gravativo capitis; de cordis palpitatione, anguſtiâ; inflatione ventriculi [e], tenſione ventris, præcipuè in latere ſiniſtro; Tuſſiunt, putant ſe interdum ſuffocari, difficulter reſpirant, vomunt, febricitant; Appetitum proſtratum excitatum vellent.

e Inprimis poſt cibum; adeſt quoque ſubindè nauſea, oris pruritus, gingivarum eroſio cum ſanguinis effuſione, dentiumque vacillatione atque nigredine; halitus obſervatur gravis imo cum teterrimo aliquandò odore; & ſalivatio adeſt multa; urina cruda, tenuis, jam verò craſſa & rubra, imò ferè nigra, (ut bis obſervavimus) pulſus ſemper inæqualis, ac debilis utplurimum; (magnum obſervavi & robuſtum ſed tamen inæqualem.) jam pleuritidem æmulatur, jam colicam bilioſam ſcorbutus; jam veram paralyſin, jamque arthritidem (quæ vocatur arthritis vaga ſcorbutica, quam optimè hanc deſcripſit Val. Andr. Mollenbroccius in peculiari tractatu, lectu reverà digniſſimo.) Varii quoque obſervantur dolores valdè ſcorbuticis moleſti; ut dentium, nuchæ, aliarumque partium externarum; inprimis verò crurum veſpertino atqui nocturno tempore ingraveſcentes; ut & manuum pedumque circa talos & plantas, hypochondriorum incircumſcripti, plerumque gravativi: ulcera maligna, ſicca, tubercula dura, eryſipelata, tumores utplurimum ædematoſi; ſudores copioſi, (atrophiæ prodromi) ipſa atrophia, viriumque defectus; nec non carus & ſopor profundus, hydrops, &c.

lent. Singultu, Ructibus, Flatibus, convulſionibus vexantur. Tremunt, laſſi ſunt artus, maculiſque rubris vel purpureis [f] aſperſi. Valdè ſunt melancholici.

VI. *Prognoſtica* [g]. Curatur quidem diffi-

f Lividiſque & malo ingraveſcente, ſæpè hæ maculæ in totas tibias ità diffunduntur, quaſi unica eſſet macula nigra, terra & aſpectu horrenda cum tumore ad elephantiaſin accedente; ut obſervavit Cl. D. S. Eugalenus p. m. 7. Fœminis menſes aut deficiunt, aut in fluorem album degenerant.

Quidam exiſtimant Hippocratem ſub titulo volvuli hæmatitis & morbi lienis ſcorbutum deſcripſiſſe, Lib. de internis affectionibus Text. xxxxix. p. 256. & Text. xxxiv. p. 239. venter, inquit, inflatur, poſtea verò etiam ſplen intumeſcit, & durus eſt, & dolores acuti in ſplenem incidunt, color autem mutatur, & conſpicitur niger, pallidus, malicorii ſpeciem referens, & ex aure malè olet, & gingivæ malè olènt & à dentibus diſcedunt; & ex tibiis, ulcera erumpunt, velut puſtulæ nocturnæ; membra verò attenuantur, & ſtercus non ſecedit.

g Scorbutus vere & autumno maximè infeſtat; ſenibus gravior eſt ut & adultis & puerperis: in ratione victus negligentioribus frequentior; pueris *ςομακακὴ* crebrius; *σκελετύρβη* rarius accidit. inveteratus & hæreditarius (totas aliquandò familias inficiens & invadens) difficillimè curatur; non item recens, cantagiove adeptus; quo graviora jam adſunt ſymptomata, eò diffi-

difficulter; difficilis enim morbus eſt, curatur tamen indies. Hiſce regionibus adeò familiaris eſt, ut nullus ferè reperiatur morbus cui non aliquid ſcorbutici ſubſit [h]. Pulſus debilis non æquè, ac in aliis quibuſdam affectibus, periculoſus eſt; ſimplices enim vapores flatuſve illum cauſant. Exactiſſima diæta Medicamentis præſtat, ſine qua ſenſim fiunt incurabiles. Dyſenteriâ rariſſimè laborant, plerumque Diarrhææ vel Lienteriâ, quæ difficulter curantur, & longo

difficilius ſuperatur; ſolvitur aliquandò vel per alvum vel per hæmorrhoides vel per urinam; vel aliquandò in alios degeneratmorbos ſcilicet hydropem, atrophiam, apoplexiam, epilepſiam, ſtuporem, convulſionem, paralyſin, &c. ſubitò quoque ſubinde moriuntur.

Scorbutum aliquandò & antecedunt & conſequuntur febres: quandoque antecedunt ardentes, malignæ, duplices tertianæ & quartanæ. Conſequuntur febres quartanæ; ſic ut & febres quartanæ terminentur in ſcorbutum & viciſſim ſcorbuto ſuperveniant aut complicentur febres: ut obſervavit Cl. D. B. Brunnerus.

h Quare etiam nonnulli Practici exiſtiment, omnibus medicamentis, hiſce videlicet in Regionibus, antiſcorbutica eſſe admiſcenda; & felicius faciliuſque hac ratione curari ægros.

longo temporis tractu ægros necat, ſequitur enim illas vel Hydrops vel Tabes. Reſpiratio difficilis non tam periculoſum malum eſt quam vulgò putatur, æque enim ac palpitatio cordis provenit non niſi à vaporibus [i]. Maculas non multi facio niſi degeneraverint in ulcera [l], vel elevatæ ſint. Tumores partium externarum paralyſin minantur, proveniuntque à circulatione Lymphæ impedita [m].

VI. *Indicationes curativæ* Partium læſarum minor habenda ratio, quam peccantium humorum; hiſce enim plus gravantur quam ſupprimuntur. Humores craſſi incidendi & poſteà iteratis vicibus evacuandi [n].

VII. *Cu-*

i Acribus atque flatibus.

l Quæ ad eam quandoque deveniunt malignitatem, ut partibus corruptis, ſenſum aboleant.

m Livor faucium in ſcorbuto ſignum lethalè à D. B. Brunnero dicitur. Morientibus ex hoc malo maculæ conduntur & evaneſcunt, nonnullis verò à morte rurſus erumpunt, ut idem obſervavit; quod optimè notandum tempore peſtis.

n Acidi, auſteri, ſalſique humores alterandi ſpecificis jam ſæpius laudatis

VII. *Curatio.* Venæſectio non prodeſt, hæmorrhoides interdum; quæ ſi aſſuetis ſupprimantur ſunt aperiendæ. Purgantia fortiora hiſce ægris ſemper noxia obſervavimus; ſufficient ſuo tempore leniora. Præparandi verò humores incidentibus, inter quæ ſalia volatilia quæcunque primarium obtinent locum. Enemata conveniunt interdum o.

Medicamenta Anti-Scorbutica.

Radic. Raphani, Armoraciæ, 5 aperitivæ, Petaſitidis, Scorzoneræ p. Fol. becabungæ, Naſturtii aquatici, Trifolii, Cochleariæ, Acetoſæ, Virgæ aureæ, Scordii. Malum Arantiorum acidorum, Poma

datis antiſcorbuticis nimirum mixtis.

o Conveniunt quam maximè diaphoretica & diuretica.

Nota; nulla alimenta medicamentave (etſi alterantia vel purgantia, ſpecificave vel generalia) eſſe porrigenda in ſcorbuto, niſi ſpecificis antiſcorbuticis ſint mixta.

p Item taraxici, zedoariæ, angelicæ, filicis, polypodii, helenii; lignum guajacum; ſemen ſinapi, crucæ, &c. ruta muraria, piperitis ſ. perſicaria, ſedum minimum, &c. ſpecificè quoque commendantur.

Poma Citri. Bacca Juniperi. Gummi Ammoniacum q. Cremor Tartari; Chalybs præparat. Aqua Anti-Scorbutica Mynſichti [r]. Spirit. Cochleariæ per ſe præparat [ſ]. Salis rectificati, dulcis, &c. Sulphuris, Tartari, vitrioli, Urinæ, Ammoniaci. Electuarium Anti-Scorb. Schrœderi [t].

Formulæ

q Item gummi lacca, cujus tinctura maximè commendatur in gingivarum pruritu, tumore & putrefactione; item tinctura flor. aquileg. nicotianæ: elixir proprietatis Paracelſi (& juxtà quorundam opinionem non amaricans nec præcipitans, deſtillatione videlicet paratum) inprimis ſi loco ſpiritus vini ſumatur cochleariæ ſpiritus ter novis cochleariæ foliis reaffuſus & abſtractus: item eſſentia pini, tinctura tartari antimoniata; mixtura ſimplex; acidulæ artificiales, &c.

r Item antiſcorbutica D. Dorncrellii.

ſ Sine fermentatione, uam ex herbis antiſcorbuticis ſpiritum elicere per fermentationem non convenit, quia ſal volatile avolat; imò obſervarunt nonnulli, quod ſuccus cochleariæ, ſi per diem & noctem ſteterit, virtutem ſuam amiſerit.

t In ſua pharmacop. p. 185. & 186. deſcriptum.

Quidam Lac omniaque lacticinia rejiciunt; quidam verò experientiâ & ratione freti laudant; lac enim, ajunt, acrimoniam temperat & humectat, optimeque aſſumitur duabus horis ante

 cibum,

Formulæ Medicamentorum Purgantium [u].

℞. Extr. rhei.
Catholic. an. gr. v.
Reſinæ Jalapp.
Agarac. an. gr. iij.
Sal. Ammoniac. gr. iiij.

Ol.

cibum, inſtillatis nimirum ſpiritus cujuſdam ſpecifici guttis aliquot ex. gr. cochleariæ, chelidoniæ, armoraciæ, ſalis armoniaci, &c.

u Nonnulli maximè laudant pilulas antiſcorbuticas Doctiſſ. D. Timæi, quæ tales ſunt

℞. maſſ. Pilul. melanag.
Querc. drach. jſ.
Extract. fol. ſenn. dr. ſ.
Reſin. jalapp. drach. j. gr. vj.
Tartar. vitriolat. gr. xiij.
Sal. ſuccin. volat. ſcr. j.
Sem. naſturt.
Cochlear.
Sinap. ana ſcr. ſ.
M. & cum aquâ antiſcorbuticâ vel elix. propriet. Paracelſi F. Maſſa. doſ. eſtà ſcr. j. ad drachm. ſ.

Item vinum medicatum ſequens

℞. Herb. cochlear.
Naſturt. aquat.
Rut. murar. an. m. j.
Rad. armorac.
Polypod. an. dr. ij.
Elleb. nigr.
Jalapp. an. dr. v.
Fol. ſenn. elect. unc. j.
Flaved. cort. arant. drachm. ij.
Cinam. morſu elect. drachm. j ſ.
Tartar. crud. drac. iij.
Conciſa & craſſè contuſa inſuantur ſacculo, vaſique lapideo imponantur & affundantur vini gallici vel rhenani pint. iiij. ſumatur manè hauſtus.

Ol. Succin. g. j.
MS. F. Pil. Num. v. deaurentur.

Vel

℞. Crem. Tart.
Sal. prunellæ.
Abſinth. an. ſcrup. ſ.
Tart. vitr.
Diagrid. an. gr. vj.
MS. F. Pulvis.

Formulæ Medicamentorum Præparantium.

℞. Oc. Cancr. præparat. drach. j.
Tart. vitr. ſcrup. ſ.
Sal. prunellæ drach. ſ.
Conf. Alkermes incompletæ drach. j. ſ.
Sachar. alb. [x] unc. ij.
MS. F. ſ. a. Trochiſci.

Vel

℞. Rad. Raphan. drach. iij.

Filicis

x Sacharum & ſaccharata omnia ſcorbuticis nocére abundè probat Dorncrellius in præfatione diſpenſatorii & Mollenbroccius in tractatu ſuo de arthritide vagâ ſcorbuticâ.

Filicis unc. j.
Fol. Becabung.
Naſturt. aq.
Cochlear. an. P. j.
Tamarindor. unc. j.
Sem. apii. drach. j. ſ.
Coq. y ex Aq. hordei vel Vino Rhenano in Colaturæ unc. xxiv.
Diſſolve

y *Nota*: medicamenta antiſcorbutica coctionem non ſuſtinent; ſiquidem virtus ipſorum in volatilitate conſiſtit, quæ in coctione exhalat & perit.

Inter præparantia laudatur pulvis ſequens

℞. Aloes.
Myrrh. ana drach. j ſ.
Croci drachm j.
Sem. cochlear.
Naſturt. ana ſcrup. ij.
M. F. Pulvis.

Si verò quis non tantum laxantem ſed quoque aliquouſque purgantem vellet, huic pulveri add.

Reſin. jalapp.
Diagrid. ana ſcrup. j.
M. Dividatur in xiv. doſes, aſſumatur veſperi ante cænam doſis, cum vehiculo convenienti, blandèque alvum movebit.

Inter externa topica, ut in arthitide vagâ, doloribus nuchæ, crurum, pedum circa plantas & talos, &c. ſequens tinctura balſamica maximè commendatur

℞. Spir. lumbric. terreſt. unc. v.
Sal. armon. unc. ſ.
Cochlear. drac. ij.
In quibus diſſolve
Sapon. venet. unc. ij.
Camphor. drach. vj.
Opii ſcrup. ij.
Croc. ſcrup. j.
M. digere per aliquot dies & noctes poſteà filtra

filtra & in vitro optimè clauſo uſui ſerva: poteſt cum linteo prius calefacto parti affectæ applicari.

Singulorum ſymptomatum curam peculiarem videſis apud Cl. Eugalenum in tractatu ſuo de ſcorbuto. Cujus hæc ſumma eſt, quod omnibus ſpecificis parti affectæ dicatis admiſcenda ſint antiſcorbutica. ex. gr.

In reſpiratione difficili ſpiritus ſalis armoniaci (qui ſpecificè in aſthmate quoque convenit) cum tincturâ croci, & aquâ cochleariæ ſpecificè prodeſt.

In gingivarum tumore, pruritu & putrefactione; inprimis prodeſt ſequens:

℞. tinctur. gum. lacc. unc. ſ.
Flor. aquileg. dr. j.
Spir. cochlear. dr. ij.
M. os, gingivaſque hocce colluito.

In maculis; internè

℞. tinctur. flor. aquileg.
Perſicar. an. unc. ſ.
Cinam. dr. j.
Spir. ſalis armon. drachm. ſ.
M. doſ. ad ſcrup. j. cum cereviſiâ, vino, &c.

In dolore crurum, manuum, pedum, &c.

℞. flor. chamom.
Sambuc.
Fol. naſturt. aquat. vel becabung. ana m. j.
Bacc. junip. m. j ſ.
Conciſa & craſſe contuſa Coq. vaſis optimè clauſis in ſ. q. ſeri lactis pro foto, ſ. cataplaſmate calidè apponendo.

In ventris doloribus: dolores ventris ſcorbutici omnes ſuperant dolores colicos; exempla duo rupturæ peritonæi ex hiſce doloribus videſis apud Cl. Eugalenum Tit. 17. p. 86.

℞. fol. cochlear.
Hyoſcyam.
Flor. chamom. rom.
Sambuc. ana m. ſ.
Summit. abſinth. m. j.
Rad. elen. unç. j ſ.
Bacc. junip.
Laur. ana dr. v.
Coq. ſ. a. in ſ. q. ſeri

 lactis

lactis vaſis quam optimè clauſis. Colat. ℞. unc. viij. vel x.

Add.

Ol. cochlear.

Elect. lenitiv.

De bacc. laur. ana drach. v.

Vitell. ovor. Num. j.

M. F. Clyſter.

Externè convenit cataplaſma in dolore crurum laudatum addito ſolummodò ſem. cumin.

Carvi an. dr. iij.

Internè convenit ſpiritus ſalis armoniaci corticibus aurantiorum infuſus, cumque ſpiritu baccarum junip. vel ſem. aniſi mixtus, atque exhibitus.

In doloribus hypochondriorum incircumſcriptis; eadem quæ in dolore ventris laudata conveniunt, ut & hoc linimentum calidè hypochondriis inunctum:

℞. Ol. lumbric. terreſtr.

Chamom. rom.

Cochlear. an. dr. iij.

M. pro Linimento.

G. Fab. Hildanus maximè commendat oleum cochleariæ bis terve foliis cochleariæ infuſum, ſit modò recens.

In dolore capitis; ſequens linimentum temporibus applicatum maximè juvat;

℞. Ol. Hyoſcyam. | Papav. | expreſſ. an. dr. j.

Chamom. ſcr. j.

Aneth. ſtill. gutt. vj.

M.

Interna cephalica ſcorbuticis mixta ſimul exhibenda.

In arthritide; externè applicata tinctura balſamica p. 150. deſcripta plurimum juvat; internè eſſentia pini & abſinth. Item ſpiritus lumbricorum compoſitus ſequens, à Cl. D: Mollenbroccio in tractatu de arthritide vagâ ſcorbuticâ Cap. 13. p. 140. deſcriptus.

℞. rad. angel. unc. ſ.

Ireos illyr. unc. jſ.

Peucedan. unc. j.

Herb. puleg.

Chamæpith. an. m. iij.

Salv. m. ij.

Serpil.

Serpil. m. j.
Flor: primul. veris.
Chamom. ana m. iij.
Hyperic. m. ij.
Anthos.
Lavendul. ana m. ſ.
Raſur. lign. ſaſſafr. unc. ij:
Caſtor. drachm. ij.
Bacc. laur. unc. ſ.

HiſcèConciſis atque contuſis ſuperfunde ſpiritum lumbricorum terreſtrium ſimplicem & deſtilla, habebiſq; ſpiritum lumbricorum terreſtrium compoſitum; doſ. à gutt. 30. ad 40. aut 50. in convenienti vehiculo. *Nota:* ex lumbricis per diuturnam fermentationem putrefactionemque in liquorem reſolutis, ſal quoddam volatile paratur magnarum in arthritide virium: hæc eadem quoque

In paralyſi ſcorbuticâ conveniunt ut & hoc linimentum

℞. ol. lumbric. terreſtr. unc. j.
Cochlear.
Flor. hyperic. an. unc. ſ.
Still. ſalv.
Rut.
Roriſmar. an. gutt. v.
M. F. Linimentum.

In convulſione & contractione: (mirè invadit ægrotos, ita ut adſtantes ſæpius exiſtiment à veneficiis per incantationem hunc morbum decumbentibus eſſe conciliatum) *internè* convenit ſpiritus ſalis armoniaci corticibus arantiorum ſalv. & rorimarino affuſus. *externè* maximè commendatur unguentum ſidum Valeriolæ deſcriptum in ſuis obſervationibus & apud Cl. D. Sennertum de febribus: oleo florum hypericonis & cochleariæ mixtum pro inunctione tendinum.

In caro & ſopore profundo; vide lib. j. Cap. 3. obſervationem noſtram de lethargo p. 35. & 36. ſed Nota: ſempet ſpecifica antiſcorbutica admiſcenda eſſe; aliàs enim incaſſum laborares; eadem dicta ſunto de medicamentis.

In cordis palpitatione & lypothymiâ; vomitu, ſputatione nimiâ; alvi fluxu

(in quibus duobus poſterioribus ſymptomatibus exſiccantia, ut decoctum ligni guajaci cum antiſcorbuticis paratum ac eſſentiæ abſinth. ſpirituique maſtichis &c. admixtum maximè convenit) *febribus*; (ſic ſpiritus & flores ſalis armoniaci dupliciter proſunt, ratione videlicet febris & ſcorbuti.) *Hydrope.*

In Eryſipelate; præter externa exhibeantur quoque ſudorifera, ut rob ſambuci, aqua, ſpiritus florum ſambuci; bezoardicum numerale, ſpiritus ſalis armoniaci, cochleariæ, &c. (valdè periculoſum eſt in hoc affectu, ideoque cautè admodum tractari debet, ne degeneret in ulcus malignum.)

In ulceribus; Conveniunt internè ſcorbutica humorum acredinem temperantibus mixta; exrernè verò unguentum diepompholyg. cum ſucco becabungæ; ſola becabungâ in cereviſiâ coctâ biſque de die applicatâ ulcus cruris ingens totam ferè tibiam occupans & ad os uſque profundum, curatum fuiſſe: teſtatur Cl. D. Sennertus lib. 3. part. 5. ſect. 2. Cap. 7. p. m. 285. (facillimo negotio hæc ulcera in gangrænam degenerant, inprimis ſi partes ulceroſæ vix ſentiant; ac difficillimè curantur, quia humorum acredo partes corrodit.) Quidam maximè commendant decoctum calcis vivæ ſpecificis antiſcorbuticis mixtum & applicatum; item phlegma vitrioli.

In tuberculis duris;

℞. Emplaſtr. diaphor. Mynſicht. (in ſuo armentario med. Chymico p. 509. & 510. deſcript.) unc. j ſ.
Rad. conſolid. major.
Succ. inſpiſſ. becabung.
Rad. ſymphyt. ana drachm. j.
Malax. ol. ſtill. aneth. q. ſ.
M. F. Emplaſtrum.

In Atrophiâ: hoc in caſu non datur præſtantius remedium lacti caprillo ſpiritu aliquo antiſcorbutico prius ipſi inſtillato.

Diſſolve
Syr. 5. radic. unc. ij. Addendo
Spir. Vitriol. gutt. viij.
MS. F. Apozema.

Spiritus Salis dulcis, Ammoniaci, Cochleariæ, omnibus reliquis præſtant Medicamentis.

IX. *Obſervationes.* 1. Jonathan Syndorp, Juvenis triginta plus annorum, nec per cubiculum meare, nec pedibus incedere valens, ſimplici hoc utitur medicamento:

℞. Rad. Armoraciæ unc. iij.
Coq. ex ſero lactis.
Colaturæ lib. ij. dentur uſui.
MS.

Septimo poſt die, pro ſuavi cura, in ædibus meis gratas mihi egit gratias.

2. H. V. B. Mercator dives, urbanus, pius, maculas lividas copioſè videns in brachiis & pedibus, auxilium meum implorat, ſibi metuens à neſcio qua malignitate. Iſtæ maculæ valdè erant elatæ, imò poſtulis proximæ. Spiritu Salis Ammoniaci paucas intra ſepti-

ſeptimanas perfectiſſimè curatus eſt; obſervabat autem exactam diætam [z].

CAP.

z Plures hiſce adjungere obſervationes, non niſi crambem biſcoctam apponere eſſet, quia in præcedentibus noſtras obſervationes hinc indè curationibus ſymptomatum inſeruimus; addimus tamen ſequentem.

Juvenis quidam, pituitoſus, melancholicus, maximè conquerebatur de corporis gravitate, crurumque imbecillitate, nec non appetitu proſtrato; & poſt alimentorum aſſumtionem de præcordiorum anxietate & dolore; maculiſque ſubindè rubeſcentibus in cruribus aſt facilè evaneſcentibus; ut & de gingivâ flaccidâ & oris fœtore; qui hiſce paucis convaluit aſſumendo nimirum ſpiritus ſalis armoniaci gutt. xiv. quater quinquieſque de die in vino radicibus armoraciæ prius infuſo.

Oris fœtor ſublatus fuit ſequenti pulvere, cujus veſperi & manè doſin cum prædicto vino aſſumſit.

℞. cinamom.
Rad. ireos florent.
Nuc. moſchat. ana ſcrup. ij.
Cort. aurantior. ſcr. j.
Lapid. prunell. ſcr. ſ.
Sacchar. roſat. unc. ſ.
Ol. ſtill. menth.
Caryophyl.
an. gutt. iv.
M. F. Pulvis in octo doſes dividendus.

Pro gingivæ laxitate ſequens uſurpavit.

℞. rad. ireos flor.
Gumm. lacc. ana drachm. j.
Alumin. uſti ſcrup. j.
F. Pulvis tenuiſſ. cui admiſce.
Mellis roſar. unc. j.
Spir. ſalis q. ſ.
Pro grato acore.
M.

Poſt oris collutionem gingivas hocce inunxit.

Practicus quidam feliciſſimus, omnibus ſuis medi-

medicamentis admiſcet ſequentem ſpiritum anti-ſcorbuticum

℞. Cort. fraxin.
Rad. tamariſc.
Rad. fraxinell.
Capp. an. unc. jſ.
Polypod. querc. unc. ij.
Raphan. ſylveſt. ſ. armorac. unc. iij.
Herb. cochlear. m. iv.
Naſturt. hyemal.
Becabung.
Acetoſ.
Scolependr. ana m. iij.
Bacc. laur.
Junip. an. dr. vj.
Summit. centaur. min. p. iv.
Stercor. anſer. unc. j.
Sem. citri.
Sinap.
Card. bened. ana unc. ſ.
Carvophyll.
Zinziber.
Cinam.
Nuc. moſchat. ana drachm. iij.
Conciſa & contuſa digerantur in arenâ tepidâ cum vini gallic. lib. viij. & ſpirit. vini vulgar. lib. iij. per triduum, deinde deſtillentur ex arenâ per alembicum.

Diutius huic affectui incubui, quia adeo hiſce in regionibus familiaris eſt, ut nullùs ferè, inquit, Cl. Autor. p. 144. reperiatur morbus, cui aliquid ſcorbuti non ſubſit: æqui bonique ergo, ingenioſe Lector, conſule.

Cap. IV.

De Hydrope.

I. H*ydrops* eſt Collectio Præternaturalis Lymphæ ſeroſioris [a].

II. *Pars affecta* eſt Abdomen & ſæpe totum Corpus, omneſque ejus partes.

III. *Cauſa proxima* eſt Lympha ſeroſior [b], quæ tenellula ſua vaſa erodens, & ſic extravaſata graviſſimum hunc morbum ægris infert. Remotæ cauſæ variæ ſunt [c], ut apud auctores eſt videre.

IV. *Dif-*

a Alii definiunt per tumorem corporis vel partis ejus præter naturam, ob humoris aquoſi, & ſeroſi vel flatus collectionem, exortum: Hujus affectus deſcriptionem accuratiſſimam vide ſis apud Hippocratem lib. IV. de Morbis Text. 33. & 34. p. 158. ad finem hujus libri uſque.

b & acrior; nam ſeroſiora quâ ſeroſiora non tamen erodunt, aſt quidem diſtendunt; diſtentioneque nimiâ vaſa illa tenellula lymphatica rumpuntur; præceſſâ prius (quantum ego obſervare potui) glandularum vaſorum lymphaticorum obſtructione, ſicque nimis copioſè effluit lympha, hydropemque excitat.

c Inter quas ſæpiſſimè occurrit nimius ſpiritus vini

IV. *Differentiæ.* Optimè ab Auctoribus dividitur Hydrops in tres ſpecies; 1. *Aſcitem* in qua totus venter, interdum & pe-

vini uſus, inprimis matutino tempore aſſumtus; undè plerumque primò *leucophlegmatici* fiunt; deinde *aſcitici*: hocque fieri puto, quatenus vini ſpiritus famem (acidum, ventriculi fermentum, ſuâ volatilitate & oleoſitate ſ. pinguedine, ut patet ex flammâ quam concipit ſpiritus vini, obtundendo & infringendo) aufert: fermento acido ità obtuſo alimenta in ventriculo fermentari atque ab invicem ſufficienter ſegregari nequeunt, undè crudus atque corruptus chylus neceſſariò producitur: adde, quod ille *Lenæi* heroës matutino tempore hoc ſpiritu vitæ (potius tum mortis) ità ingravati, propter fermentum obtuſum vel extinctum nihil ferè nec appetant nec comedant, ſicque cum *Cerere* divortium faciant; ſed ratione acrimoniæ ſalſæ quæ eſt in vino aduſto (ut patet ex ſiti ſubſequente) vehementer ſitiunt; undè jugiter ad tollendam illam acrimoniam bibere coguntur, ſicque toto pomeridiano tempore non *Cerealia* ſed *Bacchanalia* celebrant: quo fermentum forſan in ventriculo, relictum, diluitur abluiturque continuo illo potu nimio, ſicque flaccidior ineptiorque ad concoctionem redditur ſtomachus; deinde cruditates augentur, nullus laudabilis generatur chylus, non poteſt non indè generari ſanguis crudus, ſeroſus, pituitoſus aliâve qualitate vitioſus; undè nutritio læditur obſtructiones oriuntur, &c. ſicque illi Bacchi heroës *Charonti* aliquandò traduntur. hydrops quoque ſæpè febres, malè nec ex rationis præſcripto curatas, ſequitur.

& pedes tument [d]: 2. *Tympanitidem* flatuoſam [e]: 3. *Anaſarcam*, ubi totum corpus tumet.

V. *Signa Diagnoſtica.* Tumet vel venter, vel pedes, vel facies tunc pallida, vel totum corpus [f]: in fœminis Ventris

d Item ſcrotum; *Nota:* tumorem pedum veſperi & poſt corporis exercitationem augeri; reliquas verò corporis partes graciliores evadere ac contabeſcere.

e Ab Hippocrate Tympanites vocatur hydrops ſiccus, ut ſect. IV. aph. 11. Quibus, inquit, tormina adſunt & circà umbilicum cruciatus & lumborum dolor, qui neque medicamento neque aliter ſolvatur, in ſiccum hydropa firmatur.

Notandum; raró flatus tympanitem efficientes ſolummodò in abdomine continêri; ſed plerumque aquæ permixtos: quibus adde, quod obſervavit Cl. Platerus, flatus (abdomen inſtar tympani diſtendentes) non ſemper in abdominis cavitate, verum etiam aliquandò in inteſtinis ſolummodò contineri.

f *Signa diagnoſtica. Aſcitis* ſunt intumeſcentia ventris (gravioris jam aquâ) pedum & ut plurimum quoque ſcroti; ægro circumvoluto de latere in latus, murmurantis & fluctuantis aquæ ſonitus obſervatur; urinæ paucæ ſunt & craſſæ, interdum & rubræ; ſitis adeſt magna, tuſſis ſicca, tandemque reſpiratio difficilis, cæterarum partium extenuatio & contabeſcentia, atque febris.

Tympanitis; venter percuſſus inſtar tympani ſonum edit; ægro ſupino jacente venter diſtentus ac durus manet, neque dum ſe convertit æger, ad

Ventris Tumor accuratè diſtinguendus & examinandus.

VI. *Prognoſtica* g. Ab initio facilè curatur,

ad latera devolvitur; fluctuantiſque aquæ ſonus non obſervatur; nec facies ità à naturali habitu, quam quidem in duabus aliis hydropis ſpeciebus, recedit.

Major quoque eſt ventris inflatio ſed minor gravitas; tormina præceſſerunt circa umbilicum & lumborum dolor; ut ex Hipp. ſect. IV. aph. II. conſtat: ructus & crepitus crebrò prorumpunt, borborugmi & rugitus obmurmurant. (diſtinguendus eſt *à thoracis poſt vulnera diſtentione*, quæ pectus, dorſum, lumbos, ſcrotum, brachia, collum, imò totum corpus interdum occupat; quod ſemel obſervavimus in bruto poſt vulnus pectori inflictum.)

Anaſarcæ verò; totum corpus quaſi enervatum languet & intumeſcit, veſtigium impreſſi digiti aliquamdiu remanet; reſpiratio ſemper difficilis potiſſimum tamen poſt aſſumta alimenta; carnes emortuo corpori perſimiles, molles enim laxæ, & pallidæ redduntur; urinæ tenues & albæ, febriſque continua (quantum ego obſervare potui) cum pulſu debili & inæquali adeſt.

g Magnus SENEX ſequentia habet prognoſtica; ut Lib. vij. Popular. Titul. xiij. p. 838. & 839. nec non coac. Prænotion. Titul. ccccLij. hydrops, inquit, febri ardenti ſuperveniens, malus. quod confirmat C. Celſus Lib. 2. Cap. 8. p. 71. & aphor. 55. ſect. vij. Quibus jecur aquâ refertum erupeřit in omentum, his venter aquâ repletur atque moriuntur. vide quoque aphor. II. ſect. IV. & ſect. vj. aphor. 35. hydropicis tuſſis ſi ſuperveniat, malum: tuſſim omnem

curatur, & non obſervatâ diætâ facilè redit. Cachectici rariſſimè perfectam adipiſcuntur ſanitatem. Infantes Anaſarcâ laborantes ſæpè facili negotio curavi.

VII. *Indicationes Curativæ.* Venæſectionem hydropicis omnibus noxiam expertus dico. Lymphа ſeroſior temperanda [h]; quod fieri non poteſt niſi pituita

nem curationis ſpem tollere conſtat ex C. Celſo Lib. 2. Cap. 8. p. 72. imò aphor. 47. ſect. vij. ajit Hippocrates; hydropicum ſi tuſſis vexet deſpetatus eſt: hujus curationem proponit *SENEX* Lib. 2. Popular. ſect. v. p. 707. alvus valdè fluida hydropi ſuperveniens, citiſſimè moritur & ſentiens & loquens, ut ex Lib. IV. de Morbis Text. XXXIV. p. 161. conſtat. & Prænotion. Coac. CCCCLVI. aquâ inter cutem laboranti cum febre, urina pauca & conturbata, perniciem denotat: & Coacâ ſequenti ajit, aquæ intercutem initio aquoſum alvi profluvium *abſque cruditate* (nota) exortum, morbum ſolvit. & Coaca CCCCLX. aqua intercurem, quæ curationi ceſſit, ubi recurrit, ſpem tollit. *de ulceribus* ita Magnus ille Hippocrates, aphor. 8. ſect. vj. aquâ inter cutem laborantibus, exorta in corpore ulcera non facilè ſanantur. quod C. Celſus confirmat Lib. 3. Cap. 21. p. 161. Lectu digniſſimum totum illud caput, de hypropicis, eſt.

h Et quidem ſalſa; humores namque peccantes præter quantitatẽ peccare quoque

tuita viſcidior incidatur. Poſtmodum per Epicraſin evacuandus. Sudores movendi pro viribus. Poſſet Vomitus hic fortè convenire, ſed metuo ejus violentiam; non etenim ſolum aſſumpto Medicamento ventriculum turbat, ægrumque reddit anxium; ſed & illum, ſcilicet ventriculum, ita debilitat ut nunquam poſteà cibos pro voto ægri concoquat, quod ſæpius obſervavi. Utatur quiſque hic ſuo ſenſu, ego illum nec amo nec inſtituo.

VIII. *Curatio.* Quotquot Hydropicorum ſunt curati, plerumque factum tribus hiſce medicamentis, obſervatâ ſcilicet diæta, 1. Per Epicraſin purgantibus [i], quibus neceſſario miſceri debent

quoque acrimoniâ ſalinâ conſtat ex urinâ rubrâ, ſiti, &c. maximè hic proſunt *diuretica* corroborantibus mixta; ut ulterior affectus generatio præcaveatur; ut & *exſiccantia.* Quidam notarunt medicamenta meliori cum ſucceſſu lunâ decreſcente adminiſtrari, quam quidem alio tempore.

i Poſt juſtam videlicet humorum peccantium alterationem conveniunt quoque *diuretica* (aſt non in principio uſurpata) & *exſiccantia*, parteſque læſas corroborantia; *potuſque abſtinentia*;

bent corroborantia. 2. Sodoriferis. 3. Paracenteſi, novo quod in Chirurgia mea deſcripſi inſtrumento [1] inſtituendâ.

Medi-

tia; uti conſtat ex Cl. D. G. Fab. Hildano Centur. IV. obſerv. 41. p. 319. ubi Nobilis quidam aſcite confirmatâ jam laborans & ab omni remediorum genere abhorrens, perque menſem nihil prorſus liquidi hauriens, ſanus evaſit.

Conveniunt quoque *clyſteres*, *emplaſtra*, *linimenta*, *cataplaſmata*, *ſacculi*, *balneaque ſicca*, &c.

1 Lib. I. Cap. 13. p. 52. inſpiciaturque eâ de causâ Cl. Autoris Anatomiam practicam Lib. IV. Cap. 2. p. 154. Videſis apud Thom. Fienum tractat. VI. Chirurgicarum controverſiarum Cap. 1. 2. & ſeqq. p. 46. & ſeqq.

Nota; Cave ne inſtituas in *debilibus*, (nã certò nihil aliàs quã aperto marte vires jam anteà debilitatas prorſus deſtrueres ac infringeres.) vel *in iis quorum interna viſcera nec ſana nec illæſa exiſtunt*, vel quorum *abdomen ſtatibus* eſt *diſtentum*: antequam in uſum trahas, inſtituatur primum optima victus ratio, purgatio levis ſubindè repetita, partiumque internarum corroboratio: intruſo jam inſtrumento, aquam parcâ ut extrahas manu neceſſum eſt, biſque ſolummodò in die, vulnuſque poſt ſufficientem aquæ detractionem claudendum eſt: interim corroborantia continuò uſurpentur: fœminam per paracenteſin curatam vidimus Lugduni Batavorum.

Cl. D. G. Fab. Hildanus Chirurg. obſerv. Centur IV. obſerv. 42. p. 320. paracenteſin in aſcite per punctionem umbilici, minori cum periculo inſtitui poſſe, putat: inprimis

Medicamenta contrà Hydropem.

Rad. Ireos noſtrat. 5. aperitivæ, Vincetoxici. Fol. Geniſtæ, Imperatoriæ, Agrimoniæ. Gummi Gotte. Aſarum. Flores Cortexque medius Sambuci. Lixivium benedictum & diureticum Mynſichti, ejuſdemque Aqua anti-hydropica. Spiritus aperitivus Penoti. Decoctum Chinæ, Salſæ, Guajaci. Eſſentia

mis ſi umbilicus intumuerit propenderitque; per ipſum enim ſpontè apertum hydropem curatum idem teſtatur Centur. 1. obſerv. 47. p. 42. varioſque hydropicos ità arte curatos probat cent. 2. obſerv. 58. p. 133. & ſeqq.

Admirandum lectuque digniſſimum eſt, quod idem Centur. 1. obſerv. 48. p. 43. refert de hydrope per ſcrotum evacuato; libet hiſtoriæ ſummam hiſce inſerere; in aſcitici cujuſdam, fruſtrà internis externiſque adhibitis, ſcrotum adeo copiosè delapſus eſt humor ſeroſus, ut gangræna ſecuta ſit; convenientibus adhibitis remediis, decidit ſcrotum; ìtà ut teſticuli nudi conſpicerentur, tantaque humoris ſeroſi copia effluxit, ut à morbo liberatus ſit æger, ſanuſque ſupervixerit diu, nec non liberos aliquot poſtea procreârit: natura callosâ quâdam ſubſtantiâ contrà injuriam externam teſtes obduxerat.

Quid non natura efficit?

ſentia Martis aperitiva. Spiritus Salis [m], Sulphuris. Fœculæ Aronis [n]. Sal. abſinthii [o], ſàliaque omnia volatilia. Cineres bufonum; concharum Oſtrearum, Pulvis mandibularum lucii piſcis.

Purgans:

℞. Rad. Ireos noſtrat. unc. j. ſ.
Petroſelin. unc. ſ.
Fol. Agrimon. M. j.
Sennæ mund. unc. j.
Rhei elect. unc. ſ.
Agaric. leviſſ. drach. iij.
Cinamom. acut. drach. ij.
Garyophyllor. drach. j.
MS. F. Nodulus infundendus in Vini Gallici vel Rhenani generoſioris lib. iiij. [p]

Bibat

m Inprimis coagulatus Mynſichtii in ſuo armamentario Med. Chymic. p. 26.

n Item rad. ireos & eſulæ.

o Nec non ſal geniſtæ, ſtipitum fabarum, ſambuci, fimi columbini; efficaciora redduntur illa ſalia cum ſpiritu nitri juncta & coagulata; maximè commendatur ſpiritus & ſal volatile urinæ.

p Quia ægri aliquandò bolum, pulverem, pilulaſve aſſumere mallent, haſce tres ſequentes adjunximus formulas.

℞. extract. elater. gr. viij.

Magiſt.

Bibat ejus ſingulis manè frigidè Uncias qùinque vel ſex. Gratum eſt Medicamentum, gratiuſque reddi poteſt Sacharo.

Sudoriferum:

℞. Rad. Ireos Florentin. nnc. j.
Rad. Salſæ parillæ.
Chinæ an. unc. iij.
Lign. Guajac. lib. j. ſ.

Infuſa tepidè in ſ. q. aq. communis horis 24. coquantur parum, & Colatura evaporetur lento igne ad unc. iij.
quæ

Magiſt. gummi gotte.
Reſin. jalapp. an. gr. v.
Fæcul. rad. ireos noſt. gr. vj.
Ol. macis ſtill. gutt. ij.
M. F. Pilul. Num. vij.
Deaurandæ pulvereve cinamomi, &c. inſpergendæ.

Conveniunt quoque pilulæ hydroticæ à Cl. D. Zwelfero in pharmacop. Auguſtan. p. m. 213. deſcriptæ.

℞. rob. baccar. ſambuc. drachm. j.
Extract. elater. gr. viij.
Magiſt. gummi gutte gr. vj.
Ol. ſtill. cinamom. gutt. ij.
M. F. Bolus.

℞. rad. mechoacann. drachm. ſ.
Jalapp. ſcr. j.
Magiſt. tartar. vitriolat.
Sal. ſambuc. ana gr. vij.
Ol. garyophill.
Junip. an. gutt. ij.
M. F. Pulvis.

quæ rurſus diſſolvantur in

Aq. petroſelin. unc. xvj.

Elix. citr. ex deſcript. Ang. Salæ lib. j.

Filtrentur per Manicam Hippocratis

Addendo Colaturæ

Julapii roſacci q. ſ. ad mediocrem edulcorationem.

MS.

Doſis bis de die unc. ſ. frigidè q.

Paracenteſis, prout illam inſtitutam volo, typis Belgicis deſcripta eſt in mea Chirurgia.

IX. *Ob-*

q In curatione mentionem fecimus de clyſteribus, emplaſtris, cataplaſmatibus, &c. dabimus ergò ſingulorum formulam:

℞. herb. gratiol.
Soldanell.
Flor. geniſt.
Sambuc. ana M. j.
Rad. ireos noſtr.
Bryon. ana dr. vj.
Cort. inter. Sambuc.
Frangul.
an. p. ij.
Bacc. laur. drach. iij.
Sem. cumin.
Carui an. dr. ij.
Coq. ſ. a. in ſ. q. ſeri lactis, vaſis clauſis ad Colatur. unc. viij.
In quibus diſſolv.
Elect. hier. diacolocynth.
De bac. lau.
ana unc. ſ.
Vitell.

IX. *Obſervationes.* 1. Pauperrimæ cujuſdam fœminæ pluſquam quinquagenariæ cadaver hydropicum diſſecui præſentibus magno Anatomico Fr. Sylvio, Fr. Verſchagen felici Practico, variiſque Chirurgis. Jucundum mihi erat in abdomine videre primò Lympham tenuem & fluidam, deinde gelatinam, tertiò concretam. tandem duram & Steatomaticam. Licebat enim mihi certius judicare de Hydropis vera cauſa. Plures tales tibi deſcribere poſſum obſervationes; unica enim nec mihi nec tibi ſufficit, ſed illas alibi.

2. Oeno-

Vitell. ovor. num. j.
M. F. Clyſma.

℞. Emplaſtr. de bacc. laur. q. ſ. ex. gr. unc. iij.
Sterc. vaccin.
Columbin. | ex ſicc. an. dr. x.
Flor. roſar. rub. unc. j.
Sem. cumin.
Carui an. dr. v.
Ol. rutac.
Therebinth. an. q. ſ.
M. F. Emplaſtrum.

Vel ſolummodò imponatur emplaſtrum ad hydropem Auguſtanorum à D. Zwelfero p. 661. correctum.

Contaplaſmata tria egregia habet F. O. Grembs in ſuâ arbore integrâ & ruinoſâ hominis. p. m. 120. ex ſtercore vaccino, columbino, ſulphure vivo, radicibus aſari, bryoniæ, ireos, baccis lauri & oleo ſcorpionum, &c.

2. Oenopola Johannes la Four Hydropicus, poſtquam multis uſus fuiſſet medicamentis & ſe moriturum prævideret, ultimum tentari voluit remedium, puta paracenteſin. Inſtituimus illam noſtro modo, & per multos dies inde levatus, ſe ferè putabat ſanum, ſed nihilominus obiit. Non licuit nobis abdomen aperire; quod dolebam: procul dubio enim craſſior Lymphæ pars ibi relicta mortis ejus fuit cauſa. Multi curari poſſent, ſi citius Paracenteſin admitterent [r].

Hoc

Aſcites.

r Vir quadraginta quinque circiter annorum, bilioſus, caſtra Bacchi ſæpè diuque ſecutus, in appetitum proſtratum omniſque cibi faſtidium incidit; facto jam cum *Cerere* divortio, *Baccho* eò magis indulſit, quia intolerabili affligebatur ſiti; undè primò pedum tumefactio, hinc venter ſcrotumque tandem intumeſcere, parteſque reliquæ contabeſcere incipiebant; urinæ paucæ fuêre & intentè rubræ; reſpirandi aderat difficultas, imò circa veſperi tanta, ut continuò tum erectus manêre aut ſedêre cogeretur:

Multa licet variaque fuerint uſurpata; ut purgantia, diaphoretica, diuretica, corroborantia, & linimenta indies tamen adaugebatur malum, donec tuſſi diurnâ atque nocturnâ per tres circiter ſeptimanas correptus, inciderit

ciderit in alvi profluvium (quod nullis opiatis ſiſti potuit) cum ſummâ virium debilitate, octavo poſt alvi fluxum dìe, fatis ceſſit; ſcroto ſolummodò cum ſucceſſu applicatus fuit ſacculus ex floribus roſar. rubr. cortic. lign. quercin. ſemine cumini & carui aquâ vitæ Mathioli irroratus.

Puella octodecim annos nata, ex febri tertianâ intermittente malè curatâ (nimirum per nimis acida,) incidit in pedum tumorem & ventris maximam cum gravitate diſtenſionem, reſpirandique difficultatem, ut nullo modo decumbere verum ſemper erecta ſedêre coacta fuerit : accerſitus brevi diureticis nempè, corroborantibus & purgantibus ipſam curavimus.

℞. rad. ireos noſtrat.
Petrocel.
Enul. campan.
ana drach. iij.
Cort. median. ſamb.
Fol. eupator. cannabin. ana M. j.
Soldanell. M. ſ.
Bacc. junip. unc. j.
Sem. fœnic. dulc.
Cinam. acut.
Cort. citri ana dr. jſ.
Conciſa & Contuſa inſuantur ſacculo & cum pint. iiij. vini rhenani per quatriduum infundantur.

Hujus ter de die ad unc. iij. inſtillatis ſpirit. ſalis armoniaci gutt. vj. aſſumere juſſi.

Poſt octiduum circiter purgatio fuit inſtituta hauſtu purgante ſimulque diuretico, & ſubinde pulvere p. 167. deſcripto parum diminuto.

Item corroboraus ſimulque diureticum conditum ſubinde ad nucis moſchatæ quantitatem fuit uſurpatum

℞. conſerv. abſinth.
menth. ana unc. j.
Cort. citr. condit. unc. j ſ.
Spec. diacalaminth. drachm. ij.
Sal. ſambuc. drach. j.
Spir. nitri ſcrup. ſ.
Ol. ſtill. cinam gut. v.
Macis gutt. x.
M. F. Coditum.

Anaſarca.

Virgo ſeptuagenaria

ex mœrore (quantum ego intelligere potui) in hydropis ſpeciem anaſarcam dictam incidit; ſumma aderat reſpirandi difficultas, totumque corpus ita intumuit, ut album oculorum probuberaret, pupillæ verò in cavitate quaſi eſſent concluſæ; nulloque modo decumbere; ſtare pedibuſque meare poſſet; quocunque etiam in loco corpus digitis premeretur, veſtigia diu fuere relicta: paucam reddebat urinam eamque crudam, pulſum aliquouſque celeriorem debilemque ſemper invenimus. ſequentia parum mutata aſt nullo cum ſucceſſu præſcripſimus

℞. rad. apii.
Enul. campan.
Ireôs noſtrat. an. drachm. vj.
Flor. centaur. min. p. ij.
Raſur. lign. guajac. unc. iij.
Bacc. laur. unc. ſ.
Junip. unc. ij.
Sem. urtic. roman. drachm. iij.
Coq. ex aq. purâ ad Colat. unc. xxx.
Add.
Syr. card. bened. unc. iij.
Spir. ſal. armon. ſc. ij.
Aq. theriac. ſimpl. unc. ij.
M.
Doſis erat hauſtulus quater de die aſſumendus.

Admodum erat debilis, imò ſemper conquerebatur de cordis aquæ innatatione, quare ſequentes præſcripſimus tabellas, ſimul aliquouſque laxantes

℞. ſpec. diacalaminth.
Aromat. roſat. ana drach. ij.
Rhabarb. optim. pulv. drachm. j.
Sacch. optim. unc. iiij.
Aq. cinam. & petroſ. ana q. ſ.
F. ſ. a. Tabellæ ad pondus dr. ij.

Subindè unam aſſumſit. Porrò,

℞. fol. eupator. cannab.
Menth. criſp.
Majoran.
Flor. centaur. min. an. M. ſ.
Bacc. junip. unc. ſ.
Rad. jalapp.
Mechoa-

Hoc modo omnes morbos Hepatis & Lienis curabiles ex causâ frigidâ oriundos poteris curare; de cauſa calida ſupra ſcripſi.

Mechoacann. an. unc. j.
Spic. nardi drachm. j.
Cinam. drachm. iij.
Macis drachm. ij.
Conciſa & craſſo modo contuſa ſacculoque incluſa affundantur vini pint. vj.

Sed omnia fruſtrà fuere adhibita, poſtque menſem è lachrymarum hoc labyrintho diſceſſit.

CAP. V.

De Dyſenteria.

I. D*yſenteria* eſt cruentus & interdum purulentus alvi fluxus, cum tunicę vel tunicarum inteſtinalium eroſionē [a].

II. *Partes affectæ* ſunt inteſtina tam tenuia quam craſſa. Ventriculus ſæpè in

a Alii definiunt; per frequentē alvi cruentam aut purulentam dejectionem, cum ventris torminibus, lancinationibus, & inteſtinorum exulceratione, teneſmo & febre à materiâ acri & erodente affligentem.

in conſenſum trahitur, imò fluxui anſam dat.

III. *Cauſæ* ſunt bilis acrior [b], & ſuccus Pancreaticus acidior.

IV. *Differentiæ* [c]. Interdum unica ſaltem

b Nempè acrimoniâ ſalinâ acrior item ſanguinis tenuitas. inter *externas cauſas* ſunt ea quæ humores reddere acriores apta nata ſunt, ut *ſex res non naturales* dictæ, item certa venena, ut auripigmentum, arſenicum, mercurius ſublimatus corroſivus, colocynthis incautè videlicet uſurpata, &c. plura vide ſis apud G. Fab. Hildanum de dyſenteriâ p. 666. & ſeqq. qui accuratiſſimè hunc morbum pertractavit.

c Aliquandò *tenuia* afficiuntur *inteſtinis*, aliquandò *craſſa*, aliquandò etiam *utraque*.

Aliquandò dyſenteria eſt *continua*, aliquandò *intermittens* & per periodos affligens, ut teſtatur Clar. D. Sennertus Practic. Lib. 3. part. 2. Cap. 7. ex Diomede Coronario Conſil. 2. alia eſt *epidemica*, alia *maligna*, aut è contra.

Tres dyſenteriæ gradus G. F. Hildanns loco citato ſtatuit; *primus* ubi excrementa ſunt pinguia ſpumoſa alba, limoſa ac viſcoſa: *ſecundus*, ubi unà cum excrementis fibræ pelliculæque interioris tunicæ, ſanguis, &c. excernuntur. *tertius*, ubi fruſtula ſubſtantiæ carnoſæ de propriâ inteſtinorum tunicâ ſubſtantiâ deciſæ cum ramentis membranoſis, cruore plurimo, pureque deponuntur; diciturque tum ab Hipp. Sect. IV. aphor. 26. lethalis: ſi dyſenteriâ laboranti veluti carunculæ dejiciantur, mortiferum.

ſaltem tunica eſt eroſa, interdum omnes. Interdum ſanguis purus effluit, interdum concretus vel purulentus; ſed hic dantur gradus.

V. *Signa Diagnoſtica* ex differentiis petenda [d].

VI. *Prognoſtica* [e]. Ulcus profundum

d Quia ex differentiis non conſtat quænam inteſtina ſint affecta; hæc damus ſigna. ſi inteſtina tenuia ſint affecta dolor erit acutiſſimus, nec ſtatim poſt dolorem excrementa deponuntur, & depoſita jam magis cum ſanguine pareve ſunt permixta, quam quidem evenit ubi craſſa ſolummodò ſint affecta inteſtina; nam tum dolor obtuſior, ſtatimque poſt dolorem excrementa excernuntur nec ita cum ſanguine pureque permixta erunt: ſi verò utræque inteſtina ſint affecta primò dolor acutiſſimus, deindè obtuſior erit; excrementa cum ſanguine pareve erunt permixta & ſimul excrementis cruor & materia purulenta ſupernatabit. cætera ex prædictis colligenda.

e Sequentia habet Hippocrates aphor. 24. & 26. ſect. IV. dyſenteria, inquit, ſi ab atrâ bile incipiat, lethalis eſt. quod à C. Celſo affirmatur lib. 2. Cap. 8. his verbis, Quinetiam tormina ab atrâ bile orta mortifera ſunt: p. 74. item tabe affecta ſuperveniens, aph. 14. ſect. V. & VI. Popular. ſect. VIII. p. 818. in longis dyſenteriis cibi faſtidium malum & cum febre pejus, quod ex aph. 3. ſect. VI. quoque conſtat. Lienoſis, ajit Hippocrates ſect. VI. aphor. 48. difficultatem inteſtinorum

dum difficilimè curatur [f], curabile tamen eſt. Interioris tunicæ ſimplex eroſio, cæteris paribus, ferè ſemper & facilimè admittit curam.

VII. *Indicationes Curativæ.* Dyſenteria, qua Dyſenteria, Venæſectionem nun-

norum ſupervenientem, bono eſſe; & aph. 43. ejuſdem ſectionis; qui, inquit, lienoſi difficultate inteſtinorum corripiuntur, iis ſupervenientem longam dyſenteriam aqua inter cutem, aut inteſtinorum lævitas excipit, & moriuntur: qua de re inſpiciatur C. Celſus loco ſtatim citato.

Aphor. 23. ſect. VII. à ſincerâ dejectione, dyſenteria malū: item aph. 75. & 76. Omnibon. Ferrarius de morbis infant. p. 227. & 228. Qui habet, inquit, dyſenteriam, & apparet poſt ejus aurem ſiniſtram, veluti res nigra, ſimilis crobo, cum vehementi ſiti, moritur in decimo, & non tardat, nec evadit. Vigiliæ immodicæ, dejectiones ſinceræ, nigræ, fætidæ, ſanguinis copioſa excretio, ſingultus, vomitus, præcordiorum dolor citiſque, &c. lethalem plerumque dyſenteriam prænuntiant Teſte L. Riverio prax. Lib. x. Cap. VI. p. m. 476. inſpiciatur quoque Hipp. Lib. de victus ratione in morbis acutis & Coac. Tit. XXI.

f Inprimis ſi in tenuibus hæreat inteſtinis, (ut patet ex Aëtio Tetr. 3. ſermon. 12. Cap. 43. medicamenta tam facilè eo devenire nequeunt.) Curatum tamen vide ſis apud F. Hildanum loco ſtatim citato: & Joannem Schenkium obſerv. medicinal: Lib. 3. obſerv. 142. & ſeqq. p. m. 632. & ſeqq.

nunquam indicat. Humor peccans temperandus & evacuandus g; ſic optimè roborantur partes.

VIII. *Curatio* h. In tanto hoc morbo vix pluribus. quam tribus utor medicamentis; purgantibus, alterantibus, Topicis, illiſque in parvâ quantitate; copiam enim vel potus, vel ciborum, vel medicamentorum vix unquam tales ferunt ægri.

Medicamenta Anti-Dyſenterica.

Radices biſtortæ, tormentillæ, plantaginis, verbaſci, ſymphyti majoris. Folia burſæ paſtoris, Equiſeti, Myrti, Quercus, Saniculæ. Flor. balauſtior, flor. roſ. rubrarum. Semina papaveris; ſophiæ Chirurgorum; Baccæ myrti. Meſpila.

g Vaſorum apertio conſolidanda, ulcuſque mundandum, ipſiuſque conſolidatio promovenda, alvuſque laxa blandè adſtringenda; nec non uſus medicamentorum convenientium aliquamdiu continuandus; ne æger facilè recidivam patiatur.

h *Nota.* Dyſenteriæ curationem aliquandò ſecundùm ſymptomata ſua & differentias, graduſque p. 174. deſcriptos, mutandam eſſe.

Meſpila. Nuces cupreſſi, moſchata. Lignum ſantalum. Acacia, Hypocyſtis; Sanguis draconis, ejuſque imprimis Lachrymæ; Maſtyx, Tragacantha. Coagulum ſanguinis leporini. Cornu Cervi [i]. Cochleæ oſtrearum calcinatæ; Oſſa bovina itidem calcinata. Bolus Armena, Corallia, Margaritæ. Lapis hæmatites, Terra ſigillata. Succus agreſtæ, granatorum, cydoniorum. Vinum rubrum ſtipticum, ſed non dulce. Syrupus cinamomi, de mentha, myrtinus,

i Ut & ejus gelatina. maximè quoque commēdantur lumbrici terreſtres à F. Hildano p. 676. quod à Cl. Sennerto, Wiero, &c. confirmatur. ſic quoque ab Hildano maximè extollitur lapis bezoar. Convenit quoque crocus martis adſtringens, terra vitrioli dulcis; vitelli ovorum cum lacte & cinamomo: ſyrupus roſarum ſolutivus; item Panthalionum, cujus hæc eſt deſcriptio.

℞. myrobal. cheb. unc. j ſ.
Citrinor. dr. vj.
Paſſul. cum arillis contrit. unc. ij.
Coq. in lib. iijſ. aq. chalybeatæ ad Conſumpt. mediet. in colat. diſſolv.
Sacch. q. v. aromatizetur
Pulv. cinam. groſſ. mod. contuſ. drachm. vj.
M. purgat & adſtringit.

nus, granatorum. Miva Cydoniorum. Narcotica omnia [1].

℞. Lachrymarum Sanguinis draconis, gr. xxv.
Aq. menthæ unc. j.
Plantagin. unc. ij. ſ.
Cinamom. unc. ſ.
Syr. de Symphyt. Fern. unc. j.
Laudan. opiat. gr. ij.
MS. bibat cochleatim.

Vel

1 Ut theriaca, diaſcordium Fracaſtorii, &c. item ſequentes tabellæ
℞. Spec. diarrhod. abbat. drachm. j.
Cornu cervi uſt. & pulv.
Croc. martis adſtrin. ana drachm. ij.
Cinam. elect. & pulv. ſcrup. ij.
Lapid. bezoar.
Confect. alkerm. an. ſcrup. j.
Sacch. in aq. plantag. & cinam. ana q. ſ. diſſol.
M. F. ſ. a. tabellæ.
Item ſequens Electuarium.
℞. Conſerv. roſar. rub. unc. ij.
Diaſcord. Fracaſt. drachm. iij.
Confect. hyacinth. drachm. j.
Balſam. ſulphur. therebinth. vel Peruvian. ſc. ſ.
Priap. ceti raſ. drac. ſ.
Cinam acut. pulv. ſcrup. ij.
Syr. myrtin. q. ſ.
M. F. Conditum. doſis hujus ad nucis moſchatæ quantitatem.
Item ſpecies, diaplantag. diamartis Mynſichtii in ſuo armam. chym. med. p. 102. & 121.

Vel

℞. Conſerv. roſar. rubrar.
Menthæ an. unc. j.
Cortic. Arant. condit. drach. vj.
Oſſ. bovinor. calcinator. drac. jſ.
Corall. rubr. præparat. drach. ſ.
Diaſcord. Frac. drach. ij.
Succi Acaciæ ſcrup. ij.
Syr. myrtin. par.
MS. F. Conditum molle.

Sumat ejus æger ſæpè drach. j.

Vel

℞. Laud. opiat. gr. iij.
F. Pilulæ Num. vj.
Deaurentur.

Unicâ ſingulis utatur horis, donec ceſſet fluxus.

Topica [m].

℞. Therebinth. Argentinenſis cum Vitello ovi diſſolutæ drach. ij.

Pulv.

m Inter topica laudant unguentum comitiſſæ; & D. Agricola in ſuis commentariis in Poppium Tom. 2. p. m. 886. ſequens emplaſtrum ſupra alutam extenſum, & umbilico puerorum impoſitum maximè laudat

℞. the-

Pulv. roſar. rubr. ſcrup. j.
Diaſcord. Fracaſt. drach. j. ſ.
Lactis Vaccini unc. viij.
MS.F.Enema;ter interdum de die reïterandum.

℞. Ol. nuciſt. expreſſ. drach. j. ſ.
Macis ſtillatit. ſcrup. j.
Sem. papaver.
Hyoſcyam.
Myrtillor. an. unc. ſ.
MS.F.Linimentum Epigaſtrio inungendum.

Ubi purgandum:

℞. Pulv. rhei elect. [n] ſcrup. ij. vel drach. j.

Notum quidem, ſed optimum tutumque hiſce in oris eſt Medicamentum. Regionibus

℞. theriac. andromach. unc. j.
Terr. ſigillat. dr. ij.
Croc. mart. dr. j.
Extract. tormentill. drachm. ſ.
M. F. Emplaſtr.
Add. poteſt anſerin. ſ. argentin. pulv. drachm. j.

n Et parum toſt. addit. nuc. moſchat. pulv. ſcr. ſ. ea de re inſpiciatur Avicenn. lib. 2. tract. 2. p. m. 91. & Hildan. p. 686.

bus calidioribus minus favet.

Vel

℞. Extract. Rhei gr. xvj.
Laud. op. gr. j.
Ol. menthæ. g. j.
MS. F. Pilulæ Num. iiij.
Deaurentur.

IX. *Obſervationes.* 1. Obſtetrix charæ mihi uxoris quinquagenaria non uſa eſt niſi ſemel pulvere rhabarbari; ſæpè verò pilulis ex laudano opiato, ut & Enemate ſupraſcripto. Intrà dies 14 perfectiſſimè curata eſt. Febricitabat interim continuò, & plus quam vigeſies quotidiè dejiciebat tam pus, quam ſanguinem. Sanguinea autem eſt & erat.

2. Ancilla Capitanei N. N. Plethorica, ſexaginta quotidiè habebat ſedes cruentas. Uſa eſt iiſdem Medicamentis, & duodecimo poſt die ſana rerum domeſticarum habuit curam.

3. Filius viduæ van Aſperen, aſſuetus bibere Spiritum vini, patiebatur dyſen-

ſenteriam ſummo cum dolore: rejiciebat ſanguinem concretum pulcherrimi coloris, id eſt arterioſum, eumque ſæpè ad librarum duarum pondus. Aperto cadavere reperi inteſtina tenuia hàc illàc ſphacela o, tunicas eroſas & in 4. locis perforatas p.

CAP.

o Tale quoque exemplum videſis apud Cl. G. Fab. Hildanum.

p Mulier quinquagenaria, melancholica, nephritica, incidit in dyſenteriam; continuò propemodum alvum deponebat; excrementa pure ſanguineque quarto die jam mixta erant, ſummis afficiebatur ventris doloribus, vigiliis nimiis, febri, præſcripſimus hunc in finem mixturam ſequentem humorum acrimoniam temperantem, dolorem ſedantem, leviterque adſtringentem

℞. aq. plantag. unc. ij ſ.
Cinam. drach. vj.
Confect. hyacinth. drachm. j.
Diaſcord. fracaſt. drachm. j ſ.
Sang. dracon. ſcr. ſ.
Laud. opiat. gr. iij.
Syr. myrtin. unc. j.
M.

Hujus ſingulis horis cochleare unum alterumve aſſumebat; ſed pauco cum levamine; dein aſſumſit purgans ex rhabarb. toſt. ſcrup. ij. unc. moſchat. ſcrup. ſ. hujus poſt uſum toties non dejecit; dolores tamen nondum fuere ſublati; ſequentem injici clyſterem curavimus

℞. lact. bubuli chalyberti unc. viij.
therebinth. venet. in ovi vitello diſſol. unc. ſ.
Mell. roſat. unc. j.
Balſam. ſulphur. therebinth.

rebinth. ſcrup. ſ.
M. F. Clyſter.

Hoc ænemate diu in corpore retento multum dolores fuere diminuti; ſingulis veſpertinis aſſumſit laud. opiat. gr. j.

Uſurpabat indies lac bubulum coctum cum cinamomo acuto; quibus omnibus intra octiduum fuit curata.

Alia quadraginta circiter annos nata, incidit in alvi profluvium, neglecto hoc, tertio, ni fallor, poſt alvi profluvii invaſionem die, dyſenteriâ corripitur, dies nocteſque ob dolores ſummos inſomnes duxit; poſt purgantis dicti uſurpationem aſſumſit ad nucis moſchatæ magnitudinem de ſequenti condito

℞. diaſcord. fracaſt. dr. iij.
Confect. hyacinth. drachm. jſ.
Corn. Cervi. uſt. ſcrup. j.
Cinam. acut.
Nuc. moſchat. ana Scrup. ſ.
Syr. myrtin. q. ſ.
M. F. Conditum.

Uſurpavit quoque lac bubulum cum cort. quercin. & cinam. acuto coctum & percolatum, in quo vitellum ovi unum atque alterum erat diſſolutum; atqui hiſce intrà ſeptimanam pleniſſimè fuit curata.

Si ulcus in inteſtinis tenuibus hæreat ſequens proderit apozema vulnerarium.

℞. rad. conſolid. maj.
Tormentill. an. unc. ſ.
Fol. alchimill.
Argentin. ſ. anſerin.
Pyrol.
Heder. terreſtr. ana M. jſ.
Flor. roſar. rub.
Summit. hyperic. ana M. ſ.
Raſur. priap. ceti drachm. j.
Raſur. Cornu Cervi drachm. ij.
Coq. ex vino rubro ad Colat. unc. xxv. in quibus diſſolv.
Syr. de ſymph. Fern.
Myrtin. ana unc. jſ.
Tinct. cinam. unc. ſ.
M. pro Apozemate.

Hujus

Hujus ter quaterve aſſumat æger ad unc. iij. cum gut iij. aut iiij. ſequentis balſami

℞. balſam. ſulphur. aniſ. Peruvian.
Tinctur. flor. hyper. ad conſiſt. extr.
Evapor. ana ſcrup. j.
M.

Aſt ſi in inteſtinis craſſis ulcus deliteſcat, convenit clyſter ex lacte bubulo, therebinthinâ, &c. paratus p. 183. deſcriptus.

Cap. VI.

De fluxu Hepatico.

I. Fluxum *Hepaticum* vix nomino, quia falſus eſt, deceptique, prout illum deſcripſere, veteres. Nihil enim aliud eſt quam apertio arteriarum ſplenicarum, id eſt mihi, hæmorrhoïdalium ſuperiorum [a].

II. In

a Liquor qui exit inſtar carnium loturæ eſt; ſine mordicatione, non tamen abſque dolore gravante, cum palpebrarum inflatione, pedum tumefactione, excrementiſque crudis excernitur: vigiliæ nimiæ ſæpe ægris hoc fluxu laborantibus urgent: à ſero copioſo ſanguini admiſto vaſaque relaxante deducunt plurimi.

Si verò ſanguis purior ſine dolore & exulceratione excernatur, ut ex obſervatione Cl. Autoris p. 186. conſtat; nothus ſeu ſpurius dicitur, vocaturque tum fluxus alvi ſanguineus: oriturque ſæpiſſi-

II. In regionibus frigidis rarò periculoſus, in calidis ſemper.

III. *Curatur* medicamentis Anti-Dyſentericis b.

IV. *Obſervatio.* D. Johannes Provooſt, vir probus & honeſtus, nunc Mercator, anteà Machaonis filius, patiebatur ſanguinis copioſum fluxum; dolebat illi regio umbilicalis aliquo modo. Præſcripſi ipſi mixturam narcoticam; deinde

ſæpiſſimè vel ob plethoram vel ob vaſa ſanguinea rupta.

b Quia à ſero copioſo ſanguini admixto vaſaque relaxante hunc affectum utplurimum deducant, ſatis ſuperque patet ſerum eſſe minuendum, nempè per ſudorifera & diuretica roborantibus auſteris mixta; nimio aqueorum potu prius interdicto, ut copioſum ſerum minuatur. ortuſque illius novus præcaveatur, nec non partes jam affectæ corroborentur: tumque ad narcotica deveniendum; ſed *nota*; levibus adſtringentibus, corroborantibus mixta.

Sennertus valdè commendat decoctum cydoniorum; inprimis verò convenit ſi cum paſſulis, agrimoniâ (vide Poterium ſpagyr. pharmacop. p. 328.) ſemine plantaginis & urtica præparatum ſit.

Maximè quoque commendatur, Tinctura martis adſtringens, corallorum, ſulphuris vitrioli, &c. item ſal corallorum quod ab Hartmanno in praxi chimiatricâ. p. 118. Cap. 150. omnibus aliis præfertur remediis.

deinde hauſtulum hunc laxantem:

℞. Rhei elect. drach. ij. ſ.
Sem. aniſ. ſcrup. j.
Coq. ex aq. borr. in Col. unc. ij. ſ.
Diſſolve
Syr. roſ. ſol. cum Senua unc. j.
MS. F. Hauſtus.

Tres intrà dies melius habuit, & multis abhinc annis alacriter vixit vivitque [c].

C A P.

c Practicus quidam feliciſſimus hoc in affectu poſt ſudoriferum unum alterumve (ex mente varandæi) exhibitum, ſequentes uſurpat tabellas.

℞. ſpec. diatrion. ſantal.
Corall. rubr. præpar.
Sem. plantag. ana drachm. j.
Rhabar. optim. pulv. drachm. ij.
Sacch. roſat. unc. iv.
Aq. cinam.
Plantag. an. q. ſ.
F. ſ. a. Tabellæ num. xvi.

Harum tres de die exhibet; aliquandò ſequens electuarium

℞. rob. paſſular.
Miv. cydonior.
Conſerv. roſar. rub. antiq. an. unc. j.
Diaſcord. Fracaſtor. drach. v.
Spec. diatrion ſantal. drachm. j ſ.
Cornu cervi præpar. drachm. j.
Croci martis adſtrin. ſcrup. ij.
Syr. myrtin.
Cydon. an. q. ſ.
M. F. Electuarium.

De hoc electuario uſurpent ægri ad caſtaneæ magnitudinem, ter quatèrve de die.

Cap. VII.

De Ileo.

I. *Ileos* [a] eſt retentio Chyli & fæcum in inteſtinis tam tenuibus quam craſſis [b].

II. *Partes affectas* dixi [c].

III. *Cauſa* [d] ferè ſemper bilis eſt, quæ

a Latinis *volvulus*, vulgo *miſerere mei*; quibuſdam etiam χορδαψὸς, quia chordam quaſi tenſam inteſtina repræſentant.

b Summis cum cruciatibus & quandoque vomitu affligens.

c Sic G. Fab. Hildanus Centur. 1. obſerv. 61. p. 49. obſervavit principium & originem hujus affectus fuiſſe circa inteſtinum cæcum: ſicque ibidem diſcurrit: Quamobrem exiſtimo valvulam (quam in principio inteſtini coli Cl. D. Bauhinus invenit) primum ex inteſtini cæci inflammatione adeò contrahi & conſtringi, ut planè nihil excrementorum permeare poſſit: ſicque accreſcere inflammationem, ut tandem totum inteſtinum ileum, ut & circumjacentes partes, gangrænâ & ſphacelo corripiantur: ut obſervavi in omnibus quos hactenus diſſecui.

d In omnibus ferè hoc affectu extinctis cadaveribus diſſectis Accuratiores invenerunt vel inteſtini gangrænam (ut teſtatur quoque Riverius Centur. 3. obſerv. 26. p. m. 227.) vel inteſtini tenuis coarctati ingreſſum in partem proximam *flatu* prius turgidulam.

Sic aliquandò pituitam,

quæ nunc acrior dolorem cauſat atque inflammationem motumque inteſtinorum inverſum; nunc craſſior alvum non movet, unde fæces induratæ.

IV. *Differentiæ.* Hic provenit ab Inflammatione; ille à fæcibus induratis [e]; tertius à motu inteſtinorum inverſo [f].

V. *Signa*

tam, (ut Hippocrates Lib. de glaudulis Text. IX. p. 420. probat) exulcerationes grandes, humoreſve acriores, flatuſve, &c. miſerabilis hujus affectus cauſas exiſtere poſſe, quis non videt?

Inter *cauſas externas* numerant inprimis aërem nimis calidum exſiccantem, quatenus bilem copioſiorem acrioremque reddere valeat. item lethalia medicamenta & venena; nec non fabarum, piſorum, cydoniorum, meſpilorumque, &c. immoderatum uſum.

e Fæces induratas ut & inflammationem, gangrænamque aliquandò ab herniâ inteſtinali (enterocele) proveniſſe teſtantur Practici plurimi; cujus rei exemplum vide ſis apud G. Fab. Hildanum Centur. VI. obſerv. 37. p. m. 545.

f Alius à *ſtranguriâ* (ut teſtatur Hippocrates aphor. 44. ſect. VI.) *herniâ* (ut ex Cl. D. Hildano ſtatim allegavimus) alius ab *ulcere* & *aliis tumoribus duris* inteſtinum quoddam comprimentibus, fæcumque tranſitum ſanguiniſque in illis partibus motum prohibentibus; alius à *flatibus*; ut conſtat ex Hippocrate Lib. de flatibus Text. XIV. p. 407. & Cl. D. Th. Fieno tractat de flatibus.

V. *Signa Diagnoſtica. Inflammationis* ſigna ſunt febris continua [g], Vomitus [h], Calor circà umbilicum, dejectio nulla: *Excrementorum induratorum* [i]; Ventris dolor gravativus; vomitus minus frequens, præſertim ab initio; anxietas præcordiorum; febris mitior [l], excretio nulla. *Motus inteſtinorum inverſi*; Vomitus continuus aſſumptorum ciborum, potuum, medicamentorum, imò Enematum, ſuppoſitoriorum, fæcum [m].

VI. *Pro-*

g Intenſa, dolor vehementiſſimus.

h Et quidem bilioſi pituitoſique humoris præſertim in principio brevique tum fæcum per os rejecto utplurimum conſequitur.

i Alvi adſtrictio præceſſit per plures dies perſeverans; (ut conſtare quoque poteſt ex obſervatione Cl. Autoris §. IX.) dolor in principio nullus; in progreſſu gravativus, ut teſtatur Autor, & obtuſior quam ſi ab inflammatione. vide ſis apud Hippocratem Lib. 3. de morbis Text. xv. p. 105. & Lib. de internis affectionibus Text. xlvii. p. 254.

l Imò aliquandò nulla.

m Ut & extremorum totiuſque corporis frigiditas (ut conſtat iii Popular: ex ægroto nono) & urinæ ſuppreſſio, podiciſque introrſum retractio, &c.

Si gangræna jam aderit, cognoſcitur ex eo, quod dolor ſtatim ceſſet.

Si à *flatibus*, ſigna doloris colici præceſsêre; ſi ab *herniâ*, *ulcere*, aliiſque *tumo-*

VI. *Prognoſtica.* Omnis ileos periculoſus morbus eſt, ſed à fæcibus cauſātus induratis, reliquis curatu facilior [n].

VII. *Indicationes Curativæ* [o]. Dolor mitigandus, ſed narcoticis nequaquam; niſi fortè in inflammatione, quæ melius corrigitur refrigerantibus & ſudoriferis. Inteſtina inverſa priſtino loco reſti-

tumoribus duris: propria tum uniuſcujuſque affectus ſigna prægreſſa fuere.

n Ut & ille qui aflatibus ortus; aſt ſi ſit cum vomitu biliosi & pituitoſi in principio, lethalis à Galeno Lib. VI. de Locis affectis Cap. 2. p. m. 770. dicitur. ab ulceribus & tumoribus vix curabilis imò incurabilis ille ileos exiſtit.

Hippocrates aphor. 44. ſect. VI. ajit; Quibus à ſtranguriâ volvulus ſupervenerit, intrà ſeptem dies moriuntur, niſi febre ſuperveniente copioſa urina fluxerit: quod ipſemet adhuc confirmat Coac. Prænot. Tit. III. 314. p. m. 568. teſtaturque hoc idem C. Celſus Lib. 2. Cap. 8. p. 70. & 74. & aphor. 10. ſect. VII. ab ileo, inquit, vomitus. vel ſingultus, vel convulſio, vel delirium, malum: quibus Coac. Prænot. L. C. 303. ſurditatem adjungit Hippocrates. inſpiciatur quoque I. Prædictor. Text. XXII. p. 485. & Lib. 3. de morbis Text. XV. circa finem. quod ſi volvulo amoto, febris ipſum corripiat, deſperatus eſt: fiunt utplurimum autumno, teſte Hippocrate, aphor. 22. ſect. III.

o Judicio pollentibus ſufficient cauſæ & differentiæ.

reſtituenda p. Fæces induratæ emolliendæ, & quamprimum fieri poteſt educendæ.

VIII. *Curatio* q. In inflammatione prodeſt Veneſectio, cæterà ſummè nocet.

p Videatur quoque L. Riverius Prax. Lib. X. Cap. 2. p. 456. & Cl. D. Fr. de le Boe, Silvius praxeos Lib. 1. Cap. xv. *Quoties autem*, inquit, *pars inteſtini inferior ſubit ſuperiorem, toties aut ſpontè per aſſumta alimenta, aut arte per pilulas plumbeas, aureaſve* (cum oleo olivarum vel amygdalar: dulcium) *deglutitas, curationis ſpes ſupereſt; non item, quandò pars inteſtini ſuperior ingreditur inferiorem, quoniam ſenſim ulterius pergit pars concluſa, undè augetur magis magiſque anguſtia, omniſque præcluditur contentis deſcenſus*; ultimo hoc in caſu ut & in fæcibus induratis convenire poſſet follis fabrilis ano adaptatus, cujus beneficio ſuperior inteſtini pars ingreſſa, flatus immittendo, inteſtinaque diſtendendo in naturalem locum reſtitui, extractoque folle clyſter adhiberi poſſet; ut docet Hippocrates Lib. 3. de morbis Text. xv. circa medium p. 106. & Zacutus Luſitanus Lib. 2. Admirand. Prax. obſerv. 28. p. m. 199. 200. & 201. Qui ibidem quoque plurimorum Autorum judicia de hâc curationis methodo collegit: maximè hoc remedii genus Aurelianus improbat ob frigiditatem aëris: ſed facilè hoc incommodum evitare eſt, ſi juxta ignem, ut Riverius ſuadet, follis aëre impleatur.

q Totam curationem vide ſis apud Hippocratem Lib. 3. de morbis Text. xv. L. C.

cet. In fæcibus induratis vix novi morbum qui fortiora fert purgantia. Proſunt inunctiones [r]. balnea. In motu inteſtinorum inverſo hæc eadem conveniunt medicamenta. Cucurbitulæ magnæ non ſcarificatæ umbilico impoſitæ quibuſdam dicuntur profeciſſe. Non audeo hic de ſectione, quæ multos forſitan

r Quæ ſequenti vel ſimili modo præſcribi poſſunt:

℞. unguent. de arthanit. unc. j.
Dialth.
Ol. chamomill. ana drachm. vj.
Amygd. dulc.
Lilior. alb.
Diacolocynth.
Querc. ana unc. ſ.
Butyr. recent.
Axung. human. ana drachm. vj.
M. F. Linimentum, ventri inungendum.

Quidam omentum & inteſtina calidiſſima ex vivo animali ante ægri cubiculum mactato extracta imponunt abdomini cum linteis calidis; & ſi dolor non remittat, reiterant poſt horam.

Ventris dolorem ex ileo curavit M. Rulandus. Centur. VII. obſerv. 74. p. m. 538. ſacculo ex ſtercore ſuillo aceto decocto confecto ventrique impoſito. Cui ſi ſtercus caprillum (vide I. Rulandi pharmacop. novam in quâ repoſita ſunt ſtercora & urinæ p. 8. 39. 64. 101. 128. &c.) addatur, efficacius, inprimis ſi umbilicus primò inungatur Zibethâ, operabitur.

ſitan ſalvaret, loqui [ſ]. Clyſteres ubique proſunt [t].

Inte-

ſ Qua de re inſpiciatur Cl. Autoris anatomia practica. p. 154. & 155.

t Ex. gr.

℞. rad. alth. &
Malv. cum toto ana unc. jſ.
Flor. chamom.
Nymph.
Sambuc. ana p. ij.
Sem. cumin. unc. ſ.
Lini.
Fænugr.
Lumbricor. terreſtr. contuſ. (ex mente D. Wieri, Hildani, & Tielemanni) ana unc. j.

Decoquantur ex aquâ hordei Colaturâ podex foveri poteſt: vel ex ejuſdem unc. viij. add.

Ol. diacolocynth. Q. unc. ſ.
Lilior. alb. unc. j.
Salis nitri drachm. ſ.
M. F. Clyſter ſæpius reiterandus.

Addi adhuc poteſt trochiſc. alhand. ſc. ſ. vel pulp. colocynth. in petiâ ligat. ſc. ij. unà cum ſuperioribus decoqui, ſi neceſſitas urgeat, admodum convenit.

Vel
℞. ol. lini.
Rapar. ana unc. v.
F. Enema tepidè injiciendum.

In curatione hujus periculoſiſſimi affectus primas omninò tenet mercurius crudus benè depuratus: Apud L. Riverium Franciſcus Chomel in obſervat: communic. obſerv. 1. p. m. 316. eundem cum ſulphure extinctum & in formam pulveris redactum, ad unciam unam in globulo ceræ incluſum cum ſucceſſu exhibuit: Ab Avicennâ, A. paræo, Zacuto Luſitano, L. Riverio, &c. maximè commendatur mercurius crudus ad uncias duas. Conveniunt quoque globuli ex regulo anti-

Inteſtinis inflammatis:

℞. Fol. Semperviv. major.
Taraxici an. P. ij.
Tartar. rhenan. drach. v.
Tamarindor. unc. j.
Sem. melon. drach. iij.
Coq. ex aq. hord. in Colatur. lib. j. ſ.
Diſſolve
Syr. roſ. ſol. ſimpl. unc. ij. ſ.
MS.

Vel

℞. Aq. prophylactic. unc. j. ſ. roſac. unc. ſ.
Card. bened. unc. iij. ſ.
Succ. ſemperviv. maj. depurat. unc. j.

Bezoar-

antimonii. Fr. Joël. Prax. Lib. IV. ſect. 2. Cap. 6. p. m. 175. & Joh. Jonſtonus Lib. 8. Prax. Cap. 2. Artic. j. p. m. 517. aliique ſanguinem veſpertilionis commendant; qui mirificè conducere creditur, ad inflammationem doloremque ilei ſedandum.

Ab Hartmanno Cap. 147. p. 185. maximè commendatur oleum ſaturni ad gutt. 5. aut 6. cum vino generoſo exhibitum; ut & ejuſdem balſamum, paratum ex olei illius partibus duabus & roſacei parte unâ ſimul mixtis in marmore, ventri inunctum.

Bezoardic. miner. ſcrup. j.
Syr. de portulac. drach. xij.
MS. bibat cochleatim, ſudetque.

Fæcibus induratis:

℞. Trochiſcor. alhand. gr. iiij.
Diagrid. gr. xv.
Tart. vitriolat. gr. vj.
Sal. prunell.
Crem. Tart. an. ſcrup. j.
MS. F. Pulvis pro uno doſi [u].

Vel

℞. Rad. Althææ unc. j.
Fol. Malvæ M. j.
Sennæ drach. x.
Agaric. trochiſcat.
Rhei elect. an. unc. ſ.
Tamarindor.
Tartar. crud. an. drach. vj.
Sem. lini drach. ij.

Coq.

u Fr. Joël L. C. & alii à violentibus vehementerque purgantibus in hoc malo omninò abſtinendum eſſe judicant, quia flatus excitant malumque augent.

Coq. ex aq. hordei, in Colaturæ unc. xxv.

Diſſolve

Syr. Diacnic. unc. j. ſ.

El. è ſucco roſar. drach. vj.

MS. F. Apozema [x].

Bibat æger ſingulis bihoriis Uncias ſex, donec alvus reſponderit. Interim aſſumat jura pinguia, inungaturque venter Unguentis vel oleis emollientibus; Althææ ſcilicet, de mucilaginibus, &c.

Pilulæ Iliacæ Rhaſis, quarum deſcriptio ex Valerio Cordo & Dodonæo legere eſt, magnæ hic ſunt efficaciæ.

Iiſdem medicamentis curatur Volvulus, id eſt, motus inteſtinorum inverſus; præterquam globuli plumbei, argentei, aurei, laborantibus ore deglutiendi exhibentur.

IX. *Ob-*

x Sequens potio laxans, emolliens, doloremque ſedans à nonnullis maximè laudatur:

℞. Ol. amygd. dulc. unc. j ſ.
Pulp. caſſ. recenter. extract. unc. j.
Syr. papav. errat. unc. ſ.
Seri lactis caprin unc. iij.
M.

IX. *Obſervationes.* Honeſta Matrona N. le Roux ſanguinea, & plus quam quinquaginta annos nata, Groeningam inter & Amſtelodamum procellis agitata, ſeptem integris diebus nihil dejecerat. Domum reverſa petiit à me purgans, quod præſcripſi, præeunte Clyſtere; ſed vomitu rejecit purgans, nihilque effecit enema. Altero, octavo nempe die ſubſequentibuſque, varia aſſumpſit medicamenta per Epicraſin purgantia, eaque fortiora; ſed triſti eventu. Morbi vigeſimo primo die, dicebat inteſtinum aliquod crepaſſe, mens nihilominus optimè conſtabat. Vigeſimo ſecundo fatis ceſſit. Vigeſimo tertio diſſecui cadaver, nec quicquam vel circà ventriculum vel in inteſtinis tenuibus poteram reperire, quod morbi cauſam indicaret, & mirabar. Cum obſtetricis præſentis ergò uterum voluerim explorare, vidi inteſtinum colon non procul ab inteſtino recto ſphacelatum tunicaſque diſruptas.

2. Pauperrimus quidam Walo morbo

bo hoc Miſerere mei dicto, ſummo cum dolore periit. Aperto cadavere ſeptem diverſis in locis inteſtinum ileon vidimus ita convolutum, ut cibis, potui, fæcibus, omnis neceſſe fuerit denegari tranſitus.

3. Uxor Mercatoris N. Muys à fæcibus induratis undecim continuis diebus alvum habebat adſtrictam; purgavi illam ſuprà dicto Apozemate, & illo ipſo die eſt curata. Idem evenit virgini cuidam, quæ fruſtula aliquot panni deglutiverat. Laborabat menſtruorum ſuppreſſione.

Cap. VIII.

De dolore Nephritico.

I. Dolor *Nephriticus* eſt ſolutio continui renum membranarum.

II. *Par-*

a Potius dolor nephriticus oritur à ſolutione continui renum membranarum: nam dolor non eſt ipſa ſolutio, ſed dolor à ſolutione oritur.

Alii definiunt, per lumborum dolorem cum vomitu nauſeâve affligentem ex ſolutione continui, vel diſtractione contigui renum membranarum,

II. *Partes affectæ* ſunt membranæ in conſenſum trahentes totam ſubſtantiam renum, tubercula, pelvim, ureteres & veſicam, imò ventriculum & inteſtina.

III. *Cauſa* eſt Lympha acrior & ſeroſior, interdum craſſior, exque illà cauſatus ſæpè calculus: [b] nihil enim in tota rerum natura facilius concreſcit, quam materia ſeroſa, id eſt, ſalina.

IV. *Differentiæ.* Nunc provenit à Lymphã acriore, nunc à calculo.

V. *Signa Diagnoſtica.* Calculum à Lymphà diſtringuere vel experientiſſimo Practico difficile eſt [c], ſigna enim ſibi

narum, earumve corroſione à materiâ acriori ſalsâ, &c. ortum.

b De generatione calculi videatur Helmontius, Untzerus; Franc. Collutius, Beverovicius, &c.

Hippocrates adſcribit feci (tartaro) ſanguinis ut materiæ, pituitæ viſcidæ ut glutini, calori ut cauſæ efficienti: Lib. IV. de morbis Text. xxviij. p. 153. 154. & ſeqq. & Lib. de naturâ humanâ Text. XXIV. p. 278. circa medium.

c Ipſi Galeno contigit, ut ipſemet fatetur Lib. 2. de locis affectis Cap. v.

Colicus dolor à nephritico diſtinguitur ſequentibus: *Primò*, dolor gravativus in lumbis conſtans

ſibi valdè ſunt ſimilia. Conqueruntur de lumborum dolore & ardore, vomunt craſſa & bilioſa ſi ventriculus malè ſit conſtitutus; ſi benè, nauſeam patiuntur & inanes evomendi conatus, quod notandum. Plerumque illum comitatur Colica Paſſio, quam Galli *Colique Graveleuſe*

ſtans & perpetuò affligens (ſi nempè ex calculo) acerbius tamen corpore inclinato vel pedem fortius in terram alliſo: teſticulique lateris affecti retractio: colicus verò dolor magis vagus eſt.

Secundò, decubitus in partem affectam intolerabilis eſt in nephritico; non item in colico.

Tertiò, colicus dolor poſt paſtum augetur, nephriticus verò minuitur.

Quartò, in dolore colico, majus levamen emergit ab excretionibus per alvum & vomitum, quam quidem in nephritico dolore.

Quintò, urina primum clara, tenuis, & pauca, cruentave, poſteà verò aliquid fundum petit, & tandem arenulæ aut lapilli excernuntur in dolore nephritico: in colicis verò urinæ ab initio craſſiores excernuntur, ſiuntque.

Sextò, ſtupor cruris è directo renis laborantis: de quo ſtupore videatur Cl. Riverius Lib. XIV. Cap. I. p. m. 106. videſis quoque apud Galenum Lib. VI. Cap. 2. p. 769. & 770. & apud Hippocratem Lib. IV. de morbis Text. XXIX. p. 155. nec non VI. Epidem. ſect. I. p. 796. aphor. 34. 35. & 36. ſect. VII. item ſect. IV. aphor. 75. 76. & 78. ut & C. Celſum Lib. 2. Cap. 7. p. 60. & 61.

veleuſe vocant. Sæpè mingunt urinam cruentam, æſtate præſertim, vel poſt motum vehementiorem: quidam non niſi guttatim mingunt, quibuſdam urina eſt ſuppreſſa.

VI. *Prognoſtica.* Dolor nephriticus à calculo difficilior eſt curatu [d], quam qui provenit à Lympha acriori. Urinam cruentam ſi mingant, timent quidem ſibi & debilitantur, ſed levantur. Urina craſſa melior eſt tenui. Hæreditarius vix curatur; in ſenibus difficulter [e], in infantibus facilè curationem admittit ille, qui ulcere renum caret.

VII. *In-*

d Et ni tempeſtivè cruciatibus à calculo exci atis ſuccurratur, dolor ille continuus vires proſternit. vigilias infert, febres, urinæ ſuppreſſiones, vomitioneſque bilioſorum pituitoſorumque, &c. excitat, maximumque in periculum ægros conjicit.

Inſpiciatur Hippocrates Coac. Prænot. Artic. v. 71. & 72. p. 583. nec non II. Epidem. ſect. 2. p. 690. circa medium. nephriticis humorrhoides ſupervenientes, bono ſunt: teſte Coo. aphor. 11. ſect. VI.

e Teſte Hippocrate aphor. 6. ſect. VI. renum & veſicæ vitia in ſenibus difficulter curantur. & VI. Popular. ſect. VIII. p. 118. renum, inquit, affectiones non vidi ſanatas ſupra quinquageſimum annum.

VII. *Indicationes Curativæ* [f]. Dolor mitigandus; Lympha ſeroſior temperanda; craſſior incidenda; calculus ſi ſit friabilis comminuendus eſt & expellendus, [g] magnus non movendus.

VIII. *Curatio.* Corpus cacochymicum purgetur [h]. Venæſectio in dolore à Lym-

f Alvus inprimis ſervetur laxa caſſiâ recenter extractâ, &c. vel clyſtere emolliente, anodyno, carminativo, ſtatim alvus ſubducenda.

g Poſt juſtam videlicet emollientium, laxantium, anodynorum, viaſque dilatantium tam internorum quam externorum, uſurpationem.

Maximè tum commendatur ſequens pulvis cum aquâ petroſelini, aliâve ſpecificâ exhibitus;

℞. ſem. thlaſp. minim.
Tartar. vitriol. ana drachm. jſ.
Ocul. cancr.
Sal. ſtipit. fabar.
Geniſt.
Ononid.
Stercor. columb.
ana drach. ſ.
M. F. Pulvis doſ. ad ſcrup. j. imò aliquandò ad dr. ſ.

h Potius laxantia Autoribus dicta, quam propriè dicta cathartica, ut putat Cl. D. G. Rolfinckius in epitome methodi cognoſcendi & curandi corporis affectus: hæc enim cruciatus augêre, calculumq; tantum commovêre, nihilque emolumenti ægris afferre, Lib. 3. Cap. 19. de calculo renum & veſicæ affirmat.

Nota: aliquandò calculus in ureteribus hæret comprimitque nervos muſculi pſoas, undè cruris ſtupor (ut p. 201. annotavimus) quo in caſu oſſi ilio circa iſtum locum magna imponitur cucur-

à Lympha acriore oriundo mirè convenit, præſertim in Plethoricis. Alterantibus & narcoticis plus profeci quam ullis aliis medicamentis. Clyſteres optimè hic audiunt. Diæta ſit exacta.

Medicamenta Anti-Nephritica.

Rad. Ireos, Eringii, graminis, liquiritiæ, ononidis, petroſelini, filipendulæ, Althææ. Fol. Malvæ, Capillorum Ven. Cerefolii, petroſelini, Chamædreos, Chamæpiteos, leviſtici, naſturtii, ſaxifragiæ, Sabinæ, Virgæ aureæ. Schœnantum, ſpica. Flores Sambuci. Lupulus. Semina [i] 4 frigida majora, papaveris, milii ſolis, aniſi, fœniculi, dauci, carui, ſeſelcos. Fructus Alkekengi.

cucurbitula cum flammâ, undè calculus in veſicam truditur & ſtupor curatur.

i Semen violæ purpureæ mirè convenire perhibent, quia ſimul purgat, ſimulque calculum expellit, ac inprimis ſub formâ emulſionis ſi uſurpetur; vocaturque à Cl. Schrodero emulſio nephrocatharctica in ſuâ pharmacop. Lib. 2. Cap. 54. p. m. 203. & Lib. IV. p. 174. maximè laudatur ab Hartmanno & Cratone: convenit quoque in urinæ ſuppreſſione.

kengi. Fraga. Ficus. Hordeum. Lignum Heracleoticum, Nephriticum [l], Guajacum, Saſſafras. Caſſia lignea, Cinamomum. Therebinthina. Balſamus Sulphuris, ſimplex & aniſatus vel juniperinus, Copayvæ. Serum lactis. Dens apri. Lumbrici terreſtres. Tartarum, ex illoque compoſita omnia. Aquæ thermales. Oculi cancri. Aquæ ex herbis ſupradictis deſtillatæ. Spiritus ſalis [m] dulcis, ut & rectificati, Vitrioli, Sulphuris,

l Dicitur à quibuſdam ſantalum cæruleum, quod tali colore tingat aquam, ſi in infuſion: in loco calido ſteterit, ad lucem verò apparet flavum, & hæc eſt veri ligni probatio, ut teſtatur Renodæus.

Inter genera fraxini refertur, teſte Schrodero Lib. IV. p. 111. adulteratur alio ligno ſimili, quod aquam non curuleo ſed croceo colore inficit, teſte Monardo in ſuis epiſtolis.

m. Item nitri, qui pulveriſato calculo affuſus, igniquе moderato impoſitus ipſum conſumit, primò quidem in viſcidam mutat materiam, dein aquoſam; aſt, proh dolor! ab externis ad interna non valet conſequentia; ſaltem expectationi non ſatisfacit verus nitri ſpiritus.

Nec non tinctura lapidis nephritici; aſt nullibi deſcripta exſtat; Moëbius tamen hanc dat præparationem, infunditur nempè ſpiritus ſalis rectificatus pulveri lapidis nephritici, reponiturque in digeſtione, fitque tinctura viridis.

Lectori

phuris, Tartari, Ammoniaci. Tinctura Nephritica Mynſichti. Syr. althææ Fernel. papaveris albi & erratici, diacodii, byzantinus, 5 radicum. Oxymel diureticum Querc. Oleum amygdalarum dulcium,

Lectori benevoli tria ſequentia commendamus in calculo remedia; quæ Joanni Michaëli Practico ſummo Profeſſori Publico Lipſiæ. & Guernero Rolfinckio Profeſſori Publico jenæ adſcribuntur.

Laudanum urinarium M.

℞. ſucc. liquirit. in aquâ alkekeng. ſolut. unc. j ſ.
Camphor. drach. j.
Croc. ſcrup. IV.
Alkekeng. unc. ſ.
Gumm. tragacanth. Maſtich. an. drachm. j ſ.
Laud. opiat. drach. ij.
M.

Singulare in urinâ provocandâ, calculo expellendo, ac aperiendis renum obſtructionibus, dolore edando prædicatur.

Pulvis Lithrontipticus R.

℞. ocul. cancr. præpar.
Sang. hirc. præpar. ana drachm. j ſ.
Lap. judaic. Nephrit. an. dr. j.
Ocul. lucii piſcis.
Sem. milii ſolis ana ſcrup. ij.
Cryſtall. tartar. dr. ſ.
Salis ſcr. j.
M. F. Pulvis.

Liquor nephriticus M.

℞. lap. lync.
Judaic.
Spong.
Nephrit.
Glaciei paradiſ.
Ocul. cancr. an. q. v.
Solvantur in ſpiritu ſalis rectificato, ſolutiones filtrentur & deſtillentur ad ſiccitatem, caput mortuum in cella in liquorem coagulatum nephriticum mutatur.

dulcium, aniſi, ſuccini, therebinthinæ. Antidota Nephritica Querc. Electuarium Montagnanæ. Mandibulæ lucii piſcis. Conchæ oſtrearum calcinatæ. Sal. Succini, fraxini, ſtipitum fabarum, teſtarum òvorum [n].

In

n. Omnibus palmam præripere perhibent nonnulli decoctum Foreſti ſequens,

℞. Cicer. rubr. unc. iij.
Sem. hord. mundat. unc. ij.
Alth.
Malv. ana dr. iij.
4 frigid. maj. non rancid. ana drach. j.
Ficuum ping. num. ix.
Sebeſten num. vij.
Glyzirriſ. raſ. dr. vj.
Coq. in lib. j ſ. aquæ communis ad medietatem Colatura detur pro apozemate.

Conveniunt quoque therebinthina laxativa, purgans, catarcticum therebinthinatum Mynſichtii in ſuo armamentario Med.-Chymico ſect. XIV. p. 248. & 249. item ſyrupus nephriticus ejuſdem ſect. XVI. p. 263.

P. Poterius in ſuâ pharmocop. ſpagyricâ laudat argentinam & piloſellam in juſculo nempè ſi exhibeantur.

Convenit quoque radix & ſemen urticæ, rad. raphani, lepus combuſtus, lapis prunellæ, inprimis in renum inflammatione: maximè autem regulus avis à nonnullis commendatur.

Item ſpiritus acetoſæ mineralis, qui talis eſt

℞. tartar. vitriolat. unc. j.
Juleb. roſar. libr. j.
Aq. cinamom. unc. IV.
M. doſ. ad uncias duas.

Vel

In cauſa temperamentiſque Calidis.
℞. Rad. althææ unc. j.
Liquiritiæ drach. ij.
Fol.

Vel
℞. tartar. vitriolat. unc. ſ.
Aq. raphan. ruſtic. libr. ſ.
Succ. limon. unc. ij.
Ocul. cancr. drach. ij.
Syr. papav. errat.
Alth. Fernel. an. unc. j.
M. doſis eadem.

Non infimum in nephritide locum obtinet liquor nephriticus, ex nitro & ſale gemmæ, calcinantur nempè, ac poſtmodum in liquorem ſolvuntur, inſtarque olei tartari per deliquium liquor ille eſt. ut nec ſpiritus baccarum juniperi rob juniperino & ſambucino infuſus, perque digeſtionem rubicundo colore tinctus, magnâ efficaciâ, viſuque admodum jucundo, ſaporemque vini malvatici æmulante, prædituss.

Clyſteres varios admodum convenientes vide ſis apud A. Mynſichtium in armam. med. Chymico ſect. xxxII. p. 454. 455. & ſeqq.

Nonnulli præſervationis gratia cum ſucceſſu uſurparunt pilulas ſequentes
℞. ocul. cancr. | Lap. judaic. | Milleped. — Præp. an. drach. j.
Therebenth. aq. petroſel. lot. dr. ij.
M. F. Pilul. magnitudine piſi. doſis ſingulis manè una.

Inter externa ſequens convenit Linimentum
℞. unguent. dialth.
Populeon.
Ol. lilior. alb.
Chamom. an. dr. iij.
Scorpion. ſimpl. drachm. ij.
M. pro linimento.
Inungatur hocce renum & ureterem regio.

Fol. malvæ M. j.
Sem. melon. unc. ſ.
Coq. ex aq. hordei in Colat. lib. ij.
Diſſolve
Syr. papaver. errat. unc. ij.
Oc. Cancr. crud. contuſ. drach.
MS. bibat ter quaterve de die Uncias ſex.

Vel

℞. Aq. fragariæ.
Portulacæ.
Roſaceæ an. unc. j.
Prophylact.
Cinam. an. unc. ſ.
Oc. Cancr. crud. contuſ. ſcrup. j.
Laud. op. gr. ij.
Syr. Althææ Fernel. unc. j.
MS. bibat cochleatim.

In cauſa temperamentiſque frigidis. Nihil præſtantius eſt Spiritu noſtro Antinephritico, cujus tibi hancce do deſcriptionem:

℞. Radic. Ononid.
Saxifrag. alb. an. unc. j.
Liquirit. unc. ſ.

Sang.

Sang. hirci drach. vj.
Oc. Cancr. contuſor.
Nucis moſchatæ.
Cinamom. an. unc. j.
Croc. Oriental. [o] drach. iij.
Garyophyllor. drach. ij.
Therebinth. Argentinenſis unc. xvj.
Spiritus Vini Malvatici lib. v.

Conciſa & Contuſa ſtent in infuſione per 14 dies; poſteà per B. M. deſtillentur.

Doſis cochleare unum vel alterum jejuno ſtomacho bis terve de die pro neceſſitate.

Delicatioribus temperatur Aq. petroſelini vel graminis, additurque ſaccharum.

In omnimoda urinæ ſuppreſſione teſtæ ovorum calcinatæ ad ſcrup. ij. vel

o Nonnulli Chymici audacter affirmant croci vires in deſtillatione non aſcendere; aſt hallucinantur; expertus contrarium teſtor, imò non minoris efficaciæ ſpiritus croci eſt, quam ipſe crocus in ſubſtantiâ exhibitus; retinetque croci ſaporem, odorem, & vires ſpiritus ex eo deſtillatus.

vel drach. j. aſſumtæ omnia reliqua medicamenta præcedunt. Cochenilia Tinctorum, ex India Occidentali, in Vino Rhenano aſſumta ad ſcrup. j. mite quidem & ſuave eſt medicamentum, ſed magnæ efficaciæ p.

IX. *Obſervationes.* Johannes Dailly, Mercator & Eccleſiæ Gallicanæ Amſtelodamenſis Antiſtes, vir probitate ſuâ omnibus notus charuſque, minxerat per aliquot menſes noctu diuque urinam cruentam, purulentam, fœtidiſſimam. Calculos varios quos ejecerat, ſervabat ſibi. Non poterat tanto temporis ſpatio per quadrantem horæ dormire. Cum vocaret alvus ipſi biduo adſtricta erat. Præſcripſi illi hoc lene laxans:

℞. Syr.

p Sequens emulſio in urinæ ſuppreſſione à Practico quodam ſummo laudatur;

℞. ſem. 4 frigid. maj. an. drachm. j ſ.
Viol. purpur.
Saxifrag. ana drachm. ij.
Nucleor. perſic. dr. iij.
Cum ſ. q. aq. ononid. & ſaxifrag. ſ. petroſ.
F. Emulſio ad unc. xii. edulcor.
Syr. violar.
Quinque radic. ana drach. vj.
M.

℞. Syr. de Cichor. cum Rheo.
Roſ. ſol. cum Senna.
Diacnic. an. unc. j.
Oc. Cancr. præparat. ſcrup. j.
Aq. graminis q. ſ.
MS. F. Hauſtus.

Quater inde dejecit cum euphoria. Altera die, pluribuſque ſequentibus uſus eſt ſummo cum ſucceſſu Decocto Malvæ ſupraſcripto, ut & mixturâ antinephriticâ ex laudano opiato. Tandem bis quotidiè aſſumebat Balſamum Sulphuris aniſatum ad gutt. 8. & pleniſſimè curatus eſt.

2. M. Gaillard moribundus iiſdem medicamentis convaluit, poſtquam à circumforaneis quibuſdam miſerrimè vexatus, nihil niſi fœtidum pus per urinam ejeciſſet.

3. Pauperrimus quidam Vir triginta per annos, ut ex ipſius ore hauſimus, laboraverat dolore nephritico & dyſuria. Obiit. Diſſecui cadaver, reperique renis ſiniſtri ſubſtantiam totam conſumptam, ita ut præter membranam nihil

hil ſuperfuerit, ſed ſolitò, ut ſolet, longè fuit craſſior q.

Dolor

q Vir Sexagenarius, diu multumque doloribus nephriticis gravativis nonnunquam lancinantibus afflictus, jam urinam crudam paucam ſummo cum dolore, jam verò cruentam paulò tum copioſiorem magno cum levamine, jam quoque purulentam reddebat; vigiliis nimiis, cibi faſtidio, nauſeâ aliquandò quoque bilioſorum vomitu, alvo adſtrictâ, continuò ferè vexabatur; arenulas varioſque calculos exiguos excrevit; ſubindè clyſterem emollientem, laxantem, & carminativum præſcripſimus; quo ſemper multa viſcida, unà cum fecibus induratis depoſuit; undè dolor, utplurimum aliquantulum tum diminutus, urinaque turbulenta multa, aliquandò tamen cruenta fuit excreta; nonnunquam laxans viaſque lubricans ex caſſiâ recenter extractâ, ſyrupo diacnicu, &c. uſurpavit; poſtea uſus fuit apozemate Foreſti hoc modo aliquouſque mutato.

℞. cicer. rub.
Hord. mundat. ana unc. ij.
Sem. viol. purpur.
Papav. alb.
Urtic.
Malv. an. unc. ſ.
Ocul. cancr. contuſ. & in petiâ ligat. dr. ij.
Bacc. junip. unc. j.
Ficuum ping. num. IX.
Sebeſten num. vij.
Fruct. alkekeng. num. IV.
Glyzirriſ. raſ. drac. VI.
Coq. in Lib. iij. aq. communis in colatur. Lib. ij. diſſolv.
Syr. papav. errat.
Quinque radic.
Diacnicu ana unc. jſ.
Spir. ſal. armon. ſc. ij. M.

Hujus bis terve de die aſ-

ſumſit

Dolor Colicus tam ex præcedenti,

quam

ſumſit hauſtulum, inſtillatis prius gutt. ij. balſami ſulphuris juniperini. cujus beneficio varios excrevit exiguos calculos;

Cum verò maximo dolore affligeretur, ſequentem uſurpavit emulſionem optimo cum ſucceſſu

℞. hord. mundat. ad crepatur. coct. unc. ij.
Amygd. dulc. mund.
Sem. viol. purpur. an. unc. ſ.
Papav. alb. dr. vj.
Cum ſ. q. aq. hordei F. Emulſio ad unc. xx. addend.
Syr. diacod.
Papav. errat. ana drachm. vj.
M.

Ultimò ipſi præſcripſimus mixturam ſequentem

℞. aq. petroſel. unc. ij.
Fænic.
Theriac. ſimpl. ana unc. j.
Acet. ſtill. unc. ſ.
Ocul. cancr. drach. j.
Ol. granor. junip. gutt. vj.
Spir. nitr. dulc. ſcr. j.
Laud. opiat. gr. ij.
Syr. quinque radic. unc. j.
M.

Multum hiſce profecit, ſubindè adhuc arenulas calculoſque exiguos excrevit; aſt non curatus: Etenim dolore iterum urgente, emulſione mixturâve dictâ cum levamine utitur.

Nonnullas adhuc adderemus obſervationes, ni remedia in illis uſurpata & adhibita in annotationibus noſtris circa hoc caput jam eſſent dicta;

Omnibus commendamus ſpiritum ſalis armoniaci tanquam ſpecificum cum vino rhenano, ſpirituve diuretico, &c. ad præſervationem ut & curationem ipſam, univerſalibus nempè præmiſſis, (ſi videlicet ſit friabilis) uſurpatum.

quam hoc ex capite curari poteſt [r], ideoque illum nunc, aliàs hoc forſitan facturus, non deſcribo; nam mihi nunc tempus fruſtrà terere videbor.

r Differentias inter uolvulum & dolorem colicum, nec non nephriticum vide ſis Cap. VII. p. 190. & Cap. VIII. p. 200. & 201. In dolore colico, poſt clyſterem emollientem & carminativũ optimo ſemper cum ſucceſſu ſequentem uſurpavimus mixturam; (ſed *nota:* poſt unius alteriuſve cochlearis hujus mixturæ uſum plerumque dolorem augeri, poſtmodum verò ſiſti.)

℞. aq. menth.
Cort. citri ana unc. jſ.
Vit. math. unc. j.
Laud. opiat. gr. iij.
Spermat. ceti ſcrup. ſ.
Ol. cort. aurant.
Macis ſtill. ana gutt. iij.
Sp. nitri dulc. gutt. xv.
Syr. fœnic. unc. j.
M.

CAP. IX.

De Uteri ſuffocatione.

Uteri ſuffocatio [a], falſò hoc nomine inſignita, curatur anti-ſcorbuticis;

a A quibuſdam *ſuffocatio hypochondriaca* appellatur, *à loco primario affecto*, quem non uterum ſed hypochondria eſſe putant.

Hujus affectus *cauſam proximam* ſtatuunt flatus, halitus, & vapores aciditate, auſteritate præcipuè peccantes: *Remotas*, ſuccum pancreaticum, (aliumve)

ticis; legatur Caput ſuprà ſcriptum de Scorbuto, doctiſſimuſque Higmorus, ut & caput brevi ſequens de Menſium ſuppreſſione.

CAP.

liumve) aciditate, & præcipuè auſteritate; bilem acriorem ſalivam verò viſciditate & copiâ ſimul vel ſeorſim peccantes, tenuique in inteſtino vitiosè effervеſcentes, à quâ effervеſcentiâ flatus halituſve, ratione pituitæ viſcidiores elevantur, ratione verò ſucci pancreatici (aliuſve acidi) acidiores & auſteriores excitantur; adde *ſex res non naturales* remotas haſcè dictas cauſas præternaturales irritantes.

Hunc affectum ab utero tanquam à causâ remotiori ſæpè dependêre, eſt in confeſſo; dum ſcilicet ſanguis menſtruus in ſinuoſis uteri anfractibus ſtagnans, corruptus, maſſæque ſanguineæ communicatus cæteros humores inficiat.

Differentiæ. Diſtinguitur *à ſyncope*, quod pulſus aliquis utplurimum adhuc ſentiatur, ſudor frigidus non erumpat, nec facies tam pallida, ſed potius tumida, magiſque rubicunda ſit, neque odoratis juventur: ab *apoplexiâ*, quod ſentiant ſi pungantur; ab *epilepſiâ*, quod primò invaſionis tempore motus convulſivi perpetuo non ſint conjuncti, & poſt paroxyſmum plerumque actorum recordentur, nulla circa os ſpuma reperitur, in epilepſiâ ferè ſemper (vide Lib. I. Cap. I. §.v. p. 4.) à *Lethargo*, febre.

Signa diagnoſtica; in hypochondriis dolor lancinans, murmura, ventris diſtenſiones, nauſea, vomitus, genarum rubor, interdum verò earundem obſervatur pallor, pulſus quandoque minor, jam inæqualis, ructus adſunt acidi, auſteri, ſubindè

quoque

quoque amari : faucium cum ſtrangulationis ſuffocationiſque metu conſtrictio ; adeſt reſpiratio difficilior, in quibuſdam ad ſenſum abolita obſervata fuit ; alvo adſtrictâ, doloreque capitis lancinante, diſtendente, vertigine, oculorumque caligine, cardialgiâ, alimentorum appetitu diminuto, proſtrato, depravatove ſubindè laborant.

Prognoſtica ; rarò hic affectus lethalis exiſtit, ſed ut plurimum chronicus eſt, difficiliſque aliquandò curationis ; attamen gravioribus ſupervenientibus ſymptomatibus ægrotantes ſubindè de medio tollit ; in ſenioribus non facile curatur, in juvenibus plerumque ceſſat, quandò maritatæ ſunt aut parere incipiunt : In prægnantibus & puerperis periculoſum eſt malum. Hippocrates ſect. v. aphor. 37. mulieri, inqnit, hyſtericæ, ſternutamentum ſuperveniens, bonum. odor extinctæ candelæ facile in quibuſdam hunc affectum excitat ; item odor moſchi, zibethæ, cinamomi, &c.

Indicationes curativæ ; halitus flatuſque diſcutiendi, humores acidi, auſteri alterandi ; bilis acrior temperanda, ſaliva viſcida incidenda ; copiâ ſolummodò peccans evacuanda, inprimis per apophlegmatizantia.

Curatio. In paroxyſmo proſunt frictiones, ligaturæ membrorum, punctiones dolorificæ, clamores ; vellicationes, ſternutamenta, clyſteres, ſuppoſitoria, cucurbitulæ, illinitiones temporum, narium, ſuffitus graveolentium ſale volatili plerumque abundantium, omniaque remedia ægras excitantia : venæſectionem non amo, (de hâc inſpiciatur Rodericus à Caſtro de morbis mulierum) quidam ipſam maximè commendant, inter quos PhilippusHoechſteterus, in ſuis obſervationibus; qui varias curavit ſolâ venæſectione in pede.

Extra paroxyſmum, conveniunt humoresqualitate peccantes alterantia,

tia, corrigentia: alteratoſque ac correctos humores; tum quantitate ſimul peccantes educentia; proſunt diaphoretica, diuretica, &c.

Medicamenta antihyſterica dicta, à Cl. Autore Cap. XI. *de ſuppreſſione menſium p.* 226. 227. 228. *deſcripta, omniaque ſale volatili prædita, conducunt.*

Sequentem mixturam optimo cum ſucceſſu ſæpius uſurpavimus.

℞. aq. antihyſteric. noſtr. unc. ij.
(Ex fol. puleg.
Menth.
Rut. an. m. ij.
Flor. lavendul. p. ij.
Sem. leviſtic.
Bacc. laur. an. unc. ſ.
Myrrh. drachm. ij.
Nuc. moſchat. dr. j.
Vini gallic. pint. iij.
M. poſt brevem in calore infuſionem deſtillentur per balneum Mariæ.)
Cortic. citri unc. j.
Ther. ſimpl. dr. vj.
Spir. ſal. armoniac. ſcrup. j.
Tinctur. caſtor. dr. j.
Ol. ſuccin. gutt. IV.
Syr. arthemiſ. dr. vj.
M.

Hujus mixturæ ſubindè aſſumat cochleare unum alterumve, vel cochleatim in ægrotantis os ſenſim fundatur.

Tempora & nares inungi jubeo oleo ſuccini, vel naribus ſpiritum ſalis armoniaci admoveri curo.

Subindè huic mixturæ laudani opiati (ex mente Hippocratis, qui ſuccum papaveris hoc in caſu præſcribit Lib. 2. de morbis mulierum Text. LXXXVII. p. 610.) granum unum atque alterum addidi, nec infelici cum ſucceſſu.

Pro diverſitate ſymptomatum nonnunquam aliquantulum mutavimus; ex. gr. ſi calorem univerſi corporis genarumque ruborem obſervaremus, loco ſpiritus ſalis armoniaci & olei ſuccini, addi ſpirit. nitr. dulc. (qui ſpiritus non tantum flatus diſcutiendi, aſt quoque bilem acriorem temperandi vi præditus eſt.) drachm. ſ.

Si verò corporis frigus & fa-

& faciei pallor; ſuperiori mixturæ adhuc olei macis ſtillat. gut. iij. admiſceri curavimus.

Si ægra *ante paroxyſmum* valdè melancholica fuerit, alvoque adſtrictâ, faucium conſtrictione, &c. anteà laboraverit, ſpiritum ſalis armoniaci ad drachm. ſ. adaugeri jubeo.

Extra paraxyſmum, ac poſt ſufficientem humorum peccantium alterationem, diaphoretica, diuretica, purgantiave præſcribo, & quidem ut plurimum hydragoga ſpecificis mixta; ſequentem quoque pulverem felici cum ſucceſſu præſcripſimus

℞. reſin. jalapp.
Diagryd. ana. gr. iv.
Mercur. dulc. gr. iij.
Tartar. vitriolat.
Sal. armoniac. ana gr. vj.
Ol. macis ſtillat. gutt. ij.
M. F. Pulvis.

Obſervationes non addo, quia in curatione eas omnes *Lector Benevolus* habet.

CAP. X.

De Hernia Uterina.

Herniam Uterinam methodo mihi uſitata deſcribere non poſſum, quia falſiſſimè ab antiquis eſt deſcripta, quod non lubens ſcribo; interim bono publico eſt conſulendum. Hoc errore illos notare cogor vel invitus, quod Herniam Uteri judicaverint, quæ hernia uteri nunquam fuit: hoc enim ferè

nunquam, rariſſimè certè accidit, quod antehac in Chirurgia mea monui. Hernia vulgò vocata uterina, nihil aliud eſt quam relaxatio anterioris Vulvæ tunicæ. Rugoſa eſt hæc tunica non ſolum ut penem amplectatur, & melius ſemen deferat ad uterum; ſed etiam ut partus tempore, onere ſuo citius liberet infantem, quod apprimè notandum.

Facilè ab initio curatur adſtringentibus, & Gangræna ſi metuatur, exſcindi poteſt ſine vitæ periculo, metuve hæmorrhagiæ. En paucis totam ejus curam [a].

Aliud hìc notatu digniſſimum eſt obſervandum, quòd à Ruſticis Belgicis, ſuibus trimeſtribus totus uterus exſcindatur, facta apertione in latere ſiniſtro, & ligatis venis arteriiſque eodem modo ut ſolemus nos canibus eximere lienem. Jucundum eſt videre quod canes

[a] Prolixiorem, aſt accuratiſſimam curationem qui deſiderat, legat obſervationes chirurgicas de affectibus mulierum *D. Henrici à Roonhuyſe* apud Amſtelodamenſes Chirurgi expertiſſimi.

nes exempto ſplene ſtatim currant, vulnus lambant, bibantque lac vel quam illis præponimus aquam. Sex illorum huc uſque diſſecuimus, ſed non niſi primus mortuus eſt, idque noſtrâ imperitiâ; reliqui æquè voraces ſunt curruntque, ac ſi liene non carerent [b]. Quod de ſuibus ſuprà dixi, plus quam ſemel vidi. Faciunt id ruſtici ne concipiant & ſic obeſiores fiant. Sic felicibus aliiſque beſtiis eximuntur teſtes.

b Diſſecuimus quoque ſubindè canes lienem eximendi gratiâ; notatu dignum obſervavimus in cane fœmellâ liene jam deſtitutâ atque curatâ; nempè quod poſt annum circiter à diſſectione catulire incipiens, cumque aliis canibus bis terve congreſſa, nonquam conceperit nec catulos produxerit; quare nonnulli lieni vim, ſanguinem prolem generandi aptum, adſcripſêre.

CAP. XI.

De menſium ſuppreſſione.

I. MEnſium ſuppreßio eſt fluxus menſtruorum impeditus.

II. *Pars affecta* quidem uterus eſt, Ventriculus autem non ſolum in con-

ſenſum trahitur, ſed quantum ego obſervavi, primaria defectus illarum origo.

III. *Cauſa* eſt humor craſſus viſcidusque à ventriculo ad partes vaſaque teneriora delatus, & ſic naturalem fluxum ſupprimens. Poſſunt & menſtrua ſupprimi ab inanitione & defectu ſanguinis [a]; ſed & hic defectus provenit à viſcido illo tenacique humore, Chylificationem & ſanguificationem depravante. ſupprimuntur itidem ab uteri clauſura [b].

IV. *Differentiæ.* Hæc provenit à vaſorum anguſtiis; illa ab humore craſſo; tertia à ſanguinis defectu; quarta ab uteri clauſura [c].

V. *Signa*

a Nec non ab exceſſu, ut plethorâ.

b *Cauſæ procatarcticæ* hujus affectus ut plurimum ſunt frigus aëris, aquæ, pavimenti, &c. pedes malè afficiens, ac ad abdomen penetrans; validi animi mœrores, repentinæ expaveſcentiæ, &c. fœminis ſupervenientes, ac præcipuè inſtantibus fluentibuſve menſibus: item alimentorum, medicamentorum aliorumve nimis adſtringentium menſeſque prohibentium uſurpationes, &c.

c Plures differentiæ à cauſis circa paragraphum tertium dictis petuntur. Si ſuppreſſio ex graviditate proveniat, non adeſt

V. *Signa Diagnoſtica.* Sanguis inordinato motu vagatur per arterias, ſeſeque ſæpè exonerat per oculos, aures, nares, os [d]. Nauſeam patiuntur atque vomitum, & picam. Pallent, febricitant. Multæ laborant diarrhœâ, quædam fluxu albo. Sæpe videntur ſuffocari, baculumque in gula & œſophago ſe habere dicunt putantque. Signum lactis mammarum Hippocrati certum eſſe nego. Dolent renes [e]; convelluntur.

VI. *Pro-*

adeſt dolor (teſte Hippocrate, Lib. de naturâ pueri Tit. vj. p. 137.) fæminæ parum in animi affectibus, exceptâ triſtitiâ, mutantur; nativum corporis colorem retinent, ſymptomata indies redduntur utplurimum mitiora; motum ſitumque fœtus tertio menſe percipiunt; gravidis facies aut nativa eſt aut valdè collapſa; morbidis tumida plerumque & decolor.

d Aliquandò per veſicam, ſed facile tum ſanguis in veſicâ grumeſcit, variaque indè mala ſymptomata exoriuntur.

e Capitis dolores continui, & qnidem acerbiſſimi (teſte C. Celſo Lib. 2. Cap. 7. p. 59. quibus, inquit, fæminis menſtrua non proveniunt, neceſſe eſt capitis dolores acerbiſſimi ſint.) jam pulſantes, jam verò gravativi adſunt; lumborum pulſationes, gravitas totius corporis, tormina inflationeſque ventris, cibi faſtidium, crebræ viciſſitudines caloris & frigoris, reſpiratio anhelo-ſa,

VI. *Prognoſtica.* Menſium ſuppreſſio ab uteri clauſura periculo vacat, modo indicetur, quod vidi ſcioque. Quæ ab humore viſcido provenit, curatu difficilima eſt; ut & illa quæ provenit à ſanguinis defectu, eandem enim agnoſcit cauſam. Vaſorum anguſtias non magni facio; ſæpius enim aperiuntur per ſe, præcipuè æſtivo tempore [f].

VII. *Indicationes Curativæ.* Humor craſſus incidendus & poſteà educendus per alvum; vomitum enim contrà ſententiam

ſa, urinæ utplurimum pallidæ, crudæ; ſubindè quoque flammeæ, obſervantur.

f A plethorâ facilis eſt curationis, non item ab uteri cicatrice poſt ulcera, vulnera, &c. multæ ex menſium ſuppreſſione in melancholicam inſaniam (ut bis obſervavimus) prolabuntur; graviſſimi aliquandò ex menſium ſuppreſſione oriuntur affectus, ut cachexia, hydrops, cardialgia, ſyncope, cordis palpitatio, mania, arthritis, (ut ex Hippocrate aphor. 29. ſect. vj. patet) vertigo, epilepſia, apoplexia, &c.

Cous aphor. 33. ſect. v. mulieri, inquit, deficientibus menſtruis, ſanguis è naribus profluens bono eſt; idem teſtatur C. Celſus Lib. 2. Cap. 8. p. 69. inſpiciatur quoque Hippocrates de morbis mulierum, ut & Rodericus à Caſtro, & L. Riverius Lib. xv. Cap. 2. p. m. 181.

tentiam multorum non probo. Sanguificatio promovenda: viarum anguſtiæ aperiendæ, ut & Uteri clauſura [g].

VIII. *Curatio.* Medicamenta menſes moventia primarium hic obtinent locum. Sequuntur purgantia [h], in pituitoſis fortiora. Plethoricis Vena eſt ſecanda, ſed non niſi in talis. Cingulo conſtringantur Hypochondria. Suffumigia fœtida valdè proſunt, Enemata [i] interdum. Coïtus non multum ad curationem facere videtur, ſunt enim qui inde

g Auſterum quoque ut &acidum alterandum, nec non ſanguis ab acido quodammodò coagulatus diſſolvendus: cauſæ remotæ, ſi adſint, tollendæ; animi pathemata vitanda, &c.

h Juxta Hippocratem ſect. v. aphor. 36. mulieri, inquit, mentes decolores, nec eodem ſemper modo & tempore prodeuntes, purgationem indicant eſſe neceſſariam: proſunt quoque ſuffitus aromatum, ſecundum aphor. 28. ſect. v. ſuffitus aromatum muliebria educit:

Conveniunt blanda diaphoretica, ſpecificis mixta, aſt non inſtantibus præſentibuſque menſibus.

i Inprimis calidiora injecta, diuque retenta, undè non tantum pituita ſolvitur, ſed viæ quoque laxantur; vaſa aperiuntur, & menſtrua brevi aliquandò ſubſequuntur: Externè quoque topica quædam & fomenta calida applicata proſunt.

inde pejus habent. Suaveolentia pudendis adhibenda, Cucurbitulæ & ligaturæ cruribus.

Medicamenta Anti-hyſterica.

Radices Angelicæ, Bryoniæ, Gentianæ, Imperatoriæ, Meu, petaſitidis, Zedoariæ, Galangæ [l]. Folia Sabinæ, Meliſſæ, Arthemiſiæ, Pulegii, menthæ, rutæ, Majoranæ, Salviæ [m]. Semina dauci, leviſtici. Baccæ lauri, Juniperi, Aſa fœtida, Caſtoreum, Myrrha, Succinum, Bitumen, Pix. Ungula alcis. Pennæ perdicum. Aqua hirundinum, Anhaltina, Mynſichti, Sennerti, Crollii. Tinctura caſtorei, baccarum Juniperi, croci, lunæ, antimonii. Cam-

l Item radices ariſtoloch. rotund. curcum. enul. campan. rubiæ tinctorum, eryngii, quinque aperientes : nec non flores cheiri, hyperici, ſtœchados, ſpicæ, calendulæ.

m Ut & folia matricariæ, calaminth. montan. mercurialis, fraxinellæ, agrimoniæ, ſerpilli, origani, &c.

Convenit quoque macis, nux moſchata, caryophylli, cinamomum, item chalybs variaque indè parata medicamenta; chalybs enim non tantum efficaciter pituitam incidit, verum etiam acidum maximè concentrat.

Camphora. Ol. [n] menthæ, ſuccini, rutæ, Tartari fœtidum. Balſamus Sulphuris, Uterinus Schroderi. Tragæa hyſterica

n Item oleum deſtillatum ſabinæ, omnium enim fortiſſimè citet menſes, ſed cavendum ne ſuſpectis adhibeatur: nec non cinamomi, angelicæ, caryophillorum, &c.

Spiritus ſalis armoniaci, ſal ſolatile urinæ, fuliginis, ſuccini, cornu cervi; item ſal fixum arthemiſiæ, rutæ, tartari vitriolati, &c.

Maximè hic commendatur elixir ad menſes D. I. Michaëlis Practici Lipſienſis feliciſſimi, ibidemque Profeſſoris Publici.

Cujus hæc eſt deſcriptio.

℞. herb. arthemiſ. m. iij.
Mercurial.
Majoran.
Salv.
Puleg.
Roriſmar. ana M. j.
Flor. Calendul.
Hyperic.
Salv.
Spic. ana p. iij.
Cheiri. m. j.
Rad. Leviſtic.
Ariſtoloch. rotund.
Rub. tinctor.
Angelic. ana unc. jſ.
Bacc. Laur. unc. ij.
Caſſ. Lign. ver. unc. jſ.
Sem. Leviſtic.
Naſturt.
Eruc.
Meliſſ. an. dr. ij.
Croc. Optim. unc. jſ.
Antophyll. unc. j.

Inciſa & Contuſa irrorentur ſpiritu hermaphroditico ex minerâ martis & veneris, addantur
Splen. boum num. viij.
Extrahatur ſpiritu meliſſæ & pulegii.

hyſterica Querc. Fæculæ bryoniæ, Aronis. Trochiſci de myrrha pro ſuffitu. Emplaſtrum de Galbano, matricale, &c. [o]

℞. Caſtorei unc. ſ.
Sal. Ammoniac.
Succini volat. an. drach. ij.
Spiritus Vini rectificat. unc. iij.
Vini Rhenani Falerni unc. vj.
Infundantur per noctem
Colaturæ unc. ſ. detur
pro una doſi.

Vel

℞. Sal. Arthemiſiæ.
Succin.

Tart.

[o] Angelus Sala in anatomia eſſentiarum vegetabilium Sect. IV. Cap. 3. p. m. 29. miris modis commendat peſſos ex elleboro nigro; quos hac ratione præſcribit

℞. Ellebor. nigr. ſcrup. j.
Excipiatur nodulo ſerico.
F. Peſſus.
Subindè renovandus.

Nota: non diu retineri debent, aliàs exulcerant.

Quidam ſequenti modo præſcribunt

℞. pulv. fol. perſicar. maculoſ.
Sabin.
Trochiſc. de myrrh.
Rad. elleb. nigr. ana ſcrup. j.
Cum ſ. q. gum. tragacanth. in vino albo infuſ. mucilaginis F. Peſſaria duo.

Tart. vitriolat. an. gr. iij.
Aloës lucidæ gr. xv.
Ol. menthæ g. j.
MS. F. Pil. Num. v. deaurentur. Pro unica doſi ſæpius reiteranda.

Vel

℞. Gumm. Ammoniac. cum aceto præparat. drach. ſ.
Caſtorei el.
Myrrhæ rubr. an. ſcrup. j.
Sal. Arthemiſ.
Succin. an. ſcrup. ſ.
Tartar. vitr. gr. viij.
Extract. catholic. drach. j.
Trochiſcor. alhandal. gr. xij.
Ol. menthæ gutt. vj.
MS. F. Pil. Num. L. deaurentur p.

Sumat

p Conveniunt quoque ſequentes
℞. maſſ. Pilul. fœtid. maj. drachm. j.
Gum. ſagapen. acet. præpar.
Myrrh. optim.
Sal. volatil. armoniac. an. dr. ſ.
Tartar. vitriol.
Croc. optim.
Caſtor. ana gr. xv.
Extract. rad. gentian.
Sabin. ana ſcrup. ſ.
Elleb. nigr. ſcrup. j.

Sumat ægra quotidiè jejuno ſtomacho tres quatuorve. Si loco pilularum ægræ magis arrideat pulvis:

℞. Sal. Arthemiſiæ, fraxini.
Succini an. gr. xij.
Tart. vitriolati gr. vj.
MS. pro unâ doſi.

Summæ eſt efficaciæ.

Vel

℞. Rad. Calamenthæ unc. j.
Fol. Sabinæ drach. x.
Menthæ P. j.
Sennæ drach. vj.
Agaric. trochiſcat. drach. iij.
Turbith. elect. drach. v.
Oc. Cancr. crudor. contuſor. unc. ſ.
Garyophyllor. drach. j.
Sem. dauci drach. ij.
Coq. & aq. hordei, in Colaturæ unc. xxx.

Diſſolve

ſcrup. j.
Ol. ſtill. macis.
Menth. an.
gutt. iv.

M. F. Pilul. num. ix deaurentur harum doſis eadem.

Diſſolve

Syr. diacnic. unc. ij.

Salis Ammoniac. drach. j.

MS.

Bibat ſingulis mane uncias 6.

Interim utatur ſuffumigiis ex Trochiſcis de Myrrha, pennis perdicum, &c. q

Vel

℞. Caſtorei drach. j.

Aſæ fœtid. drach. ſ.

Caphuræ ſcrup. j.

MS. F. Nodulus.

Vina medicata ex ingredientibus ſuprà ſcriptis in temperamento pituitoſo optimè hic audiunt.

IX. *Ob-*

q Quidam in caſibus deſperatis pro certiſſimo remedio, univerſalibus nempè præmiſſis, ſequens commendant, vide Hartmanni prax. chymiatr. Cap. 219. §. 19.

℞. Scor. regul. antimon. unc. IV.

Con. in lixivii ſ. q. ex cineribus arthemiſiæ cum aliis herbis ſpecificis præparati ad exrracti rubedinem, Colat. ℞. unc. VI. adde

Vini malvatici ſalviæ & ſabinæ antea infuſ. unc. ij.

M.

Silicibus ignitis cochlearia duo affundantur, fumuſque aſcendens dilatatis cruribus excipiatur.

IX. *Obſervationes.* Virgo viginti quinque annorum decem ultra menſes ſuppreſſionem menſtruorum paſſa, pallida, nauſeabunda, valdè conquerebatur de dolore hypochondrii, ut plerumque omnes ſolent, ſiniſtri. Supervenêre illi, ut aliis multis, convulſiones, quæ longè differunt ab illis, quæ propriè ſic vocantur. Lipothymiam poſtmodum paſſa eſt. Purgavi illam ter hiſce pilulis:

℞. Maſſæ pilul. Aloëphangin.
Major. ſcrup. j.
Sal. Succini.
Ammoniac. an. gr. iiij.
Reſinæ Jalappæ gr. vj.
Ol. majoran. g. j.
MS. F. Pil. Num. vj. deaurentur.

Hiſce aſſumptis brevi tempore curata eſt.

2 Alia Virgo per multos annos laboraverat menſium ſuppreſſione & febre hectica, quæ illam extinxit. Aperto cadavere reperimus in Meſenterio ſteatomata varia, à Lymphâ craſsâ oriunda,

& in

& in ſiniſtro latere magnum velut ſaccum, repletum materia turbida, pituitoſa, majori verò ex parte cruenta [r].

C a p.

r Puella viginti circiter annorum, pituitoſa, melancholica, ex mœrore in menſtruorum ſuppreſſionem cum ſuffocatione hypochondriacâ incidit; nauſeâ, appetitu jam proſtrato jam aucto, alvoque adſtrictâ, anxietate circa præcordia, nec non febri erraticâ laborabat. Curata fuit ſequentibus

℞. rad. imperator.
Dictamn. alb. ana unc. j.
Acori unc. ſ.
Fol. arthemiſ.
Puleg.
Calam. mont. ana m. ſ.
Sabin. m. jſ.
Sem. dauc.
Seſeleos ana unc. ſ.
Bacc. junip. drach: v.
Cinam. acut.
Cort. aurantior. ana drachm. ij.
Conciſa & groſſo modo contuſa inſuantur ſacculo, & affundantur
Vini gallic. pint. iij.

Bis de die aſſumſit unc. iij. inſtillatis gutt. vj. ſpiritus ſalis armoniaci.

Poſt ſufficientem alterationem ſemel purgationem ſequentibus pilulis inſtituimus

℞. maſſ. Pilul. fætid. maj. drach. ſ.
Sal. volatil. armon. gr. vj.
Ol. macis ſtill. gutt. ij.
M. F. Pilul. num. vij.

Virgo viginti quinque annos nata, admodum pituitoſa, poſt appetitum depravatum omniumque crudorum aſſumtionem incidit primò in menſium fluxum imminutum, brevique poſt totalem ſuppreſſionem; cum gravitate totius corporis, ejuſque laſſitudine ſpontaneâ, capitiſque dolore grava-

gravativo, reſpirandi difficultate, pedumque intumeſcentiâ afficientem; admodum pallida, febricitabat indies; quæ ſequentibus curata;

Primò fuit præſcriptum vinum medicatum in præcedente obſervatione notatum; deindè ſequens incidens, aperiens, purgans

℞. rad. ariſtoloch. rotund.
Galang.
Rub. tinctor.
Bryon. ana dr. iij.
Ellebor. nigr. unc. j.
Jalapp. unc. ſ.
Fol. puleg.
Sabin.
Calam. munt. ana m. j.
Bacc. laur.
Junip. an. unc. ſ.
Sem. leviſtic.
Fœnic.
Cinam. acut. ana drachm. ij.
Trochiſc. alhand. dr. j.
Caryophyll. drach. ſ.
Tartar. crud. drach. j.
Conciſa & Contuſa inſuantur ſacculo, & affundantur
Vini gallic. pint. iiij.

Poſt infuſionem in loco tepido alternis matutinis unc. iij. cum ſpiritus ſalis armoniaci gutt. vj. uſurpavit.

Subindè quoque purgatio fuit inſtituta pilulis ſequentibus.

℞. aloes lucid. unc. ſ.
Myrrh. rubr.
Gum. ſagapen. aceto ſquillit. diſſol. ana drach. j ſ.
Sal. armoniac.
Extract. ellebor. nigr.
Rad. gentian. ana ſcr. j.
Croci optim.
Tartar. vitriolat. an. drachm. ſ.
Ol. ſtill. macis.
Cortic. citr. an. gutt. iij.
Cum elix. propriet. Paracelſi q. ſ.
F. Maſſa Pilularis
Doſ. à ſcrup. j. ad ſcrup. ij.

Blandè purgant, menſeſque ſimul movent.

Cap. XII.

De partu difficili.

I. P*artus difficilis* eſt interclusus fœtui exitus [a].

II. *Partes affectæ* ſunt uterus laxior adſtrictiorve, membranæ fœtus craſſiores, Vagina anguſtior, os pubis, Iſchion exſiccum, & ideò minus cedens.

III. *Cauſæ* variæ ſunt. Sæpè evenit quod mulieres delicatulæ [b] ſibi metuant à dolore, & tunc magis dolent, pariuntque ſerius. Anguſtiæ viarum multum cauſant difficultatis. Fœtus debilior [c] non

a Alii definiunt, per excluſionem fœtus maturi ſummâ cum moleſtiâ, vitæque aut ipſius fœtus aut matris, aut utriuſque periculo conjunctam. vide ſis apud Rodericum à Caſtro Lib. IV. de morbis mulierum Cap. vj. p. m. 457.

b Vel morbo, intempeſtivis conatibus, nimiâ ſanguinis evacuatione, purgantibus præpoſterè uſurpatis. potentioribuſve aſſumtis, debilitatæ; partumque accelerare tum impotentes, difficilior oritur ſubindè fœtus exitus.

c Ut & mortuus, difficilis redditur partus ob deficientem vel non ſufficientem uteri, diaphragmatis, & abdominis muſculorum conatum motumque.

non adjuvat matrem. Lympha nutritia (nutritur enim infans, ex mea opinione, tam per os, quam per arterias umbilicales) paucior, partes fœtui tranſeundas non ſatis reddit lubricas. Ex omnibus hiſce cauſis deficiunt parturiendi conatus.

IV. *Differentias* vides ex præſcriptis.

V. *Signa Diagnoſtica* ex obſtetrice ſunt quærenda [d].

VI. *Prognoſtica.* Viarum anguſtiæ ſunt periculoſiſſimæ, præſertim ubi fœtus ſolito major eſt, & humeros habet latiores. Laxitas rugarum vaginæ hac ex parte multum nocet, rugæ enim valdè inſerviunt educendo fœtui, ut & ſemini maſculo attrahendo. Fœtus ſupra os pubis ſituatus exitum invenire nequit, niſi reprimatur; antequam hoc fa-

ctum

d Accuratèque deſcripta invenies apud Rodericum à Caſtro Lib. IV. de morbis mulierum Cap. VI. p. m. 458. & Jaſonem à Pratis de parturiente & partu, Cap. 2. nec non Franciſcum Ranchinum Tractat. de morbis antè, in, & poſt partum, p. m. 126. & 127. ut & Nicolaum Fontanum Lib. IV. de morbis mulierum Cap. 2. p. m. 151.

ctum ſit, omnes conatus parturientis ſunt inutiles, & anti-hyſterica omnia noxia [e].

VII. *Indicationes Curativæ.* Inſufficientes parturientis conatus promovendi. Mater & infans roborandus. Viarum anguſtia dilatanda. Situs infantis vitioſus corrigendus.

VIII. *Curatio.* Situs infantis vitioſus, ſicubi obſtetricis manu corrigi non poteſt, corrigatur manu Chirurgi, mortuuſque fœtus hamis extrahatur, prout in Chirurgia mea ſcripſi [f]. Parturiendi conatus

e Hippocrates varia habet prognoſtica ſect. v. aphor. 35. mulieri, inquit, difficulter parturienti ſternutatio ſuperveniens, bonum. idem C. Celſus teſtatur Lib. 2. Cap. 8. p. 69. & aphor. 55. ejuſdem ſectionis; Quæ geſtantes uterum febribus corripiuntur, & vehementer ſine evidenti causâ extenuantur, eæ difficulter & cum periculo pariunt, aut abortientes periclitantur. Collecta vide ſis apud Lazarum Riverium prax. medic. Lib. xv. Cap. 18. p. m. 296. Autoreſque modò citatos.

f In partu nullo ſ. abolito quidam ſectionem cæſaream commendant, de quâ accuratiſſimè ſcripſêre Cl. Th. Frienus controverſiarum chirurgicarum Tractat. viij. p. 66. & ſeqq. & Henricus à Roonhuyſe obſervationum chirurgicarum de affectibus mulierum Lib. j.

conatus promoventur medicamentis infrà ſcribendis. Anguſtiæ viarum dilatantur oleis laxantibus. Erecta ſtans ægra, ſæpè parit facilius; ſed hoc remedii genus non facilè concedo. Reliqua obſtetrici committenda.

Medicamenta generalia partum difficilem promovendi ferè omnia ſunt anti-hyſterica, quæ legi poſſunt in Capite præcedenti.

℞. Aq. anti-hyſtericæ unc. j. ſ.
Pulegii.
Meliſſæ an. unc. ij.
MS. bibat cochleatim.

Communi & notiſſimo omnibus hoc medicamento tot liberavi, conatuum in defectu, parturientes; idque tàm citò, ut non facilè credideris. Rationem humanioribus dare paratiſſimus, nunc mihi ſervo.

Vel

℞. Fol. Sabinæ.
Majoranæ an. P. j.
Schœnanthi.

Spicæ

Spicæ nardi Indicæ an. drach. ij.

Coquantur ex Vino vel potu cui ægra magis eſt adſueta: in Colaturæ unc. xx.

Diſſolve

Boracis Venetæ drach. j.

Sachar. albi parum.

MS. doſis unc. v.

Commendo tibi picem navalem & pulverem ſecundinæ. Doſis ſcrup. ij.

Obſervationes. 1. Uxor (non libenter hiſce in affectibus quandam nomino) vicini mei, ditiſque mercatoris, per biduum patiebatur parturiendi conatus, unde delicatula eo uſque debilitata eſt, ut adſtantes illam judicaverint morti proximam. Uſa eſt mixtura ſuprà ſcripta & me præſente, illicò gemellos eſt enixa, optimèque poſtmodum habuit & habet.

2. De Viarum anguſtiis nihil aliud poſſum ſcribere, quam quod multas viderim (fœtu nempè mortuo) Chirurgi manu ita liberatas, ut poſtmodum feliciter conceperint. Interim tamen multæ

tæ pereunt, quæ nimis ſerò quærunt auxilium, quod plerumque obſtetricum culpâ ſolet evenire.

CAP. XIII.

De menſium nimio fluxu.

I. Menſium fluxus immodicus eſt apertio vaſorum tam ſanguineorum, quam Lymphaticorum præternaturalis.

II. *Pars affecta* primaria eſt Ventriculus; ſecundaria Renes; ultima Uterus [a], quam antehac, & fortè nuncdum, multi, non ego, primam dicunt.

III. *Cauſa* [b] eſt ſanguis vel ſeroſior,

a Ipſiuſque vaſa ſanguinea aut lymphatica.

b *Cauſæ immodiatæ* ſunt vaſorum apertiones præternaturales, fiuntque tales apertiones vel per *anaſtomoſin* vel per *diæreſin*, vel etiam *diapedeſin*.

Oritur *anaſtomoſis* (ut rectè Cl. Autor hoc paragrapho teſtatur) vel à ſanguine ſeroſiore, tenuiore, & quodammodò acriore, (ſalſiori) *Diæreſis*, à lymphâ acriore, vel ſanguine nimio impetu erumpente, acrioreve vel vi externâ. *Diapedeſis*, à nimiâ vaſorum laxitate eorum-

ſior, vel Lympha acrior, ſed imprimis craſſa [c].

IV. *Differentiæ.* Hic albus eſt, ille ruber; cæterà non differunt niſi gradibus.

V. *Signa Diagnoſtica* tibi indicabit ægra [d].

VI. *Prognoſtica.* Fluxus albus & cruentus ubi fuerit frequens vel continuus, multas necat; defectu enim nutrimenti incidunt in hecticam. Uterque valdè eſt moleſtus & graviditatem impedit [e].

VII. *In-*

eorumque exindè tunicâ nimis rarefactâ, & ſanguine tenuiore ſenſim eam tranſudante ac penetrante.

Remotiores cauſæ ſex res non naturales dictæ exiſtunt.

Hiſce adde nimius veneris uſus, ſanguinem nimis rarefaciens, flàtus (vide Hippocrat. Lib. de flatibus Tit. xv. p. 407.) abortus, ſecundinæ vi ac ſubito extractæ, ut & earum aliquandò particula relicta, teſte Hippocrate Lib. 2. de morbis mulierum.

c Stagnatione & conſequenter acrimoniæ anſam dans.

d De copiâ ſanguinis judicaturus, reſpice, (niſi hic primus ſit) fluxus antecedentes, utrum copioſius diutiuſque quam anteà prodierint; inprimis autem vires ac tolerantiam conſidera.

e Qui fit per *diapedeſin*, minus periculoſus

 exiſtit;

VII. *Indicationes Curativæ* [f]. Ventriculi præcipua habenda ratio. Humor craſſus educendus, ſeroſus acriorque temperandus [g].

VIII. *Curatio.* Ventriculum niſi pnrgaveris & liberaveris ab humore ſuo craſſo, non curabis ægram. Venæſectio Symptomatibus occurrit, & ideò ſæpè prodeſt, ſed nihil facit ad cauſam. Cucurbitulas mammis appoſitas [h] noxias eſſe puto: magis mihi placent ligaturæ brachiorum, ubi ſymptomatibus urgentibus eſt revellendum. Enematibus non utor niſi in alvo adſtrictiore. Adſtringentia ubique ferè præſcribuntur, ſed non

exiſtit; per *anaſtomoſin* verò majus infert periculum; aſt qui per *diæreſin* omnium eſt difficillimus.

In ſeneſcente muliere menſtruorum nimius fluxus plerumque incurabilis imò lethalis eſt; ut ſæpius obſervavimus. diuturnam copioſioremque menſtruorum fluxionem ſequitur aliquandò hydrops, cachexia, fluor albus, &c.

f Satis ſuperque conſtant ex cauſis circa paragraphum tertium à nobis datis.

g Sanguis incraſſandus, motus nimius cohibendus, &c.

h Ut ſuadet Hippocrates aphor. 50. ſect. v. & 11. Popular. ſect. vi. p. 710.

non potui obſervare illa prodeſſe, niſi corpore benè purgato, tuncque ſummè neceſſaria [i].

Medicamenta fluxum muliebrem tam album quam ſanguineum ſiſtentia.

Radices plantaginis, nymphææ, Ireos noſtratis. Fol. menthæ, quercus, millefolii, cynogloſſæ, Vermicularis. Flor. balauſtiorum, roſarum rubrarum, Verbaſci. Sem. agni caſti majoris, coriandri, cannabis, papaveris albi, rutæ. Thus, Maſtyx, Terebinthina, Succinum, Camphora. Guajacum; Cortices granatorum, quercus. Corn. Cervi vel raſum vel philoſophicè præparatum. Oſſa ſepiæ, Spodium, Acacia, Corallia, Margaritæ, Lapis hæmathites, Lachrymæ ſanguinis Draconis, Unicornu foſſile. Ol. camphoræ, Therebinthinæ.

Tinctura

i In nimio fluxu à relictâ ſecundinarum particulâ, conveniunt ſecundinas expellentia adſtringentibus mixta; auctis minutiſque pro re natâ aut urgente, jam expellentibus jam hæmorrhagiam cohibentibus.

Tinctura martis, Corallorum. Pilulæ maſtichinæ. Rheum in ſubſtantia. Stercus aſininum [1].

℞. Reſinæ Jalappæ, Agarici.
Extract. Rhei an. gr. v.
Ol. menrhæ g. ij.
MS. F. Pil. Num. iiij. deaurentur.
Pro unâ doſi.

Vel

℞. Sal. Succini.
Sang. draconis rn. ſcrup. ſ.
Diagrid. gr. vj.
MS. F. Pulvis pro una doſi.

Pulvis rhei ad drach. j. exhibitus benè agit.

℞. Cretæ albæ vulgaris ſcrup. j.

Maſtiches

1 Foreſtus maximè commendat pulverem Præceptoris ſui Helidæi ex turture, &c.

Omnibus palmam præripit uſnea cranii humani internè & externè uſurpata.

Commendantur quoque ſpecies diamartis Mynſichtii diaplantaginis, ut & pilulæ ſtypticæ ejuſdem; item ſperniola Crollii, tinctura lapidis hæmatitis, eſſentia ſulphuris vitrioli, mumiæ; laudanum opiatum omnibus ferè indicationibus ſatisfaciens.

Maſtiches elect. drach. j.
Succi acaciæ.
Lachrym. ſang. dracon.
Mumiæ, Rhei elect.
Corall. rubr. præparat.
Oc. Cancr. crudor. an. drach. ſ.
Therebinthinæ Venet. lotæ, ſed nullatenus coctæ, q. ſ.
MS. F. ſ. a. Pil. magnitudine piſi minoris & aſpergantur pulvere cinamomi.

Sumat ægra ſingulis manè quinque [m].

Vel

℞. Lachrym. ſang. drac.
Oc. cancr. præparat.
Cretæ alb. vulg. an. gr. viij.
Chalyb. præparat.
Lapid. prunell. an. gr. vj.
MS. F. Pulvis [n] pro una doſi quotidiè aſſumenda.

IX. *Ob-*

m Convenit mixtura à nobis Lib. 3. Cap. 1. de pleuritide p. 82. præſcripta, inprimis camphoræ granis octo additis.

n Item ſequens

IX. *Obſervationes.* 1. Uxor Guilhelmi ab Ottinga ægerrimè per aliquot dies decubuerat nimio menſium fluxu, ita ut macra, debilis, pallida, jam jam videretur velle mori. Dulcia pauciſſimæ ferunt hyſtericæ, optimè tamen habuit ab hoc medicamento, à quo fluxus ſtatim ceſſans, priſtinæ ſanitati ægram ſe reſtituere ſivit:

℞. Man-

℞. rad. tormentill·
Biſtort.
Sem. plantag. ana drachm. j.
Corall. rub. præpar.
Terr. ſigillat. an. ſc. ij.
Sacchar. ſaturn.
Camphor.
Flor. Balauſtior. ana gr. vij.
M. F. Pulvis in octo doſes dividendus, vinoque rubro ſtyptico exhibendus.

In fluxu nimio ex particulâ ſecundinæ relictâ, convenit ſequens decoctum à Cl. D. Fr. de le Boe, Sylvio maximè commendatum, & felici cum ſucceſſu uſurpatum

℞. rad. biſtort. dr. ij.
Herb. majoran.
Puleg. an. m. j.
Coq. ſ. a. ex aq. & vini q. ſ. in colat. unc. xx. diſſolv.
Syr. arthemiſ. unc. j.
Aq. cinam. unc. ſ.
M.
Bibat ægra bis de die ad unc. iij.

Inter externa commendamus ſequens linimentum

℞. unguent. Comitiſſ.
Ol. maſtichin.
Myrtillor. ana unc. j.
Sacch. ſaturn. dr. ſ.
Camphor. ſcrup. j.
M. F. Linimentum.

℞. Mannæ Calabrin. unc. ij.
Crem. Tart. ſcrup. ij.
MS. ſumat in juſculo.

2. Uxor amiciſſimi cujuſdam mihi mercatoris fluxum patiebatur album. Uſus fueram medicamentis ſupraſcriptis & ſat benè ſe habebat. Sed tota erat Venerea, & comedebat omnia guſtui ipſius grata, Oſtrea ſcilicet, acetaria, &c. inde pejus habens, auxilium cujuſdam circumforanei imploravit, qui illi, neſcio quo medicamento, tantam excitavit ſalivationem, ut poſt multos dolores ſit extincta [o].

De

o Lugduni Batavorum obſervavimus, duas infantes unam ſeptem annos natam, alteram duorum circiter annorum menſtrua habuiſſe; ſed *nota*; quod natu minor poſt tertiam menſtruorum fluxionem perierit; major verò natu, ſexies jam habuerit menſtrua, ſingulis menſibus accuratè redeuntia; & quod miratu dignum ſana eſt & manet: ſimile quoque exemplum, vide ſis apud G. Fabritium Hildanum Centur. 11. obſerv. 60. p. m. 135.

Tribus in fæminis nimio menſium fluxu laborantibus, univerſalibus præmiſſis, uſurpavimus mixturam modò laudatam Lib. 3. Cap. 1. p. 82. deſcriptam, ut & ſequens electuarium

℞. conſerv. roſar. antiq. unc. ij.
Cydonior. condit. drachm. vj.

De affectibus externis in Chirurgia & Anatomia mea Practica, ſatis largè me ſcripſiſſe puto.

drachm. vj.
Diaſcord. fracaſtor. drachm. iij.
Spec. aromatic. roſat.
Diarrhod. abbat. ana drach. ſ.
Croc. martis adſtringent.
Confect. hyacinth. ana dr. j ſ.
Corall. rub. præpar. ſcrup. ij.
Syr. myrtin. q. ſ.
M. F. Electuarium.

Doſis eſt qnantitas caſtaneæ ter de die.

Si uſnea cranii humani addatur potentius operaretur.

Subindè lac dulce cum cinamomo, & cortice quercin. coctum, ovique vitellum in eo diſſolutum uſurparunt; Externè quoque præſcripſimus linimentum mox laudatam.

FINIS.

INDEX

INDEX
Rerum & Verborum.

A.

Ab atrâ bile dyſenteria lethalis. 175.
inanitione menſium ſuppreſſio: vide menſium ſuppreſſ.
Abſtinentia potus prodeſt in hydrope. 163. 164.
hoc modo hydropicus curatus. 164.
Abſceſſus pancreatis vomitum excitat. 125. 136. 137.
ſtomachi vomitū quoque excitat. 125. 138. 139.
Acetoſæ mineralis ſpiritus. 207.
ejus deſcriptio. ibid.
Acetum melancholiæ pabulum. 4.
item omnia acida. ibid.
Acida & auſtera acria nocent in epilepſiâ. 4.
item in omnibus affectibus melancholicis. ibid
temperata in phthiſi proſunt. 92.
in febribus. 107.
Acidi humores tormina excitant. 121.
non facile educuntur. ibid.
quomodo alterandi. 8. 16. 121. 123.
Acidum concentrat chalybs. 226.
augentia. 119.
in pleuritide primariò peccat. 70.
Acido-auſterum in quartana peccat. 108.
ſuffocationis hypochondriacæ cauſa. 215. 216.
alterandum in ſuppreſſione menſium. 223. 232.
vera epilepſiæ cauſa. 2.
nervos vellicat. ibid.
efficit motus convulſivos convulſioneſve. ibid.
corrigitur. 9.
Acidior ſuccus pancreaticus cauſa nimiæ appetentiæ. 118.
Acria temperanda in nimio menſium fluxu. 242.
ſeroſa tuſſim excitant. 87.

Acrimonia humorum in vomitu temperanda. 129.
ſalina dyſenteriæ cauſa. 174.
Acrior bilis ilei cauſa. 188. 189.
lympha dolorem nephriticum excitat. 200.
hydropis cauſa. 158.
Acriores humores peccant in ſcorbuto. 140.
quomodo fiant. 141.
alterentur. 145. 146.
Acris lympha proxima epilepſiæ cauſa. 2.
Adſtringentia in nimio fluxu menſium quando exhibenda. 242. 243.
Admirandum exemplum in hydrope. 165.
Ætas juvenilis ad phthiſin proclivis. 88.
Affectio hypochondriaca, malè vulgò dicta hyſterica. 139.
A flatibus ileos. vid. ileos.
Aloetica in phthiſi noxia. 91.
Alterans in lethargo. 36.
Alterantia & narcotica in dolore nephritico. 204.
in hydrope præmittenda. 163.
Alterati humores in vomitu evacuandi. 129.
Alvi fluxus in ſcorbuto. 142. 144. 145.
in phthiſi malus. 91.
Alvus laxa ſervanda in nephritico dolore. 203.
vomitu. 130.
Alvus adſtricta. 18. 198. 199. 217. 219.
in ſuffocatione hypochondriaca. 217.
in infantibus epilepſiâ laborantibus mala. 18.
ſtatim ſolvenda. ibid.
fluida in hydrope lethalis. 162. 170. 171.
A lumbricis nimia ciborum appetentia. 119.
lympha calculum diſtinguere difficile eſt. 200. 201.
nimio ſpiritus vini uſu hydrops. 159. 170. 171.
nephritico dolore quomodo diſtinguatur. 200. 201.
Amalgama ſaturni in ſcrophulis. 60.
Anaſarca. 160. 171. 172.
ejus ſigna diagnoſtica. 160. 161.

in

in infantibus facilè curatur. 162.
in Anaſarca reſpiratio ſemper difficilis. 161.
urinæ tenues & albæ. ibid.
Aneuriſma. 66.
ejus pars affecta. ibid.
cauſa. ibid.
differentiæ. ibid.
ſigna diagnoſtica. ibid.
prognoſtica. 67.
indicationes curativæ & curatio. 67. 68.
curandi vera methodus. 67.
in Aneuriſmate obſervationes. 68. 69.
ſectio & exciſio arteriæ. 68.
Angina. 46.
quomodo generetur. ibid.
ejus pars affecta. ibid.
cauſæ. 46. 47.
differentiæ. 47.
ſigna diagnoſtica inſtantis anginæ. ibid.
præſentis. 48.
indicationes curativæ. 49.
curatio. ibid.
Anginæ vera curandi methodus. 49. 50.
in Anginâ incidentia conveniunt. 49. 50. 51.
vomitoria quidam laudant. 50.
repellentia cautè adhibenda. 51.
incautè uſurpata epilepſiam, &c. excitant. ibid.
gargariſmata. 51. 52.
diſcutientia. 52. 53.
incidentia. 57. 58.
malignâ nocet venæſectio. 49.
laryngotomia. 50.
obſervationes. 56. 57. 58.
Anguſtiæ viarum in partu difficili. vid. partus difficilis.
Animi deliquium poſt nimiam ciborum appetentiam. 119.
pathemata in phthiſi vitanda. 91.

Aniſatus ſulphuris balſamus. videatur *balſamus ſulphuris aniſatus.*
Ant'epileptica medicamenta. 7. 8. 9. 10.
ſpecifica. 17.
apoplectica medicamenta. 23. 24.
Anti-dyſenterica medicamenta. 177. 178. 179.
hyſterica medicamenta. 226. 227. 228.
conveniunt in partu difficili. 238.
nephritica medicamenta. 204. 205. 206. 207.
pleuritica. 76. 77.
ſcorbutica medicamenta. 146. 147.
coctionem non ſuſtinent. 150.
ſcorbuticæ pilulæ Timæi 148.
earum deſcriptio. ibid.
phthiſica medicamenta. 92. 93. 94.
Apertio arteriarum ſplenicarum. 185.
aneuriſmatis, lethalis. 67. 69.
vaſorum ſanguineorum & lymphaticorum. *vid. fluxus menſtruorum nimius.*
Apoplexia. 18.
ejus pars affecta. ibid.
differentiæ. ibid.
cauſa. 19.
ſigna diagnoſtica. 19. 20.
prognoſtica. 20.
indicationes curativæ. 21.
curatio. 21. 22.
quomodo diſtinguatur à caro. 19. 20.
lethargo. 20.
ſuffocatione hypoch. 20. 216.
ſyncope. ibid.
oritur à delapſu ex ſublimi. 19.
concuſſione. ibid.
colapho. ibid.
ex mœrore & animi conſternatione ſubitâ. ibid.
ſanguine extravaſato, &c. ibid.

ſolvitur

ſolvitur motu critico in paralyſin. 20.
in Apoplexia vitam explorandi modus. 21.
linimentum. 22.
purgantia, clyſteres, ſuppoſitoria in majore doſi exhibenda. 22. 29.
clyſter conveniens. 29.
præparantia. 25. 28. 29. 30.
purgantia. 26. 27. 29.
vinum medicatum. 30.
obſervationes. 27. 28. 29. 30.
ſpiritus aniſi & ſerpilli linguæ tremorem tollunt. 29.
narcotica nocent. 22.
vomitoria laudantur ex croco metall. 22. 23. *inprimis ſi ſtatim à cibo apoplectici facti fuere.* 23.
Apophlegmatizantia proſunt. 23. 29.
ex radice imperatoriæ. ibid.
ſpiritus tartari volatilis fœtidus. 24.
diaphoreticum in peracutis ſ. mixtura ſimplex. ibid.
ejus deſcriptio. ibid.
Apozema in pleuritide. 77.
paralyſi. 34.
phthiſi. 96. 97.
quartana. 116. 117.
ſcorbuto. 154. 155.
anaſarca. 172.
vulnerarium in dyſenteriâ. 184.
ileo. 196. 197.
dolore nephritico. 107. 213.
menſium ſuppreſſione. 230. 231.
partu difficili. 238. 239.
Appetentia ciborum nimia. videatur nimia ciborum appetentia.
Aqua antihyſterica noſtra. 218.

benedicta Rulandi. 109.
prophylactica. 110. 111.
ejus deſcriptio. 111.
extractum. ibid.
Aquoſum alvi profluvium in hydrope quando bonum. 162.
Ardentes febres in ſcorbuto. 144.
Armoniaci ſalis ſpiritus. vid: ſpiritus ſalis armon.
Aromata acria bilem augent. 119.
Aromatum ſuffumigia menſes educunt. 225. 231.
Arthritici doloris curatio. 42. 43.
Arthritis. 142.
vaga ſcorbutica. ibid.
ejus curatio. 150. 151.
Aſcitis. 159. 170. 171.
ejus ſigna diagnoſtica. 160.
curata. 170. 171.
Aſero copioſo fluxus hepaticus. 185. 186.
Auram quandam frigidam epileptici ad cerebrum elevari ſentiunt. 3.
Aurium dolor ex acriori lymphâ. 40.
ejus curatio. ibid.
Auſterum in ſcrophulis. 59.
cauſa cancri. ibid.
ſuffocationis hypochondriacæ. 216.

B.

Balſamica tinctura in ſcorbuto. 150. 151.
Balſamus ſulphuris. 62. 65. 93. 136. 183. 184. 205. 227.
in phthiſi an conveniat. 93.
dyſenteriâ. 183. 184.
convenit in ſcrophulis. 62. 65.
dolore nephritico. 205.
menſium ſuppreſſione. 227.
tinctura ex eo extracta. 93.
aniſatus. 82. 93. 139. 185. 205. 212.

ex nimio ejus uſus
phthiſis producitur. 93.
convenit in vomitu
purulento. 139.
in dyſenteria. 189.
dolore nephritico.
205. 212.
juniperinus. 214. 205.
convenit in dolore
nephritico. ibid.
peruvianus. 131. 132. 139. 185.
convenit in vomitu. 131. 132. 139.
in dyſenteria. 185.
in vomitu conveniens. 139.
dyſenteria conveniens. 185.
Bilioſus catarrhus, ejuſque curatio. 44. 45.
Bilis acrior ilei cauſa. 188. 189.
Blanda diaphoretica in menſium ſuppreſſione. 225. 231.
febribus conveniunt. 108.
acida in febribus. 107.
Bolus in vomitu. 132.
Bulimos. 119. 120.
bulimo laborantes quandò obeſi fiant. 120.
macilenti. ibid.

C.

Cancri cauſa. 59.
auſterum. ibid.
Cancro laborantes, melancholici ſunt. ibid.
in Cancro emplaſtrum. 61.
unguentum. 59. 60.
Calculi in ſtomacho vomitum excitant. 126.
generatio. 200.
Calculus renum, vomitum ſæpè excitat. 199. 201. 213.
Calculum à lymphâ diſtinguere difficile eſt. 200. 201.
ſpiritus nitri ſolvit. 205.
Canes liene deſtitutæ non concipiunt. 221.
Capitis dolores varii. 103. 141. 142. 217. 223. 233. 234.

ſcorbutici. 142.
horum curatio. 152.
Capiti vulnus inflictum vomitum excitat. 124.
Carbones ſub arthemiſiâ reperti ſunt radices ipſius arthemiſiæ. 7.
conveniunt in epilepſiâ. ibid.
multo ſale volatili conſtant. ibid.
ſuperſtitioſum eſt ut pridie D. Johannis Baptiſtæ evellantur. ibid.
Carnoſus panniculus ex inflammatione genarum neglectâ. 41. 45.
ejus curatio. ibid.
Cartilaginis enſiformis nimia laxitas vomitum excitat. 126.
ejus curatio. 127. 128.
Carus. 31. 32.
diſtinguitur ab apoplexiâ. 19. 20.
& ſopor profundus ſcorbuticus. 142.
curatio. 153.
Catalepſis. 31.
Cataplaſmata egregia in hydrope. 169.
in dolore pedum, &c. ſcorbutico. 151.
Catarrhi acres vomitum excitant. 125.
ſiſtendi. 129.
Catarrhus eſt defluxio humorum acrium. 38.
modus generationis. ibid.
ejus partes affectæ. ibid.
cauſa. ibid.
differentiæ. 39.
ſigna diagnoſtica. ibid.
prognoſtica. ibid.
indicationes curativæ & curatio. ibid.
ex lymphâ craſſiore, ejuſque curatio. 40. 41. 43. 44.
Bilioſus, ejuſque curatio. 44. 45.
ex acriori lymphâ, ejuſque curatio. 40. 42. 43.
Catarrhis ſalſo-acribus oritur phthiſis. 85.
ad horum ſublationem maſſa pilul. 95. 98.

in

in Catarrhis frigidis pituitoſis viſcidis decoctum ex ligno guajaco, &c. 36.
acribus maſſa pilul. de cynogloſſâ. 40. 95. 98.
Cauſa febrium intermittentium. 101.
continuarum. ibid.
Cauſa epilepſiæ, &c. vid. ſingulorum morborum deſcriptio.
Cauſæ remotæ in epilepſiâ. 2.
in pollice obſervatæ. 2.
C. Celſi *encomium.* 88. 89.
Cerebrum & nervi ſunt primaria epilepſiæ pars affecta. 1.
Chalybs in menſium ſuppreſſione. 226.
pituitam incidit, acidum concentrat. ibid.
Chinæ decoctum cum paſſulis & glyzirrizâ in phthiſi. 93.
Χοϱδαψὸς. 188.
quare ita vocetur. ibid.
Cibi faſtidium in dyſenteriâ malum. 175.
Ciborum nimia appetentia. vid. nimia ciborum appetentia.
Cinci flores conveniunt in ophthalmiâ ex lymphâ acriore. 42.
in inguinum infantium excoriatione. ibid.
pipillarum excoriatione. ibid.
fiſſuris. ibid.
eorum præparatio. ibid.
Cinnabaris nativus convenit in epilepſiâ. 10.
à Cratone *magnes epilepſiæ. vocatur.* ibid.
antimonii magis convenit. ibid.
Circa novilunium & plenilunium, &c. ſpecifica ant'epileptica exhibenda. 17.
Circulatur lympha. 102.
Clyſter in apoplexia. 29.
duplo ferè acrior eſſe debet. 22. 29.
dolore nephritico. 204.
ventris ſcorbutico. 151. 152.
dyſenteriâ. 180. 181. 183. 184.
hydrope 168. 169.
Cochleariæ ſpiritus in ſcorbuto maximè convenit. 155.

Colicus dolor quomodo curandus. 215.
à nephritico diſtinguatur. 200. 201.
ejus curatio per mixturam. 215.
Colique graveleuſe. 201. 202.
Colocynthis dyſenteriam excitat. 174.
Coma vigil. 31. 32.
ſomnolentum. ibid.
Conatus inſufficientes in partu difficili promovendi. 237.
Conchenilia tinctorum in urinæ ſuppreſſione. 211.
Conditum in epilepſiâ conveniens. 11. 13.
dyſenteria. 179. 180. 184.
hydrope. 171.
nimiâ ciborum appetentiâ. 123.
Conſerva & ſaccharum roſarum in phthiſi. 94. 98. 99.
Conſummatæ phthiſeos ſigna. 89.
Contagioſum obſervarunt ſcorbutum. 139. 143.
Continuarum febrium cauſa. 101.
Contra anginam medicamenta interna. 50. 51.
externa. 54. 55.
ſcrophulas medicamenta. 62. 63. 64. 65.
pleuritidem medicamenta. 74. 75. *& ſeqq.*
hydropem medicamenta. 165. 166.
Convulſio. 1.
& contractio ſcorbutica. 142. 143.
curatio. 153.
in menſium ſuppreſſione. 223. 232.
Convulſionibus vexantur ſcorbutici. 143.
Convulſivi motus ſæpius in epilepſiâ obſervantur. 1.
Cordis palpitatio ſcorbutica. 142. 145.
Curatio. 153. 154.
Cornachini *pulvis in febribus.* 109.
Cornu cervi gelatina. 178.
Cortex china china in quartanâ. 112. 113.
Craſſa lympha apoplexiæ cauſa. 19.
urina in dolore nephritico melior tenui. 202.
Cratonis *pulvis ant'epilepticus.* 10.
Criticus vomitus non ſiſtendus. 129.
quomodo cognoſcendus. 127.

Croci vis per deſtillationem elicitur. 210.
Cruris ſtupor è calculo. 201. 203.
ejus curatio. 203. 204.
Cucurbitulæ mammis appoſitæ in nimio menſium fluxu noxiæ. 242.
Κυνορεξία. 119.
laborantes macilenti evadunt. 120.
ſubinde obeſi. ibid.
Curatio febris quartanæ. 114. 116. 117.
apoplexiæ,&c.vid.ſingulorum morborum deſcriptio.
dyſenteriæ quando varianda. 177.
macularum ſcorbuti. 151.
ophthalmiæ. 40. 41. 42.
doloris arthritici. 42. 43.
ex ſcorbuto. 152. 153.
pleuritidis abſque venæſectione. 81.
phthiſeos fruſtra aggreditur catarrhis non ſublatis. 85. 87. 91. 95.
tuſſis in phthiſi. 85. 95.
in ſuffocatione hypochondriacâ quando varianda. 218.

D.

Decoctum ligni guajaci in phthiſi. 92.
braſſicæ rubræ in phthiſi. 92. 98.
chinæ cum paſſulis & glyzirriſa. 93.
cydoniorum in fluxu hepatico. 186.
in hydrope. 172.
paralyſi. 34.
quartana. 116. 117.
ulceribus ſcorbuticis. 142.
Delicatulæ mulieres à dolore ſibi metuentes difficilius pariunt. 235.
Diæta ſit exacta in dolore nephritico. 204.
exactiſſima in ſcorbuto medicamentis præſtat. 144.
ſine qua ſcorbutus fit incurabilis. ibid.
Diaphoretica & diuretica in ſuffocatione hypochondr. 218.
ſcorbuto conveniunt. 146.
hydrope. 163. 171.

blanda in ſuppreßione menſium quandò conveniant. 225.
Diaphoreticum in peracutis ſ. mixtura ſimplex. 24.
ejus deſcriptio. ibid.
Diarrhæa & lienteria in ſcorbuto. 144.
difficulter curatur. ibid.
ægros necat. 145.
Differentia inter pituitam putridam & ipſum pus. 90.
ſuppreßionem menſium ex graviditate & morbidam. 222. 223.
epilepſiæ, &c. vid. ſingulorum affectuum deſcriptio.
Diſcutientia in angina. 52. 53.
Difficilis partus. vid. partus difficilis.
Diverſarum epilepſiæ cauſarum ſigna. 2. 3.
Diuretica & ſudorifera in fluxu hepatico. 186.
Doloris aurium ex acriori lympha curatio. 40.
arthritici curatio. 42. 43.
Dolores capitis varii. 103. 141.142.217.223.233.234.
ſcorbutici. 142.
horum curatio. 152.
varii continui & acerbißimi in menſium ſuppreßione. 223. 233.
hypochondrii ſiniſtri in menſium ſuppreßione. 232.
varii in ſcorbuto. 141. 142. 151. 152.
eorum curatio. 151. 152.
crurum, pedum, manuum, &c. ſcorbutici. 142.
veſpertino & nocturno tempore ingraveſcentes. ibid.
eorum curatio. 150. 151.
ventris ſcorbutici colicis æmulantes. 142.
ſuperantes. 151.
eorum curatio. ibid.
hypochondriorum ſcorbutici incircumſcripti. 142.
eorum curatio. 152.
Dolor ilei ſedandus. 191.
ſed nequaquam narcoticis. ibid.
nephriticus. 199.

pars affecta. 200.
ejus cauſa. ibid.
differentiæ. ibid.
ſigna diagnoſtica. 200. 201. 202.
prognoſtica. 202.
indicationes curativæ. 203.
curatio. 203. 204.
non curatur ſupra 50 annum. 202.
colicus à nephritico quomodo diſtinguatur. 200. 201.
ejus curatio. 215.
in Dolore nephritico obſervationes. 211. 212. 213. 214.
quando ventriculus malè conſtitutus. 201.
benè conſtitutus. ibid.
urina cruenta. 202.
levat. ibid.
guttatim emittitur. ibid.
ſupprimitur. ibid.
craſſa melior tenui. ibid.
alvus ſervetur laxa. 203.
dolor temperandus. ibid.
quid producat. 202.
pulvis. 203.
purgantia nocent. ibid.
laxantia proſunt. ibid.
Venæſectio an, & in quibus conveniat. 203. 204.
alterantia & narcotica. 204.
clyſteres. ibid.
ſemen violæ purpureæ. 204. 211. 213. 214.
ejus emulſio. 204.
lignum nephriticum convenit. 205.
ſantalum cæruleum vocatur. ibid.
quare. ibid.
ejus probatio. ibid.

adulteratur. ibid.
in Dolore nephritico ſpiritus nitri. ibid.
acetoſæ mineralis. 207.
ejus deſcriptio. ibid.
baccarum juniperi. 208.
antinephritecus Autoris. 209. 210.
tinctura lapidis nephritici. 205.
ejus præparatio. ibid.
laudanum urinarium anodynum D. I. Michaëlis *P. P.* 206.
pulvis lithontripticus D. Rolfinckii *P. P.* ibid.
Liquor nephriticus. 206. 208.
decoctum D. Foreſti. 207.
parum mutatum. 213.
regulus avis maximè commendatur. 207.
balſamus ſulphuris aniſatus. 205. 212.
juniperinus. 205. 214.
pilulæ. 208.
linimentum. ibid.
mixtura. 209. 214.
hauſtus. 212.
Ductus ſalivales. 58. 59.
Dulcia acidis non temperata in phthiſi nocent. 92.
pauciſſimæ ferunt hyſtericæ. 33. 246.
Duorum annorum infans fluxu menſium laborans. 247.
Dyſenteria. 173.
ejus partes affectæ. 173. 174.
harum ſigna. 175.
cauſæ. 174.
differentiæ. 174. 175.
ſigna diagnoſtica. 175.
prognoſtica. 175. 176.
indicationes curativæ. 176. 177.

curatio.

curatio. 177.
in Dyſenteriâ obſervationes. 182. 183. 184. 185.
quæ inteſtina afficiuntur. 174.
tres gradus. ibid.
excrementa cum ſanguine pureve accuratè mixta, quid denotet. 175.
cibi faſtidium malum. ibid.
ulcus profundum difficillimè curatur. 175. 176.
inprimis in inteſtinis tenuibus. 176.
qua dyſenteria V. S. an conveniat. 176. 177.
poſt aurem res nigra apparens, lethalis. 176.
quæ mortem prænuntiant. ibid.
tribus medicamentis utitur Autor. 177.
medicamenta in parvâ quantitate exhibenda. ibid.
quidnam agendum. ibid.
curatio quandò varianda. ibid.
gelatina cornu cervi. 178.
lumbrici terreſtres maximè laudantur. ibid.
lapis bezoar. 178. 179.
ſyrupus panthalionum. 178.
ejus deſcriptio. ibid
tabellæ convenientes. 179.
mixtura. 179. 183.
conditum. 179. 180. 184.
enema. 180. 181. 183. 184.
narcotica omnia proſunt. 179.
purgantia. 181. 182.
linimentum. 181.
emplaſtrum. ibid.
tennia inteſtina ſphacela. 183.
eroſa. ibid.
perforata. ibid.
rhabarbarum toſtum. 181. 183.
cum nuce moſchatâ. ibid.

lac bubulum cum cinamomo, &c. 184.

apozema vulnerarium ulcus inteſtini tenuis ſanans. ibid.

balſamus. 185.

Dyſenteria continua eſt vel intermittens. 174.

epidemica maligna. ibid.

ab atrâ bile lethalis. 175.

lienoſis ſuperveniens, bono eſt. 175. 176.

Dyſenteriam excitant venena. 174.

Dyſenteriæ cauſa acrimonia ſalina. ibid.

E.

Electuarium in fluxu hepatico. 187.

menſium nimio. 247. 248.

Elixir uterinum D. I. Michaëlis *P. P.* 227.

proprietatis Paracelſi *nec amaricans, nec præcipitans.* 147.

Εμετός, ἐμεσία. 124.

Emplaſtrum in arthritico dolore. 42. 43.

artuum doloribus ex diſlocatione, contuſione, &c. 43.

anginâ. 55.

cancro anodynum palliativum. 61.

ſcrophulis. 65.

aneuriſmate. 67.

pleuritide. 75. 78. 79.

vomitu. 128. 135.

tuberculis duris. 154.

hydrope. 169.

dyſenteria. 181.

diaſulphuris Rulandi. 62. 65.

Emproſthotonos. 31.

Emulſio in urinæ ſuppreſſione. 204. 211.

dolore nephritico. 204. 214.

Emulſiones in febribus continuis proſunt. 107.

vomitu quando conveniant. 135.

Enemata calidiora proſunt in menſium ſuppreſſione 225.

quid agant. ibid.

Encomium C. Celſi. 88. 89.

Epilepſia.

Epilepſia. 1.
ejus pars affecta. ibid.
differentiæ. 1. 2.
cauſæ proximæ. 2.
remotæ. 2. 3.
circa ventriculum & hypochondria. 6.
ſigna diagnoſtica. 3. 4.
prognoſtica. 4.
Indicationes curativæ. 5.
curatio in paroxyſmo. ibid.
extra paroxyſmum. 6.
quo anni tempore & conſtitutione oriatur. 5.
Epileptici plerumque melancholici. 3. 4.
meticuloſi. 3.
plerique ſunt actorum ignari. 4.
in Epilepſiæ frigida aura ad cerebrum elevatur. 3.
intercipitur aut retardatur ab injecto vinculo. 2. 3.
uſus narcaticorum utilis & noxius. 5.
quando conveniat. ibid.
verò non. ibid.
venæſectio an conveniat. ibid.
ad conciliandum ſanguinis motum inſtituitur. ibid.
quando noceat. 5. 6.
ex ſympathia ventriculi vomitoria proſunt. 6.
ſalis armoniaci flores, ſpiritus, &c. præſtant. 9.
ſpiritus ſalis. 9.
cinnabaris nativus convenit. 10.
à Cratone *magnes epilepſiæ vocatur.* ibid.
antimonii præſtat. ibid.
pulvis D. Cratonis. ibid.
alius. 17.
purgantia. 11. 12. 14. 16.
præparantia. 12. 13. 16. 17.
ſapo hiſpanicus ſpecificè prodeſt. 10. 15.

obſervationes. 13. 14. 15. 17. 18.
medicamenta ſpecifica quando exhibenda. 17.
mixtura. 16.
pilulæ. 11. 14. 16.
pulvis. 11. 12. 16. 17.
vinum medicatum. 16. 17.
infantum alvus adſtricta ſolvenda. 18.
mixtura. ibid.
Errantes febres ubi lateant. 102.
Eryſipelas ſcorbuticum. 142.
valdè periculoſum eſt. 154.
ejus curatio. ibid.
Exacta diæta in dolore nephritico. 204.
ſcorbuto medicamentis præſtat. 144.
ſine quâ ſcorbutus fit incurabilis. ibid.
Excretio ſanguinis ex pleuritide. 82.
curatur per mixturam adſtringentem conſolidantem. ibid.
Excrementa cum ſanguine pureve accuratè mixta quid denotent. 175.
Ex menſium ſuppreſſione in melancholicam inſaniam prolabuntur. 224.
graviſſimi oriuntur affectus. ib.
Experimentum in ſuppreſſione menſium. 231.
Exquiſitæ tertianæ facile curantur. 105.
ſeptenis circuitibus judicantur. ibid.
Exſiccantia in hydrope conveniunt. 163.
Externa medicamenta contra anginam. 54. 55.
Extractum ex fecibus aquæ prophylacticæ. 111.
foliorum ſennæ. 148.
elaterii. 166. 167.
tormentillæ. 181.
radicum gentianæ. 112. 229.
ſabinæ. 229. 234.
ellebori nigri. ibid.
rhei. 6. 148. 182. 229. 244.
catholicum. 26. 109. 132. 138. 148.
angelicæ. 112.

Extre-

Extremarum partium refrigeratio bulimon quando ſequatur. 119.

F.

Fœminis ſcorbuticis menſes deficiunt aut in fluorem album mutantur. 143.

Febris. 100.
pars affecta. ibid.
ejus cauſa. ibid.
interna. 101.
externa. 102.
differentiæ. 102. 103.
ſigna diagnoſtica. 103. 104.
prognoſtica. 104. 105.
indicationes curativæ. 105.
curatio. 106. 107. 108.

Febrifuga medicamenta. 108. 109.
Febrium vera curandi methodus. 105. 106. 107. 108.
continuarum cauſa. 101.
intermittentium cauſa. ibid.
Febres errantes ubi lateant. 102.
Febris ſignum pathognomonicum. 103.
hectica in phthiſi. 83.
ejus ſigna. 89.
in Febre circa regionem lumbarem dolores. 104.
rigor, horror, frigus. ibid.
quarum partium major habenda ratio. 105.
fortiora purgantia an conveniant. ibid.
ſudorifera noxia. ibid.
blanda contrà. 108.
ſalia volatilia & fixa conveniunt. ibid.
purgans utrum die paroxyſmi exhibendum? 106.
affirmatur. ibid.
in Febribus continuis venæſectio quando conveniat. 106. 107.
inſtituenda. 107.
tertianis V. S. convenit. 107. 108.
quartanis V. S. nocet. 108.

N 4 *acido-*

acido-auſterum corrigentia proſunt. 108.
laudantur vomitoria. 107. 108.
ſpiritus ſalis armoniaci. 116. 117.
univerſalibus ſpecifica febrifuga admiſcenda. 106.
quæ ſalia optima. 107. 108.
in Febribus acida blanda an, & in quibus conveniant. 107.
incidentia, obſtructionemque ſolventia. 107. 108.
quartanis ſuccus matricariæ expreſſus. 108.
cortex china china. 112. 113.
pulvis. 112. 115. 117.
purgantia. 113. 117.
decoctum. 116. 117.
ſcorbutus ſubindè latet. 113. 114.
earum curatio. 114. 116. 117.
pulvis D. Cornachini. 109.
noſter. 112.
continuis pulvis. 110.
aqua prophylactica. 110. 111.
ejus deſcriptio. 111.
extractum. ibid.
convenit in malignis, ardentibus, peſte. ibid.
hauſtus ſudoriferus. 112. 113.
ſpiritus ſalis armoniaci ſpecificè prodeſt. 109. 113. 114. 116.
mixtura. 116.
Febrifugum D. L. Riverii. 109.
Febres quartanæ in ſcorbuto. 144.
malignæ, ardentes, duplices tertianæ in ſcorbuto. ibid.
Flatus ilei cauſa. 188. 189.
ſuffocationis hypochondriacæ cauſa. 215.
tympanitem efficientes. 160.
non ſemper in abdominis cavitate reperiuntur. ibid.
Flores hyperici in tremore manuum aliarumque corporis partium ſpecificè proſunt. 7.

eorum

eorum tinctura in tremore. ibid.

vomitu purulento. 139.

dyſenteria. 185.

ſalis armoniaci. 9. &c.

cinci. vid. cinci Flores.

Fluxus hepaticus. 185.

nothus ſ. ſpurius. ibid.

ob plethoram exoritur. 186.

vaſa ſanguinea rupta. ibid.

in regionibus frigidis rarò periculoſus. ib.

à ſero copioſo producitur. 185. 186.

ejus curatio. ibid.

eſt arteriarum ſplenicarum apertio. 185.

in Fluxu hepatico obſervatio. 186. 187.

liquor exiens, eſt inſtar loturæ carnium. 185.

ſine dolore & mordicatione excernitur. ibid.

ſudorifera & diuretica. 186.

narcotica adſtringentibus mixta. ibid.

decoctum cydoniorum. ibid.

tabellæ. 187.

electuarium. ibid.

Fluxus menſtuus nimius. vid. nimius menſium fluxus.

Fœtus lymphâ an nutriatur. 236.

Follis fabrilis in ileo. 192.

quando proſit. ibid.

quid ſtatim poſt agendum. ibid.

Fortiora purgantia in ileo ferunt fæces induratæ. 193. 198.

nocent. 196.

Frigidam auram ad cerebrum elevari epileptici quandoque ſentiunt. 3.

G.

Gangrænâ affecta rugoſa vulvæ tunica exſcindi poteſt ſine vitæ periculo. 220.

Gargariſma in gingivarum affectibus. 151.

repellens in anginâ. 51. 52.

diſcutiens. 52. 53.
incidens. 57. 58.
Gelatina cornu cervi in dyſenteria. 178.
Genarum inflammatio neglecta panniculi carnoſi cauſa. 41. 65.
ejus curatio. ibid.
Generatio calculi. 200.
Generoſum vinum, nimiàm ciborum appetentiam curat. 119. 121.
Gingivarum tumor. 142. 147.
tinctura gummi laccæ maximè commendatur. 147. 151.
laxitas. 156.
ejus curatio. ibid.
eroſio. 142.
Glandularum vaſorum lymphaticorum obſtructio. 158.
Glandulis ſcatet œſophagus. 118.
Globuli in ileo quando conveniant. 192.
ex regulo antimonii. 194. 195.
Gradus tres in dyſenteria. 174.
Graviditatem impedit nimius menſium fluxus. 246.
Graviſſimi oriuntur affectus ex menſium ſuppreſſione. 224.
Graviter olens ſputum in phthiſi, malum. 91.
Guttatim in dolore nephritico emittitur urina. 202.

H.

Hæreditarius ſcorbutus. 140. 143.
totas familias inficit. 143.
Hauſtus in dolore nephritico. 212.
paralyſi. 34.
ſudoriferus in febribus. 112. 113.
Hectica febris in phthiſi. 83.
ejus ſigna. 89.
Hepaticus fluxus. vid. Fluxus hepaticus.
Hernia inteſtinalis producit ſubindè fæces induratas. 189.
gangrænam &c. ibid.
ilei aliquando cauſa. 121.

Hernia uterina. 219.
falsè à Veteribus *deſcripta.* ibid.
eſt relaxatio anterioris tunicæ vulvæ. 220.
ab initio curatur adſtringentibus. ibid.
Hippocrates *ſcorbutum dſcripſit ſub titulo volvuli hæmatitis & morbi lienis.* 143.
Horrenda ſpectacula vomitum ſubindè excitant. 126.
Humores acriores in ſcorbuto peccant. 140.
quomodo fiant. 141.
Humorum peculiaris corruptio in ſcorbuto. 139.
acrimonia temperanda in vomitu. 129.
temperata evacuanda. ibid.
Humores acidi tormina excitant. 121.
non facilè educuntur. ibid.
quomodo alterandi. 8. 16. 121. 123.
ſcorbutici acres alterandi. 145. 146.
craſsi incidendi. 145.
Hydrops. 158.
pars affecta. ibid.
ejus cauſæ. 158. 159.
differentiæ. 159. 160.
ſigna diagnoſtica. 160. 161.
aſcitis. 160.
tympanitis. 160. 161.
anaſarcæ. 161.
progniſtica. 161. 162.
indicationes curativæ. 162. 163.
curatio. 163. 164.
à nimio oritur ſpiritus vini uſu. 159. 170. 171.
quomodo tum generetur. ibid.
ſequitur febres non, vel malè curatas. 159.
Hydropici magis Bacchanalia *quam* Cerealia *celabrant.* 159. 170. 171.
Hydrops ſcorbutica. 142. 144. 145. 154.
in principio facile curatur. 161. 162.
non obſervatâ diætâ facile redit. 162.
curatur plerumque tribus medicamentis. 163. 164.

in

in Hydrope tumor ventris in fœminis accuratè diſtinguendus. 160. 161.
pedum veſperi & poſt corporis exercitationem augetur. 160.
difficilis reſpiratio. 160. 161. 170. 171. 172.
tuſsis mala. 161.
omnem curationis ſpem tollit. 161. 162.
alvus fluida mortem denotat. 162. 170. 171.
aquoſum alvi profluvium abſque cruditate bonum. 162.
ulcera non facile ſanantur. ibid.
venæſectio nocet. ibid.
vomitus improbatur. 163.
ob quam rationem. ibid.
admodum ventriculum debilitat. ib.
ſudorifera proſunt & diuretica. 163. 171.
exſiccantia. ibid.
potus abſtinentia prodeſt. 163. 164.
hoc modo hydropicus curatus. 164.
alterantia præmittenda. 163.
per epicraſin evacuantia, bona. ibid.
paracenteſis. 164.
non inſtituenda in debilibus. ibid.
ubi inteſtina læſa. ibid.
flatus peccant. ibid.
quid agendum antè paracenteſin. ibid.
an inſtituenda in umbilico. 164. 165.
admirandum exemplum. 165.
tumor ſcroti curatus. 171.
purgans. 166.
variæ purgantium formulæ. 166. 167.
clyſter. 168. 169.
ſudoriferum. 167. 168.
emplaſtrum. 169.

lympha

lympha tenuis, gelatina, ſteatomatica. ibid.
cataplaſmata egregia. ibid.
vinum medicatum. 171. 172. 173.
conditum. 171.
decoctum. 172.
tabellæ. ibid.
Hypochondriaca affectio. 139.
Hypochondriorum dolores ſcorbutici in circumſcripti. 142.
eorum curatio. 152.

I.

Ilei principium & origo. 188.
valvula coli. ibid.
Ileos. 188.
ejus partes affectæ. ibid.
cauſa. 188. 189.
differentiæ. 189.
ſigna diagnoſtica. 190.
inflammationis. ibid.
excrementorum induratorum. ibid.
motus inteſtinorum inverſi. ibid.
prognoſtica. 191.
indicationes curativæ. 191. 192.
curatio. 192. 193. 194.
Latinis *volvulus, miſerere mei, gr.* χορδαψός. 188. 189.
ſummis cruciatibus & vomitu affligit. 180. 190.
à flatibus. 188. 198.
ſigna. 190. 191.
facilius curatur. 191.
ſtranguriâ. 189.
lethalis. 191.
ni febre ſuperveniente urina copioſa fluxerit. 191.
herniâ. 190.
ulcere aliiſque tumoribus duris. ibid.
ab inflammatione. ibid.

à fæcibus induratis. ibid.
facilius curatur. 191.
pulvis. 196.
apozema. 196. 197.
potio. 197.
tum alvi adſtrictio præceſſit. 190. 198.
motu inteſtinorum inverſo. 189.
ſingulorum ſigna. 189. 190. 191.
ſi ab imflammatione, dolor adeſt vehementiſſimus. 190.
convenit venæſectio. 192.
mixtura. 195. 196.
cum vomitu bilioſi & pituitoſi in principio, lethalis. 191.
oritur utplurimum autumno. ibid.
in Ileo obſervationes. 198. 199.
inteſtina primò inflammatione afficiuntur. 188. 189.
dein gangrænâ & ſphacelo. 188. 198.
ſignum. 190.
lethalia medicamenta & venena. 189.
dolor ſedandus. 191.
ſed nequaquam narcoticis. ibid.
venæſectio an conveniat. 192.
globuli quando conveniant. ibid.
ex regulo antimonii. 194. 195.
follis fabrilis quando proſit. 192.
quid ſtatim poſt agendum. ibid.
in Ileo fæces induratæ fortiora ferunt purgantia. 193. 198.
purgantia fortiora nocent. 196.
ſectio & apertio abdominis. 193. 194.
linimentum. 193.
clyſteres proſunt. 194.
ſacculus. 193.
umbilicus zibethâ prius inungendus. ibid.
ſanguis veſpertilionis. 195.
pilulæ iliacæ Rhaſis. 197.
Imminentis phthiſeos ſigna. 88. 89.

In carpis manuum macredo primum obſervatur. 89.
Incidentia gargariſmata in anginâ. 57. 58.
obſtructionemque ſolventia, & acido auſterum corrigentia in febribus. 107. 108.
Incubus. 19. 31. 37.
ejus curatio. 37.
Indicationes curativæ. vid. ſingulorum morborum indicationes.
Inflammatio hepatis vomitum excitat. 124.
Intermittentium febrium cauſa. 101.
Iſchion exſiccum partum reddit difficilem. 235.
Iuvenes ab epilepſiâ facilius curantur. 4.
Infans ſeptem annorum ſexies menſtrua habuit. 247.
manet ſana. ibid.
duorum armorum fluxu menſium laborat. ibid.
poſt tertiam vicem periit. ibid.

L.

Lac an conveniat in phthiſi. 94. 99.
ne coaguletur in ventriculo. ibid.
convenit in vomitu ſcorbutico. 127.
phthiſi. 94. 99.
nimio menſium fluxu. 248.
dyſenteriâ. 184.
inprimis cum cinam, &c. coctum. ibid.
in ſcorbuto an conveniat. 147.
affirmatur. 147. 155.
quando aſſumendum. 147. 148.
quomodo alterandum. 148. 154.
convenit in atrophiâ ſcorbuticâ. 154.
temperat & humectat. 147.
Lapis bezoar in dyſenteriâ. 178. 179.
Laryngotomia in anginâ. 50.
Laxantia proſunt in dolore nephritico. 203.
Laxitas gingivarum in ſcorbuto. 156.
ejus curatio. ibid.

rugarum vaginæ in partu nocet. 236.
Laudanum opiatum an conveniat in phthiſi. 92.
in nimio menſium fluxu. 244.
ſuffocatione hypochondriacâ. 218.
urinarium anodynum D. I. Michaëlis *P. P.* 206.
Lethargus diſtinguitur ab apoplexia. 20.
& vertigo dicuntur apoplexiæ prodromi. 19.
Lethargus. 31. 35.
ejus curatio. 35. 36. 37.
in Lethargo excitans. 36.
alterans. ibid.
purgans. ibid.
errhinum. ibid.
magna puris quantitas per nares & fauces excreta. 36. 37.
Leucophlegmatici. 159.
quomodo fiant. ibid.
Lignum nephriticum convenit in nephritide, 205.
vocatur ſantalum cæruleum. ibid.
quare. ibid.
ejus probatio. ibid.
adulteratur. ibid.
Lieni vis ſanguinem generandi prolem aptum adſcribitur. 221.
Lienteria & diarrhæa in ſcorbuto. 144.
difficulter curatur. ibid.
ægros necat. 145.
Linctus in phthiſi. 95.
Linimentum in apoplexia. 22.
paralyſi. 34.
ſcorbuticâ. 153.
doloribus hypochondriorum ſcorbuticis. 152.
capitis ſcorbuticis. ibid.
ileo. 193.
dolore nephritico. 208.
dyſenteriâ. 181.
pleuritide. 78.

tabe

tabe infantum. 99.
vomitu. 135.
Liquor in fluxu hepatico eſt inſtar loturæ carnium. 185.
ophthalmiâ & panniculo carnoſo. 41.
nephriticus. 206. 208.
Lithontripticus pulvis D. Rolfinckii. *P. P.* 206.
Livor faucium in ſcorbuto lethalis. 145.
Lumbricorum terreſtrium ſpiritus compoſitus. 152. 153.
ſal volatile. 153.
Lumbrici terreſtres in dyſenteria. 178.
vomitum excitant. 125.
Lympha acrior dolorem nephriticum quoque excitat. 200.
acris proxima epilepſiæ cauſa. 2.
circulatur. 102.
ſeroſa acrior hydropis cauſa. 158.
gelatina, concreta, ſteatomatica. 169.

M.

Macredo in phthiſi in carpis manuum primò obſervatur. 89.
Maculæ in ſcorbuto morientibus evaneſcunt. 145.
à morte erumpunt. ibid.
quod in peſte notandum. ibid.
harum curatio. 151.
rubræ, purpureæ, liveſcentes, nigræ. 143.
in totas tibias aliquandò diffunduntur. ibid.
ulcera maligna ſubindè degenerant. 145.
ſubinde ſenſum abolent. ibid.
Magna puris quantitas in lethargo excreta per nares & fauces. 36. 37.
Malignæ febres in ſcorbuto. 144.
Maſſa pilul. de cynogloſſâ in catarrhis acribus. 40. 95. 98.
Medicamenta anti'apoplectica. 23. 24.
epileptica. 7. 8. 9. 10.

ſpecifica quandò exhibenda. 17.
antidyſenterica. 177. 178. 179.
in parvâ quantitate exhibenda. 177.
hyſterica. 226. 227. 228.
nephritica. 204. 205. 206. 207.
phthiſica. 92. 93. 94.
ſcorbutica. 146. 147.
coctionem non ſuſtinent. 150.
ſine fermentatione præparanda. 147.
contra anginam interna. 50. 51.
externa. 54. 55.
externa (topica) in pleuritide. 78. 79.
contra hydropem. 165. 166.
ſcrophulas. 62. 63. 64. 65.
pleuritidem. 74. 75. & ſeqq.
febrifuga. 108. 109.
fluxum muliebrem ſiſtentia. 243. 244.
in nimia ciborum appetentiâ. 122.
lethalia & venena ileum excitant. 559.
ſtomachica. 130. 131.
Melancholici epilepſiâ ſæpe ſolent corripi, & vice verſâ. 3.
Menſes deficiunt fæminis ſcorbuto laborantibus, aut in fluorem album degenerant. 143.
Menſium fluxum habuerunt duæ infantes, una ſeptem annos nata altera duorum annorum. 242.
fluxus nimius, vid. nimius menſium fluxus.
ſuppreſſio. 221.
pars affecta. 221. 222.
ejus cauſæ. 222.
procatarcticæ. ibid.
differentiæ. ibid.
ſigna diagnoſtica. 223.
prognoſtica. 224.
indicationes curativæ. 224. 225.
curatio. 225. 226.
oritur ab uteri clauſurâ. 222.

tum periculo vacat. 224.
humore craſſo viſcido. 222.
tum curatur difficillimè. 224.
anguſtiâ vaſorum. 222.
tum per ſe ſubindè curatur. 224.
medicamentis alimentiſque nimis adſtringentibus. 222.
uteri cicatrice. 224.
difficilis tum curatio. ibid.
animi mœrore, &c. 222. 224.
inanitione. 222.
tum difficulter curatur. 224.
exceſſu. 222.
tum facile curatur. 224.
ſuppreßionis primaria origo ventriculus. 222.
ex Menſium ſuppreßione varii capitis dolores continui & acerbißimi. 223. 233.
in melancholicam inſaniam prolabuntur. 224.
gravißimi oriuntur affectus. ibid.
in Menſium ſuppreßione obſervationes. 232. 233. 234.
ſæpè videntur ſuffocari. 223. 233.
baculum in gulâ ſe habere dicunt putantque. ibid.
ſanguis è naribus profluens bonum. 224.
vomitus improbatur. 224. 225.
peſſaria. 228.
venæſectio an conveniat. 225.
quonam in loco inſtituenda. ibid.
menſes moventia primarium locum obtinent. ibid.
dolores hypochondrii ſiniſtri. 232.
purgantia neceſſaria. ibid.

convulſiones. 223. 232.
auſterum & acidum alterandum. 225.
ſuffumigia fœtida proſunt. 225. 231.
aromatum. ibid.
coitus ad curationem quid faciat. 225.
enemata calidiora proſunt. ibid.
quid agant. ib.
blanda diaphoretica. ibid.
quando noxia. ib.
chalybs. 226.
pituitam incidit & acidum contentrat. ibid.
oleum deſtillatum ſabinæ optimum. 227.
ſuſpectis non adhibendum. ib.
balſamus ſulphuris. ibid.
elixir uterinum D. I. Michaëlis. ibid.
pilulæ. 229. 230. 232. 233. 234.
pulvis. 230.
apozema. 230. 231.
experimentum. 231.
vinum medicatum. 223.
ſimul purgans. 234.
Menſtruus ſanguis ſeſe ſubindè exonerat per nares, aures, &c. 223.
veſicam. ibid.
facile tum grumeſcit. ibid.
Miſerere mei. 188. 199.
Mixtura adſtringens conſolidans in ſanguinis excretionibus. 82.
alterans in vomitu. 132. 137.

in

in dolore nephritico. 209. 214.
colico. 215.
ſuffocatione hypachondriaca. 218.
epilepſiâ. 16.
puerorum. 18.
apoplexia. 25. 28.
lethargo. 36.
dyſenteriâ. 179. 183.
febribus. 116.
ileo. 195. 196.
partu difficili. 238.
cujus beneficio multæ curatæ. 238. 239.
nimio menſium fluxu. 82. 245. 247.
principio pleuritidis. 75. 76. 81.
hujus admiranda vis. 80. 81.
ſimplex ſ. de tribus. 24. 109. 147.
ejus deſcriptio. 24.
Mollenbroccius *optimè deſcripſia arthritidem vagam ſcorbuticam.* 142.
Morborum hepatis & lienis ex cauſâ frigidâ curatio. 173.
Motus convulſivi ſæpius in epilepſiâ obſervantur. 1.
Mulier erecta ſtans facilius ſubindè parit. 238.

N.

Narcotica in apoplexia nocent. 22.
ileo nn conveniant. 191.
omnia proſunt in dyſenteriâ. 179.
adſtringentibus mixta, in fluxu hepatico. 186.
Narcoticorum uſus in epilepſia utilis & noxius. 5.
quando conveniat. ibid.
Nauſea. 124.
ejus definitio. ibid.
Nephriticus dolos. vid. Dolor nephriticus.
Nimia ciborum appetentia. 118.
aliquando cum vomitu affligit. ibid.
& vocatur κυνορεξία. 119.
abſque vomitu. bulimos. ibid.
pars affecta. 118.

ejus cauſa interna. ibid.
externa. 118. 119.
differentia. 119.
ſigna diagnoſtica. 120.
prognoſtica. 120. 121.
indicationes curativæ. 121.
curatio. 121. 122.
à lumbricis ſubindè oritur. 119.
in Nimiâ ciborum appetentiâ purgantia nocent. 121.
ratio. ibid.
medicamenta. 122.
conditum. 123.
pulvis. ibid.
obſervationes. 122. 123.
Nimia laxitas cartilaginis enſiformis &c. vomitum excitat. 126.
hujus curatio. 127. 128.
Nimius menſium fluxus. 240.
ejus pars affecta. ibid.
cauſæ. 240. 241.
immediatæ. 240.
remotiores. 241.
differentiæ. ibid.
ſigna diagnoſtica. ibid.
prognoſtica. 241. 242.
indicationes curativæ. 242.
curatio. 242. 243.
eſt apertio vaſorum ſanguineorum & lymphaticorum. p. n. 240.
oritur vel per anaſtomoſin. 240. 242.
diæreſin. ibid.
diapedeſin. 240. 241. 242.
ex violentâ ſecundinæ extractione. 241.
nimio veneris uſu. ibid.
flatu. ibid.
abortu. ibid.

parti-

particula ſecundinæ relicta. ibid.
ejus curatio. 243. 246.
Nimius menſium fluxus ubi continuus multas necat. 241.
hecticam &c. producit. 241. 242.
graviditatem impedit. ibid.
in ſeneſcente muliere lethalis. 242.
in duabus infantibus, una ſeptem annos natam, altera duorum annorum. 247.
in Nimio menſium fluxu ventriculi præcipua habenda ratio. 242.
humor craſſus educendus. ibid.
acria temperanda. ibid.
venæſectio an, & quando conveniat. ibid.
cucurbitulæ mammis appoſitæ noxiæ. ibid.
enemata quando conveniant. ibid.
adſtringentia quando exhibenda. 242. 243.
pilulæ purgantes. 244. 245.
pulvis. 244. 245. 246.
laudanum opiatum. 244.
uſnea cranii humani omnibus palmam præripit. 244. 248.
electuarium. 247. 248.
linimentum. 246.
mixtura. 82. 245. 247.
lac dulce cum cinamomo &c. coctum. 248.
obſervationes. 246. 247. 248.
Nimius veneris uſus ſanguinem nimis rarefacit. 241.

O. Ob-

O.

Obſervationes. vid. Singulorum morborum deſcriptiones.
Odores graves & fœdi vomitum excitant. 125. 126.
Oeſophagus glandulis ſcatet. 118.
Oleum deſtillatum ſabinæ in menſium ſuppreßione. 227.
ſuſpectis non adhibendum. ib.
menthæ ſpecificum in affectibus ſtomachi. 131.
Omnia acidum auſterumque alterantia in epilepſia conveniunt. 8.
Ophthalmiæ curatio. 40. 41. 42.
Opiſthotonos. 31.
Oris fætor in ſcorbuto. 156.
ejus curatio. ibid.

P.

Pancreatis inflammatio vomitum & ſingultum excitat. 124. 127.
abſceſſus. 125. 136. 137.
Panniculus carnoſus ex genarum inflammatione neglecta. 41. 65.
ejus curatio. ibid.
Paracenteſis in empyemate. 86.
quomodo inſtituatur. ibid.
in hydrope. 164.
non inſtituenda in debilibus. ibid.
ubi inteſtina læſa. ib.
flatus peccant. ib.
quid agendum ante paracenteſin. ibid.
umbilico an inſtituenda. 164. 165.
Paralyſis. 31. 33.
ejus curatio. 33. 34. 35.
ſcorbutica. 145.
à lymphæ circulatione impeditâ. ib.
ejus curatio. 153.

lini-

linimentum hoc in caſu conveniens. ibid.
in Paralyſi ſudoriferum. 34.
linimentum. ibid.
decoctum. ibid.
purgans. 34. 35.
vinum medicatum. 35.
Paraplegia poſt apoplexiam relicta. 30.
Particula ſecundinæ relicta nimium menſium fluxum excitat. 243.
ejus curatio. 246.
Partus difficilis. 235.
ejus partes affectæ. ibid.
cauſæ. 235. 236.
differentiæ. 236.
ſigna diagnoſtica. ibid.
prognoſtica. 236. 237.
indicationes curativæ. 237.
curatio. 237. 238.
in Partu difficili obſervationes. 239. 240.
anguſtiæ viarum dilatandæ. 235.
ſunt periculoſiſſimæ. 236.
fœtus debilior vel mortuus non adjuvat matrem. 235. 236.
roborandus. 237.
quandò antihyſterica noxia. 236. 237.
conatus inutiles. ibid.
conatus inſufficientes promovendi. 237.
laxitas rugarum vaginæ nocet. 236.
ſternutatio bona. 237.
ſitus infantis vitioſus corrigendus. ibid.
antihyſterica conveniunt. 238.
mixtura. ibid.
apozema. 238. 239.
pix navalis. 239.
pulvis ſecundinæ. ibid.
nullo ſ. abolito ſectio cæſarea commendatur. ibid.
Pathognomonicum pleuritidis ſignum. 71.

Peccantium humorum in ſcorbuto major eſt habenda ratio quam partium læſarum. 145.
Peculiaris humorum corruptio in ſcorbuto. 139.
Pedum tumor in ſcorbuto quando augeatur. 160.
Peripneumonia & paraphrenitis. 83.
Peritonæum ruptum ex dolore ventris ſcorbutico. 151.
Peſſaria menſes provocantia. 228.
Phthiſis. 83.
eſt ulcus pulmonum. ibid.
pars affecta. 84.
ejus cauſa. 84. 85. 86.
differentiæ. 86. 87. 88.
ſigna diagnoſtica. 88. 89. 90.
prognoſtica. 90. 91.
indicationes curativæ. 91.
curatio. 91. 92.
à catarrhis ſalſioribus oritur. 85.
quomodo generetur. 87.
oritur à tuberculo in pulmonibus genito, ſuppurato atque diſrupto. 85.
curatio fruſtrà aggreditur catarrhis non ſublatis. 85. 87. 91. 95.
poſt gravedinem. 85. 88.
contagioſa. 91.
Phthiſeos conſummatæ ſigna. 89.
imminentis ſigna. 88. 89.
in Phthiſi obſervationes. 97. 98. 99.
febris hectica. 83.
ejus ſigna. 89.
tuſſis quomodo producatur. 85. 86. 87.
ejus curatio. 85. 95.
ſputum. 90.
prunis vivis impoſitum fætet. ibid.
in aquâ tepidâ injectum diſſolvitur. ibid.
graviter olens malum. 91.
alvi fluxus malus. ibid.
fortiora purgantia nocent. ibid.

aloëtica mala. ibid.
animi pathemata vitanda. ibid.
dulcia acidis non temperata nocent. ibid.
decoctum ligni guajaci. ibid.
laudanum opiatum an conveniat. ibid.
decoctum braſſicæ rubræ. 92. 98.
chinæ cum paſſulis & glyzirriſâ. 93.
ſulphurea an & quandò conveniant. 93.
ſyrupus de nicotianâ. ibid.
quid notandum in ejus præparatione. 74. 75.
lac an conveniat. 94. 99.
ne coaguletur in ventriculo. ibid.
conſerva & ſaccharum roſarum. 94. 98. 99.
trochiſci. 94. 95.
rotulæ. 99. 100.
linctus. 95.
apozema purgans. 96.
alterans. 96. 97.
maſſa Pilul. ad catarrhos. 95. 98.
pulvis. 99.
Picrocholi ἄνω. 125.
Pilulæ antiſcorbuticæ D. Timæi. 148.
earum deſcriptio. ibid.
iliacæ Rhaſis *in ileo.* 197.
in dolore nephritico. 208.
menſium ſuppreſſione. 229. 230. 232. 233. 234.
purgantes in nimio menſium fluxu. 244. 245.
Pituita putrida puris æmula. 90.
à pure quomodo diſtinguenda. ibid.
Pleuritis. 69.
quomodo generetur. 70.
pars affecta. 69. 70.
ejus cauſa. 70. 71.
differentiæ. 71.
ſigna diagnoſtica. ibid.
prognoſtica. 71. 72.

indicationes curativæ. 72. 73.
curatio. 73.
abſque venæſectione curata. 81.
ex Pleuritide ſanguinis excretio. 82.
mixtura adſtringens conſolidans. ibid.
in Pleuritide acidum primariò peccat. 70.
obſervationes. 79. 80. 81. 82.
venæſectio inſtituitur. 73.
juxta Hippocratem. 81.
improbatur. 73.
vomitoria. 73. 74.
ſyrupus nicotianæ. 74. 75.
medicamenta externa. 78. 79.
linimentum. 78.
emplaſtra. 78. 79.
ſanguis hirci. 75.
quomodo colligatur. ibid.
mixtura. 75. 76. 81.
apozema. 77.
prognoſticum notandum. 82.
Potus abſtinentia in hydrope prodeſt. 163. 164.
hoc modo hydropicus curatus. 164.
Prava pori cholodochi conformatio. 125.
Præludia & inſtantis epilepſiæ ſigna. 3.
Præparantia in apoplexiâ. 25. 28. 29. 30.
epilepſia. 12. 13. 16. 17.
ſcorbuto. 149. 150. 155.
vomitu à pituitâ craſſâ. 133.
Principium & origo ilei. 188.
Pulvis Cornachini in febribus. 109.
alius. 112.
in febre continuâ. 110.
quartanâ. 112. 115. 117.
antepilepticus Cratonis. 10.
alius. 17.
in menſium ſuppreſſione. 230.
nimio menſium fluxu. 244. 245. 246.
ileo. 196.

dolore nephritico. 203.

Lithontripticus D. Rolfinckii. *P. P.* 206.

Purgans in febre utrum die paroxyſmi exhibendum. 106.

affirmatur. ibid.

hydrope. 166.

lethargo. 36.

Purgantia, clyſteres, ſuppoſitoria, in majori doſi in apoplexiâ adhibenda. 22. 29.

in apoplexia. 26. 27. 29.

epilepſia. 11. 12. 14. 16.

dolore nephritico nocent. 203.

dyſenteria. 181. 182.

ſuffocatione hypochondriaca quandò conveniant. 218. 219.

vomitu. 132. 133. 138.

a pituita craſſa. 132. 133.

cum laudano opiato. 132.

neceſſaria in menſium ſuppreßione. 232.

fortiora in ileo nocent. 196.

ſcorbuto noxia. 146.

in ſcorbuto. 148. 149.

Q.

Quando antihyſterica in partu difficili noxia. 236. 237.

alterantia in vomitu uſurpanda. 129.

ſcorbutus magis infeſtat. 143.

Quartana febris vid. febris quartana.

Quæ mala quæ optima in vomitu. 129.

ſalia in febribus optima. 107. 108.

Quidnam agendum in dyſenteria. 177.

Quomodo generetur phthiſis. 87.

inſtituatur paracenteſis. 86.

R.

Regulus avis maximè commendatur in dolore nephritico. 207.

Renum calculus & inflammatio vomitum excitant. 199. 201. 213. 214.

Repellentia in anginâ cautè adhibenda. 51.

incautè uſurpata epilepſiam, &c. excitant. ibid.

Reſpiratio difficilis ſcorbutica. 145.

ejus curatio. 151.

in hydrope. 160. 161. 170. 171. 172.

ſuffocatione hypochondriaca. 217.

Rigor in febribus. 104.

Rotulæ in phthiſi. 99. 100.

Rugoſa vulvæ tunica quem habeat uſum. 220. 236.

gangræna affecta exſcinditur. 220.

S.

Sabinæ oleum ſtillatitium in menſium ſuppreſſione. 227.

ſuſpectis non adhibendum. ibid.

Saccharum & *ſaccharata in ſcorbuto noxia.* 149.

Sacculus in ileo. 193.

Salia in febribus conveniunt. 108.

Salis armoniaci flores, ſpiritus, &c. in epilepſia. 9.

Sal volatile lumbricorum terreſtrium. 153.

Sanguis hirci. 75.

quomodo colligatur. ibid.

veſpertilionis in ileo. 195.

menſtruus ſtagnans ſuffocationem hypoch. excitat. 216.

ſubindè ſe exonerat per nares aures, &c. 223.

veſicam. ib.

facilè tum grumeſcit. ibid.

è naribus in ſuppreſſione menſium profluens, bonum. 224.

Sapo hiſpanicus in epilepſia. 10. 15.

Scorbutus. 139.

ejus pars affecta. 139. 140.

cauſa.

cauſa. 140.

differentiæ. 140. 141.

ſigna diagnoſtica. 141. 142. 143.

prognoſtica. 143. 144. 145.

indicationes curativæ. 145.

curatio. 146.

contagioſus. 139. 143.

degenerat in alios morbos. 144. 145.

alios morbos ſequitur. ibid.

hiſce Regionibus familiaris. 144.

hæreditarius. 140. 143.

totas familias inficit. 143.

recens, inveteratus. 140.

quando magis infeſtet. 143.

cum hydrope, paralyſi, &c. 141.

deſcriptus ab Hippocrate *ſub titulo volvuli hæmatitis & morbi lienis.* 143.

Scorbutici valdè ſunt melancholici. 143.

febricitant. 142.

tremunt. 143.

convulſionibus, &c. afficiuntur. ibid.

in Scorbuto obſervationes. 155. 156. 157.

humores acriores peccant. 140.

quomodo fiant. 141.

ſerum è naribus effluens linteamina erodit. 140.

in Scorbuto dolores varii. 141. 142. 151. 152.

eorum curationes. 151. 152.

febres malignæ, ardentes, duplices tertianæ, quartanæ. 144.

maculæ. 143.

lividæ. ibid.

earum curatio. 151.

in totas tibias diffunduntur. 143.

morientibus evaneſcunt. 145.

à morte erumpunt. ibid.

notandum in peſte. ibid.

nigræ. 143.

in ulcera maligna degenerant. 145.

ſenſum aboleunt. ibid.
tumor ad elephantiaſin vergens. 143.
fœminis menſes deſiciunt aut in fluorem album degenerant. ibid.
exactiſſima diæta medicamentis præſtat. 144.
ſine quâ incurabilis evadit. ibid.
lienteria & diarrhæa. ibid.
difficulter curatur. ibid.
ægros necat. 145.
omnibus alimentis, medicamentiſque antiſcorbutica admiſcenda. 144. 146. 148. 151. *& ſeqq.*
ulcera. 142. 145.
eorum curatio. 154.
per decoctum. ibid.
reſpiratio difficilis. 142. 145.
ejus curatio. 151.
paralyſis. 142. 145.
à lymphæ circulatione impedita. 145.
ejus curatio. 153.
tabes. 142. 145.
ejus curatio. 153.
arthritis. 142.
ejus curatio. 153.
vaga. 142.
hanc optimè deſcripſit D. Mollenbroccius. 142.
ejus curatio. 150. 151.
gingivarum laxitas. 156.
ejus curatio. ibid.
tumor, pruritus, putrefactio. 142.
curatio. 151.
per tincturam gummi laccæ. 147. 151.
dolores crurum, manuum, pedum, &c. veſpertino & nocturno tempore ingraveſcentes. 142.

eorum

eorum curatio. 150. 151.
ventris colicos æmulantes. 142.
ſuperantes. 151.
curatio. ibid.
per clyſterem. 151. 152.
hypochondriorum incircumſcripti. 142.
eorum curatio. 152.
capitis. 142.
eorum curatio. 152.
convulſio & contractio. 142. 143.
curatio. 153.
carus & ſopor profundus. 142.
curatio. 153.
cordis palpitatio, lypothymia, vomitus, ſputatio nimia, alvi fluxus, hydrops, &c. 142. 144. 145.
horum curatio. 153. 154.
eryſipelas. 142.
ejus curatio. 154.
tubercula dura. 142.
eorum curatio. 154.
peccantium humorum major eſt habenda ratio quam partium læſarum. 145.
humores craſſi incidendi. ibid.
acres alterandi. 145. 146.
purgantia fortiora noxia. 146.
venæſectio nocet. ibid.
livor faucium ſignum lethale. ibid.
ſalia volatilia inprimis conveniunt. ibid.
item ſudorifera & diuretica. ibid.
elixir proprietatis Paracelſi. 147.
medicamenta ſine fermentatione præparanda. ibid.
coctionem non ſuſtinent. 250.
lac an conveniat. 147.
affirmatur. 147. 155.

quando aſſumendum. 147. 14[illegible]
quomodo alterandum. 148. 154.
temperat & humectat. 147.
in atrophiâ. 154.
purgantia. 148. 149.
pilulæ antiſcorbuticæ D. Timæi. 148.
earum deſcriptio. ibid.
præparantia. 149. 150. 155.
ſaccharum & ſaccharata nocent. 149.
topica. 150. 151. 153. 154.
tinctura balſamica. 150. 151.
ſpiritus, ſalis dulcis, ammoniaci, cochleariæ. 155. 157.
oris fœtor, &c. 142. 156.
ejus curatio. ibid.
Σκελοτύρβη. 143.
Scrophulæ. 58.
partes affectæ. 58. 59.
earum cauſæ. 59. 60.
differentiæ. 60.
ſigna diagnoſtica. ibid.
prognoſtica. ibid.
indicationes curativæ. 61.
curatio. 61. 62. 64. 65.
in Scrophulis obſervationes. 64. 65.
auſterum peccat. 59.
amalgama ſaturni. 60.
Sectio in ileo. 193. 194.
Semen violæ purpureæ in dolore nephritico. 204. 211. 215. 214.
ejus emulſio purgat, & calculum, urinaſque expellit. 204.
Seroſiora acria tuſſim excitant. 87.
Severinus Eugalenus deſcribit 49 ſcorbuti ſymptomata. 141.
Signa imminentis apoplexiæ. 19.
Signum pathognomonicum pleuritidis. 71.
Singuetus ab inflammatione epatis. 127.

Sola

Sola reſpiratio eaque difficilis in apoplexia remanet. 19. 20.
Spiritus acetoſæ mineralis in dolore nephritico. 207.
ejus deſcriptio. ibid.
aniſi & ſerpilli linguæ tremorem tollit. 29.
anti-nephriticus Clar. Autoris. 209. 210.
ſcorbuticus. 157.
baccarum juniperi in dolore nephritico. 208.
lumbricorum terreſtrium compoſitus. 152.
ejus deſcriptio. 152. 153.
nitri calculum ſolvit. 205.
dulcis in peripneumonia & paraphrenitide ſpecificum remedium. 83.
Spiritus ſalis armoniaci acido-auſterum corrigit. 9.
reddit melancholicos hilariores. ib.
pituitam quam maximè incidit. ibid.
convenit in apoplexiâ. 24.
epilepſiâ. 9. 11. 12. 16. 17.
puerorum. 18.
paralyſi. 34. 35.
lethargo. 36.
incubo. 37.
anginâ. 49. 57. 58.
ſcrophulis. 59. 60. 65.
internè & externè. 61. 62.
pleuritide. 75. 81.
febribus. 108. 112. 113. 116. 117.
cancro. 59. 61.
ſcorbuto. 147. 150. 154. 155.
maculis ſcorbutis. 151.
reſpiratione difficili. ibid.
convulſione & contractione

ctione ſcorbuticâ. 153.
eryſipelate ſcorbutico. 154.
dolore nephritico. 213.
ſuffocatione hypochondriacâ. 218. 219.
ſuppreßion menſium. 227. 233. 234.
ſalis, nitri. 107. 171. 205.
dulcis in apoplexia. 25.
epilepſia. 9.
phthiſi. 93.
febribus. 107. 109. 114.
quando conveniat. 107.
vomitu. 133.
ſcorbuto. 147. 155.
hydrope. 166.
dolore nephritico. 205.
tartari volatilis fœtidus. 24.
vini eſt oleoſus. 159.
ſalinus. ibid.
obtundit fermentum. ibid.
Steatomata in meſenterio reperta. 232.
ex lymphâ craßâ oriunda. ibid.
Sternutatio in partu difficili bona. 237.
Στομαχικὴ. 143.
Stupor cruris è calculo. 201. 203.
ejus curatio. 203. 204.
Subſtantia renum conſumpta. 212. 213.
Succus matricariæ expreſſus in quartana. 108.
pancreaticus acidior nimiæ ciborum appetentiæ cauſa. 118.
Sudorifera & diuretica in hydrope. 163. 167. 168.
fluxu hepatico. 186.
Sudorifera fortiora in febribus noxia. 105.
blanda contra. 108.
Suffocatio hypochondriaca quomodo diſtinguatur ab apoplexia.

plexia. 20.
quare ita vocetur. 215.
ab utero quomodo dependeat. 216.
Suffocatio uteri. 215.
malè ſic vocatur. ibid.
dicitur ſuffocatio hypochondriacâ. ibid.
hujus cauſæ proximæ. 215.
remotæ. 215. 216.
differentiæ. 216.
diſtinguitur à ſyncope. ibid.
apoplexia. ibid.
epilepſia. ibid.
lethargo. ibid.
ejus ſigna diagnoſtica. 216. 217.
prognoſtica. 217.
indicationes curativæ. ibid.
curatio in paroxyſmo. ibid.
extra paroxyſmum. 218. 219.
facile excitatur. 217.
eſt difficilis curationis. ibid.
in junioribus quando ceſſet. ibid.
prægnantibus & puerperis malum. ibid.
in Suffocatione hypochondriacâ faucium cum ſtrangulationis metu conſtrictio. 217.
alvus adſtricta. ibid.
dolores capitis varii. ibid.
reſpiratio difficilior. ibid.
ſternutatio bona. ibid.
venæſectio an conveniat. ibid.
diaphoretica & diuretica. 218.
aqua antihyſterica. ibid.
mixtura. ibid.

ſpiritus ſalis armoniaci. 218. 219.
nitri quando conveniat. 218.
ejus vires. ibid.
curatio quandò varianda. ibid.
purgantia quandò conveniant. 218. 219.
laudanum opiatum. 218.
ſuccum papaveris Hippocrates *præſcribit.* ibid.
ſi calor adſit quid agendum. ibid.
frigus. 218. 219.
melancholica anteà fuerit fœmina. 219.
Suffumigia fœtida in menſium ſuppreßione proſunt. 225. 231.
aromatum. ibid.
Sulphurea an conveniant in phthiſi. 93.
Sulphuris balſamus. vid. balſamus ſulphuris.
Suppreßio menſium. vid. menſium ſuppreßio.
urinæ. vid. urinæ ſuppreßio.
Symptomaticus vomitus ſtatim ſiſtendus. 129.
Syncope quomodo diſtinguatur ab apoplexia. 20.
Syrupus de nicotianâ in phthiſi. 93.
pleuritide. 74. 75.
Panthalionum in dyſenteria. 178.
ejus deſcriptio. ibid.

T.

Tabes quomodo generetur. 84. 85. 86.
in tres ſpecies ab Autore *dividitur.* 86. 87.
infantium. 99. 100.
in Tabe infantium ſyrupus diacnicu. 100.

liri-

linimentum. 99.
oleum tartari per deliquium. 100.
rotulæ. 99. 100.
Tabis variæ ſpecies ſine pulmonum exulceratione. 87.
ex gonorrhæa. ibid.
nimio veneris uſu. 88.
fluxione in medullam. ibid.
Tabellæ in anaſarcâ. 172.
dyſenteriâ. 179.
fluxu hepatico. 187.
vomitu. 137. 138.
Tenax pituita rugis ventriculi adhærens vomitum aliquandò excitat. 125.
Tenuia inteſtina ſphacela. 183.
eroſa & perforata. ibid.
Tertianæ febres exquiſitæ facilè curantur. 105.
ſeptenis circuitibus judicantur. ibid.
Tetanos. 31.
Tinctura balſamica in ſcorbuto. 150. 151.
florum hyperic. ſpecificè prodeſt in tremore. 7.
vomitu purulento. 8.
lapidis nephritici in nephritide. 205.
ejus præparatio. ibid.
Topica in ſcorbuto. 150. 151. 153. 154.
Tragæa antipleuritica. 76. 77.
Tres gradus in dyſenteriâ. 174.
Trochiſci in phthiſi. 94. 95.
Tubercula dura in ſcorbuto. 142.
eorum curatio. 154.
Tumor ſcroti in hydrope curatus. 171.
Tuſſis in hydrope mala. 161.
omnem tollit curationis ſpem. 161. 162.
phthiſi producatur. 85. 86. 87.
ejus curatio. 85. 95.
Tympanites. 160.
ejus ſigna diagnoſtica. 160. 161.

vocatur hydrops ſiccus. 160.
à flatibus ſolummodò peccantibus rarò cauſatur. ibid.
diſtinguenda à thoracis poſt vulnera diſtentione. 161.

V.

Valvulæ in vaſis lymphaticis. 102.
Venæſectio in epilepſia prodeſt & nocet. 5.
in paroxyſmo aliquandò convenit. ibid.
inſtituitur ad conciliandum ſanguinis motum. ibid.
extra paroxyſmum an noceat. 5. 6.
apoplexia. 20. 22. 30.
angina. 49.
vomitu ex inflammatione. 130.
ſuppreßione menſium an & quandò conveniat. 225.
ſcorbuto nocet. 146.
nimio menſium fluxu an & quomodo conveniat. 242.
dyſenteriâ qua dyſenteriâ non convenit. 176. 177.
ileo an conveniat. 192.
ſuffocatione hypochondriacâ an conveniat. 217.
dolore nephritico. 203. 204.
Venæſectio hydropicis noxia. 162.
nocet in ſcrophulis. 61.
in pleuritide. 73. 81.
epidemicâ vel malignâ an conveniat. 73.
Venena dyſenteriam ſubindè excitant. 174.
Ventriculus primaria origo ſuppreßionis menſium. 222.
nimii menſium fluxus pars affecta. 240.

Ventris

Ventris dolores ſcorbutici colicos æmulantes. 142.
ſuperantes. 151.
eorum curatio. ibid.
Vera curandi aneuriſma methodus. 67.
Veſpertilionis ſanguis in ileo. 195.
Vinum generoſum nimiam ciborum appetentiam curat. 119. 121.
medicatum in apoplexia. 30.
aſcite. 171.
anaſarcâ. 172. 173.
vomitu. 138.
epilepſiâ. 16. 17.
menſium ſuppreſſione. 223.
ſimul purgans. 234.
paralyſi. 35.
Vitam in apoplexia explorandi modus. 21.
Volvulus. 188.
Vomicâ pulmonis laborantes curati. 91.
Vomitoria damnantur in hydrope. 163.
ob quam rationem. ibid.
admodum debilitant ventriculum. ibid.
in apoplexia laudantur ex croco metallorum facta. 22. 23.
inprimis ſi ſtatim à cibo facti ſunt apoplectici. 23.
pleuritide. 73. 74.
epilepſia ex ſympathiâ ventriculi oriunda proſunt. 6.
ſpecifica anti'epileptica tum admiſcenda, præceſſis nempè præparantibus. ibid.
anginâ. 50.
in febribus laudantur. 106. 107.
inprimis in quartanis. 107.
Vomitus. 124. 125. 127. 136. 137. 138. 142. 153.
pars affecta. 124.
ejus cauſæ. 124. 125. 126.

harumque ſigna. 124. 125. 127.
differentiæ. 126.
ſigna diagnoſtica. 127. 128.
prognoſtica. 128. 129.
indicationes curativæ. 129.
curatio. 129. 130.
ſymptomaticus ſtatim ſiſtendus. 129.
criticus contrà. ibid.
idiopathicus quomodo cognoſcendus. 126.
ſymptomaticus. ibid.
criticus quomodo cognoſcendus. 127.
Vomitum ſæpè excitat inflammatio hepatis. 124.
diaphragmatis. ibid.
pancreatis. ibid.
tenax pituita rugis ventriculi adhærens. 125.
abſceſſus pancreatis. 125. 136. 138.
ſtomachi. 125. 138. 139.
ſingultus tum ſimul conjunctus. 127.
renum calculus. 199. 201. 213.
inflammatio. 124.
Vomitum ſæpe excitat vulnus capiti inflictum. ibid.
prava pori cholodochi conformatio. 125.
lumbrici. ibid.
catarrhi. ibid.
odores graves fœdique. 125. 126.
horrenda ſpectacula agitationes corporis vehementes, &c. 126.
calculus in ſtomacho. ibid.
nimia laxitas cartilaginis enſiformis. ibid.
hujus curatio. 127. 128.
in Vomitu ſcorbutico quæ noceant. 127.
proſint. 127. 153.

livi-

lividorum excretio mortem denotat. 129.
quæ mala, quæ optima. ibid.
acrimonia humorum temperanda. ibid.
catarrhi ſiſtendi. ibid.
alterati humores evacuandi. ibid.
quando alterantia uſurpanda. ibid.
alvus laxanda. 130.
venæ ſectio quandò conveniat. ibid.
noceat. ibid.
oleum menthæ ſpecificum. 131.
balſamus peruvianus. 131. 132. 139.
purgantia. 132. 133. 138.
cum laudano opiato. 132.
ſi ab inflammatione & humorum acredine. 133.
ſi ab excoriatione vel inflammatione & ſingultu linctus. 134.
pulvis. ibid.
emulſiones. 135.
mixtura alterans. 132. 137.
bolus. 132.
præparantia in pituitâ craſſâ. 133.
purgantia in pituitâ craſſâ. 132. 133.
cruento mixtura. 82. 134.
ſi adſit ſanguis coagulatus. 134.
& purulento mixtura. 138. 139.
balſamus. 139.
emplaſtrum. 128. 135.
linimentum. 135.
tabellæ. 137. 138.
vinum medicatum. 138.
obſervationes. 136. 137. 138. 139.
Vulvæ rugoſa tunica quem uſum habeat. 220. 236.
gangræna affecta exſcinditur. 220.

U.

Ulcera in hydrope non facilè ſanantur. 162.
Ulcus profundum in dyſenteriâ difficillimè curatur. 175. 176.

inprimis in inteſtinis tenuibus. 176.
pulmonum. 83.
in cadaveribus phthiſi extinctis repertum. 85.
Umbilicus in ileo zibethâ inungitur. 193.
Unguentum in tumoribus duris, ſchirroſis, cancroſis, &c. 59.
ejus deſcriptio. 59. 60.
Urina cruenta in dolore nephritico. 202.
levat. ibid.
guttatim emittitur. ib.
ſupprimitur. ibid.
craſſa in nephritide melior tenui. ibid.
in Urinæ ſuppreſſione teſtæ ovorum. 210. 211.
conchenilia tinctorum. 211.
emulſio. 204. 211.
Uſnea cranii humani in nimio menſium fluxu optima. 244. 248.
Uſus narcoticorum in epilepſia utilis eſt & noxius. 5.
Uterina hernia. vid. Hernia uterina.
Uterus exſcinditur ſuibus trimeſtribus. 220.

Z.

Zibethâ umbilicus in ileo inungitur. 193.

ERRATA.

P. 15. in notis. lin. 7. lege ſolummodò.
19. in notis lin. 14. lege ſubitâ.
32. lege incubus.
25. lin. 11. lege guttas.
134. lin. 2. lege guttis.
142. lin. ultima. lege profundus.
160. habetur 560. lege 160.
161. in notis lin. 17. lege diſtinguenda.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRINCETON UNIVERSITY LIBRARY
500 842

DATE ISSUED	DATE DUE	DATE ISSUED	DATE

Digitized by Google

Digitized by Google